

Ta²¹ Hi³ Ca³jmú³ Tí³² Tsá² Quian³² Jë¹ Dió³²

1 1 Hnú² reh² Tíoh³, sí² la³ñí¹ hi³ ca³cué³ jná¹³ hnú², ñí¹ jáun² ca³chá³ jná¹³ la³jí³² la³ cun³ hi³ ca³jmú³ Jesús, jì³ hi³ ca³ma³ta² tsú² ní² siáh³ la³ cun³ jmí¹ ca³ma³liáu³² tsú² tá¹³, **2** hi³ ca³la³ tí³ ñí¹ ngah²¹ hñu³mi³cuú². Ñeh² bíh¹ hi³ tsánh³² tsú² hñu³mi³cuú², ca³la³ cun³quiéinh¹ Jmí²chí³ Chun¹ ca³ma³tin² tsú² tí³² tsá² quian³² jë¹ Dió³², tsá² ca³quianh³ tsú² hí³ jmí¹tin². **3** Jmí¹ má²jun² tsú² jáun² né³, ca³ma³jnia³² hliáun³ jéin³² ñí¹con² tsá² hí³ hi³ tson² bíh¹ zian² dí², hi³ má²ca³jenh¹³. Tá¹la³ ca³ngí³ tsú² jáun² tu³ló³² jmái¹ jmí¹ má²ca³jenh¹³ jáun², hú¹tá¹ ca³ma³jnia³² tsú² hiú² cuóh³² ñí¹con² tsá² hí³, hi³ ca³híe³ tsú² siáh³ ha³ lánh³ rón³² lí¹³ tónh³² tsáu² jo³cuo² Dió³².

Jái¹³ hi³ ca³juáh³ Jesús jmí¹ ngah²¹ hñu³mi³cuú²

4 Jáun² ca³chó³² jmái¹ hi³ ca³ngih³² siáh³ Jesús quionh³ tsá² hí³, jmí¹jáun² ca³záih³ dí² tsú² hi³ tiá² má²lí¹³ huén³² tsú² já¹ juú² Jerusalén. Hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Ján¹ náh² tín² tá¹la³ lí³tí³ jái¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Ñuh³² jná¹³, la³ cun³ jái¹³ hi³ má²ca³juáh³² jná¹³ jáun². **5** Tson² bíh¹ hla¹ Juan² ca³zion³ tsáu² jmái² cun³quionh³ jmí² jma³, tí³la³ tsa³háu² yó³² ní² má¹ná¹, hí³ Jmí²chí³ Chun¹ hñu³ honh² náh², má¹jáun² bíh¹ má²caun³ náh² jmái² cun³quionh³ Jmí²chí³ Chun¹ joh¹ Dió³².

Jesús tsánh³² hñu³mi³cuú²

(Mateo 28:18-20; Marcos 16:15-18; Lucas 24:47-48; Juan 20:21-22)

6 Jáun² tsá² jmí¹ tionh¹ hí³ quionh³ Jesús ca³ngáih³ Jesús, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tí³², íhí¹ má²ta²¹ jmúh¹³ hnú² hi³ lí³ chín¹ siáh³ hué³² Israel, juú²co¹ dí² lá², la³jmí¹ jmí¹ chín¹ jáun² jmí¹tin²?

7 Jáun² Jesús né³ ca³juáh³:

—Tiá² ca³tin¹ yáh³ hnoh² hi³ lí³ ñíh¹³ hín² jmáih¹ ca³tón³ Dió³² Jméi² dí² hi³ lí¹³ la³ jáun², quí¹ jí³²la³ hnga² hí³ bíh¹ ca³tin¹ ñí³². **8** Tí³la³ ní¹ má¹cuán² jáun² Jmí²chí³ Chun¹ hi³ tá¹cua¹³ hñu³ honh² náh² né³, má¹jáun² bíh¹ lí³ pin³ náh². Má¹jáun² má²lí¹³ huen¹³ náh² hi³ cuá¹hléh¹ hi³ ca³tin¹ jná¹³, já¹ juú² Jerusalén ó³² tín² la³ñí¹, má¹lí³² jáun², ñí¹ tiáunh¹ tsá² hín¹³ tí³ Judea, ñí¹ tiáunh¹ tsá² hín¹³ tí³ Samaria ní² siáh³, ca³la³ tí³ hué³² ñí¹ uóunh³ lín³², ca³la³ tá¹ cáun² hngá¹máh³.

9 Jmí¹ má²lí²juáh³ jáun² Jesús la³ ní² né³, ngah³ hñu³mi³cuú², jáun² lí¹ ca³ta³ná¹jíe³² bíh¹ tsá² hí³ lí³; jáun² tá¹la³ ná¹jíe²³ jáun² bíh¹ tsá² hí³ ca³quiónh³² Jesús ja¹ jnie², ha³ tiú²uú² cá²jnia³ yáh³. **10** Ca³la³ má²ná¹jíe²³ jáun² bíh¹ tsú² chí³cuú² hi³ cuá¹tsanh³² Jesús, hi³ tá¹la³

ná¹jíe²³ tsú² jáun² né³, ca³jnia³ gon³ tsá²ñuh² quih³² hmih³² tiáu² ñí¹ tionh¹ tsú² jáun². **11** Jáun² tsá² hí³ né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnoh² tsá² hín¹³ náh² tí³ Galilea, che³ láih³² ná¹jíeh³² náh² chí³cuú²? Chau²¹ bíh¹ jmái¹ hí³ jáuh³ siáh³ Jesús la³jmí¹ ngah²¹ ó³² hñu³mi³cuú² jmí¹ cuá¹han³ tsú² ja¹ ñí¹ tionh¹ hnoh² lá².

Quianh²³ tsú² Matías hí³ cán³ tá¹³ hla¹ Judas

12 Jmí¹jáun² ca³son² tsá² hí³ tsi³ máh³ téh²³ tsú² Olivos, hí³ ja³tanh²¹ tí³ já¹ juú² Jerusalén, jui³² jáun² tí³ [cun³ tun³ mei²¹ lí² tí³ la³ uóunh³,] la³ cun³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ liei²¹ quioh²¹ tsá² judíos hí³ lí¹³ ngí³² tsú² jmái¹ nio² tie³. **13** Jmí¹ ca³cha³tánh¹ tsú² jáun² já¹ juú² né³, ca³uú³ ñí¹ má²tenh³ tsin¹ hñú³ ñí¹ jmí¹ má²hu²¹ cuo². Ñí¹ jáun² jmí¹ tionh¹ tsú²: Pé¹, Juan², Jacobo, Tre²¹, Pí²lié¹, Tú¹ma²¹, Bartolomé, Má²téh³, Jacobo jon² Alfeo, Sí¹mu²¹ tsá² ca³lí³ quionh³ tsá² cu³ nió³ Cananista, jí³ Judas jon² Jacobo ní² siáh³. **14** Jí³lin² tsá² hí³ jmí¹ ngih³² la³jí³² jmái¹ hí³ liéinh³² Dió³² quionh³ tsá¹ dá¹jon²¹ Jesús, quionh³ Má²réi³ mí¹ziú¹³ Jesús, jí³ tsá²mi³ siánh³ siáh³.

15 Jmí¹jáun² jmí¹ tín³ tsá² reh² hí³ cun³ hña³láun³ tsi²¹ quiún³ tsáu². Hí³ jáun² jmái¹ jáun² ca³náu² Pé¹ ja¹ tsá² reh² dí² hí³, hí³ jáun² ca³juáh³:

16 —Hnoh² reh², qui³ cun³ jmí¹ ca³tí²¹ lí³tí³ bíh¹ jái¹³ hí³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³², la³ cun³ jái¹³ hí³ ca³hléh³ jáun² Jmí²chí³ joh¹ Dió³² má²jun³ né³² cun³quionh³ hla¹ re²¹ Dá²vi²¹ hí³ ca³tín¹ hla¹ Judas, tsá² ca³can³ hí³ ñí¹ jui³² quionh³ tsá² ca³ma³tson¹³ hí³ Jesús. **17** Judas hí³ jmí¹ lín³ tsá² quiún¹ dí², hí³ jmí¹ jmu² ta²¹ la³ jmu³² jnoh¹ lá² ta³né³². **18** (Cun³quionh³ hmah²¹ hí³ ca³héi³ jáun² Judas ca³tí²¹ ta²¹ hlah³ hí³ ca³jmú³ jáun² ca³lí³ hlah²¹ hué³² ñí¹ jun¹ [hí³ hí¹hu²¹ zió³ láí¹]; tsá² hí³ dá² ca³tánh³ tí³ rá¹hin³ bíh¹, jmí¹jáun² ca³niá³ héin¹ hí³ ca³hué² má¹hmái¹³. **19** Jmí¹ ca³lí³ ñí³² tsá² juú² Jerusalén hí³ lí³ la³ jáun², jmí¹jáun² ca³teh³ tsú² hué³² jáun² Acéldama, la³ cun³ niéih³ Jú¹jma² “Hué³² Jmí²”). **20** Quí¹ ñí¹ Sí² Salmos rá¹juáh³ la³ lá²:

Ñí² lí¹ cuí¹ zeh¹ hñú¹³,

ha³ lí² hin² cuí¹ lí³ zian² tsá² cuá³² ñí¹ jáun².

Ñí¹ jáun² rá¹juáh³ siáh³:

Tsá² siánh³ bíh¹ hí³ ta²¹ hí³ jmí¹ jmu² tsú².

21 ”Né³² né³, zian² tsá² quiún¹ jnoh¹, tsá² má²ca³ñí³táunh¹ quiún¹ jnoh¹ ca³la³ jí³² jmái¹ hí³ ca³ngí³ Jesús quiún¹ jnoh¹, **22** la³ cun³ jmí¹ ca³zion³ jáun² hla¹ Juan² jmái² Jesús hí³ ca³la³ tí³ jmái¹ hí³ ngah³ tsú² hñu³mi³cuú². Hniah³ bíh¹ jan² tsá² hí³ hí³ tsa³náu² jái¹³ quiún¹ jnoh¹ hí³ tson² bíh¹ ca³jenh¹³ Jesús.

23 Hí³ jáun² ca³chan³ tsú² gon³ tsáu², jan² tsá² hí³ lí³ hni³² hí³ jmái², jmái² tsú² Sé³², Barsabás, hí³ Justo siáh³, jí³ jan² tsá² jmái² Matías ní² siáh³. **24** Hí³ jáun² ca³liéinh³² tsú² Tí³² Juo¹³ la³ lá²:

—Hnú², Tĩ³² Juo¹³ jnoh¹, [Tsá² ñh³ nú² hñu³mi³cuú²,] Tsá² cuin² nú² he³ lánh³ rón³² lí³ hñu³ tsí³ tsáu², hie¹ tiá³ jnoh¹ hin² tsánh² tsá² gon³ lá² má²ca³quianh²¹ hnú² **25** hi³ lín¹³ ti³² tsá² quian³² jēh² hnú², quí¹ ca³tón³² bíh¹ Judas ta²¹ jáun² cun³ñí¹ hi³ ca³jmú³ tso³, hi³ jáun² ñí¹ ca³tin¹ bíh¹ tsú² ngau³.

26 Jmí¹jáun² né³ ca³chí² tsú² jái¹³, jáun² Matías bíh¹ tin³; hi³ jáun² la³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ ca³ngí³ tsá² hí³ hi³ lín³ ti³² tsá² quian³² jē¹ Dió³² quionh³ tsá² quia³jan² hí³.

Jmí¹ cuan¹ Jmí²chí³ Chun¹ joh¹ Dió³²

2 1 Jmí¹ tí³ jmái¹ Pentecostés quioh²¹ tsá² judíos, jmái¹ hi³ jmu² tsú² ní¹ má¹ca³tsín¹³ tu³la³quia³ jmái¹ hi³ tí³ Jmí¹hien¹, ja³bí¹ jmái¹ jáun² ca³ngih³² uá²jai³² la³jín³² tsá² tanh² ta²¹ Tĩ³² Juo¹³ dí².

2 Cu³diá²jan² ca³nái³² tsú² hi³ ñí¹ca³hín¹ hi³ ñí¹ja²¹ hñu³mi³cuú²; la³jmí¹ ja³² chí³ tiá³ lín³² bíh¹ ñí¹ja²¹, tiá³ lín³² bíh¹ ca³hen³ hñú³ ñí¹ jmí¹ tionh¹ jáun² tsá² hí³. **3** Hi³ jáun² ca³jnia³ cáun² hi³ jniá³ la³jmí¹ jniá³ zíh¹ sí². Zíh¹ sí² jáun² ca³na³tsín³² tsáih³ chí¹ ca³la³ jín³² tsá² hí³. **4** Jmí¹jáun² ca³hi³ Jmí²chí³ Chun¹ hñu³ tsí³ ca³la³ jín³² tsá² hí³, jmí¹jáun² ca³hléh³ ma³ quin³² ma³ jan³² tsá² hí³ ma³ cáun² jú¹jma² siáh³ la³ cun³ hi³ ca³jmú³ Jmí²chí³ Chun¹ hí³ hi³ hléh³² tsú².

5 Jmái¹ jáun² jmí¹ tiáunh¹ tsá² judíos já¹ juú² Jerusalén, tsá² jlánh¹ má²tí³² cuáh³² quioh²¹, tsá² já²taunh²¹ ñí¹ uóunh³ la³ tán¹ hngá¹máh³.

6 Jmí¹ ca³nái³² tsú² mah¹ jáun² né³, ca³cuú² ca³ngih³². Lí¹ tiá² ñí³² he³ jmu³ bíh¹ tsú² lí³, quí¹hliá² ca³nái³² tsú² ma³ quin³² ma³ jan³² jú¹jma² quioh²¹ hi³ ná¹hle³² tsá² hí³. **7** Jáun² ca³ja³cáun² lín³² tsí³ tsú² ñí¹ tionh¹ jáun², tiá² ñí³² he³ jmu³ bíh¹ tsú² lí³. Jmí¹jáun² ca³juónh³ tsá²ján² tsá²ján²:

—¿Há¹ jun³juáh¹³ tsá² hín¹³ ti³ Galilea bíh¹ la³jín³² tsá² ná¹hle³² ní²? **8** ¿Lánh³ rón³² ná¹nai³² dí² hi³ hleh³² tsú² jú¹jma² quiú¹³ dí² ma³ quin³² ma³ jaun³² dí²? **9** Qui¹ ñí¹ lá² tiauh² dí² tsá² ziaun² dí² hué³² ñí¹ hliáun³ bíh¹: tsá² Partia, tsá² Media, tsá² Elam, tsá² Mesopotamia, tsá² Judea, tsá² Capadocia, tsá² Ponto, tsá² Asia, **10** tsá² Frigia, tsá² Panfilia, tsá² Egipto jĩ³ tsá² Libia ní² siáh³, hué³² ñí¹ uóunh³ có³² juú² Cirene. Zian² siáh³ tsá² zian² juú² Roma hi³ má²tionh² ñí¹ lá², **11** ma³ jan² tsá² hí³ tsá² judíos, ja³bí¹ zian² ma³ jan² tsá² hí³ tsá²cá²jo²¹ hi³ má²ca³hín¹³ jái¹³ quiú¹³ dí² tsá² judíos. Hi³ zian² siáh³ tsá² hué³² Creta ja¹ quiú¹³ dí² jĩ³ tsá² hué³² Arabia ní² siáh³. Tĩ³la³ ila³jái³² bíh¹ dí² ná¹nai³² hi³ ná¹hle³² tsá² ní² jú¹jma² quiú¹³ ma³ quin³² ma³ jaun³² hi³ ná¹juáh²³ tsú² la³jĩ³² hi³ cáu² hi³ jueh³² hi³ jmu² Dió³²!

12 Ñí¹ tionh¹ jáun² tsú² ná¹tsá²cáun² tsí³, lí¹ tiá² ñí³² he³ jmu³ bíh¹ tsú², hi³ ná¹nga² tsú² ñí¹con² tsá²ján² tsá²ján² la³ lá²:

—¿He³ dá² hnió³ juáh³ la³jĩ³² hi³ ná¹lí²³ ní² juáh¹³?

13 Tí³la³ ma³ jan² tsáu² lí¹ ná¹cauh³² cú²nga¹ bíh¹, hi³ ná¹juáh²³:
—iTsá² ná¹hein²¹ bíh¹ ní³²!

Pé¹ hleh³² jái¹³ ñí¹con² tsá² ná¹ngih³² hí³

14 Jmí¹jaún² ca³náu² Pé¹ cu³tsa³² quionh³ tán¹ quian³jan² tí³² tsá²
quian³² jē¹ Dió³² tsá² quionh³, hi³ ca³hléh³ tiá³ hi³ ca³juáh³:

—Hnoh², tsá² judíos tsá²cáu³, jī³ la³jín³² náh² tsá² tionh² náh² já¹ juú²
Jerusalén lá², hniáuh³² bíh¹ lí³ ñíh¹³ náh² jái¹³ lá². Jáun² né³, niéi² náh²
re² jái¹³ hi³ juah²¹ jná¹³ lá²: **15** Jun³juáh¹³ ná¹hein²¹ yáh³ tsá² lá² la³jmí¹
ná¹lín²³ hnoh² ní², quí¹ ta³né³² né³bí¹ má²tí³ la³ nio¹ ñu³ tí³ hú²niéi²
bíh¹. **16** Tí³la³ ta³né³² dá² má²ca³lí³tí³ la³ cun³ hi³ ca³juáh³ jáun² hla¹
Joel tsá² jmí¹ lín³ hí³ tí³² jē¹ Dió³² bíh¹, jmí¹ ca³juáh³ jáun² la³ lá²:

17 La³ lá² juáh³ Dió³²:

Ñí¹ má¹tí³ ñí¹ táuh³ jmái¹, zein²¹ jná¹³ Jmí²chí³ joh² ñí¹con² la³jín³²
tsáu².

Má¹jaún² lí³ tin² tsá²mi³ tsá²ñuh² jónh³² hnoh² hi³ hléh³² jái¹³ hi³
cue¹ jná¹³ hñu³ tsí³.

Má¹jaún² tí²¹ hó¹ñí¹ tsá² tsá¹ñú¹ hi³ jnia³ jeinh²¹ he³ cáun² hie³²
Dió³²,

ja³bí¹ tsá² má²lieih²¹ siáh³ jé³ jui³² qui³ zió³.

18 Má¹jaún² zein²¹ jná¹³ Jmí²chí³ joh² ñí¹con² tsá²mi³ tsá²ñuh², tsá²
má²ná¹hlánh¹ joh² jná¹³,

jaún² tsá² hí³ lí³ tin² ngái³² jái¹³ hi³ cue¹ jná¹³ hñu³ tsí³.

19 Hi³ ja³bí¹ hie¹³ jná¹³ siáh³ chí³cuú² cáun² hi³ tsa³cáun² tsí³ tsáu²,
jī³ tí³ hué³² ní² jmu¹ jná¹³ lí²¹ cun³quionh³ jmí², sí² ní², jī³ mí²ñí¹
hñéi² ní² siáh³.

20 Má¹jaún² nieh¹³ hiú²,

hi³ jnia³ siáh³ zíh² la³jmí¹ jniá³ jmí²,

ñeh² bíh¹ hi³ chau²¹ jmái¹ chu²¹ jmái¹ jueh³² quioh²¹ Tí³² Juo¹³ dí².

21 Hi³ jáun² né³, lí³ua³ jan² tsá² téh³ Tí³² Juo¹³ bíh¹ dí² lí¹³ liáun³.

22 "Hi³ jáun² né³, hnoh² tsá²cáu³, tsá² ziaún² dí² hué³² Israel lá², niéi²
nám² hi³ juanh²¹ jná¹³ lá². Ca³lí³ lin¹ hi³ Jesús Tsá² ja³ juú² Nazaret jmí¹
lín³ jan² Tsá² ca³hiáu³² Dió³² cun³quionh³ la³jí³² hua³jueh³² jī³ lí²¹, jī³ hi³
cáu² hi³ jueh³² hi³ ca³jmú³ Dió³² cun³quionh³ hí³ dí² ja¹ quían¹³ hnoh²;
má²ná¹ñíh¹ bíh¹ hnoh² hi³ la³ jáun² lí³. **23** Tí³la³ la³ cun³ jmí¹tin² máh³
jmí¹ má²ca³lín¹³ Dió³² hi³ jienh³ Jesús ñí¹con² hnoh². Jmí¹jaún² né³
cun³quionh³ cuá² ta³ tsá² hláih¹ tsá² hon² bíh¹ ca³jngih³² nám² tsú² hi³
ca³ton³ nám² crei²¹. **24** Tí³la³ Dió³² né³, ca³jmú³ hi³ ca³jenh¹³ Jesús,
ca³liáu³² tsú² Dió³² ñí¹con² hi³ cú² hi³ uóu³² quioh²¹ hmú³², quí¹ cun³ tiá²
jmí¹ ca³tin¹ bíh¹ hmú³² hi³ zanh³ tsú² tiá³ hi³ tson³. **25** Qui¹ hla¹ re²¹
Dá²vi²¹ ca³chá³ jái¹³ hi³ ca³hléh³ Jesús jmí¹ ca³juáh³ jáun² la³ lá²:

Jná¹³ ca³jé³² hi³ Juóu³² jná¹³ chí¹ján³ jmái¹ ca³la³ jí³² ñí¹ hó²¹ñí³²,
hi³ hí³ zenh² tí³ cuá² chu²¹ quion²¹ jná¹³,

hi³ jáun² tiá² hi³ lí¹³ ñí¹ con² jná¹³.

26 Cun³ ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ jlánh¹ ca³ lí³ hiún² tsin³² jná¹³,

hi³ ca³ jmú³² jná¹³ tsah¹ lín²¹,

hi³ ca³ ta³ no¹ siáh³ cáun² tsin³² jná¹³ ca³ tí²¹ la³ cun³ hi³ má² hen² jáun² tsin³²,

uá¹ jinh¹ lín³ jná¹³ jan² tsá² ngú³;

27 quí¹ hliá² tiá² táunh¹ yáh³ hnú² jmí² chí³ quion²¹ jná¹³ ja¹ hla¹

má¹ jáun²,

hi³ sa³ jun³ cuéh¹ hnú² siáh³ jái¹³ hi³ sánh³² jná¹³ Tsá² chun¹ ná¹

ñí¹ con² hnú².

28 Ca³ híeh¹ hnú² jná¹³ jui³² lánh³ rón³² lí¹³ zian² jná¹³,

hi³ jmúh¹³ hnú² siáh³ hi³ lí¹³ hiún² tsin³² jná¹³ ní¹ má¹ ta³ zanh¹ jná¹³

siáh³ ñí¹ hó²¹ máh¹ hnú².

29 Jmí¹ ca³ táuh³ jái¹³ ní² né³, ca³ juáh³ siáh³ Pé¹ la³ lá²:

—Hnoh² tsá² cáu³, hnó³² jná¹³ hléh¹³ cú² na²¹ lín²¹ hi³ ca³ tin¹ hla¹

Dá² vi²¹ hí³, tsá² haun³² jméi² dí¹ hio³ nú¹ deh³ dí². Tsá² hí³ jun³ bíh¹ hi³

já¹ haun³, la³ tí³ ta³ né³² lín¹ tá² hón³² quioh²¹ hla¹ hí³ ñí¹ lá². **30** Hla¹ hí³

jmí¹ lín³ tí³² jè¹ Dió³², hi³ jmí¹ ñí³² tsú² hi³ Dió³² ca³ jmú³ jái¹³ hi³

ca³ juáh³ hi³ lí³ zian² jan² jón² zih¹ jón² cho¹, hi³ cuá³² cuá¹ ho² jái¹³ la³ jmí¹

ca³ cuá³ hnga² dí² hi³ cuá¹ lín³ re²¹. **31** Hi³ jáun² hla¹ Dá² vi²¹ hí³ ca³ lí³

ñí³² jmí¹ tin² cáun² hi³ né³ bí¹ lí¹³, ca³ juáh³ hi³ jenh¹³ Tsá² lín³ Cristo, hi³

jáun² tiá² tá¹ cua¹³ yáh³ jmí² chí³ quioh²¹ tsú² ja¹ hla¹, hi³ sa³ jun³ sáh³²

siáh³ ngú³ quioh²¹. **32** Tsá² hí³ bíh¹ Jesús, Tsá² ca³ jmú³ hí³ Dió³² hi³

jenh¹³, hi³ jáun² la³ jái³² jnoh¹ náu¹³ jái¹³ hi³ tson² bíh¹ lí³ la³ jáun².

33 Hi³ jáun² jmí¹ jáun² ngah³ tsú² hi³ ca³ ta³ cua¹³ siáh³ tí³ cuá² chu²¹

quioh²¹ Dió³² Jméi². Jmí¹ jáun² ca³ hián¹³ tsú² Jmí² chí³ Chun¹ hi³

ca³ cuen³ Jméi² la³ cun³ jái¹³ hi³ ca³ jmú³ jmí¹ tin². Hi³ má¹ lí³² jáun² né³

cuen³ tsú² siáh³ jnoh¹ Jmí² chí³ Chun¹ hí³. Jáun² Jmí² chí³ Chun¹ hí³ bíh¹

má² lí² jmú³ la³ jí³² hi³ má² lí² jie³ hnoh² jí³ hi³ má² lí² nie² hnoh² ní².

34 Uá¹ jinh¹ tiá² má² ngah³² hla¹ Dá² vi²¹ hñu³ mí³ cuú² jmí¹ tin², tí³ la³

ca³ juáh³ bíh¹ tsú² la³ lá²:

Dió³² Juóu³² jná¹³ ca³ záih³ Tí³² Juóu³² jná¹³:

Tí³ cuá² chu²¹ quion²¹ jná¹³ ñí³

35 tá¹ la³ jmu¹ jná¹³ ñí¹ con² tsá² hau² hnú² hi³ lín³ la³ jmí¹ lí³ cáun²

jlí²¹ [hi³ hí¹ cú¹ pih²¹ tiá² quien²] hi³ ná¹ tsin¹ tanh¹ hnú².

La³ ní² bíh¹ lí³ jái¹³ hi³ ca³ chá³ hla¹ Dá² vi²¹.

36 "Hi³ jáun² la³ jái³² dí² tsá² Israel, cu³ tí³ hniáuh³² lí³ né¹ dí² hi³ tson²

Jesús Tsá² ca³ ton³ hnoh² hí³ crei²¹, ca³ hiáu³² Dió³² bíh¹ tsú² hi³ hau³

jái¹³ hi³ lín¹³ tsú² Cristo Juo¹³ dí².

37 La³ cun³ jmí¹ ca³ náí³² tsá² ná¹ ngih³² hí³ jái¹³ jáun² né³, hlah³ lín²¹

bíh¹ ca³ ta³ no¹ tsí³ tsú², jmí¹ jáun² ca³ ngáih³ tsú² Pé¹ quionh³ tsá²

quian³ jan² ñí¹ hná¹ jáun², hi³ ca³ juáh³ la³ lá²:

—Reh², ¿ha³ bí¹ lánh³ jmú¹³ jnoh¹?

38 Hi³ jáun² ca³ngái³ siáh³ Pé¹ hi³ ca³juáh³:

—Cuí¹ cha³conh² honh² náh² tso³ quián¹³, hi³ cuí¹ zaun²¹ náh² siáh³ jmái² hi³ jan² hi³ jan² hi³ lin¹ hi³ má²hain²¹ náh² ti³ con² Jesús Tsá² lín³ Cristo, hi³ jáun² Dió³² chin¹³ tsí³ tso³ quián¹³ hnoh²; má¹jáun² né³ cuen³ Dió³² Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹con² hnoh². **39** Jáí¹³ ní² dá² ca³jmú³ Dió³² hi³ ca³tin¹ hnoh² bíh¹ jì³ jónh³² hnoh², jì³ ca³la³ jín³² tsá² tiáunh¹ ñí¹ uóunh³ siáh³, la³ cun³ la³jánh³ dú¹ tsá² hnió³ Dió³² Juo¹³ jnoh¹ téh³.

40 Hliáun³ bíh¹ jáí¹³ siáh³ siáh³ ca³hli³ ca³liéinh³² Pé¹ tsá² hí³. Hi³ ca³záih³ dí² siáh³ la³ lá²:

—iLion¹ náh² hmóu³² ca³ti²¹ hi³ ma³tson¹³ jáun² Dió³² tsá² hláih¹ tsá² hon² zian² ta³né³²!

41 Hi³ jáun² né³, la³jín³² tsá² ca³taunh³ ta²¹ jáí¹³ hi³ ca³hléh³ jáun² Pé¹ cáun³ jmái². Jáun² la³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ ca³juóun³ tsá² tanh² ta²¹ Dió³² cónh^{3í1} hni³² mei²¹ tsáu². **42** Jáun² la³jín³² jáun² tsá² hí³ ca³cué³ jmái¹ quioh²¹ hi³ ca³nái³² la³jí³² jáí¹³ hi³ ca³híe³ ti³² tsá² quian³² jè¹ Dió³², hi³ ca³ma³qui³ ma³háun³ tsú² má²tún² hmóu³²; hi³ ca³ngih³² tsú² siáh³ hi³ jmu³ má³² hi³ cuh³ hí³ cuú²miih²¹, jì³ hi³ liéinh³² siáh³ Dió³² cu³li²¹.

He³ lánh³ ca³ma³zian² tsá² ca³tanh² ta²¹ Jesús jmí¹ la³ñí¹

43 La³jín³² tsáu² bíh¹ ca³ja³cáun² tsí³ hi³ ca³jmú³ ti³² tsá² quian³² jè¹ Dió³² hua³jueh³² jì³ li²¹ ní². **44** Jì³lín² tsá² ca³taunh³ hí³ ta²¹ ca³taunh³ re² lín³², hi³ ca³tsóh³ tsú² he³ zia³² quioh²¹ ñí¹con² tsá²ján² tsá²ján².

45 Hi³ ca³hnái³ tsú² hi³ jmí¹ zia³² quioh²¹, hi³ jáun² ca³tsóh³ tsú² quie³ ní¹juáh³ ha³ cónh³ lí³ hniáuh³² quioh²¹ la³ ma³ quin³² ma³ jan³² tsú².

46 Jmái¹ ca³la³ jí³² tí² ngih³² tsú² cuáh³² chín¹ quioh²¹ tsá² judíos, hi³ ja³bí¹ la³ jáun² tí² ngih³² tsú² siáh³ hñú¹³ rainh²¹, hi³ jáun² ca³la³ hiún² lín³² tsí³ tsú² tí² tiánh²³ cu³li²¹ hi³ jmu² má³², hi³ ná¹tioh³ re² tsí³, **47** hi³ ca³ma³quien² tsú² siáh³ Dió³². La³jín³² tsáu² ca³lín¹³ hi³ chun¹ tsá² hí³, hi³ jáun² Dió³² Juo¹³ tsú² ca³jmú³ hi³ tsá²li³juóun³² tsá² má²ca³tin¹ hi³ liáun³.

Lan³ jan² tsá² hliánh²

3 1 Hi³ jáun² né³, ca³chó³² cáun² jmái¹ ngau³ Pé¹ quionh³ Juan² cuáh³² chín¹ quioh²¹ tsá² judíos cun³ la³ nio¹ hni³² ti³ ca³hláu³, quí¹ o¹rá¹ jáun² jmí¹ tan² tsáu² hi³ liéinh³² Dió³². **2** Cáun² ho³hñú¹³ cuáh³² jáun², ñí¹ jmí¹ téh²³ tsú² Ho³hñú¹³ Chú³² Jniá³, jmái¹ ca³la³ jí³² tí² tsá²chan³ tsáu² jan² tsá² má²hliánh² la³ cun³ jmí¹ ca³li³zian². Ñí¹ jáun² tí² mi³² tsá² hliánh² hí³ cú¹dáin³ quioh²¹ tsá² tónh³² cuáh³². **3** Jmí¹ ca³jién³² jáun² tsá² hliánh² hí³ Pé¹ quionh³ Juan² hi³ má²hí¹taunh³² cuáh³², jáun² ca³mí³ dí² cú¹dáin³. **4** Hi³ jáun² ca³jíe³ Pé¹ quionh³ Juan² ti³ ñí¹ cuá³ tsá² hliánh² hí³, hi³ jáun² Pé¹ né³ ca³záih³ tsá² hliánh² hí³:

—iSá¹ní² jie¹ tín² jnoh¹!

5 Hi³ jáun² tsá² hliánh² hí³ né³ ca³jíe³ chí¹tiá³ ñí¹, quí¹ jmí¹ lín²³ tsú² hi³ jmí¹ cué²¹ tsá² hí³ ca³lá² cú¹dáin³. 6 Tí³la³ Pé¹ né³, la³ lá² bíh¹ ca³juáh³:

—Tiá² zia³² yáh³ cú¹tiáu² sa³jun³ cú¹mí¹níau²¹ hi³ lí¹³ cué¹³ jná¹³ hnú², tí³la³ la³ cun³ hi³ zia³² quion²¹ jná¹³ lí¹³ bíh¹ cué¹³ jná¹³: Cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Jesucristo Tsá² Nazaret juanh³² jná¹³, náu², ngí¹.

7 Hi³ jáun² Pé¹ ca³zanh³ cuá² chu²¹ quioh²¹ tsá² hí³ hi³ ca³zion³ dí² tsú². Jáun² la³jui³² ca³lí³ pin³ mi³ záin³² ta³ tsú² la³ má²quionh³ tá¹ cáun² ta³ tsú². 8 Jáun² tsá² hliánh² hí³ ca³náu² hi³ ca³zih³ tiá³ ta³ hi³ ca³ma³liáu³² ngí³², hi³ jáun² cu³lí²¹ taunh³ tsú² cuáh³² jáun². Hiún² tsí³ tsú² ngau³ ca³la³ hi³ rú² hi³ háin²³, hi³ tsah³ lín³², hi³ má²hí¹má²quien² Dió³². 9 Jáun² la³jín³² tsá² tiáunh¹ ñí¹ jáun² ca³jíe³ hi³ má²ngí³² tsá² hí³ hi³ má²hí¹má²quien² Dió³². 10 Hi³ jáun² jmí¹ ca³lí³tsin² tsú² hi³ tsá² hí³ bíh¹ tsá² jmí¹ cua³² ho³hñú¹³ cuáh³² ñí¹ téh²³ tsú² Ho³hñú¹³ Chú³² Jniá³ hi³ jmí¹ mi³² cú¹dáin³, jáun² ca³ja³cáun² lín³² tsí³ tsú²; lí¹ tiá² ñí³² he³ jmu³ bíh¹ tsú² lí³.

Pé¹ hleh³² jái¹³ ñí¹ he¹ ñí¹hñú³ hi³ ca³jmú³ hla¹ Salomón

11 Jáun² tsá² hliánh² má²lain³² hí³ né³ jmí¹ má²dí¹zianh² Pé¹ quionh³ Juan² ñí¹ lí³ ñí¹hñú³, ñí¹ juáh³ tsú² jáun² “Quioh²¹ Salomón”; hi³ jáun² juóun³² tsáu² cua³tú¹ cuá¹lín³ ñí¹ jáun² hi³ ca³ja³cáun² lín³² tsí³. 12 Jmí¹ ca³jien³² jáun² Pé¹ tsá² hí³ ca³juáh³:

—Hnoh², tsá² ziaún² dí² hué³² Israel lá², ¿he³ láih³² sa³ jlánh¹ tsá²cáun² honh² hnoh² hi³ ca³tín¹ tsá² jmí¹ hliánh² lá²? ¿He³ láih³² ná¹jie¹ hnoh² jnoh¹ la³juah²¹ dúh¹ hi³ táí² jnoh¹ bíh¹, ho³ hi³ chun¹ jnoh¹ hmóu³², hi³ jáun² má²lain³² tsá² jmí¹ hliánh² lá²? 13 Dió³² Juo¹³ jméi² dí¹hio³ nú¹deh³ bíh¹ dí², la³ cun³ hla¹ Há²bran²¹, hla¹ Isaac, jí³ hla¹ Jacob, hnga² Dió³² hí³ bíh¹ má²lí²ma³lí²¹ hi³ quien² Jesús Tsá² lín³ quian²¹ tsú². Jesús hí³ dá² ca³ñí¹jan³² hnoh² ñí¹ hó²¹ñí¹ tsá²tan²¹, hi³ ca³hna³ náh². Hi³ uá¹jinh¹ Pilato jmí¹ hnió³ líón³² Tsá² hí³, tí³la³ hnoh² má¹ná¹, tiá² ca³lí³hnáuh² yáh³ náh². 14 Ha³ tiá² ca³lí³hnáuh² yáh³ hnoh² lion¹ jan² Tsá² chun¹ Tsá² cuá¹chan¹ ñí¹con² Dió³², tí³la³ hnoh² dá² ca³hiú¹ ca³míh¹ hi³ liáun³ jan² tsá² jngih² tsáu² bíh¹. 15 Hi³ jáun² hnoh² dá² ca³jngih³² bíh¹ náh² Tsá² lín³ mí¹zioh²¹ pí³ hi³ lí¹³ zian² dí²; tí³la³ Dió³² né³ ca³jmú³ hi³ ca³jenh¹³ tsú² ja¹ hla¹. Hi³ jáun² jnoh¹ né³ cue³² jú¹ tson² hi³ tson² bíh¹ la³ jáun² lí³. 16 Hi³ jáun² tsá² hliánh² lá², tsá² jmí¹ cuóun²¹ náh² hi³ jmí¹ jien¹ náh² tián³, má²lain³² bíh¹ quí¹ cun³ñí¹ hi³ lí²chá³² cáun² tsí³ ñí¹con² Jesús. Cun³quionh³ hi³ tanh²³ jnoh¹ ta²¹ Jesús, hi³ jáun² ta³né³² né³ má²jien¹ náh² tsá² lá² hi³ má²chun¹, hi³ má²pin³.

17 ”Má²ño¹ jná¹³ reh² hi³ hnoh² bíh¹ ca³jmuh³ cáun² hi³ tiá² ñíh¹ quiúnh¹ náh² la³jín³² tsá² ná¹chín¹ joh² náh² jmí¹ ca³jngih³² náh² Jesús. 18 Tí³la³ la³ jáun² bíh¹ ca³ma³tí³² Dió³² la³ cun³ jái¹³ hi³ ca³juáh³ jmí¹tin² lín³² cun³quionh³ tsá² ca³lín³ hí³ tí³² jē¹ Dió³², hi³ ca³juáh³ tsú²

jáun² hi³ ca³tin¹ bíh¹ Tsá² lín³ Cristo ma³tso² tsí³. **19** Hi³ jáun² tí¹ jéinh¹ náh² jmí¹ honh², jinh¹ náh² tí³ ñí¹con² Dió³², jáun² Dió³² hin³ tso³ quián¹³ náh², hi³ jáun² Dió³² Juo¹³ dí² jmu³ hi³ tinh²¹ honh² náh², **20** hi³ zen³ tsú² siáh³ Jesús, Tsá² ca³hión³² tsú² hí³ la³ cun³ jmí¹tin² lín³² hi³ lín¹³ Cristo ñí¹con² hnoh². **21** Tí³la³ hniáuh³² bíh¹ cuá³² tín² Jesús hí³ hñu³mi³cuú² ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmái¹ hi³ jmóuh³² Dió³² hmai²¹ ca³la³ jí³² hi³ zia³², rón³² la³ cun³ lí³ jái¹³ hi³ ca³jmú³ tsú² jáun² cun³quionh³ tsá² ca³lín³ tí³² jë¹ tsú². **22** Uá¹la³ cun³ jái¹³ hi³ ca³juáh³ hla¹ Moisés, jmí¹ ca³juáh³ jáun² la³ lá²: “Ja¹ tsá² renh² hnoh² bíh¹ zion³ Dió³² jan² tsá² hau³ jái¹³ hi³ lín¹³ tí³² jë¹ Dió³² ñí¹con² hnoh², jái¹³ la³ ho² jná¹³ lá². Jáun² hniáuh³² náih¹³ bíh¹ hnoh² ca³la³ jí³² he³ jái¹³ hi³ juáh³ tsá² hí³. **23** Qui¹ la³ lá² lí³ ní¹juáh³ tsá² tiá² jmu² nieh³, Dió³² dá² hin³ bíh¹ tsá² hí³ ja¹ tsá² quionh³”.

24 “La³ jáun² bíh¹ ca³juáh³ siáh³ hla¹ Sá²mie²¹, jí³ ca³la³jín³² tsá² ca³lín³ hi³ tí³² jë¹ Dió³² ñí¹ hná¹ jáun², hi³ tson² bíh¹ la³ chau²¹ jmái¹ hi³ lí¹³ la³ jáun². **25** Hnoh² bíh¹ tsá² ca³tin¹ hi³ hiáuh³ la³ cun³ jái¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² cun³quionh³ tsá² ca³lín³ hi³ tí³² jë¹ tsú², ca³tin¹ hnoh² bíh¹ jái¹³ hi³ má²ná¹re², la³ cun³ jái¹³ hi³ lí³ jmí¹ ca³tanh² jáun² Dió³² nió³² quionh³ hla¹ renh² hnoh² tsá² má²cá²hiá² cá²tsan³ jmí¹tin², la³ cun³ jái¹³ hi³ ca³juáh³ jáun² Dió³² ñí¹con² hla¹ Há²bran²¹, hi³ ca³juáh³ jáun² la³ lá²: “Cun³quionh³ jon³zih¹ jon³cháuh³ hnú² bíh¹ lí¹³ lí³mieh² la³ ma³ quin³² ma³ cu³ nió³ tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³”. **26** Hi³ jáun² dá² jmí¹ ca³zion³ Dió³² Tsá² lín³ hí³ quian²¹ tsú², ñí¹con² hnoh² bíh¹ tín² ca³zen³ Dió³² Tsá² hí³ hi³ ma³mieh² tsú² hnoh² cun³quionh³ hi³ tí³ jenh³ tsú² hnoh² ma³ quin³² ma³ jan³² náh², hi³ jáun² tiú²uú² jmúh¹³ náh² tso³.

Má²jan² tsú² Pé¹ jí³ Juan² ta³ ñí¹ tsá²tan²¹

4 **1** Tá¹la³ dí¹hleh³² jáun² bíh¹ Pé¹ quionh³ Juan² ñí¹con² tsá² ná¹ngih³² hí³, ca³cua³taunh²¹ tsá² ná¹lín³ mí²tsáu², quionh³ tsá² cuá¹lín³ juo¹³ tsá²cuú² tsá²ta³ mí²tsáu², tsá² jmu² hí³ hua³hí¹³ cuáh³² chín¹ jí³ tsá² cu³ nió³ téh²³ tsú² saduceos. **2** Tsá² hí³ ca³míh³ tsí³ quí¹hliá² hleh³² Pé¹ jí³ Juan² hi³ ca³jenh¹³ bíh¹ Jesús, hi³ jáun² la³ jáun² má²lin¹ hi³ la³ jenh¹³ bíh¹ siáh³ tsá² má²ca²tsan³. **3** Hi³ jáun² ca³jan³ dí² tson³ hi³ ca³ñí¹tionh¹³ dí² cú² nie² hñu³mí¹ñí², quí¹hliá² má²ca³hláu³ bíh¹. **4** Tí³la³ juóun³² lín³² bíh¹ tsá² má²lí²niéi³² hí³ jái¹³ ca³taunh³ ta²¹, jmí¹jáun² ca³lí³tín³ tsáu² cun³ hñá³ mei²¹ jmáh³la³ tsá²ñuh².

5 Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² ca³ngih³² tsá² ná¹chín¹ tsá² judíos já¹ juú² Jerusalén, quionh³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú², jí³ tí³² liei²¹ ní². **6** Ja¹ jáun² jmí¹ zenh² Anás tsá² jmí¹ lín³ mí²tsá² hien¹, Caifás, Juan², Lí²ján¹ ní² siáh³, jí³ ca³la³ jín³² tsá² cá² mí¹zionh² tsá² zia³² jái¹³ ñí¹con² hi³ lín¹³ mí²tsá² hien¹. **7** Jáun² ca³ñí¹quión²¹ tsú² Pé¹ quionh³ Juan² hi³ ca³chan³ dí² chu³jo² ja¹ ñí¹ ná¹ngih³² dí² jáun², hi³ ca³ngáih³ dí²:

—¿Hin² héih³² quioh²¹ ca³jmu³ hnoh² la³ jáun², ha³ jinh¹ hian³ náh² jái¹³?

8 Ti³la³ Pé¹ né³, ca³la³ hi³ canh² Jmí²chí³ Chun¹ hñu³ tsí³ ca³ngái³, hi³ ca³juáh³:

—Hnoh² tsá² ná¹chín¹ náh² hué³² Israel lá², jì³ hnoh² tsá²daun³²,
9 hnoh² la³ má²ca³cuú² ca³ngih³² náh² hi³ cǎnh¹ náh² jú¹ tson² ñí¹con² jnoh¹ ca³ti²¹ cáun² hi³ chu²¹ hi³ ca³lí³ ñí¹con² tsá² jmí¹ hliánh² lá², hi³ he³ lánh³ rón³² ca³lan³ tsú²; **10** jáun² né³, cuí¹ lí³ ñíh¹³ hnoh² jì³ ca³la³ jì³lin² tsá² Israel ñí¹ hná¹ ní² hi³ cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Jesucristo Tsá² Nazaret bíh¹ lan³ tsá² jmí¹ hliánh² lá², Jesús Tsá² ca³ton³ hnoh² hí³ crei²¹; ti³la³ Dió³² má¹ná¹, ca³jmú³ hi³ ca³jenh¹³ tsú². **11** Tsá² hí³ jmí¹ lín³ la³jmí¹ lí³ cá² mái³ quín¹ hi³ tiá² jéih³² tsá² ná¹lín³ ti³² hiah³², ti³la³ ta³né³² lí³ cá² mái³ quín¹ hi³ jlánh¹ bíh¹ quien², quín¹ hu²¹ cuoh¹ hiah³². **12** Cu³tí³ tiá² hin² zian² hí¹ jan² tsá² siánh³ hi³ lí¹³ liáu³² dí². Quí¹ tiá² tsá² siánh³ ca³cuen³ yáh³ Dió³² ñí¹ hué²¹ lá² hi³ te¹³ jnoh¹ liáu³².

13 Jmí¹ ca³jé³ jáun² tsá²tan²¹ hi³ hi³ jlánh¹ tiá³ nio² tsí³ Pé¹ jì³ Juan², jì³ jmí¹ ca³lí³ ñí³² dí² siáh³ hi³ tiá² hliáun³ sí² la³ ca³ma³tín³² yáh³ tsú², hi³ tsá² lí¹ tsáu² bíh¹ hí³, hi³ jáun² ca³ja³cáun² bíh¹ tsí³ tsú². Jmí¹ jáun² ca³lí³tsin² tsú² hi³ tsá² hí³ ca³lí³ tín² cun³ñí¹ hi³ ca³ñí³táunh¹ quionh³ Jesús bíh¹. **14** Ja³bí¹ ja¹ jáun² jmí¹ zenh¹ tsá² jmí¹ hliánh² hí³, hi³ jáun² lí¹ tiú²uú² ñí³² he³ juáh³ bíh¹ tsú² lí³. **15** Jmí¹ jáun² ca³huen³ tsú² tsá² hí³ cu³tiá³ cheih³² tá¹la³ ca³juu³ ca³hlénh³ dí² hmóu³²; **16** hi³ ca³juónh³ la³ lá²:

—¿He³ lánh³ jmú¹³ dí² ñí¹con² tsá²ñuh² ní² juáh¹³? Quí¹ tson² bí¹ la³ ca³jmú³ tsá² ní² cáun² hua³jueh³², hi³ jì³lin² bíh¹ tsá² zian² já¹ juú² Jerusalén lá² má²ná¹ñí³², hi³ jáun² tiú²uú² lí¹³ yáh³ juáh¹³ jnoh¹ hi³ tiá² tson². **17** Hi³ la³ cun³ tiá² tsa³cuóun² jái¹³ ní² ñí¹ uóunh³ né³, hniáuh³² juénh¹³ bíh¹ dí² tsá² ní², hi³ jáun² lí³ cóh³² tsú², hi³ jáun² ta³né³² ti³ chí¹ján³ tiú²uú² hléh³² tsú² hi³ ca³tín¹ Jesús.

18 Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³teh³ dí² siáh³ ñéih³ hi³ ca³záih³ dí² la³ lá²:

—iCónh³ tiá² hniáuh³² hléh¹³ hnoh², ho³ hi³ má¹tín¹³ hnoh² tsáu² hi³ ca³tín¹ Jesús!

19 Ti³la³ Pé¹ ca³ngái³ quionh³ Juan²:

—Hniauh² náh² tín² re² honh² ní¹juáh³ ca³ti²¹ hi³ taunh¹³ jnoh¹ tín² ta²¹ hnoh² cha³ jmí¹ tanh¹³ jnoh¹ ta²¹ Dió³². **20** Ti³la³ jnoh¹ má¹ná¹, cun³ tiá² lí¹³ bíh¹ chá¹³ jnoh¹ ti³ có³², hi³ juáh¹³ hi³ tiá² hléh¹³ jnoh¹ la³ cun³ hi³ má²ca³neh²¹ jì³ hi³ má²ca³nái¹³.

21 Jáun² tsá² hí³ ca³hléh³ siáh³ jú¹ cáu², hi³ jáun² cáun² lí¹ ca³lión³² bíh¹ dí² tsú² ta³ tiá² lin¹ hi³ ca³lí³re²; quí¹ tiá² ca³choh¹³ yáh³ tsú² he³ lánh³ ma³tson¹³ tsá² hí³, quí¹ ca³la³ jín³² bíh¹ tsáu² jmí¹ ná¹má²quien² Dió³² cun³ñí¹ hi³ má²lí³² la³ jáun². **22** Quí¹ lí³ cun³ tun³ló³² mii² máh³ jmí¹ má²hún¹ tsá² jmí¹ hliánh² hí³ jmí¹ lain²¹ cun³quionh³ hua³jueh³².

Tsá² reh² mi³² pí³ ñí¹ con² Dió³²

(Hechos 2:1-4)

23 Jmí¹ má²ca³liáun³ jáun² Pé¹ quionh³ Juan² ja³tanh²¹ tí³ ñí¹ tionh¹ tsá² quionh³, hi³ jáun² ca³chá³ tsú² ca³la³ jí³² la³ cun³ hi³ má²lí²juáh³ jáun² tsá² ná¹lín³ mi³jmú³ la³ má²quionh³ tsá²daun³². **24** Jmí¹ má²lí²niéi³² tsú² jái¹³ jáun² né³, jí³lín² bíh¹ tsú² ca³liéinh³² Dió³² cu³tsa³², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnú² Tí³² Juo¹³ jnoh¹, hnú² bíh¹ Dió³² Tsá² ca³jmuh³ ca³la³ tán¹ la³ cu³ la³ juéh³ mi³cuú² jí³ ca³la³ jí³² hi³ zia³². **25** Hla¹ Dá²vi²¹ jméi² dí¹hio³ nú¹deh³ jnoh¹, tsá² jmí¹ lín³ hí³ quian²¹ hnú², ca³hléh³ cháh³ hnú² cun³quionh³ pí³ quioh²¹ Jmí²chí³ Chun¹ jmí¹ ca³juáh³ tsú² jáun² la³ lá²:

¿He³ láih³² jlánh¹ tiá³ siaun³² ñí³táunh¹ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá², hi³ má²cú¹ má²ren²¹ tsú² jái¹³ tiá² quien²?

26 Tsá² ná¹chín¹ ñí¹ hué²¹ lá² ca³cuú² ca³ngih³²,

ca³cuú² ca³jenh² tsá² ná¹ho² jái¹³,

hi³ jmí¹ hnió³ tsú² jmu³ hniéi² ñí¹ con² Dió³² jí³ ñí¹ con² Cristo Tsá² cuá¹hiáun¹ joh¹ Dió³² ní² siáh³.

27 "Quí¹ tson² bíh¹ já¹ juú² lá² ca³ngih³² re²¹ Herodes quionh³ Poncio Pilato, tsá²cá²jo²¹, jí³ tsá² ziaú² jnoh¹ hué³² Israel lá² ní² siáh³, hi³ ca³tiánh³ cá²hon³ hi³ jmu³ hian² tsí³ ñí¹ con² Jesús Tsá² cuá¹chan¹ hi³ lín³ quian²¹ hnú², Tsá² ca³hion¹ hnú² hí³ hi³ lín¹³ Cristo. **28** Cun³ñí¹ hi³ hnú² Tsá² cú² juenh² nú², hi³ jáun² la³jín³² tsá² hí³ cáun² ca³jmú³ la³ cun³ hi³ ca³lín¹³ hnú² jmí¹tin² hi³ ha³ lánh³ ca³tí²¹ lí¹³. **29** Jáun² hnú² Juo¹³ jnoh¹, jiah³ dúh¹ taunh² tsú² jnoh¹ hú¹mu³héih³²; jáun² ñí¹ con² hnú² mi³² jnoh¹, jmu³ bíh¹ hnú² hi³ niau²¹ tiá³ tsí³ jnoh¹ hi³ hléh¹³ jnoh¹ jái¹³ quián¹³ hnú², jnoh¹ tsá² láí³ jnoh¹ tsá² má²ná¹hlánh¹ joh² hnú². **30** Tin³² tiá³ hnú² cuonh² tsá² tsáun¹ hi³ jáun² lan¹³, hi³ cuéh¹ nú² siáh³ jái¹³ hi³ lí¹³ hua³jueh³² jí³ lí²¹ ní² ca³la³ cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Jesús Tsá² hien¹, Tsá² lín³ quian²¹ hnú².

31 Jmí¹ má²lí²liéinh³² tsú² jáun² Dió³² né³, ca³jíeh³ hñú³ ñí¹ jmí¹ tionh¹ tsú², jáun² ca³la³ jí³lín² tsá² hí³ ca³cónh³² Jmí²chí³ Chun¹ hñú³ tsí³, jmí¹jáun² ca³ta³no¹ tiá³ tsí³ tsú² hi³ hléh³² jái¹³ quioh²¹ Dió³².

Jmu² tsá² reh² hi³ quioh²¹ cá²re² la³jí³² hi³ zia³² quioh²¹

(Hechos 2:42-47)

32 La³jín³² tsá² ca³taunh³ hí³ ta²¹ ca³juónh³ cú²re², hi³ cáun² má²ná¹tioh³ tsí³; hí¹ jan² tsá² hí³ tiá² ca³lí³ hniá¹ hi³ lí³ quioh²¹ hnga² hi³ zioh², tí³la³ jí³lín² bíh¹ tsú² ca³lí³quioh²¹ hi³ jmí¹ zioh² jáun². **33** Hi³ jáun² ca³la³ hi³ pin³ lín³² bíh¹ jái¹³ quioh²¹ tí³² tsá² quian³² hí³ jē¹ Dió³² ca³cué³ jú¹ tson² la³ má²cue³² jáun² hi³ tson² bíh¹ ca³jenh¹³ Jesús; hi³ jáun² Dió³² ca³ma³hé² ma³mieh² lín³² ca³la³ jí³lín² tsá² hí³. **34** Hí¹ jan² yáh³ tsá² hí³ tiá² hi³ jmí¹ lí²hniáuh³² quioh²¹, quí¹ jí³lín² tsá² jmí¹ zia³²

tun³ hñi³² hñú³ quioh²¹ ho³lá²dá² hué³², ca³qui³ ca³hnah³ bíh¹ hi³ jáun² quioh²¹, jáun² tí² ñi³quiaun¹³ tsú² quie³ jáun², **35** hi³ tí² cha³² tsú² jo³cuo² tí³² tsá² quian³² hí³ jē¹ Dió³², hi³ jáun² tsá² hí³ tí² tsóh²³ quie³ jáun² ní¹juáh³ ha³ cónh³ lí³ hñiáuh³² ñi¹con² ma³ quin³² ma³ jan³². **36** La³ jáun² bíh¹ ca³jmú³ jan² tsá² ca³lí³zian² hué³² Chipre, tsá² jmí¹ jmái² Sé³², jan² jón²zih¹ jón²cho¹ hla¹ Leví, tsá² ca³teh³ tí³² tsá² quian³² hí³ jē¹ Dió³², Bernabé, la³ cun³ niéih³ “tsá² má²hon³ tsáu²”. **37** Tsá² hí³ ca³hnah³ hué³² quioh²¹, hi³ jáun² quie³ jáun² ca³chá³ tsú² jo³cuo² tí³² tsá² quian³² hí³ jē¹ Dió³².

Tso³ quioh²¹ Ananías quionh³ Safira ñi²cuo²

5 1 Ti³la³ jan² tsá²ñuh² tsá² jmí¹ jmái² Ananías, ñi²cuo² tsú² jmí¹ jmái² Safira, tsá² hí³ ca³hnah³ hué³² quioh²¹; **2** ti³la³ ca³lí³quioh²¹ bíh¹ tsú² ca³lá² quie³ hmóu³², hi³ ñi¹ hná¹ jáun² né³ ca³chá³ tsú² jo³cuo² tí³² tsá² quian³² hí³ jē¹ Dió³² [ca³la³ juah²¹ dúh¹ hi³ má²lí²jíenh³² dí² jí³lí³²]. Cú²re² ca³juónh³ bíh¹ tsú² quionh³ tsá²mi³ ñi²cuo² hi³ jmu³ la³ jáun². **3** Jmí¹jáun² ca³juáh³ Pé¹ la³ lá²:

—Hnú² Ananías, ¿he³ láih³² tsá² hláinh¹ hi³ hñu³ honh² hnú² hi³ jmí¹ ñi¹má¹can¹³ nú² Jmí²chí³ Chun¹? Sa³ lí²hmáh¹ bíh¹ hnú² ca³lá² quie³ hi³ lí²ma³hmah¹ tsáu² quioh²¹ hué³² quián¹³ nú². **4** ¿Há¹ jun³juáh¹³ hi³ jmí¹ quián¹³ huen² bíh¹ hnú² hué³² jáun²? Hi³ quie³ hi³ má²lí²hnáih¹ hnú² jáun² hué³² né³, ¿há¹ jun³juáh¹³ hi³ jmí¹ quián¹³ huen² bíh¹ hnú² jaun³²? ¿He³ láih³² sa³ la³ ní²yáh³ ca³lín¹³ hnú² jmúh¹³? La³ jí³ ñi¹con² Dió³² bíh¹ má²lí²hléh¹ hnú² jú¹ tí¹jái², jun³juáh¹³ jmáh³la³ ñi¹con² jnoh¹ tsá²mi³cuóun² yáh³.

5 La³ cun³ jmí¹ ca³nái³² Ananías jái¹³ jáun² né³, ca³quinh³ hi³ jun³. Jáun² ca³la³ jín³² bíh¹ tsá² ca³lí³ ñi³² hi³ jáun² ca³ta³hú¹ cóh²¹ tsí³.

6 Jáun² tsá² tsá¹ñú¹ jmí¹ tionh¹ ñi¹ jáun² ja³taunh²¹ hi³ ca³ñi¹tsenh¹³ hla¹ hí³ hmih³², jmí¹ lí²¹ jáun² ca³jan³ dí² hi³ ca³ñi¹hón²¹.

7 Má²ca³nga² cun³ hñi³² o¹rá¹ la³ cun³ jmí¹ ca³hi³ siáh³ ñi²cuo² hla¹ Ananías hí³ ñi¹ jáun², hí¹ cáun² tiá² hi³ ñi³² yáh³ tsú² hi³ he³ la³ má²lí³².

8 Jáun² Pé¹ ca³ngáih³ siáh³ tsá²mi³ hí³ la³ lá²:

—Juah²¹ neh²¹, ¿hí¹ tson² ca³hnáih¹ hnoh² hué³² la³ cun³ hmah²¹ hi³ má²lí²juáh³ ñi²cuoh² nú²?

Jáun² tsá²mi³ hí³ ca³juáh³:

—Ján³, cun³ jáun² bíh¹.

9 Jáun² Pé¹ ca³juáh³ siáh³:

—¿Lánh³ rón³² ca³cháunh¹³ chñh³² hnoh² hi³ jmí¹ hnáuh² náh² cá¹ lan¹³ Jmí²chí³ Chun¹ joh¹ Dió³²? Ní² má²hí¹já²tánh¹ tsá² cuí²ñi¹hón²¹ ñi²cuoh² hnú² cheih³² ní², hi³ jáun² ta³né³² má²jau³ tsú² siáh³ hnú².

10 La³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ ca³quinh³ siáh³ tsá²mi³ hí³, hi³ jun³ ta³ ní¹ Pé¹. Jáun² jmí¹ taunh²¹ tsá¹ñú¹ hí³ néih³ ca³jé³ hi³ má²rá²jún¹ siáh³ tsá²mi³ hí³, jáun² ca³jan³ tsú² siáh³ hla¹ hí³ hi³ tsa³hón³² dí² can³² ñi¹

má²hú¹hón²¹ ñí²cuo². **11** Hi³ jáun² la³jín³² tsá² má²lín³ hí³ cuáh³² ca³ta³hú¹ cóh²¹ tsí³, jì³ la³jín³² tsá² ca³lí³ ñí³² ní² siáh³.

Hliáun³ hua³jueh³² jì³ lí²¹ jmu² tí³² tsá² quian³² jè¹ Dió³²

12 Hi³ jáun² tí³² tsá² quian³² hí³ jè¹ Dió³² ca³jmú³ hliáun³ lín³² lí²¹ jì³ hua³jueh³² ja¹ tsáu². Hi³ ca³la³ jì³lín² tsú² tí² ngih³² cuáh³² chín¹ quioh²¹ tsá² judíos ñí¹ lí³ jáun² ñí¹hñú³, ñí¹ juáh³ tsú² jáun² “Quioh²¹ Salomón”.

13 Tí³la³ hí¹ jan² yáh³ tsá² ñí¹ hná¹ jáun² tiá² jmí¹ tiá²³ tsí³ hí³ ngih¹³ quionh³ tsá² hí³, uá¹jinh¹ la³jín³² tsáu² jmí¹ hleh³² re² hí³ ca³tín¹ tsú².

14 Cun³ jáun² juóun³² bíh¹ tsá²mi³ tsá²ñuh² ca³tanh² ta²¹ Tí³² Juo¹³ dí², hí³ jáun² tí³ lí³mi¹ ca³juóun³ tsú². **15** Hí¹ la³ tí³ juóun³² lín³² tsá² tsáun¹ ca³chu³ ca³huen³ tsú² cheih³² hí³ ca³chan³ dí² hú¹ jui³² ñí¹ lí³ ja¹ hñú³, hí³ ná¹tsin¹ ñí¹ jen³ ho³ ñí¹ jmu², hí³ jáun² lan¹³ ní¹ má¹tí³ heinh²¹ quioh²¹ Pé¹ ñí¹ quioh²¹ tsá² hí³ ní¹ má¹ca³nga² Pé¹ jui³² jaun³². **16** Ja³bí¹ juóun³² tsá² juú² siáh³ siáh³ cua³taunh²¹ já¹ juú² Jerusalén, hí³ ná¹jan² tsú² tsá² tsáun¹ jì³ tsá² ná¹tiáunh¹ jmí²chí³ hláinh¹ hñu³ tsí³ ní², hí³ jáun² ca³la³ jín³² jáun² bíh¹ tsá² hí³ lan³.

Jmu² tsá²tan²¹ hian² tsí³ ñí¹con² Pé¹ jì³ Juan²

17 Hi³ jáun² jmí¹jáun², tsá² cuá¹lín³ mí²tsá² híen¹ la³ má²quionh³ tsá² quionh³, tsá² cu³ nió³ téh²³ tsú² saduceos, ca³ja³ uóu³² tsí³, **18** hí³ jáun² ca³ma³tson¹³ dí² tí³² tsá² quian³² hí³ jè¹ Dió³² hí³ ca³tónh³² dí² hñu³mi¹ñí². **19** Tí³la³ Tí³² Juo¹³ dí² ca³zen³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ hí³ cua³nia³² hñu³mi¹ñí² ta³ já¹niéi², jáun² ca³huen³ dí² hí³ ca³záih³ dí² la³ lá²:

20 —Cuá²taunh¹ náh² cuá²tianh³ náh² hñu³ cuáh³² chín¹ hí³ cuá¹zéih³ náh² tsáu² ha³ lánh³ lí¹³ zian² tsú² hí³ hmai²¹.

21 Jmí¹ má²lí²niéi³² tsú² jái¹³ jáun² né³, ca³ñí¹tiónh²¹ hñu³ cuáh³² chín¹ hú²niéi² jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² hí³ ca³ñí¹ma³tín² tsú² tsáu².

Tá¹la³ jáun² ca³cuú² ca³ngih³² tsá² cuá¹lín³ mí²tsá² híen¹ quionh³ tsá² quionh³, jmí¹jáun² ca³liéinh³² tsú² tsá² ná¹lín³ ta²¹ hí³ chín¹ jì³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ hué³² Israel ní² siáh³. Jáun² tsá² hí³ ca³jmú³ héih³² hí³ tsa³quión³² tsú² tsá² tiáunh¹ hí³ hñu³mi¹ñí². **22** Tí³la³ jmí¹ ca³cha³taunh¹ tsá²cuú² tsá²ta³ mí²tsáu² hñu³mi¹ñí² né³, ha³ tiú²uú² hin² tiáunh¹ yáh³, jáun² ja³tanh²¹ tsú² hí³ ca³ñí¹caun² jái¹³. **23** Jáun² ca³juáh³ la³ lá²:

—Jmí¹ cá¹cháu²¹ jnoh¹ hñu³mi¹ñí², re² lín³² bíh¹ jmí¹ dí¹jnai³², já² tionh² bíh¹ hliáu³ ho³hñú¹³ hñu³mi¹ñí² hí³ ná¹jmu² hua³hí¹³, tí³la³ jmí¹ lí¹niá¹³ jnoh¹ hí³ lí²neh²¹ jnoh¹ ñéih³, já² tiú²uú² tsá² hí³ tiáunh¹ yáh³.

24 Jmí¹ ca³nái³² tsá² cuá¹lín³ hí³ mí²tsá² híen¹ jái¹³ jáun² la³ má²quionh³ mi³jmú³ ñí¹ hná¹ jáun² jì³ tsá² cuá¹lín³ juo¹³ tsá²cuú² tsá²ta³ mí²tsáu², tsá² jmu² hí³ hua³hí¹³ cuáh³² chín¹ jáun² ní² siáh³, jmí¹jáun²

jlánh¹ ca³hnauh² tsú² tsí³ hi³ he³ bíh¹ né³bí¹ lí¹³ ñí¹ hná¹ ní². **25** Tá¹la³ jáun² cuan³ jan² tsá²ñuh² hi³ ca³juáh³:

—Tsá²ñuh² tsá² ca³tionh¹ hnoh² hí³ hñu³mí¹ñí², ó³² bíh¹ siáh³ má²ná¹má²tin² tsú² tsáu² hñu³ cuáh³² chín¹ ta³né³².

26 Jáun² tsá² cuá¹lín³ hí³ juo¹³ tsá²cuú² tsá²ta³ mí²tsáu² né³ ngau³ quionh³ tsá² joh¹ tí³ cuáh³² chín¹ jáun², hi³ ca³ñí¹quian¹³ dí² tí³² tsá² quian³² hí³ jè¹ Dió³², tí³la³ tiá² ca³hma³ ca³cuóunh³² yáh³ tsú² tsá² hí³ chí¹hnié² má¹ná¹, quí¹hliá² juénh² tsú² ní¹ ca³qui³ ca³jnauh³ tsáu² quín¹. **27** Jmí¹ cuá¹tanh²¹ tsú² hi³ ná¹jón²¹ tsá² hí³ né³, ca³chan³ dí² ta³ ñí¹ tsá² ná¹ngih³² hí³, jáun² mí²tsá² híen¹ hí³ ca³juáh³ la³ lá²:

28 —¿Há¹ jun³juáh¹³ má²ca³juáh¹³ bíh¹ jnoh¹ hi³ cun³ tiá² hnáu² jnoh¹ hi³ hieh¹ hnoh² tsáu² jái¹³ hi³ ca³tin¹ Jesús? Tí³la³ sa³ la³jín³² bíh¹ tsá² juú² Jerusalén lá² má²ná¹ñí³² jái¹³ quián¹³ hnoh², hi³ hnáu² náh² rá¹caun² náh² jnoh¹ ca³tí²¹ hí³ jun³ tsá² hí³.

29 Jáun² Pé¹ ca³ngái³ quionh³ tsá² quionh³:

—La³ñí¹ la³ján³ hniáuh³² má¹tí²¹ jnoh¹ tín² ñí¹con² Dió³² bíh¹, jun³juáh¹³ ñí¹con² tsá²mí³cuóun² yáh³. **30** Dió³² Juo¹³ tsá²haun³² dí¹hio³ nú¹deh³ dí² ca³jmú³ hi³ ca³jenh¹³ Jesús, Tsá² ca³jngih³² náh² hí³ cun³quionh³ hi³ ca³ton³ náh² tsú² jáun² tsoh² hmá². **31** Dió³² hí³ siáh³ ca³zió³ tá¹³ Jesús hi³ ca³chan³ tsú² tí³ cuá² chu²¹ quioh²¹, hi³ ca³héi³ Jesús jái¹³ hi³ lí¹³ lín³ Juo¹³ dí² Tsá² liáu³², Tsá² cue³² jái¹³ hi³ lí¹³ tí³ jéinh³² tsáu² jmí¹ tsí³, tsá² ziaun² dí² hué³² Israel lá², hi³ jáun² hin³ tso³ quiú¹³ dí². **32** Hi³ jáun² jnoh¹ láí³ tsá² cue³² jú¹ tson² quiúnh¹ Jmí²chí³ Chun¹ hi³ tson² bíh¹ lí³ la³ jáun². Dió³² má²ca³cuen³ Jmí²chí³ Chun¹ hí³ ñí¹con² la³jín³² tsá² haih²¹ ta²¹.

33 Jmí¹ ca³nái³² tsá² ná¹ngih³² hí³ jái¹³ jáun² né³, ca³míh³ lín²¹ tsí³, hi³ jmí¹ má²hnió³ dí² jngih³ tí³² tsá² quian³² hí³ jè¹ Dió³². **34** Tí³la³ ja¹ tsá² ná¹ñí¹ hí³ jmí¹ cuá³ jan² tsá² hún¹ ja¹ tsá² cu³ nió³ téh²³ tsú² fariseos, tsá² jmái² Gamaliel, jan² tsá² lín³ tí³² liei²¹; tsá² hí³ jlánh¹ jmí¹ taunh² tsáu² ta²¹. Tsá² hí³ ca³náu² hi³ ca³jmú³ héih³² hi³ huen³ tsú² cu³tiá³ tí³ cheih³² tí³² tsá² quian³² hí³ jè¹ Dió³². **35** Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³záih³ dí² tsá² ná¹ñí¹ quionh³ la³ lá²:

—Hnoh², tsá² ziaun² dí² hué³² Israel lá², hua³hín¹³ náh² jmu³ ní¹juáh³ he³ hnáu² hnoh² jmúh¹³ ñí¹con² tsá² ní². **36** Cháu¹ náh² honh² hi³ jmí¹ zian² jan² tsá² jmí¹ jmái² Teudas, tsá² hí³ jlánh¹ tí² jmu² quien² hnga². Jmí¹jáun² ca³hain³² tí³ con² tsá² hí³ cun³ quiún³ nio² hña³láun³ tsáu²; tí³la³ jmí¹ cá¹chó²¹ jmái¹ hi³ ca³jngih³ tsú² tsá² hí³ né³, jmí¹jáun² lí¹ ca³hain³² ma³ quin³² bíh¹ tsá² jmí¹ quionh³ tsú², hi³ jáun² cun³ jáun² bíh¹ lí¹ ca³yéin². **37** Jmí¹ lí¹ cáin² jáun² siáh³ ca³chó³² jmái¹ hi³ ca³tónh³² tsú² tsáu² sí². Ja³bí¹ jmí¹jáun² ca³jmú³ siáh³ jan² tsáu² quien², tsá² hí³ jmí¹ jmái² Judas tsá² jmí¹ hín¹³ tí³ Galilea. Ja³bí¹ juóun³² lín³² tsáu² ca³ñí³taunh¹ quionh³ tsá² hí³. Tí³la³ la³ jáun² bíh¹ ca³jngih³ tsú² siáh³ tsá² hí³, hi³ jáun² lí¹ ca³hain³² ma³ quin³² bíh¹ tsá² jmí¹ quionh³

tsú². **38** Hi³ jáun² jná¹³ juanh³² cuí¹ lí³ la³ ní², ha³ tiú²uú² hi³ jmuh¹ hnoh² tsá² ní², quí¹ ní¹juáh³ jái¹³ quioh²¹ hmóu³² bíh¹ tsú² hleh³², jáun² chau²¹ jmái¹ tsa³hín³ bíh¹, **39** tí³la³ ní¹juáh³ jái¹³ jáun² né³ ja³² ní¹con² Dió³², tiá² quinh¹ yáh³ hnoh² jmái¹ quiúnh¹ tsá² ní²; quí¹ ní² lí¹ ca³jmuh³ hnoh² hniéi² quiúnh¹ Dió³².

Jáun² ca³taunh³ bíh¹ tsá² ná¹ní¹ hí³ ta²¹ jái¹³ hi³ ca³juáh³ jáun² Gamaliel hí³. **40** Jáun² ca³teh³ tsú² siáh³ tí³² quian³² hí³ jē¹ Dió³² tí³ nēih³, hi³ ca³quiú³ ca³pan³ dí² quionh³ hñú¹jméi¹³ hi³ lí³ láu². Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³záih³ dí² hi³ tiú²uú² hniáuh³² hléh³² tsú² jái¹³ hi³ ca³tin¹ Jesús, jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ca³lión³² dí². **41** Hiún² lín³² bíh¹ tsí³ tí³² tsá² quian³² hí³ jē¹ Dió³² jmí¹ ca³huén² ja¹ quioh²¹ tsá² hí³, quí¹hliá² má²lí²ma³tso² tsú² tsí³ hi³ hua³heih²¹ cun³ní¹ hí³ ca³tin¹ Jesús. **42** Tí³la³ tsá² hí³ má¹ná¹, cun³ tsa³háu² ca³ní¹hléh² hñu³ cuáh³² chín¹ la³ má²hle³² jáun² jú¹ chú³² hi³ ca³tin¹ Jesús, hi³ hí³ bíh¹ lín³ Cristo; hi³ ca³ní³taunh¹ tsú² siáh³ ma³ quin³² ma³ caun³² hñú³ hi³ má²tin² tsáu².

Hnah² tsá² reh² quiaun³ tsá² lí¹³ ma³hau³ siáh³ cáun² ta²¹

6 1 Jmí¹jáun² lí³mí¹ ca³juóun³ bíh¹ tsá² hain²¹ tí³ con² Jesús. Jáun² jmí¹jáun², tsá² judíos tsá² jmí¹ tiáunh¹ ja¹ tsá²cá²jo²¹, tsá² má²hle³² jú¹ griego, ca³ma³liáu³² hi³ ziú² hien² tsá² judíos tsá² qui³ tionh² hí³ hué³² Israel, tsá² qui³ hleh³² hí³ jú¹jma² hebreo quioh²¹, quí¹ tsá²mi³ hnái³ tsá² qui³ má²hle³² jú¹ griego zian² ja¹ quioh²¹ tsú² tiá² jmí¹ hiáuh²³ yáh³ la³ cun³ hi³ hiáuh²³ tsá²mi³ hnái³ ní¹ hnái¹ jáun² ní¹ má¹ca³tsóh³ tsú² la³ cun³ hi³ lí²hniauh²³ quioh²¹ tsáu² cun³ tsa³háu². **2** Jáun² tsá² quian³tun³ hí³ né³, ca³jmú³ héih³² hi³ ngih¹³ la³jín³² tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² Jesús, jmí¹jáun² né³ ca³záih³ dí² tsú² jái¹³ lá²: —Hnoh² reh², tiá² hniáuh³² yáh³ hi³ tunh²¹ jnoh¹ hi³ hléh¹³ jái¹³ quioh²¹ Dió³², cun³ní¹ hi³ jáun² bíh¹ tiá² lí¹³ cué¹³ jnoh¹ má³² hi³ cuh³ tsáu². **3** Hi³ jáun² né³ reh², hniah³² náh² quiaun³ tsá²núh² ja¹ ní¹ tiauh¹ dí² lá², tsá² lín²³ tsáu² hi³ chu²¹ tsí³, tsá² má²lin¹ hi³ má²canh² Jmí²chí³ Chun¹ joh¹ Dió³² hñu³ tsí³, tsá² jniá³ jmí¹ tsí³. Jáun² tsá² hí³ bíh¹ cue¹³ jnoh¹ ta²¹ jáun². **4** Jáun² jnoh¹ né³ ná¹chan¹ hi³ lienh¹ jnoh¹ Dió³² chí¹ní¹ jì³ hi³ má¹tin¹³ jnoh¹ tsáu² jái¹³ quioh²¹ Dió³².

5 Ca³la³ jín³² bíh¹ tsú² ca³lí³ hiún² tsí³ jái¹³ jáun². Jmí¹jáun² né³ ca³hnah² tsú² Tié³, jan² tsá²núh² canh² lín³² Jmí²chí³ Chun¹ hñu³ tsí³, jan² tsá² tanh² ta²¹ Dió³² ca³la³ jonh³ jmí¹ tsí³, la³ má²quionh³ Pí²liéi¹, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, jì³ Cú²la²¹ tsá²cá²jo²¹ ní² siáh³, tsá² zian² juú² Antioquía, tsá² qui³ jmí¹ má²ca³hín¹³ hí³ jē¹ tsá² judíos. **6** Jmí¹jáun² ca³chan³ tsú² tsá² quiaun³ hí³ ta³ ní¹ tí³² tsá² quian³² hí³ jē¹ Dió³², jáun² tsá² hí³ ca³liéinh³² Dió³²; jmí¹ lí²¹ jáun² ca³ra³tsi³² dí² cuo² ní¹ quioh²¹ tsú² [hi³ lin¹ hi³ hiún² tsí³ dí² hi³ tsá² hí³ jmu³ ta²¹ jáun²].

7 Jáun² tí³ lí³mí¹ ja³cuóun² bíh¹ jái¹³ quioh²¹ Dió³² jmí¹jáun², ca³juóun³ lín³² bíh¹ tsá² hain²¹ tí³ con² Jesús já¹ juú² Jerusalén, hí¹ la³ tí³ juóun³² yáh³ mí²tsáu² ca³taunh³ ta²¹.

Má²tson¹³ tsú² Tié³

8 Tsá² jmái² hí³ Tié³ jmí¹ canh² lín³² pí³ quioh²¹ Dió³², jan² tsá² ca³ma³hé² ma³mieh² lín³² Dió³². Tsá² hí³ tí² jmu² hua³jueh³² jí³ lí²¹ ní² siáh³ já¹ juú² jáun². 9 Jmí¹jáun² ca³lí³hnió³ tsáu² juónh³ quionh³ Tié³, tsá² tiáunh¹ cuáh³² téh²³ tsú² “Cuáh³² quioh²¹ tsá² má²ca³liáun³ hí³ jmí¹ má²ná¹hlánh¹ joh¹ tsáu²”. Ja¹ quioh²¹ tsá² hí³ tiáunh¹ tsá² zian² juú² Cirene, tsá² zian² juú² Alejandría, tsá² zian² tí³ Cilicia, jí³ tsá² zian² hué³² Asia ní² siáh³. La³jín³² bíh¹ tsá² hí³ ca³lí³hnió³ juu³ hlénh³ quionh³ Tié³. 10 Tí³la³ tiá² lí³ yáh³ hí³ ma³cu³ ma³jéinh³ tsú² jái¹³ quionh³ Tié³, quí¹ tí³la³ Tié³ dá² tí² hleh³² jú¹ quiáh¹ hí³ ca³cué³ Jmí²chí³ Chun¹ bíh¹. 11 Jáun² tsá² hí³ ca³hión³² ma³ jan² tsá² ca³chá³ jú¹ tí¹jái², hí³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tsá²ñuh² lá² jlánh¹ tú² hión³² hla¹ Moisés jí³ Dió³² ní² siáh³.

12 Jmí¹ ca³nái³² tsáu² jái¹³ jáun² né³, ca³míh³ lín³² bíh¹ tsí³ tsá² juú² quionh³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú², jí³ tí³² liei²¹ ní² siáh³. Jáun² ca³zanh³ tsú² Tié³ hí³ ca³jan³ dí² ñí¹con² tsá² ná¹chín¹ hué³² jáun². 13 Jáun² tsá² hí³ ca³hnah² siáh³ tsá² lí¹³ chá³² jú¹ tí¹jái². Tsá² hí³ né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tsá²ñuh² lá² jlánh¹ chí¹ñí¹ hleh³² jú¹ hlah³ hí³ ca³tin¹ cuáh³² chín¹ quiú¹³ dí² jí³ hí³ ca³tin¹ liei²¹ ní² siáh³. 14 Jnoh¹ má²ca³nái¹³ hí³ juáh³ tsá² ní² hí³ Jesús hná¹ tsá² Nazaret hí³ tsunh³ cuáh³² chín¹ quiú¹³ dí², hí³ zái³² tsú² siáh³ la³ cun³ hí³ ná¹ngí²³ dí², la³ cun³ héih³² hí³ ca³quiú² jáun² hla¹ Moisés jmí¹tin².

15 Jáun² la³jín³² tsá² ná¹chín¹ tionh² ñí¹ jáun², ca³jíe³ chí¹tiá³ ñí¹ ñí¹ Tié³ hí³ jniá³ la³jmí¹ jniá³ ñí¹ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³².

Tié³ má²tson² jái¹³ quioh²¹

7 1 Hí³ jáun² tsá² cuá¹lín³ mí²tsá² híen¹ ca³záih³ Tié³ la³ lá²:
—¿Hí¹ tson² hléh¹ hnú² la³ ní²?

2 Jáun² Tié³ ca³ngái³:

—Hnoh² tsá²cáu³, jí³ tsá²daun³², re² quián² náh² jái¹³ hí³ juanh²¹ jná¹³ lá². Dió³² Tsá² cú² Tsá² juenh² ca³ma³jnia³² ñí¹con² hla¹ Há²bran²¹ tsá²haun³² jméi² dí¹hio³ nú¹deh³ dí² tá¹la³ jmí¹ cuá³ tsú² hué³² Mesopotamia, ñeh² bíh¹ hí³ tsa³cuá² tsú² juú² Harán. 3 Hí³ ca³juáh³ Dió³²: “Tú³ hué³² quián¹³, jí³ ca³la³ jín³² jun³ renh² nú² ní², cua³² tí³ hué³² siáh³, hué³² né³bí¹ hie¹³ jná¹³”. 4 Jáun² Há²bran²¹ cua³han³ hué³² quioh²¹ tsá² Caldea, hí³ ca³ñí¹cuá² juú² Harán. Jmí¹ jun¹ jméi² tsú² né³, Dió³² ca³jau³ Há²bran²¹ la³ tí³ hué³² ñí¹ tionh¹ hnoh² lá² ta³né³². 5 Tí³la³ hí¹ cú¹pih²¹ yáh³ hué³² tiá² ca³lí³quioh²¹ hla¹ Há²bran²¹ jmí¹jáun², tí³la³ ca³lí³ bíh¹ jái¹³ hí³ lí³ quioh²¹ tsú² má¹jáun² la³ má²quionh³ jón²zfh¹

jón²cho¹ uá¹jinh¹ tiá² jon² tsú² jmí¹ má²zian² jmí¹jáun². **6** Jáun² la³ lá² ca³juáh³ siáh³ Dió³², hi³ chau²¹ jmái¹ hi³ tsa³tiánh² jón²zih¹ jón²cho¹ tsú² cáun² hué¹³ tsáu² ñí¹ uóunh³. Ñí¹ jáun² né³ chau²¹ jmái¹ hi³ na³caun³ tsáu² ta²¹ chí¹hniéi², cun³ quiún³ nio² hña³láu³ mii² jmoh³ tsú² tsáu² hian² tsí³ ñí¹ jáun². **7** Ti³la³ ja³bí¹ ca³juáh³ siáh³ Dió³² la³ lá²: “Jná¹³ ñí¹ma³ré¹³ re² tso³ quioh²¹ tsá² na³caun³ tsú² hí³ ta²¹ chí¹hniéi². Hi³ jáun² má¹jáun² má²lí¹³ huén³² tsú² hué³² jáun² hi³ ja³tánh¹ hué³² lá², jáun² ñí¹ lá² má²lí¹³ ma³cáu³² tsú² jná¹³”. **8** Jáun² jmí¹jáun² ca³tanh² Dió³² cáun² nió³² quionh³ hla¹ Há²bran²¹. Hi³ jáun² ca³li³ hniáuh³² jmu³ tsú² cáun² li²¹ ca³ti²¹ nió³² jáun², hi³ jáun² bíh¹ ca³jmú³ Dió³² héih³² ñí¹con² hla¹ Há²bran²¹ hi³ hniáuh³² tiú³² tsú² chí² láu² hná¹ ñí¹ zian². Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, la³ má²jña³ jmái¹ hi³ ca³li³zian² bíh¹ hla¹ Isaac jon² tsú² ca³jmú³ tsú² la³ jáun² quioh²¹. Ja³bí¹ la³ jáun² siáh³ ca³jmú³ hla¹ Isaac quioh²¹ Jacob jon². Jáun² hla¹ Jacob hí³ né³ ca³li³zian² quian³tun³ jon², ja³bí¹ la³ jáun² bí¹ siáh³ ca³jmú³ hla¹ hí³ quioh²¹ tsá² hí³ jon², tsá² quian³tun³ jméi² tá¹ quia³tún³ tsoh³ dí² tsá² Israel.

9 ”Tsá¹ jon² hla¹ Jacob hí³ ca³li³ uóu³² tsí³ ñí¹con² Sé³² rainh²¹, jáun² ca³hna³ dí² tiáunh¹ la³jmí¹ hnaih³² tsáu² hi³ quioh²¹, hi³ jáun² bíh¹ ca³chó³² Sé³² hué³² Egipto hi³ lín³ jan² tsá² má²dí¹hlánh¹. Ti³la³ Dió³² bíh¹ jmí¹ má²hau³ Sé³² hí³, **10** jáun² bíh¹ ca³liáun³ tsú² ja¹ la³jí³² uu³mí²tsí³². Dió³² bíh¹ ca³jmú³ hi³ jlánh¹ quia³lín³ jmí¹ tsí³ tsú², hi³ jáun² bíh¹ ca³li³ chun¹ tsú² ñí¹con² hla¹ faraón tsá² lín³ re²¹ hué³² jáun². Jáun² Sé³² ca³li³hiáun¹ hi³ lín¹³ ta²¹ hi³ jmu³ héih³² tá¹ cáun² hué³² Egipto jáun², jí³ ñí¹con² tsá² jmu² ta²¹ hñú¹³ re²¹ ní² siáh³.

11 ”Jmí¹ lí¹ cáin² jáun² né³ ca³li³ zia³² ho³cuóun³ tá¹ cáun² hué³² Egipto jí³ hué³² Canaán siáh³, hi³ jáun² ca³ma³tso² lín³² tsáu² tsí³. Jmí¹jáun² lí³ hi³ tiá² zia³² cu³ti³ hi³ cuh³ tsá²haun³² jméi² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí². **12** Ti³la³ jmí¹ ca³li³ ñí³² hla¹ Jacob hí³ la³ zia³² bíh¹ cuú²miih²¹ ti³ hué³² Egipto, jáun² ca³zen³ tsú² tsá¹ jon² ñí¹ jáun², la³ cun³ tsá²haun³² jméi² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí². **13** Jmí¹ má²ti³² jáun² tenh³ jéin³² hi³ tsá²taunh¹ tsú² né³, jmí¹jáun² máh³ ca³ma³li²¹ Sé³² ñí¹con² tsá¹ rainh²¹ hi³ hí³ bíh¹ dí² cuá³ ñí¹ jáun², hi³ jáun² dá² jmí¹jáun² bíh¹ ca³li³ cuóun³² re²¹ hí³ jún¹ rainh²¹ Sé³². **14** Jáun² Sé³² né³ ca³jmú³ héih³² hi³ já³² Jacob jméi² tsú² hué³² ñí¹ cuá³ jáun², la³ má²quionh³ tsá¹ rainh²¹ tsú²; tsá² hí³ jmí¹ tín³ cun³ hnaih³² nio² quiún³ tsí²¹ quia³hña³ tsáu². **15** La³ jáun² bíh¹ lí³ hi³ ngau³ Jacob hí³ hué³² Egipto, ñí¹ jáun² bíh¹ jún¹ tsú². Ja³bí¹ ñí¹ jáun² bíh¹ ca³tsan³ siáh³ jméi² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² ñí¹ hná¹ jáun². **16** Jáun² ca³jón³² tsú² ca³la³ jín³² hla¹ hí³ ti³ hué³² Siquem hi³ ca³ñí¹tionh¹³ tsú² tá²hláu² hué³² ñí¹ ca³la³ hla¹ Há²bran²¹ jmí¹tín² quioh²¹ tsá¹ jon² Hamor, tsá² hué³² Siquem.

17 ”Jmí¹ ca³ti³ ñí¹ chau²¹ jmái¹ hi³ lí³ti³ la³ cun³ jái¹³ hi³ ca³jmú³ Dió³² quionh³ hla¹ Há²bran²¹, jáun² tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² hí³ jlánh¹ ca³juóun³ lín³² hué³² Egipto jáun². **18** Jmí¹jáun² ca³lin³ re²¹ hué³²

Egipto jan² tsá² tiá² ca³li³ cuóun³² hla¹ Sé³². **19** Re²¹ hí³ jlánh¹ hlah³ quionh² chí¹ ca³jmú³ hí³ jmu³ hian² tsí³ ñí¹con² jon² tsá²haun³² dí¹hio³ nú¹deh³ dí² hí³; re²¹ hí³ ca³jmú³ héih³² hí³ ziu³ cuín³ tsáu² dain² pih²¹ jon² ñí¹ lí¹³ hiá¹ tsán¹³. **20** Jmí¹jaun² ca³li³zian² Moisés, jan² dain² hí¹ jan² dain² tiá² cunh³ ta³ ñí¹ Dió³²; hñi³² zih² bíh¹ ca³ma³cuóu³² dain² hí³ jméi² mí¹ziú¹³. **21** Ti³la³ jmí¹ cá¹chó²¹ jmái¹ hí³ ca³chan³ tsú² dain² hí³ cheih³², jmí¹jaun² ca³tsauh¹ tsá²mi³ jon² re²¹ dain² hí³, hí³ jaun² ca³jón³² dí² hñú¹³, hí³ ca³ma³cuóun³² dí² la³juah²¹ dúh¹ hí³ jon² dí² hnga². **22** Ñí¹ jaun² bíh¹ ca³li³ tin² hla¹ Moisés hí³ ca³la³ jí³² hí³ ñi³² tsá² zian² hué³² Egipto; tsá² hí³ ca³lin³ jan² tsá² quien² lín³² hó¹jë¹, jí³ la³ má²quionh³ ta²¹ hí³ ca³jmú³ tsú² ní² siáh³.

23 ”Tun³ló³² mii² jmí¹ má²hún¹ hla¹ Moisés la³ cun³ jmí¹ ca³ja³ tsí³ hí³ tsa³jien³ tsá² Israel tsá²co¹. **24** Ñí¹ jaun² né³ ca³jien³² tsú² jan² tsá² Egipto hí³ dí¹quiunh² jan² tsá²co¹ tsú², jaun² ca³jenh³ tsú² cha¹³ tsá²co¹, hí³ ca³jngih³ dí² tsá² Egipto hí³. **25** Quí¹ lí¹ jmí¹ lín²³ Moisés hí³ lí³tsin² la³jín³² tsá²co¹ hí³ má²liáu³² Dió³² cun³quionh³ hí³ dí², ti³la³ tiá² ca³li³tsin² yáh³ tsú². **26** Jmí¹ cá¹jniá²¹ jaun² ca³jien³² tsú² siáh³ gon³ tsá² Israel hí³ ná¹tín²³, jaun² hí³ dí² ca³tson³ hí³ ca³li³hnió³ dí² jmóuh³² tsí³ tsá² hí³. Jaun² ca³záih³ dí² la³ lá²: “¿He³ láih³² ná¹tín²³ náh² má²tún² renh²?” **27** Jaun² tsá² quiunh² hí³ rainh²¹ ca³hlian³ Moisés, hí³ ca³záih³ dí²: “¿Hin² lí²cué³² jái¹³ hí³ ná¹jmu³ hnú² héih³², hí³ hnú² má¹réh¹³ uu³mi²tsi³² quiú¹³ jnoh¹? **28** ¿Hí¹ hnáuh² hnú² jngah¹³ jná¹³ la³jmí¹ ca³jngih³² hnú² tsá² Egipto cháu³?” **29** Jmí¹ ca³nái³² jái¹³ ní² bíh¹ Moisés ca³cuóun³, hí³ ngau³ ti³ Madián. Ñí¹ jaun² bíh¹ ca³ñí¹cuá² tsú², juú²co¹ juú²hñú¹³ tsá² siánh³; ñí¹ jaun² ca³li³zian² gon³ jon².

30 ”Jmí¹ má²ca³nga² jaun² tun³ló³² mii² hí³ cuá³ ñí¹ jaun² Moisés, ca³jien³² jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² ñí¹ lí³ hué³² quiéin² có³² ñí¹ zeh¹ máh³ téh²³ tsú² Sinaí. Tsá²cuú² tsá²ta³ hí³ Dió³² jmí¹ zenh¹ chu³jo² hmá² ton² hí³ dí¹hún¹ jaun² sí². **31** Jaun² jmí¹ ca³jie³ tsú² sí² jaun² ca³ja³caun² tsí³, hí³ jaun² ngau³ tsú² má²janh² hí³ hnió³ jie³ re² he³ dá² lí²³. Jmí¹jaun² ca³nái³² tsú² hí³ ñí¹ca³juáh³ Dió³² Juo¹³ dí² la³ lá²: **32** “Jná¹³ bíh¹ Dió³² Juo¹³ tsá²haun³² dí²hioh³ nú²deh³ hnú², Dió³² Juo¹³ Há²bran²¹, Dió³² Juo¹³ Isaac, jí³ Dió³² Juo¹³ Jacob ní² siáh³”. Jmí¹jaun² jlánh¹ ca³juan³ Moisés hí³ ca³juénh² lín³², jaun² cu³tsa³² tiú²uú² ca³jie³ bíh¹ tsú² cú²jueh³². **33** Jaun² Dió³² ca³juáh³ siáh³: “Hueh³ láu² tsi³² tanh¹, quí¹ hué³² híen¹ bíh¹ ñí¹ zenh¹ hnú² lá². **34** Má²ca³jie³² jná¹³ he³ lánh³ quiunh³² tsá² joh² jná¹³, tsá² tiáunh¹ hué³² Egipto; má²ca³nái³² jná¹³ hí³ hlí² han³² lín³² tsú², jaun² jná¹³ má²já¹³ hí³ já¹lion¹ tsú². Ña³² ñí¹ lá², hnú² bíh¹ zei²¹ jná¹³ hué³² Egipto”.

35 ”Hí³ jaun² Moisés tsá² tiá² jmí¹ hnió³ tsú² hí³ né³, tsá² má²ca³záih³ dí²: “¿Hin² lí²cué³² jái¹³ hí³ ná¹jmu³ hnú² héih³², hí³ hnú² má¹réh¹³ uu³mi²tsi³² quiú¹³ jnoh¹?”, ti³tsóh³dí¹ tsá² hí³ bíh¹ ca³cuéh³ Dió³² jái¹³ hí³ lín¹³ tsú² tsá² chín¹, jí³ hí³ lín¹³ tsú² siáh³ tsá² liáu³² cun³quionh³ hí³

ca³ma³hau³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², tsá² ca³ma³jnia³² hí³ ja¹ hmá² ton² jáun². **36** Jáun² Moisés ñéi¹ hí³ ca³ñí¹huen¹³ tsá² Israel hué³² Egipto jáun²; hí³ bíh¹ tsá² ca³jmú³ hua³jueh³² jí³ lí²¹ ní² siáh³ hué³² jáun², ñí¹ ná¹ho³ jmí²miih²¹ dáin³, jí³ ñí¹ ca³ñí³táunh¹ tsú² jáun² hué³² quiéin² ní² siáh³ tun³ló³² mii². **37** Hla¹ Moisés hí³ bíh¹ ca³záih³ tsá² Israel tsá²co¹ la³ lá²: “Ja¹ tsá² renh² hnoh² bíh¹ zion³ Dió³² jan² tsá² lín¹³ tí³² jē¹ Dió³² ñí¹con² hnoh², la³jmí¹ lín³ jná¹³ lá²”. **38** Ja³bí¹ la³ jáun², jmái¹ hí³ jmí¹ ngih³² jáun² tsá²haun³² dí¹hio³ nú¹deh³ dí², hla¹ Moisés hí³ bíh¹ jmí¹ lín³ tsá² zenh² ja¹ quioh²¹ tsú² quionh³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², tsá² ca³liéinh³² tsú² hí³ tsí³ máh³ Sinaí; jmí¹ lí²¹ jáun² né³, ca³nga³ dí² jái¹³ ñí¹con² dí¹hio³ nú¹deh³ dí² hí³. Hí³ bí¹ tsá² ca³héi³ jái¹³ hí³ lí³ quien² la³ má²quien² jáun², hí³ jáun² ngái³² tsú² ñí¹con² dí².

39 “Tí³la³ tsá²haun³² dí¹hio³ nú¹deh³ jnoh¹ hí³ má¹ná¹, tiá² ca³lí³hnió³ yáh³ hí³ tanh¹³ ta²¹ Moisés hí³, tí³ hué³² Egipto bíh¹ ca³jéinh³² siáh³ tsí³ tsú². **40** Hí³ jáun² jmí¹jáun² ca³záih³ tsú² Aarón la³ lá²: “Hnáu² jnoh¹ hí³ jmah²¹ hnú² jan² dió³² hí³ tsó³² chí¹ján³ ta³ ñí¹ jnoh¹, quí¹ tiá² né¹ jnoh¹ he³ ca³quiúnh³² Moisés tsá² ca³ñí¹hue¹³ jnoh¹ hué³² Egipto”.

41 Jmí¹jáun² ca³jmah³ tsú² hmóu³² jan² dió³² jniá³ la³jmí¹ jniá³ cuá¹juí² míh¹, hí³ jáun² ca³jngih³ tsú² jáh³ ñí¹con² dió³² láin¹ hí³, jáun² ca³jmú³ tsú² jmái¹ hí³ ca³tin¹ dió³² hí³ má²lí²jmah³ tsú² jáun² cun³quionh³ cuá² ta³ hmóu³². **42** Cun³ñí¹ hí³ jáun² bíh¹ cu³tsa³² ca³chau³ Dió³² tí³ có³² cú²jueh³² quioh²¹ tsú², hí³ jáun² chí¹jmai²¹ cuí¹ má¹tsú¹ má¹jónh²¹ cú²jueh³². La³ jáun² bí¹ rá¹juáh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ jan² tsá² ca³lín³ tí³² jē¹ Dió³² jmí¹tin², hí³ rá¹juáh³ la³ lá²:

Hnoh² tsá² zian² náh² hué³² Israel lá²,
 chí¹ ñí¹con² jná¹³ dá² ca³cuen²¹ hnoh² jáh³ hí³ ca³jngih³² náh² jáun²,
 tá¹la³ ca³ñí³táunh¹ náh² jáun² tun³ló³² mii² hué³² quiéin²?

43 Tiá² jáun² yáh³,
 tí³la³ hnoh² dá² ca³ñí³quiánh¹ náh² ñí¹hiú¹³ lí³ hmih³² hí³ hún¹ dió³²
 jmái² Moloc bíh¹,
 jí³ hí³ ca³ñí³jan¹³ náh² dió³² tsá² láin¹ jmái² Refán hí³ jniá³ la³jmí¹
 jniá³ chí¹jmai²¹;
 tsá² láin¹ hí³ bíh¹ ca³jmah²¹ náh² hmóu³² hí³ má¹tsú¹ má¹jónh²¹ náh².
 Cun³ñí¹ hí³ jáun² bíh¹ hue¹ jná¹³ hnoh² hué³² ñí¹ tionh¹ náh² ní²,
 hí³ jau³ tsú² hnoh² ñí¹ uóunh³, ngái¹³ la³ tí³ juú² Babilonia.

44 “Hí³ jáun² né³, ñí¹ lí³ hué³² quiéin² jáun² jmí¹ zéih²¹ dí¹hio³ nú¹deh³ dí² cuáh³² hí³ jmí¹ lí³ hñú³ hmih³², ñí¹ jmí¹ dí¹tioh³ quín¹ liei²¹ hí³ jmu² lin¹ hí³ Dió³² ca³tanh² cáun² nió³² quionh³ tsú². Ñí¹hiú¹³ jáun² ca³jmú³ tsú² rón³² la³ cun³ lí³ héih³² hí³ ca³jmú³ Dió³² ñí¹con² Moisés, rón³² la³ cun³ lí³ nóh³² hí³ ca³jnia³ jáun² jéinh³². **45** Jáun² jón²zih¹ jón²cho¹ tsá²haun³² dí¹hio³ nú¹deh³ dí² hí³ né³ ca³hiau³ ñí¹hiú¹³ jáun². Jáun² jmái¹ hí³ jmí¹ lín³ hla¹ Josué hí³ chín¹ né³, ca³can³ tsú² ñí¹hiú¹³ jáun² la³ tí³ hué¹³ tsá² siánh³. Hí³ jáun² Dió³² né³ ca³huen³ tsá² hué³²

jáun² ñí¹ ta³ ñí¹ tsú², hi³ jáun² hué³² jáun² ca³li³quioh²¹ bíh¹ tsú². Jáun² ñí¹hiú¹³ jáun² jmí¹ quien² la³ má²quien² jáun² ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmái¹ hi³ ca³li³zian² jáun² hla¹ re²¹ Dá²vi²¹. **46** Jáun² Dió³² né³, jlánh¹ ca³li³ hiún² tsí³ hi³ ca³tin¹ tsú², hi³ jáun² ca³hiu³ ca³mí³ dí² ñí¹con² Dió³² hi³ cué³² Dió³² jái¹³ hi³ jmu³ dí² cáun² cuáh³² hi³ ca³tin¹ Dió³², Dió³² Juo¹³ hla¹ Jacob; **47** ti³la³ hla¹ Salomón jon² bíh¹ dí² ca³jmú³ cuáh³² jáun². **48** Ti³la³ Dió³² Tsá² cú² juenh² má¹ná¹, tiá² lí¹³ yáh³ cuá³² cáun² cuáh³² hi³ ca³li³ cun³quionh³ cuá² ta³ tsáu²; la³jmí¹ rá¹juáh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ tsá² ca³lin³ hi³ ti³² jē¹ Dió³², ñí¹ juáh³ jáun² la³ lá²:

49 Hñu³mi³cuú² bíh¹ lí³ la³jmí¹ lí³ hmá²si¹ quion²¹ jná¹³, hi³ ñí¹ hué²¹ né³ lí³ la³jmí¹ lí³ jli²¹ ñí¹ na³tsin²¹ jná¹³ tán².

¿Hín² dá² hñú³ jmúh¹³ hnoh² quion²¹ jná¹³?

¿Ha³ dá² jinh¹ lí¹³ ñi²¹ jná¹³ tie³ lín²³ hnoh²?

50 Há¹ jun³juáh¹³ quionh³ uón³² huen² bíh¹ jná¹³ ca³jmú³² ná¹ la³jí³² hi³ zia³²? —juáh³ Dió³².

51 La³ má²hliaun³² jáun² bíh¹ ca³záih³ Tié³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Jlánh¹ la³ huáh² chnh³² hnoh², cun³ tiá² jái¹³ ngi²³ bíh¹ hnoh², la³jmí¹ tiá² jái¹³ ngi²³ tsá² tiá² Dió³² má²cuóun³². Jmái¹ ca³la³ jí³² bíh¹ quí² jna²³ hnoh² ñí¹con² Jmí²chí³ Chun¹ joh¹ Dió³², rón³² la³ cun³ ca³jmú³ dí²hioh³ ñú²deh³ bíh¹ hnoh² ná¹jmu³². **52** Tiá² hin² zian² hí¹ jan² ti³² jē¹ Dió³², tsá² tiá² ca³jmúh³² dí²hioh³ ñú²deh³ hnoh² hian² tsí³. Quí¹ hí¹ la³ ti³ ca³ma³hia³ ma³tsán² yáh³ tsú² tsá² ca³lin³ hí³ ti³² jē¹ Dió³², tsá² jmí¹ quian³² jái¹³ hi³ já³² jan² Tsá² chun¹ Tsá² zéi¹ Dió³². Hi³ hnoh² né³, ca³tu³ ca³hna³ bí¹ náh² siáh³ Tsá² chun¹ hí³ jmí¹ cuan¹, ca³la³ ti³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmái¹ hi³ ca³jngih³² náh² siáh³. **53** Hnoh² bíh¹ tsá² ca³heh³ náh² liei²¹ hi³ cua³can³² jáun² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², ti³la³ hí¹juáh³ tiá² ca³ma³tih²¹ bíh¹ náh² jmí¹ lí²¹ jáun².

Jmí¹ jun¹ Tié³

54 Jmí¹ má²lí²niéi³² tsá² ná¹ngih³² hí³ jái¹³ ní² né³, ca³míh³ lín³² tsí³, hian² lín³² bíh¹ ca³ta³ná¹hai²¹ ñí¹ tsú². **55** Ti³la³ Tié³ jmí¹ má²canh² tsí³ Jmí²chí³ Chun¹ joh¹ Dió³², jáun² ca³jé³ tsú² hñu³mi³cuú² hi³ jniá³ joh¹ quioh²¹ Dió³² cú²tú¹ cú²lí¹³, ja³bí¹ ca³jien³² tsú² siáh³ Jesús hi³ zenh² ti³ cuá² chu²¹ quioh²¹ Dió³². **56** Jáun² ca³juáh³ Tié³:

—Jiah³, jná¹³ dí¹jé³² hi³ há²na²¹ hñu³mi³cuú², hi³ zenh² Jon² tsá²mi³cuóun² ti³ cuá² chu²¹ quioh²¹ Dió³².

57 Jmí¹jáun² ca³jní³ tsá² ná¹ngih³² hí³ cuá¹ hi³ ca³taunh³ cú²tiú² cú²jan³² hi³ ca³ti³ ca³hóh³²; jmí¹jáun² la³jín³² tsá² hí³ ca³pi³ ca³janh³ Tié³. **58** Jáun² ca³chin² tsú² Tié³ ti³ ñí¹ lí³ jenh³ juú² hi³ ñí¹quí¹ ñí¹jnah¹ dí² quín¹. Hi³ jáun² tsá² ca³hna³ hí³ Tié³ ca³chá³ ha¹ ñí¹con² jan² tsá¹ñú¹ jmái² Saulo.

59 Hi³ jáun² tá¹la³ quí² jnauh²³ tsáu² quín¹ quioh²¹ Tié³, cáun² ca³liéinh³² Dió³² bíh¹ Tié³, hi³ ca³juáh³:

—Hnú² Jesús Tí³² Juóu³² jná¹³, héih¹ hnú² jmí² chí³ quion²¹ jná¹³.

60 Jáun² ca³ di³ jñí³² Tié³ hué³² hi³ ca³ hléh³ tiá³, hi³ juáh³:

—Hnú² Tí³² Juóu³² jná¹³, ha³ lí² tón³ hnú² sí² tso³ quioh²¹ tsá² ní².

Jmí¹ má² lí² juáh³ jáun² Tié³ la³ ní² né³, ca³ cua³ ha³ tsí³.

8 1 Ja³ bí¹ Saulo hí³ jmí¹ hún¹ cá² hon³ quionh³ tsá² ca³ jngih³ hí³ Tié³.

Saulo jmu² hian² tsí³ ñí¹ con² tsá² má² lín³ cuáh³²

(Galatas 1:13-14)

Jmí¹ jáun² ca³ ma³ liáu³² tsú² hniéi² hi³ ca³ ma³ tson¹³ tsú² tsá² má² ná¹ lín³ cuáh³² já¹ juú² Jerusalén jáun². Jmí¹ jáun² ca³ huén² la³ jín³² tsá² hí³ hi³ ja³ taunh²¹ cú² juú² siáh³, juú² co¹ juú² hñú¹³ tsá² hín¹³ tí³ Judea jì³ Samaria, tí³ la³ tí³² tsá² quian³² jē¹ Dió³² má¹ ná¹, tiá² ca³ huén² yáh³.

2 Tí³ la³ jmí¹ zian² ma³ jan² tsá² má² zian² hi³ ca³ tin¹ Dió³² ca³ ñí¹ hón²¹ hla¹ Tié³; tsá² hí³ ca³ ho³ ca³ jngih³ lín³² quioh²¹ hla¹ hí³. **3** Tí³ la³ Saulo hí³ né³, ca³ qui³ ca³ jmúh³² lín³² tsá² má² lín³ hí³ cuáh³². Saulo hí³ ca³ ñí¹ hi³² ma³ quin³² ma³ caun³² hñú¹³ tsá² hí³, hi³ ca³ ñí¹ chí¹ ñí¹ huen¹³ dí² tsá² mi³ tsá² ñuh² hi³ tsa³ tionh³ dí² hñu³ mí¹ ñí².

Hleh³² tsú² jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² já¹ juú² Samaria

4 Tí³ la³ tsá² ca³ huén² hí³ já¹ juú² Jerusalén má¹ ná¹, ca³ ñí¹ hléh² jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² la³ tán¹ ñí¹ ca³ ñí³ táunh¹. **5** Hi³ jáun² Pí² liéi¹ ñéi¹ juú² Samaria hi³ ca³ ñí¹ hléh² jái¹³ hi³ ca³ tin¹ Cristo. **6** Jáun² juóun³² tsáu² ca³ cuú² ca³ ngih³² hi³ hniá¹ ne³ re² jmí¹ ca³ náí³² jái¹³ hi³ ca³ hléh³ Pí² liéi¹, jì³ jmí¹ ca³ jé³ dí² siáh³ lí²¹ hi³ lí³ hua³ jueh³² hi³ ca³ jmú³ tsú². **7** Quí¹ juóun³² bíh¹ tsá² jmí¹ tiáunh¹ jmí² chí³ hláinh¹ hñu³ tsí³ lan³ jmí¹ jáun², ca³ la³ hi³ tiáunh¹ tí³ hoh³² bíh¹ jmí² chí³ hláinh¹ hí³ jmí¹ ca³ huén². Ja³ bí¹ jmí¹ jáun² lan³ juóun³² tsá² hma² jì³ tsá² hliánh² ní² siáh³. **8** Jmí¹ jáun² né³ jlánh¹ ca³ lí³ hiún² tsí³ ca³ la³ jín³² tsá² juú² jáun².

9 Tí³ la³ já¹ juú² jáun² né³, jmí¹ zian² jan² tsá² ñuh² tsá² jmí¹ jmái² Sí¹ mu²¹, tsá² jmí¹ lín³ tsá² hláinh¹ juú² jáun²; tsá² hí³ jlánh¹ jmí¹ tí² jmu² hi³ tsa³ cáun² lín³² tsí³ tsá² hín¹³ hí³ tí³ Samaria jáun²; ja³ bí¹ ca³ juáh³ tsú² hnga² hi³ quien² lín³². **10** Ca³ la³ jánh³ dúh¹ tsá² míh¹ tsá² siún¹ bíh¹ tí² náí³² jái¹³ hi³ hleh³² Sí¹ mu²¹ hí³, hi³ tí² juáh²³ la³ lá²:

—Tsá² ñuh² ní² dá² lín³ jan² dió³² cú² juenh² bíh¹.

11 Jmí¹ tí² tanh² lín³² tsú² ta²¹ tsá² ñuh² hí³, quí¹ má² ngau³² jmái¹ bíh¹ hi³ tí² má² can² tsú² tsá² hí³ cun³ quionh³ tá¹³ tsá² hláinh¹. **12** Tí³ la³ jmí¹ ca³ taunh³ tsá² juú² jáun² ta²¹ jái¹³ hi³ ca³ hléh³ jáun² Pí² liéi¹ né³, la³ cun³ jú¹ chú³² ca³ tí²¹ he³ lánh³ lí¹³ tónh³² tsáu² jo³ cuo² Dió³², jì³ jái¹³ hi³ ca³ tin¹ Jesús Tsá² lín³ Cristo ní² siáh³, tsá² mi³ tsá² ñuh² bíh¹ tsá² hí³ cáun³ jmái². **13** Ja³ bí¹ ca³ taunh³ Sí¹ mu²¹ hí³ ta²¹ jái¹³ jáun², jmí¹ jáun² cáun³ jmái² hi³ jáun² ca³ ngí³ cu³ lí²¹ quionh³ Pí² liéi¹; hi³ jáun²

ca³ja³caun² lín³² tsí³ tsú² jmí¹ ca³jé³ lí²¹ jí³ hua³jueh³² hí³ ca³jmú³ jáun² Pí²liéi¹.

14 Jmí¹ ca³lí³ ñí³² tí³² tsá² quian³² jē¹ Dió³² tionh² já¹ juú² Jerusalén hí³ tsá² juú² Samaria má²ca³taunh³ ta²¹ jái¹³ quioh²¹ Dió³², jáun² ca³zen³ tsú² Pé¹ quionh³ Juan² ñí¹ jáun². **15** Jmí¹ ca³cha³taunh¹ jáun² tsá² hí³ já¹ juú² Samaria, ca³liéinh³² Dió³² quioh²¹ tsá² má²taunh³² hí³ ta²¹, hí³ jáun² lí¹³ hen³ tsú² Jmí²chí³ Chun¹. **16** Quí¹ jmí¹jáun², hí¹ jan² yáh³ tsá² hí³ tiá² jmí¹ má²ca³hí³ Jmí²chí³ Chun¹ hñu³ tsí³, jí³²la³ tí³ jmí¹ má²caun³ tsú² jmái² hí³ lin¹ hí³ má²hain²¹ tsú² tí³ con² Jesús Tí³² Juo¹³ bíh¹ dí².

17 Jáun² Pé¹ quionh³ Juan² ca³ra³tsí³² cuo² ñí¹ quioh²¹ tsá² hí³, hí³ jáun² jmí¹jáun² hí³ Jmí²chí³ Chun¹ hñu³ tsí³ tsá² hí³. **18** Jmí¹ ca³jé³ Sí¹mu²¹ hí³ cuan³ Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹con² tsá² hí³ jmí¹ ca³ra³tsí³² tsú² jáun² cuo² ñí¹ quioh²¹ tsú², jáun² ca³jen³ quie³, **19** hí³ ca³juáh³:

—Cué¹ náh² jná¹³ pí³ la³ ná¹quiánh¹ náh² ní², hí³ jáun² ja³bí¹ tsá² rá¹tsí³² jná¹³ uón³² ñí¹ quioh²¹ lí¹³ hen³ siáh³ Jmí²chí³ Chun¹.

20 Jáun² Pé¹ ca³záih³ Sí¹mu²¹ la³ lá²:

—Cuí¹ cha³hín³ quiéih³ hnú² jí³ la³ jí³ huen² nú² ní², quí¹ hnú² dá² lín²³ nú² hí³ lí¹³ lálh¹³ cáun² hí³ lí¹ cue³² Dió³². **21** Tiá² ca³tin¹ cu³tí¹³ yáh³ hnú² ta²¹ lá², quí¹ tiá² má²chú³² yáh³ jmí¹ honh² hnú² ñí¹con² Dió³². **22** Tí¹ jéinh¹ dá² jmí¹ honh² ca³tí²¹ hí³ hlah³ hí³ hó³² hí³ cháunh²³ ní² honh²; ñí¹con² Dió³² dá² mí¹, ní² lí¹ jieh²¹ nú² neh²¹ tiá¹ jmu³ dá² Dió³² juenh² tsí³ hí³ ca³cháunh³ honh² hnú² la³ ní². **23** Quí¹ jlánh¹ ma³ lin¹ hnú² hí³ lí¹ hniá¹ nú² cáun² hí³ tiá² ca³tin¹ nú², jlánh¹ ma³ má²cá²taun³ tso³ honh² hnú².

24 Jáun² Sí¹mu²¹ ca³záih³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Lienh¹ tiá³ hnoh² Dió³² quion²¹ jná¹³ hí³ jáun² tiá² quiunh²¹ jná¹³ hí¹ cáun² hí³ má²lí²juah²¹ hnoh² ní².

25 Hí³ jáun² né³, jmí¹ má²lí²cué³² Pé¹ jú¹ tson² quioh²¹ quionh³ Juan² ñí¹con² tsá² juú² jáun² jí³ hí³ má²lí²hléh³² tsú² siáh³ jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³², jmí¹jáun² ja³tanh²¹ tsú² tí³ já¹ juú² Jerusalén. Hú¹ jui³² jáun² né³ ca³hléh³ tsú² jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² hliáun³ juú² pih²¹ juú² siún¹ hín¹³ tí³ hué³² Samaria jáun².

Jenh² Pí²liéi¹ tsá² zian² hué³² Etiopía

26 Jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ca³juáh³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² ñí¹con² Pí²liéi¹ la³ lá²:

—Náu², cua³² jui³² ngau³ tí³ la³ quián³, jui³² ja³ juú² Jerusalén hí³ ngá¹³ hué³² quiéin² hí³ chau²¹ la³ tí³ juú² Gaza.

27 Jáun² ca³náu² Pí²liéi¹ hí³ ngau³. Hú¹ jui³² jáun² né³ ca³jenh² tsú² jan² tsá²ñuh² tsá² tiéh³, tsá² zian² hué³² Etiopía; tsá² hí³ jmí¹ ho² jái¹³ hí³ jmu² hua³hí¹³ la³jí³² hí³ zioh² tsá²mí³ chín¹ hué³² Etiopía, tsá² téh²³ tsú² hí³ Candace. Tsá²ñuh² hí³ má²cuá¹jáunh²³ hí³ ñéi¹ já¹ juú² Jerusalén hí³ ca³ñí¹ma³tsu³ ma³jónh³² Dió³². **28** Tí³ má²cuá¹tsanh³² juú²co¹ bíh¹

tsá²ñuh² hí³ hi³ cuá¹tsi²¹ ñí¹ hmá²lih³² cuounh³² tsa³cuá¹ quioh²¹, ñí¹ jáun² jmí¹ cuá¹hi³² tsú² Sí² quioh²¹ hla¹ Isaías tsá² jmí¹ lín³ hí³ tí³² jē¹ Dió³².

29 Hi³ jáun² Jmí²chí³ Chun¹ ca³záih³ Pí²liéi¹ la³ lá²:

—Cuá²janh² ñí¹ cuá¹ja³² hmá²lih³² ó³².

30 Jáun² ngau³ Pí²liéi¹ cú²hé². Jmí¹ ca³janh²¹ tsú² jáun² tsá² hí³ ca³nái³² tsú² hi³ cuá¹hi³² tsá² hí³ Sí² quioh²¹ hla¹ Isaías tí³² jē¹ Dió³²; hi³ jáun² ca³ngáih³ dí²:

—¿Hi¹ ngí²³ hnú² hi³ ñí³hih³² nú² ní²?

31 Jáun² tsá²ñuh² hí³ ca³ngái³, hi³ ca³juáh³:

—¿He³ lánh³ rón³² ngí¹³ jná¹³ ní¹juáh³ tiá² hin² zian² yáh³ tsá² ma³ta²?

Jáun² ca³mí³ tsú² cáun² hi³ chú³² ñí¹con² Pí²liéi¹ hi³ hí³ hmá²lih³² jáun² hi³ cua³tsí¹ tsú² quionh³ dí². **32** Jáí¹³ hi³ rá¹tioh³ ñí¹ Sí² hi³ jmí¹ cuá¹hi³² jáun² tsá² hí³ juáh³ la³ lá²:

La³jmí¹ jan² tsú² já¹ziáh² ñí¹ tsa³jngih²,

la³ jáun² bíh¹ ca³jan³ tsú² tsá² hí³;

cu³tí³ tiá² ca³nia³ tsú² ho³ hi³ hléh³²,

la³jmí¹ tiá² hi³ jmu² já¹ziáh² mih¹ ní¹ má¹ca³zéin³² tsú².

33 Tsí¹juí³ bíh¹ tsú² ca³ta³zanh¹ jmí¹ tiá² ca³ma³re² tsú² jáun² tso³ hi³ lí¹ ca³ta³can¹ tsú².

¿Hin² dá² jón²zih¹ jón²cho¹ tsú² lí¹³ hien³ tsú²?

Qui¹ cu³diá²jan² bíh¹ ca³yéin² tsú² ñí¹ hué²¹ lá².

34 Jáun² tsá² Etiopía hí³ ca³ngái³ ñí¹con² Pí²liéi¹, hi³ ca³juáh³:

—¿Tiá¹ jmúh¹³ hnú² tiá³ hi³ chú³² hi³ híeh¹ nú² jná¹³ ní¹juáh³ hin² ca³tin¹ hi³ hleh³² tí³² jē¹ Dió³² ñí¹ lá², hí¹ ca³tin¹ hnga² ho³ hi³ ca³tin¹ jan² tsá² siánh³ uá¹?

35 Jáun² Pí²liéi¹ ca³ma³liáu³² hi³ hie³² jáí¹³ hi³ rá¹tioh³ ñí¹ Sí² ñí¹ má²lí²hi³² tsú² jáun², hi³ ca³híeh³ dí² tsú² jú¹ chú³² hi³ ca³tin¹ Jesús.

36 Jmí¹ má²cá²uóunh³² jui³² né³, ca³cha³táunh¹ tsú² cáun² ñí¹ ná¹ho³ jmái², jáun² tsá² Etiopía hí³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Jiah³, ñí¹ lá² ha²¹ jmái², ¿tiá¹ lí¹³ zón³² jná¹³ jmái² ñí¹ lá² juáh¹³?

37 [Jáun² Pí²liéi¹ ca³juáh³:

—Ní¹juáh³ táunh²³ hnú² ta²¹ ca³la³ jonh³ jmí¹ honh², jáun² lí¹³ bíh¹.

Jáun² tsá² hí³ ca³ngái³:

—Taunh³² bíh¹ jná¹³ ta²¹ hi³ Jon² Dió³² bíh¹ Jesús Tsá² lín³ Cristo.]

38 Jmí¹jáun² ca³jmú³ tsú² héih³² hi³ zih³² tsú² hmá²lih³², jáun² ca³son² tsú² tá¹ gon³ hi³ ja³taunh²¹ ñí¹ ná¹ho³ jmái², ñí¹ jáun² né³ ca³zion³ Pí²liéi¹ tsá² hí³ jmái². **39** Jmí¹ ca³huén² tsú² jáun² chu³ jmái² né³, cu³diá²jan² bíh¹ ca³jau³ Jmí²chí³ Chun¹ quioh²¹ Pí²liéi¹, hi³ jáun² tiú²uú² ca³jien³² yáh³ tsá² Etiopía hí³ Pí²liéi¹, tí³la³ má²hiún² lín³² bíh¹ tsí³ tsú² ngah³ juú²co¹. **40** Hi³ jáun² Pí²liéi¹ ca³jíe³ hi³ juú² Azoto la³ má²cá²chó³², hi³ jáun² ca³hléh³ dí² jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² ma³ quin³² ma³ caun³² juú² ñí¹ ca³nga², ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹ dí² já¹ juú² Cesarea.

Tĩ² jeinh³² jmí¹ tsí³ Saulo

(Hechos 22:6-16; 26:12-18; Gálatas 1:11-24)

9 1 Tá¹la³ jáun² né³, la³ má²hleh³² jáun² bíh¹ Saulo jú¹ cáu² lín³² ca³tin¹ tsá² hain²¹ tí³ con² Tĩ³² Juo¹³ dí², hi³ juáh³ dí² hi³ ma³tsan² la³jín³² tsá² hí³. Hi³ jáun² ca³ñí¹lien¹³ tsú² tsá² cuá¹lín³ mí²tsá² hien¹,
2 hi³ ca³ñí¹mí² tsú² cáun² sí² hi³ jmu² héih³² hi³ lí¹³ tsó³² dí² cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos táun³ já¹ juú² Damasco, hi³ hnah¹³ dí² tsá²mi³ tsá²ñuh² tsá² má²tiáunh¹ jui³² quioh²¹ Jesús. Jmí¹ hnió³ dí² tsa³quian³ tsá² hí³ hi³ tson³, hi³ tsa³tionh³ dí² hñu³mi¹ñí² tí³ já¹ juú² Jerusalén.
3 Tĩ³la³ tá¹la³ hí¹hún¹ jáun² Saulo hí³ jui³² Damasco má¹ná¹, cu³diá²jan² jmí¹ táin³ tsú² cáun² joh¹ hi³ ja³ hñu³mi³cuú² jmí¹ má²ñí¹chau²¹ tsú² juú² jáun². **4** Jmí¹jáun² ca³tánh³ Saulo cu³hna²¹ jáh³ joh¹, jáun² ca³nái³² ho³ tsáu² hi³ ñí¹juah²¹ la³ lá²:

—Saulo, Saulo, ¿he³ láih³² jmuh³² hnú² hian² honh² ñí¹con² jná¹³?**5** Jáun² Saulo ca³ngái³:—¿Hin² bí¹ tsánh² hnú² Tĩ³²?Jáun² Tĩ³² Juo¹³ dí² ca³juáh³:—Jná¹³ bíh¹ la³² Jesús, Tsá² jmoh¹ hnú² hian² honh². [Lí¹ jmuh³² hlah³ quián¹³ huen² bíh¹ hnú², la³jmí¹ jmu² jáh³ cuí²³ jah³² ní¹ má¹ca³hinh³ tsú² quionh³ mí¹ñí² zúnh².]**6** Jáun² Saulo ca³juénh², hi³ jáun² ta³ má²juán²³ lín³² ca³juáh³ la³ lá²:—Hnú² Tĩ³² Juóu³² jná¹³, ¿he³ bí¹ hnáuh² hnú² jmu¹ jná¹³?Jáun² Jesús né³ ca³juáh³:]—Náu², cua³² tí³ já¹ juú² ó³², ñí¹ ní² bíh¹ juáh³ tsú² he³ hniáuh³² jmúh¹³ hnú².**7** Jáun² la³jín³² tsá² jmí¹ quionh³ hí³ Saulo ca³juénh² lín³², quí¹hliá² ca³nái³² tsú² hi³ ñí¹hleh²¹ tsáu², tí³la³ tiá² hin² cá²jnia³ yáh³ jéinh³² tsú².**8** Jáun² Saulo ca³náu² hi³ jmí¹ rón²¹ hué³², tí³la³ jmí¹ ca³niá³ jáun² ñí¹ tsú² né³, cun³ tiú²uú² cá²jnia³ hí¹ sá¹ cú¹pih²¹ bíh¹ jéinh³² tsú². Jáun² ca³zanh³ bíh¹ tsú² cuo² Saulo hi³ ca³ñí¹jan² dí² tí³ já¹ juú² Damasco.**9** Ní¹ jáun² ca³cuá³ hni³² jmái¹ hi³ cuá¹te³ ñí¹, hí¹ cu³ hu²¹ ho³ má³² tiá² ca³cúh², hi³ hí¹ sá¹ cú¹pih²¹ jmái² tiá² ca³hinh³ siáh³.**10** Já¹ juú² Damasco jáun² jmí¹ zian² jan² tsá²ñuh² tsá² hen² tí³ con² Jesús, tsá² hí³ jmái² Ananías. Tsá² hí³ ca³jnia³ Tĩ³² Juo¹³ dí² jéinh³², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—iAnanías!

Jáun² tsá² hí³ ca³ngái³:—Lá² bí¹ zenh² jná¹³ Tĩ³².**11** Jáun² Tĩ³² Juo¹³ dí² ca³juáh³:—Náu², cua³² tí³ ja¹ hñú³ jmái² Jui³² Cú²tso², jáun² cuá¹ngah³ nú² hñú¹³ Judas ní¹juáh³ hi³ cuá³ Saulo tsá² ja³ juú² Tarso. Sá¹ni² jie³, tsá² hí³ cuá¹liéinh³² Dió³², **12** hi³ má²cá²jnia³ jéinh³² jan² tsá²ñuh² jmái²

Ananías, hi³ hi³ ñéih³ ñí¹ cuá³ tsú² hi³ lí²ra³tsi³² cuo² ñí¹ quioh²¹ dí², hi³ jáun² la¹³ siáh³ mí¹ñí¹ dí².

13 Jmí¹ ca³nái³² Ananías jái¹³ jáun² né³, ca³juáh³:

—Hnú² Tí³², juóun³² tsá² má²ca³zái³ jná¹³ hi³ ca³tin¹ tsá²ñuh² hí³, la³ cun³ la³jí³² hi³ hlah³ hi³ má²ca³jmú³ tsú² ñí¹con² tsá² joh² hnú², tsá² zian² já¹ juú² Jerusalén. **14** Hi³ jáun² já¹ juú² lá² má²cuán² tsú² cun³quionh³ héih³² quioh²¹ tsá² ná¹lín³ mi³jmú³, hi³ jan³ tsú² tson³ ca³la³ jín³² tsá² ná¹má²quien² hnú².

15 Tí³la³ Tí³² Juo¹³ dí² ca³záih³ Ananías la³ lá²:

—Hnú² dá² cáun² cua³², quí¹ tsá² má²cá²quiánh³² bíh¹ jná¹³ hí³ hi³ hléh³² ca³tin¹ jná¹³ ñí¹con² tsá²cá²jo²¹ la³ má²quionh³ tsá² ná¹chín¹ ja¹ quioh²¹ tsú², jí³ ñí¹con² tsá² Israel ní² siáh³. **16** Jná¹³ bíh¹ hie¹ tsú² ha³ la³ cónh³ tí³ hi³ ma³tso² tsí³ hi³ ca³tin¹ jná¹³.

17 Jmí¹jáun² ngau³ Ananías hñú³ ñí¹ jmí¹ cuá³ Saulo. Jmí¹ cá¹chó²¹ jáun² tsú², hi³ ñéih³ hi³ ca³ra³tsi³² cuo² ñí¹ quioh²¹ Saulo, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnú² reh² Saulo, Jesús Tí³² Juo¹³ dí², Tsá² ca³jnia³ jen³ hnú² hú¹ jui³² ñí¹ jmí¹ hí¹ñéih³², Tsá² hí³ lí²ze³ jná¹³ ñí¹ lá² quí¹ hi³ hnió³ tsú² hi³ la¹³ mí¹máh¹ hnú², jí³ hi³ jáun² lí¹³ conh²¹ siáh³ Jmí²chí³ Chun¹ hñu³ honh² hnú².

18 La³ cun³ jmí¹jáun² ca³súh³² hi³ jmí¹ hí¹jnái²³ coh³ hu³² mí¹ñí¹ tsú², hi³ jniá³ la³jmí¹ jniá³ zí¹³, jmí¹jáun² ca³lí³ jé³² tsú² siáh³ re². Jáun² ca³náu² Saulo hi³ ngau³ hi³ ca³ñí¹zion¹³ jmái². **19** Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³jmú³ má³² hi³ jáun² ca³joh¹³ siáh³ pí³, jáun² ca³cuá³ tsú² cu³tiá³ quionh³ tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² Jesús zian² juú² Damasco jáun².

Saulo hleh³² jú¹ chú³² já¹ juú² Damasco

20 Jáun² Saulo ca³ma³liáu³² hi³ hleh³² jái¹³ hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos táun³ já¹ juú² Damasco hi³ la³ Jon² Dió³² bíh¹ Jesús. **21** Ca³la³ jín³² bíh¹ tsá² jmí¹ ná¹nái³² ca³ja³cáun² tsí³, hi³ ca³ngáih³ tsá²ján² tsá²ján²:

—¿Haun¹³ juáh¹³ tsá²ñuh² ní² hí³ jlánh¹ chí¹ñí¹ jmí¹ jmu² hian² tsí³ ñí¹con² tsá² ná¹má²quien² Jesús zian² tí³ já¹ juú² Jerusalén dúh¹? ¿Haun¹³ juáh¹³ tsá² ní² hí³ cuan³ ñí¹ lá² hi³ jmí¹ hnió³ can³ tsáu² hi³ hñe² hi³ tsa³jan² dí² ta³ ñí¹ tsá² ná¹lín³ mi³jmú³?

22 Tí³la³ Saulo tí³ lí³mí¹ ca³lí³ hliáun³ bíh¹ pí³ quioh²¹ hi³ hléh³² jái¹³ quioh²¹ Dió³², hi³ ca³híe³ tsú² re² lín³² hi³ Jesús bíh¹ lín³ Cristo, jáun² lí¹ lín¹ bíh¹ tsá² judíos zian² juú² Damasco.

Liáun²³ Saulo ñí¹con² tsá² judíos

23 Jmí¹ lí¹ cáin² jáun² ca³ma³cán³ tsá² judíos, hi³ jmí¹ hnió³ jngih³ Saulo, **24** tí³la³ Saulo ca³lí³ ñí³² bíh¹ hi³ jáun². La³ huá² la³ jma² bíh¹ jmí¹ má²tsá²tan³ tsú² Saulo ho³hñú¹³ hiah³² hu²¹ juú² hi³ jmí¹ hnió³ tsú²

jngih³. **25** Ti³la³ tsá² má²hain²¹ hí³ ti³ con² Saulo né³, ca³che² cáun² já¹niéi², hi³ ca³sión³² tsú² jui³² tsoh² hiah³² cun³quionh³ cáun² mǐ²tá² hi³ ca³di³chí³ tsú² hñe¹³.

Tsau³² Saulo já¹ juú² Jerusalén

26 Jmí¹ li²¹ jáun² né³, ngah³ siáh³ Saulo ti³ já¹ juú² Jerusalén. Jmí¹ cá¹chánh²¹ tsú² jáun² né³, jmí¹ hnió³ ma³jéinh³ tsá² reh², ti³la³ la³jín³² bíh¹ tsá² hí³ jmí¹ juénh², quí¹ tiá² jmí¹ taunh³² yáh³ tsú² ta²¹ hi³ Saulo má²hen² ti³ con² Jesús. **27** Ti³la³ Bernabé ca³ñí¹jan² Saulo ñí¹ jmí¹ tionh¹ ti³² tsá² quian³² jē¹ Dió³², hi³ ca³záih³ tsú² tsá² hí³ ha³ lánh³ ca³quiúnh³² Saulo jmí¹ ca³jien³² Jesús tá¹la³ jmí¹ hí¹hún¹ jáun² jui³², jǐ³ ha³ lánh³ rón³² ca³hléh³ Jesús ñí¹con² tsú²; hi³ ha³ lánh³ rón³² ca³hléh³ tsú² jái¹³ hi³ ca³tin¹ Jesús já¹ juú² Damasco, ca³la³ hí¹ cú¹pih²¹ tiá² cú² tiá² juénh². **28** Jáun² ca³ta³cua¹³ Saulo já¹ juú² Jerusalén, hi³ jáun² ca³ñí³táunh¹ cu³tša³² quionh³ tsá² reh² hí³, hi³ ca³hléh³ tsú² siáh³ ca³la³ hí¹ cú¹pih²¹ tiá² cú² tiá² juénh² hi³ ca³tin¹ Ti³² Juo¹³ dí². **29** Ja³bí¹ ca³quiú³ ca³táinh³ tsú² siáh³ jái¹³ quionh³ tsá² judíos tsá² hleh³² jú¹jma² griego, ti³la³ tsá² hí³ dá² jmí¹ hnió³ jngih³ bíh¹ Saulo. **30** Jmí¹ ca³li³ ñí³² tsá² reh² hi³ ní² né³, ca³ñí¹jon¹³ tsú² Saulo ti³ juú² Cesarea, hi³ cuá³ ñí¹ jáun² né³ ca³chánh³² ti³ já¹ juú² Tarso.

31 Jáun² jmí¹jáun² ca³ta³no¹ tie³ quioh²¹ tsá² má²lín³ hí³ cuáh³² ti³ hué¹³ Judea, Galilea, jǐ³ Samaria ní² siáh³. Hi³ jáun² né³, ti³ li³mi¹ ca³li³ pin³ bíh¹ tsǐ³ tsá² hí³, hi³ ca³ma³zian² tsú² la³ má²zian² jáun² hi³ tanh² ta²¹ Ti³² Juo¹³ dí², hi³ ca³juóun³ tsú² siáh³ cun³quionh³ hi³ ca³ma³hau³ jáun² Jmí²chí³ Chun¹.

Jmí¹ lain²¹ Eneas

32 Hi³ jáun² né³, tá¹la³ ngi³² jáun² Pé¹ ñí¹ hliáun³ hi³ tsá²jien³ tsá² má²joh¹ Dió³², jáun² ca³chó³² cáun² jmái¹ hi³ ca³ñí¹jien¹³ tsú² tsá² joh¹ Dió³², tsá² zian² la³ ti³ juú² Lida. **33** Hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³chó³² tsú² ñí¹ rón²¹ jan² tsá²ñuh² jmái² Eneas, tsá² hí³ jmí¹ hma² hi³ ca³quiú² ñí¹ jen³ jñā³ mii². **34** Jáun² Pé¹ ca³záih³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Eneas, Jesucristo jmu³ hi³ lan¹³ hnú². iNáu², chá¹ re² ñí¹ jmí¹ rón²¹ nú²!

Hi³ jáun² la³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ ca³náu² tsá² hí³. **35** Jáun² la³jín³² bíh¹ tsá² zian² juú² Lida jǐ³ tsá² zian² juú² Sarón ca³jien³² tsá² jmí¹ hma² hí³, jmí¹jáun² ca³hain³² tsú² ti³ con² Ti³² Juo¹³ dí².

Ca³jenh¹³ mǐ¹ Dorcas

36 Jmí¹jáun² jmí¹ zian² jan² tsá²mi³ tsá² má²hen² ti³ con² Ti³² Juo¹³ dí² já¹ juú² Jope. Tsá² hí³ jmí¹ jmái² Tabita, ti³la³ jú¹ griego né³ juáh³ tsú² Dorcas. Tsá²mi³ hí³ jlánh¹ ca³jmú³ hi³ chú³² ñí¹con² tsá² tia³mii², hi³ ca³ma³hon³ tsú² tsáu². **37** Jmái¹ jáun² ca³li³ tsáun¹ tsá²mi³ hí³ hi³

ca³jun³. Jmí¹ má²lí²sin² tsú² jáun² hla¹ hí³ ca³ñí¹quion¹³ tsú² ñí¹ má²tenh³ tsin¹ hñú³. **38** Juú² Jope jáun² né³ jmí¹ háí³² má²janh² quionh³ juú² Lida ñí¹ jmí¹ cuá³ Pé¹, jáun² jmí¹ ca³lí³ ñí³² tsá² reh² zian² Jope hi³ la³ cuá³ Pé¹ já¹ juú² Lida, jáun² ca³zen³ tsú² gon³ tsáu² hi³ ca³ñí¹juah²¹ la³ lá²:

—Ma³tsáu¹³ ta³né³² já¹ juú² Jope.

39 Jáun² la³jui³² ngau³ bíh¹ Pé¹ quionh³ tsá² hí³. Jmí¹ ca³cha³táunh¹ tsú² jáun², tá²chi²¹ ca³ñí¹jan² dí² Pé¹ chi³cuú² ñí¹ rón²¹ hla¹ hí³. Jmí¹ cá¹chó²¹ tsú² jáun² ñí¹ rón²¹ hla¹ né³, ca³cuú² ca³ngih³² la³jín³² tsá²mi³ hnái³ jmí¹ tionh¹ hi³ ñí¹ jáun² cu³héin¹ Pé¹, hi³ ca³la³ hi³ ho² hi³ jngih² ca³héh³ Pé¹ la³jí³² ñí¹ hmih³² hi³ ca³jmú³ hla¹ hí³ jmí¹ zian².

40 Jmí¹jáun² né³ ca³huen³ Pé¹ tí³ cheih³² la³jín³² tsá² jmí¹ tionh¹ hí³, jáun² ca³dí³jñí³² hnga² hi³ ca³liéinh³² Dió³². Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³jien³² dí² hla¹ hí³ hi³ ca³záih³ dí² la³ lá²:

—Tabita, ináu²!

Hi³ jáun² jmí¹jáun² ca³tauh² hla¹ hí³ ñí¹. Jmí¹ ca³jien³² tsú² jáun² Pé¹ né³, ca³jmú³ cuá¹tón²¹ ñí¹ jen³. **41** Jáun² ca³zanh³ Pé¹ cuo² Tabita hi³ ca³zion³ dí². Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³teh³ tsú² siáh³ tsá² má²joh¹ Dió³² jí³ tsá²mi³ hnái³ hí³, jáun² ca³hien³ tsú² Tabita ñí¹con² tsá² hí³ hi³ má²ca³jenh¹³. **42** Jáun² la³jín³² tsá² zian² juú² Jope ca³lí³ ñí³² hi³ lí³ la³ jáun², jmí¹jáun² juóun³² tsáu² ca³tanh² ta²¹ Tí³² Juo¹³ dí². **43** Hi³ jáun² ué³ jmái¹ bíh¹ ca³cuá³ Pé¹ já¹ juú² jáun² hñú¹³ tsá² jmái² Sí¹mu²¹, tsá² má²chú³² láu².

Pé¹ liéinh³² Cornelio

10 **1** Jáun² né³, já¹ juú² Cesarea jmí¹ zian² jan² tsá²ñuh² tsá² jmái² Cornelio, tsá² jmí¹ lín³ hliáu³ tsá² chín¹ cu³ nió³ hi³ téh²³ tsú² Italiano, cu³ nió³ jáun² tín³ hña³láun³ hliáu³. **2** Tsá²ñuh² hí³ jmí¹ má²má²tí³² ñí¹con² Dió³² la³ cun³ hi³ ná¹ngí²³ jáun² tsá² judíos, hi³ jmí¹ má²zian² hi³ ca³tín¹ Dió³², la³ má²quionh³ la³jín³² tsá² hñú¹³. Ja³bí¹ ca³ma³hon³ tsú² tsá² judíos tia³mii² hliáu³ quie³; hi³ jmí¹ má²liéinh³² tsú² siáh³ Dió³² la³jí³² jmái¹. **3** Jáun² ca³chó³² cáun² jmái¹ cun³ la³ nio¹ hñí³² tí³ ca³hláu³ ca³jnia³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² jéinh³² tsú², hi³ hi³ ñéih³ ñí¹ jmí¹ cuá³ tsú², hi³ ca³juáh³:

—iCornelio!

4 Jmí¹ ca³jien³² tsú² jáun² tsá² hí³ né³, ta³ má²juénh² lín³² bíh¹ tsú² ca³juáh³:

—¿He³ jmí¹ hnáuh² hnú² tí³²?

Jáun² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² ca³juáh³:

—Má²ca³nái³² bíh¹ Dió³² já¹ hi³ lienh¹ hnú², hi³ má²cuá¹nióh²¹ siáh³ Dió³² cu³lí²¹ la³jí³² hi³ chu²¹ hi³ má²ca³ma³hon¹ hnú² tsá² tia³mii².

5 Jáun² né³, zen² tsáu² ca³la³ tí³ juú² Jope hi³ tsa³tieh¹ tsú² Sí¹mu²¹ tsá² téh²³ tsú² siáh³ Pé¹. **6** [Jáun² Pé¹ hí³ záí³² he³ hniáuh³² jmúh¹³ hnú².]

Ja³bi¹ Sí¹mu²¹ jmái² tsá² hñú¹³ ñí¹ cuá³ tsú², tsá² hí³ má²chú³² láu²; hñú¹³ tsá² hí³ né³ zeh² ñí¹ lí³ can³² jmí²miíh²¹.

7 Jmí¹ má²ngah³² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² tsá² má²lí²juónh³ tsú² hí³ quionh³ né³, ca³teh³ tsú² gon³ tsá² quian²¹, cónh³¹ jan² hliáu³ tsá² má²zian² hi³ ca³tin¹ Dió³² siáh³, tsá² cuá¹chan¹ hi³ tiú² niuh²³ tsú² má²ta²¹. 8 Tsá² hí³ ca³záih³ tsú² la³jí³² hi³ má²lí²jíe³, jmí¹ lí²¹ jáun² ca³zen³ dí² tí³ já¹ juú² Jope.

9 Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun², tá¹la³ jmí¹ hí¹tiáunh¹ tsá² hí³ jui³² hi³ má²ja³quián³ chá¹taunh¹ já¹ juú² Jope, mih¹ tiá² cun³ chí³hiú² jmí¹ ca³uú³ Pé¹ tsáih³ hñú³ hi³ ca³ñí¹lien¹³ Dió³². 10 Jmí¹ má²ñí¹cuóunh²¹ lín³² bíh¹ tsú²; jáun² tá¹la³ jmí¹ ná¹má²chú³² tsú² má³² hi³ cuh³ tsú² né³, zia³² cáun² hi³ ca³jnia³ jéinh³² tsú² cu³diá²jan², 11 hi³ ca³jíe³ tsú² hi³ má²há²na²¹ hñu³mi³cuú² hi³ cuá¹so²³ cáun² hmih³² pa²¹ hi³ ná¹quiein²¹ tá¹ quiún³ cuoh¹, hi³ cuá¹so²³ la³ tí³ hué³². 12 Hñu³ hmih³² jáun² né³ jmí¹ tiáunh¹ ca³la³ jánh³ dú¹ ñí¹ jáh³ quiún³ cuá² ta³, jáh³ hláinh¹ jí³ jáh³ tsi²¹ pí¹³ ní² siáh³. 13 Jmí¹ jáun² ca³nái³² tsú² cáun² jái¹³ hi³ ñí¹juah²¹ tsáu² la³ lá²:

—Náu² Pé¹, jngih³² jáh³ ní² cunh³².

14 Tí³la³ Pé¹ né³ ca³juáh³:

—Ján¹han²¹ Tí³², hí¹ cónh³ yáh³ tiá² má²cá²cúnh³² jná¹³ jáh³ hláih¹ jáh³ hon² la³ ní², jáh³ tiá² jin².

15 Jáun² mah¹ jáun² né³ ñí¹ ca³juáh³ siáh³ la³ lá²:

—Lí³ua³ cáun² hi³ má²ca³ma³jí² Dió³² tiú²uú² hniáuh³² yáh³ juáh¹³ hnú² hi³ hlaih³.

16 Hnaih³² jéin³² lí³ la³ jáun², jmí¹ lí²¹ jáun² ca³zauh² siáh³ hmih³² jáun² hñu³mi³cuú². 17 Hi³ jáun² tá¹la³ cuá¹hnauh² Pé¹ tsí³ hi³ he³ hnió³ juáh³ hi³ má²lí²jíe³ tsú² jáun², jáun² tsá² ca³zen³ hí³ Cornelio cua³taunh²¹ ho³hñú¹³ hi³ hnauh² hñú¹³ Sí¹mu²¹; 18 tsá² hí³ né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿Tiá¹ cuá³ jan² tsá² jmái² Sí¹mu²¹ ñí¹ lá², tsá² téh²³ tsú² siáh³ Pé¹?

19 Hi³ jáun² tá¹la³ jmí¹ cuá¹hnauh² jáun² Pé¹ tsí³ hi³ he³ láih³² la³ jáun² lí²jíe³, jáun² Jmí²chí³ Chun¹ né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Jiah³, gáun³ tsáu² má²cuá²taunh²¹ hi³ hnauh² hnú². 20 Náu², son², cuá² quiún¹ tsú². Ha³ lí² chá² hliáun³ honh², quí¹ jná¹³ bíh¹ ca³zéin³² tsá² hnauh² hnú² ní².

21 Hi³ jáun² Pé¹ ca³son² hi³ ja³ ñí¹ tionh¹ tsá² ca³zen³ hí³ Cornelio, hi³ ca³záih³ dí² la³ lá²:

—Jná¹³ bíh¹ tsá² hnauh²³ hnoh², ¿he³ ta²¹ ña³taunh²¹ náh²?

22 Jáun² tsá² hí³ ca³ngái³:

—Jnoh¹ jau³ cha¹³ hliáu³ tsá² chín¹ tsá² jmái² Cornelio, jan² tsá² chun¹ tsá² má²má²tí³² ñí¹con² Dió³², ja³bi¹ tsá² judíos má²ná¹lín²³ hi³ chú³² tsí³ tsá² hí³. Quí¹ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² ca³juáh³ ñí¹con² tsú² hi³ hniáuh³² zen³ tsú² tsá² ja³tié² hnú² hi³ jáun² ne³ tsú² jái¹³ hi³ juoh¹ hnú².

23 Jáun² Pé¹ ca³teh³ tsá² hí³ tí³ ñéih³ hi³ ca³cuéh³ dí² cú² nie² hñú³. Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² né³ ngau³ dí² quionh³ tsá² hí³, ja³bí¹ ca³ñí¹táunh¹ siáh³ ma³ jan² tsá² reh² tsá² zian² juú² Jope jáun² quionh³ Pé¹.

24 Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² siáh³ ca³cha³táunh¹ tsú² já¹ juú² Cesarea ñí¹ cuá¹jaun² Cornelio. Hí³ né³ jmí¹ má²lí²ngih³ jún¹ rainh²¹ hñú¹³ jí³ há²mei²¹ quioh²¹ ní² siáh³. **25** Jmí¹ cá¹chó²¹ jáun² Pé¹ ho³hñú¹³ quioh²¹ Cornelio né³, ca³dí³jñí³² Cornelio ta³ ñí¹ Pé¹, hi³ jmí¹ hnió³ dí² ma³tsu³ ma³jónh³² Pé¹. **26** Tí³la³ Pé¹ dá² ca³zion³ bíh¹ tsá² hí³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Náu², quí¹ tsá²mi³cuóun² la³ hnú² bíh¹ jná¹³.

27 Tá¹la³ hí¹juónh²³ tsú² jáun² né³ taunh³ ñéih³; jáun² ñéih³ jáun² ca³jé³ tsú² hi³ ná¹ngih³² juóun³² tsáu². **28** Hi³ jáun² Pé¹ ca³záih³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Má²ñíh¹ bí¹ hnoh² hi³ liei²¹ quiú¹³ jnoh¹ tsá² judíos rá¹juáh³ hi³ tiá² hniáuh³² ná¹tson¹ tsá² judíos ja¹ tsá²cá²jo²¹, ja³bí¹ tiá² hniáuh³² siáh³ tónh³² tsú² hñú¹³ tsú². Tí³la³ Dió³² bíh¹ má²ca³híe³ jná¹³ hi³ tiá² hniáuh³² juah²¹ jná¹³ hi³ tiá² chun¹ ho³ hi³ tiá² jin² lí³ua³ jan² tsá²mi³cuóun² rainh²¹ dí². **29** Hi³ jáun² bíh¹ la³jui³² ja³ jná¹³ jmí¹ ca³ñí¹tié² tsú², ha³ tiá² ca³ma³zian¹³ yáh³ jná¹³. Hi³ jáun² né³, hnó³² jná¹³ lí³ ño¹ hi³ he³ ta²¹ ca³tiéh² hnoh².

30 Jáun² Cornelio ca³juáh³:

—Má²quiún³ jmái¹ mih¹ tiá² cun³ la³ nio¹ hni³², la³ cun³ la³ né³² hi³ jmí¹ [cuá¹má²hien²¹ jná¹³ hi³] cuá¹lien¹ ná¹ Dió³² hñu³², jmí¹jáun² ca³jnia³ jan² tsá²ñuh² quih³² hmih³² zín³ lín³² jéin³² jná¹³. **31** Tsá² hí³ né³ ca³juáh³: “Cornelio, Dió³² má²ca³nái³² jái¹³ hi³ lien¹ hnú², jí³ hi³ má²cuá¹nióh²¹ tsú² siáh³ cu³lí²¹ la³jí³² hi³ chu²¹ hi³ má²ca³jmuh³ hnú² ñí¹con² tsá² tia³mii². **32** Jáun² né³, hniáuh³² zen¹³ hnú² tsáu² hi³ tsa³tieh¹ tsú² Sí¹mu²¹ tsá² jmái² siáh³ Pé¹. Ja³bí¹ Sí¹mu²¹ jmái² siáh³ tsá² hñú¹³ ñí¹ cuá³ tsú², tsá² hí³ má²chú³² láu², tsá² hí³ zeh² hñú¹³ can³² jmí²miih²¹. [Ñí¹ má¹cuán² tsú² ñí¹ lá² liéih³² tsú² hnú²].” **33** Hi³ jáun² la³jui³² ca³té³ jná¹³ hnú², hénh³ ma³ chú³² má²cuán² hnú² ñí¹ lá². Jáun² né³, ta³né³² má²tiauh² dí² ñí¹ hó²¹ñí¹ Dió³², hi³ jáun² ta³né³² hnáu² jnoh¹ náí¹³ la³jí³² jái¹³ hi³ ca³zái³ hnú² Tí³² Juo¹³ dí² hi³ ca³ta¹ jnoh¹.

Pé¹ hleh³² jái¹³ quioh²¹ Dió³² hñú¹³ Cornelio

34 Jáun² Pé¹ ca³ma³liáu³² hleh³² hi³ juáh³ la³ lá²:

—Ta³né³² má²ca³ngi¹³ jná¹³ hi³ tson² bíh¹ Dió³² la³ hnio³ cá²re² he² ca³la³ jín³² tsáu². **35** Hi³ lí³ua³ jan² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ bíh¹ la³ hen² Dió³², ní¹juáh³ tsá² jmu² la³ cun³ hi³ tí³² tsí³ Dió³², tsá² má²má²tí³² ñí¹con² Dió³². **36** Cun³quionh³ Jesús Tsá² lín³ Cristo ca³liéih³² jnoh¹ Dió³², tsá² láí³ jnoh¹ jón²zéh¹ jón²cho¹ hla¹ Israel, hi³ ca³nga³ Dió³² jái¹³ hi³ cun³quionh³ hnga² Jesús hí³ bíh¹ lí¹³ niau²¹ tie³ ja¹ quiú¹³ dí² quiúnh¹ Dió³². Jesús hí³ bíh¹ lín³ Juo¹³ dí² la³ jái³².

37 Má²ná¹ñíh¹ bíh¹ hnoh² la³ cun³ hi³ lí³ jáun² tá¹ cáun² hué¹³ tsá² judíos, hi³ ca³lí³liau³ juú²co¹ tsá² hín¹³ tí³ Galilea jmí¹ ca³zion³ jáun² hla¹ Juan² jmái² tsáu² hi³ ca³hléh³ jái¹³ quioh²¹ Dió³². **38** Má²ná¹ñíh¹ náh² siáh³ hi³ Dió³² ca³cuen³ Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹con² Jesús Tsá² ja³ juú² Nazaret, hi³ ja³bí¹ la³ jáun² ca³cué³ tsú² siáh³ pí³, hi³ jáun² ca³jmú³ tsú² hi³ chú³² quioh²¹ tsáu², jì³ hi³ ca³jmah³ tsú² siáh³ tsá² jmí¹ tionh² jo³cuo² tsá² hláinh¹, quí¹ jmí¹ zenh² Dió³² quionh³ tsú². **39** Hi³ jnoh¹ né³ láí³ tsá² zih³² jú¹ tson² ca³tí²¹ la³jí³² hi³ ca³jmú³ jáun² Jesús, la³ cun³ la³jí³² hi³ ca³jmú³ tsú² jáun² tá¹ cáun² hué¹³ Judea jì³ já¹ juú² Jerusalén ní² siáh³. Jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ca³jngih³ tsú² Jesús hi³ ca³ton³ tsú² crei²¹. **40** Tí³la³ Dió³² ca³jmú³ hi³ ca³jenh¹³ tsú² ñí¹ cá²hní² jmái¹ jáun², hi³ ca³cué³ Dió³² jái¹³ hi³ lí¹³ jien¹ jnoh¹ tsú² siáh³. **41** Jun³juáh¹³ ca³jien³² la³jín³² tsáu² yáh³, tí³la³ ca³neh²¹ jmáh³la³ jnoh¹ bíh¹ tsá² ca³quianh³ Dió³² ca³la³ cun³ jmí¹tin², hi³ láí³ jnoh¹ tsá² cue³² jú¹ tson², jnoh¹ tsá² ca³jmú¹³ má³² cu³tsa³² quiúnh¹ tsú² jmí¹ má²ca³jenh¹³ jáun². **42** Jesús hi³ ca³jmú³ héih³² hi³ hléh¹³ jnoh¹ jú¹ chú³² ñí¹con² tsáu², hi³ zih¹³ jnoh¹ siáh³ jú¹ tson² hi³ Dió³² ca³hión³² Jesús hi³ lín¹³ Tsá² ra³tsí³² héih³² ñí¹con² tsá² zian² jì³ tsá² má²cá²tsan³ ní² siáh³. **43** La³jín³² bíh¹ tsá² ca³lín³ hí³ tí³² jē¹ Dió³² jmí¹tin² ca³juáh³ hi³ Dió³² chin¹³ tsí³ tsáu¹³ tsáu² ní¹juáh³ tsá² tanh¹³ ta²¹ Jesús.

Hen² tsá²cá²jo²¹ Jmí²chí³ Chun¹

44 Hi³ jáun² né³, tá¹la³ jmí¹ dí¹hleh³² jáun² bíh¹ Pé¹ cuan³ Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹con² la³jín³² tsá² ná¹nái³² hí³ jái¹³. **45** Jáun² tsá² judíos tsá² tanh² ta²¹ Dió³², tsá² ca³ñí¹táunh¹ hí³ quionh³ Pé¹ né³, ca³ja³cáun² lín³² tsí³, quí¹hliá² má²lí²cuen³ Dió³² uá²jai³² Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹con² tsá²cá²jo²¹ hí³; **46** quí¹hliá² ca³nái³² tsú² hi³ tsá²cá²jo²¹ hí³ má²ná¹hleh³² jú¹jma² siáh³ hi³ má²ná¹má²quien² Dió³². **47** Jáun² Pé¹ ca³záih³ tsá² judíos hí³ la³ lá²:

—¿Hin² tsánh² hnoh² lí¹³ juáh¹³ hi³ tiá² lí¹³ zón³² tsá² lá² jmái²?, quí¹ tí³la³ má²lí²hen³ bíh¹ tsú² Jmí²chí³ Chun¹ la³jmí¹ má²ca³hen¹³ jnoh¹.

48 Jáun² Pé¹ ca³jmú³ héih³² hi³ zón³² tsá² hí³ jmái² hi³ lín¹ hi³ má²hain²¹ tsú² tí³ con² Jesús Tsá² lín³ Cristo. Hi³ jáun² jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ca³záih³ tsú² Pé¹ hi³ chú³² cuá³² tun³ hni³² jmái¹ quionh³ dí².

Pé¹ cha³² ñí¹con² tsá² lín³ cuáh³² já¹ juú² Jerusalén he³ lánh³ ca³quiúnh³² dí²

11 1 Jmí¹jáun² la³jín³² tí³² tsá² quian³² jē¹ Dió³² jì³ tsá² reh² hín¹³ tí³ Judea ní² siáh³ ca³lí³ ñí³² hi³ ja³bí¹ tsá²cá²jo²¹ má²ca³héi³ jái¹³ quioh²¹ Dió³². **2** Hi³ jáun² jmí¹ cá¹chánh²¹ Pé¹ já¹ juú² Jerusalén né³, jlánh¹ ca³ziu³ ca³hie³ tsá² cu³ nió³ tsá² jlánh¹ ná¹hēh³ chí¹ hi³ hniáuh³² tiú³² tsú² chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian² tsá²cá²jo²¹, ní¹juáh³ tsá² má²má²tí³² ñí¹con² Dió³². **3** Hi³ ca³juáh³ la³ lá² ñí¹con² Pé¹:

—¿He³ láih³² hnú² ca³ñí¹lien¹ tsá²cá²jo²¹, hi³ ca³ñí¹cú¹ ñí¹hín¹³ nú² quiúnh¹?

4 Jáun² Pé¹ ca³chá³ re² tso² ca³la³ jí³² hi³ lí³ la³ cun³ jmí¹ la³ñí¹, hi³ ca³juáh³:

5 —Tá¹la³ jmí¹ cuon¹ jná¹³ já¹ juú² Jope hi³ jmí¹ cuá¹lien¹ jná¹³ Dió³², jmí¹jáun² ca³jnia³ jéin³² jná¹³ cáun² hi³ jniá³ la³jmí¹ jniá³ hmih³² pa²¹ hi³ ná¹quiein²¹ tá¹ quiún³ cuoh¹, hi³ ja³ hñu³mi³cuú² hi³ cua³ la³ tí³ ñí¹ jmí¹ cuon¹ jná¹³. **6** Jmí¹ cá¹jé²¹ jná¹³ re² hi³ he³ tloh³ tí³ ñeh² hmih³² jáun², jáun² ca³jien¹ jná¹³ la³jánh³ dú¹ ñí¹ jáh³ quiún³ cuá² ta³, jáh³ náí², jáh³ hláinh¹, jí³ jáh³ tsi²¹ pí¹³ ní² siáh³. **7** Hi³ jáun² ca³nái³² jná¹³ cáun² jái¹³ hi³ ñí¹ca³juáh³ tsú²: “Náu² Pé¹, jngih³² jáh³ ní², cunh³²”. **8** Tí³la³ jná¹³ né³ ca³ngái³²: “Já¹han²¹ Tí³², hí¹ cónh³ yáh³ tiá² má²ca³cún³² jná¹³ jáh³ hláih¹ jáh³ hon² la³ ní², jáh³ tiá² jin²”. **9** Jáun² chí³cuú² ñí¹ca³hléh³ siáh³ cónh³ hi³ ñí¹ca³juáh³: “Lí³ua³ cáun² hi³ má²ca³ma³ji² Dió³², tiú²uú² hniáuh³² yáh³ juáh¹³ hnú² hi³ hlaih³ bíh¹”. **10** Hnaih³² jéin³² lí³ la³ jáun²; jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ca³zauh² siáh³ hñu³mi³cuú² ca³la³ jí³² hi³ jáun². **11** La³ cun³ jmí¹jáun² ca³cha³táunh¹ gáun³ tsá²ñuh² ñí¹ jmí¹ cuon¹ jná¹³ hi³ hnauh² dí² jná¹³, tsá² zéin¹ tsá² zian² juú² Cesarea bíh¹ tsá² hí³. **12** Jáun² Jmí²chí³ Chun¹ ca³jmú³ héih³² hi³ ñe¹ jná¹³ quiúnh¹ tsá² hí³, hi³ ca³juáh³: “Ha³ lí² chá² hliáun³ ñéih³ honh²”. Ja³bí¹ ñí¹táunh¹ siáh³ tán¹ jñéi³ tsá² reh² dí² lá² quiúnh¹ jná¹³, hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³tauh²¹ jnoh¹ hñú¹³ jan² tsá²ñuh². **13** Jáun² tsá²ñuh² hi³ né³ ca³chá³ ñí¹con² jnoh¹ hi³ la³ ca³jnia³ jéinh³² tsú² jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² ñéih³ hñú¹³, hi³ dí¹juáh²³ la³ lá²: “Zen² tsáu² tí³ já¹ juú² Jope, cuí¹ cha³tieh¹ tsú² Sí¹mu²¹ tsá² téh²³ tsú² siáh³ Pé¹, **14** hi³ jáun² tsá² hí³ já³² hi³ ja³juah²¹ he³ lánh³ rón³² lí¹³ liáun³ hnú² quiúnh¹ nú² ca³la³ jín³² tsá² hñuh³²”. **15** Jmí¹ ca³ma³liau²¹ jná¹³ hi³ ca³hléh³ ñí¹con² tsú², jmí¹jáun² cuan³ Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹con² tsú² la³jmí¹ cuan¹ ñí¹con² jnoh¹ jmí¹tin². **16** Jmí¹jáun² tsau³ tsin³² jná¹³ hi³ ca³juáh³ Tí³² Juo¹³ dí² la³ lá²: “Tson² bíh¹ Juan² ca³zion³ tsáu² jmái² cun³quionh³ jmí² jma³, tí³la³ hnoh² dá² zón³² náh² jmái² cun³quionh³ Jmí²chí³ Chun¹ bíh¹”. **17** Né³² né³, ní¹juáh³ hnga² Dió³² la³ má²lí²cuen³ Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹con² tsá² hí³ la³jmí¹ ca³cuen³ tsú² uá²jai³² ñí¹con² jnoh¹ jmí¹ ca³chá¹³ jnoh¹ cáun² tsí³ ñí¹con² Jesucristo Tí³² Juo¹³ dí², hi³ jáun² né³, ÷hin² dá² tsánh² jná¹³ hi³ jáun² sa³ jná¹³ yáh³ tiá² cue¹ Dió³² jái¹³?

18 Hi³ jáun² jmí¹ ca³nái³² tsá² reh² hí³ jái¹³ ní² né³, ca³tiánh³ tie³, hi³ ca³ma³quien² dí² Dió³², hi³ ca³juáh³:

—Né³² né³, ta³né³² má²lin¹ bíh¹ hi³ Dió³² la³ cue³² jái¹³ hi³ tí¹ jeinh²¹ jmí¹ tsí³ tsá²cá²jo²¹ uá²jai³², hi³ jáun² lí¹³ zian² tsú² cun³ jmí¹hi³nio².

Tsá² má²lín³ cuáh³² já¹ juú² Antioquía

19 Hi³ jáun² né³, jmí¹ ca³jngih³ tsú² jáun² Tié³, ca³jmú³ tsú² siáh³ hian² tsí³ ñí¹con² tsá² reh² dí² ñí¹ hná¹ jáun². Jmí¹jáun² ca³hain³² ca³lá²

tsá² reh² ma³ quin³², ma³ jan² já¹taunh²¹ ti³ hué³² Fenicia, ma³ jan² já¹taunh²¹ ti³ hué³² Chipre, hi³ ma³ jan² né³ já¹taunh²¹ ti³ juú² Antioquía. Juú² ñí¹ ca³cha³taunh¹ jáun² bíh¹ tsú² ca³hléh³ siáh³ jú¹ chú³² quioh²¹ Cristo, ti³la³ ca³hléh³ tsú² ñí¹con² jmáh³la³ tsá² judíos bíh¹ má¹ná¹. **20** Ti³la³ ma³ jan² tsá² reh² hí³, tsá² hué³² Chipre ji³ tsá² juú² Cirene, jmí¹ ca³cha³taunh¹ já¹ juú² Antioquía ca³liéinh³² ji³ tsá²cá²jo²¹ zian² ñí¹ jáun², hi³ ca³hléh³ tsú² jú¹ chú³² quioh²¹ Jesús Ti³² Juo¹³ dí². **21** Ti³² Juo¹³ dí² hí³ jlánh¹ ca³cué³ pí³ ñí¹con² tsá² hí³, hi³ jáun² jlánh¹ juóun³² tsáu² ca³za³ jmí¹ tsí³ hi³ ca³tanh² ta²¹ Ti³² Juo¹³ dí².

22 Jmí¹ ca³li³ ñí³² tsá² má²lín³ hí³ cuáh³² já¹ juú² Jerusalén hi³ má²li³² la³ jáun² ñí¹ jáun², jáun² ca³zen³ tsú² Bernabé la³ ti³ já¹ juú² Antioquía jáun². **23** Jmí¹ cá¹chó²¹ jáun² Bernabé ñí¹ jáun² né³, ca³jíe³ hi³ Dió³² má²ca³ja³ lín³² mií³ tsí³ ñí¹con² tsá² hí³, hi³ jáun² jlánh¹ ca³li³ tsah³ tsú² jmí¹ ca³jíe³. Jmí¹ jáun² ca³záih³ dí² tsá²hí³ hi³ hniáuh³² chá³² tsú² cáun² tán¹ tsí³ hi³ tanh¹³ ta²¹ Ti³² Juo¹³ dí². **24** Bernabé hí³ bí¹ jlánh¹ jmí¹ chu²¹ tsí³, jan² tsá² má²canh² Jmí²chí³ Chun¹ hñu³ tsí³, tsá² má²taunh³² ta²¹ ca³la³ jonh³ jmí¹ tsí³; la³ jáun² bíh¹ ca³juóun³ tsá² hain²¹ hí³ ti³ con² Ti³² Juo¹³ dí².

25 Jmí¹ li²¹ jáun² né³, ja³bí¹ Bernabé ngau³ la³ ti³ juú² Tarso hi³ ca³ñí¹hniah² Saulo. **26** Jmí¹ tsanh²¹ tsú² jáun² Saulo né³, ca³jan³ dí² ti³ já¹ juú² Antioquía; ñí¹ jáun² ca³ñí¹tiánh² tsú² tá¹ cú² mii² quionh³ tsá² má²lín³ hí³ cuáh³², jáun² ñí¹ jáun² ca³ma³tin² tsú² juóun³² lín³² tsáu². Tsá² má²hain²¹ hí³ ti³ con² Ti³² Juo¹³ dí² ñí¹ jáun² bíh¹ tsá² la³ñí¹ hi³ ca³quian³ tsú² jmái² “tsá² má²lín¹³ Cristo”.

27 Jmái¹ jáun² ca³huén² ma³ jan² ti³² jë¹ Dió³² já¹ juú² Jerusalén hi³ ja³taunh²¹ la³ ti³ juú² Antioquía. **28** Jan² tsá² hí³ tsá² jmái² Ágabo ca³náu² ja¹ tsá² reh² hi³ ca³hléh³ jái¹³ hi³ ca³cué³ Jmí²chí³ Chun¹ hñu³ tsí³, hi³ ca³juáh³:

—Chau²¹ jmái¹ hi³ li³ zia³² ho³cuóun³ tá¹ cáun² hué³² lá².

Hi³ jáun² jái¹³ jáun² né³ ca³li³ti³ jmái¹ hi³ jmí¹ cuá¹lín³ Claudio tsá² cuá¹lín³ mi³chí¹. **29** Jáun² tsá² má²hain²¹ ti³ con² Ti³² Juo¹³ dí² zian² já¹ juú² Antioquía ca³lín¹³ hi³ ma³hon³ ca³lá² quie³ tsá² reh² tsá² hín¹³ ti³ Judea, ha³ cónh³ quienh² cué³² bíh¹ tsú² ca³cuéh³ tsá² hí³. **30** La³ jáun² bíh¹ ca³jmú³ tsá² hí³ hi³ ca³zen³ quie³ ñí¹con² tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ cuáh³². Bernabé ca³ñí¹can³² quie³ jáun² quionh³ Saulo.

Jngih³ tsú² Jacobo; hi³ jnáí³² tsú² siáh³ Pé¹ hñu³mí¹ñí²

12 **1** Ja³bí¹ jmí¹ jáun² ca³ma³liáu³² re²¹ Herodes hi³ ca³jmú³ hian² tsí³ ñí¹con² ma³ jan² tsá² má²lín³ hí³ cuáh³². **2** Jáun² re²¹ hí³ ca³jmú³ héih³² hi³ jngih³ tsú² Jacobo, tsá² má²ján³ rainh²¹ Juan², hi³ jmu³ tsú² cu³ ngá¹³ mí¹tái³ hmu³ tá¹ tun³ jo²¹ láí¹ Jacobo. **3** Jmí¹ ca³jíe³ tsú² hi³ jlánh¹ tsah³ tsá² judíos hi³ jun³ Jacobo, jáun² Pé¹ siáh³ ca³ma³tson¹³ tsú². Jmí¹ jáun² jmu² tsá² judíos jmái¹ quioh²¹, hi³ cúh² tsú²

hí³ cuú²miih²¹, la³ cun³ hí¹miih²¹ tiá² tie³ jan². 4 Jmí¹ má²lí²zianh³ tsú² jáun² Pé¹, ca³tanh² tsú² hñu³mí¹ñí², hí³ ca³chan³ tsú² jo³cuo² quiún³ nió³ hliáu³; hí³ ma³ quin³² ma³ cun³ nió³ hliáu³ hí³ né³, ná¹lí³ ma³ quiun³ hliáu³, hí³ jmu³ hua³hí¹³ Pé¹ ma³ quin³² ma³ cu³ nió³ jáun². Jmí¹ hnió³ tsú² tsa³zinh² Pé¹ ja¹ tsá² juú² ní¹ má¹cuoh³² jáun² Jmí¹hien¹. 5 Tí³la³ tá¹la³ cuá¹jnai³² jáun² Pé¹ hñu³mí¹ñí² né³, tsá² má²lín³ hí³ cuáh³² ca³liéinh³² Dió³² la³ jonh³ jmí¹ tsí³ hí³ ca³tin¹ tsú².

Dió³² líon³² Pé¹ hñu³mí¹ñí²

6 Ta³hua² jáun², ta³ ñeh² bíh¹ hí³ zinh³ re²¹ Herodes Pé¹ ja¹ tsá² juú², Pé¹ jmí¹ rá²cuóun¹ ja¹ quioh²¹ gon³ hliáu³. Tá¹ gon³ hliáu³ hí³ jmí¹ ná¹hmá²³ cá²den¹ ná¹ cuo² quionh³ Pé¹, ja³bí¹ tí³ la³ cheih³² ñí¹ jmí¹ cuá¹hún¹ jáun² Pé¹ jmí¹ tionh¹ siáh³ cu³ nió³ hliáu³ hí³ jmí¹ ná¹jmu² hua³hí¹³. 7 Cu³diá²jan² jmí¹ cá¹jnia³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hí³ ca³zen³ Dió³² ñí¹con² Pé¹, jmí¹jáun² tá³ joh¹ tá¹ cáun² ñéih³ hñu³mí¹ñí². Jáun² tsá² hí³ ca³hliéih³ cuo² cu³héin¹ Pé¹ hí³ ca³záih³ dí² Pé¹:

—iTiá³jui³² náu²!

Jmí¹jáun² cáun² lí¹ ca³záih³ hmóu³² bíh¹ cá²den¹ ná¹ cuo² Pé¹. 8 Jáun² ca³juáh³ siáh³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² la³ lá²:

—iTiá³jui³² hñeh³ láu² quián¹³ hí³ tiáuh¹ siáh³ láu² tanh¹!

Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³juáh³ tsú² siáh³:

—iQuih³² hmih³² cháu³ cuo² quián¹³, ña³² cu³hna³² jná¹³!

9 Jáun² ngau³ bíh¹ Pé¹ cu³hna²¹ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², ta³ tiá² re² ñí³² tsú² hí¹ tson² hí¹ tiá² tson² dá² la³ cun³ hí³ lí²³ jáun², ja¹ cáun² hí³ lí¹ rá¹qui³² bíh¹ tsú² jmí¹ lín²³. 10 Ca³nga² bíh¹ tsú² ñí¹ la³ñí¹ jnai²¹ ñí¹ tionh¹ tsá² jmí¹ ná¹jmu² hua³hí¹³, ja³bí¹ ca³nga² bíh¹ tsú² siáh³ ñí¹ má²tun³ jnai²¹. Jmí¹ ca³ta³tonh¹ tsú² jáun² ñí¹ má²lí³ ho³jní¹³ cheih³² hñu³mí¹ñí², jáun² lí¹ cá¹niá³ hnga² bíh¹ ho³jní¹³ jáun². Jmí¹ ca³huén² tsú² jáun² ñí¹ jáun² né³, cáun² ja¹ hñu³ bíh¹ ca³ñi³táunh¹ tsú² cu³tsa³², jmí¹ lí²¹ jáun² ngah³ bíh¹ tsá²cuú² tsá²ta³ hí³ Dió³².

11 Jmí¹jáun² bíh¹ ca³lí³tsin² Pé¹, hí³ jáun² ca³juáh³:

—Ta³né³² má²ño¹ jná¹³ hí³ Tí³² Juóu³² bíh¹ jná¹³ lí²zen³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ hí³ lí²liáu³² jná¹³ ca³tí²¹ la³jí³² hí³ jmí¹ hnió³ Herodes jmu³ ñí¹con² jná¹³ quionh³ tsá² judíos.

12 Jmí¹ má²ca³lí³tsin² tsú² jáun² re² né³, ngau³ la³ tí³ hñu¹³ Má²réi³ mí¹ziú¹³ Juan² tsá² téh²³ tsú² siáh³ Marcos; ñí¹ jáun² jmí¹ ná¹ngih³² juóun³² lín³² tsá² jmí¹ ná¹liéinh³² Dió³². 13 Jáun² ñí¹ca³póh³ tsú² cuo² jnai²¹ hñu³, jmí¹jáun² ngau³ jan² mí¹míh¹ jmái² Rode hí³ ca³ñí¹jé¹³ ní¹juáh³ hin² póh²³ cuo². 14 Jmí¹ ca³lí³ cuoh² mí¹míh¹ hí³ ho³ Pé¹, tiá² la³jui³ ca³nia³ yáh³ hñu³, tí³ ñéih³ bíh¹ tí³ ngah³ hí³ má²hiún² lín³² tsí³ hí³ ca³ñí¹zeh¹ tsá² ná¹ngih³² hí³ hí³ Pé¹ bíh¹ la³ má²zenh² ho³hñu¹³.

15 Jáun² tsá² ná¹ngih³² hí³ ca³záih³ mí¹míh¹ la³ lá²:

—iJá¹ tiá² ngo² nú²!

Ti³la³ m¹mí¹ hí³ ca³ma³tson² lín³² bíh¹ jái¹³ quioh²¹ hi³ tson² bíh¹ Pé¹ zenh². Ti³la³ tsá² hí³ dá² la³ má²juáh³ jáun² bíh¹:

—Jun³juáh¹³ Pé¹ yáh³ ní³², tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² zenh² cha¹³ bíh¹ tsú² ní³².

16 Ti³la³ la³ má²dí¹póh²³ jáun² bíh¹ Pé¹ cuo² jnai²¹ hñú³. Jmí¹ ca³nia³ tsú² jáun² hñú³ né³, ca³ja³cáun² lín³² bíh¹ tsí³ tsú² jmí¹ ca³jién³² Pé¹.

17 Jáun² Pé¹ ca³jmú³ lín¹ quionh³ cuo² hi³ tiánh³ tsú² ta³máih³.

Jmí¹jáun² ca³záih³ dí² tsá² hí³ ha³ lánh³ má²lí²jmú³ Ti³² Juo¹³ hi³ má²lí²che² hñu³mí¹ñí². Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³záih³ dí² tsá² hí³ la³ lá²:

—Zéih³ tiá³ náh² Jacobo jí³ la³jín³² tsá² reh² hi³ la³ ní² bíh¹ ca³liáun³ jná¹³.

Jáun² Pé¹ ngau³ siáh³ cáun² ñí¹ siáh³.

18 Jmí¹ cá³jniá²¹ jáun² jlánh¹ ca³juu³ ca³hlénh³ hliáu³, hi³ ca³juáh³:

—¿Né² dá² Pé¹?

19 Jáun² re²¹ Herodes hí³ ca³zen³ siáh³ hliáu³ hi³ tsa³hniah² Pé¹, ti³la³ tiá² ca³tsanh²¹ yáh³ tsú² Pé¹. Jmí¹jáun² ca³ngái³ re²¹ ñí¹con² hliáu³ tsá² jmí¹ ná¹jmu² hi³ hua³hí¹³ Pé¹ he³ láih³² sa³ la³ ca³liáun³ tsú²; jmí¹ lí²¹ jáun² ca³jmú³ dí² héih³² hi³ cu³tsa³² ma³tsan² tsú² cú²jueh³² hliáu³ hí³. Jmí¹jáun² cua³han³ re²¹ Herodes hué¹³ Judea ñí¹ jmí¹ cuá³, hi³ ngau³ hi³ já¹cuá² cu³tiá³ já¹ juú² Cesarea.

Jmí¹ jun¹ re²¹ Herodes

20 Hi³ jáun² né³, re²¹ Herodes hí³ jlánh¹ jmí¹ ná¹háun³ quionh³ tsá² juú² Tiro jí³ Sidón. Ti³la³ tsá² zian² tá¹ tun³ juú² jáun² né³ ca³jmú³ cá²hon³ hi³ tsa³táunh¹ já¹ juú² Cesarea hi³ tsa³ma³tsan² hniéi² quioh²¹ quionh³ re²¹ hí³. La³ñí¹ tín² ca³juónh³ tsú² re² quionh³ Blasto bíh¹, jan² tsá² quien² lín³², tsá²cuú² tsá²ta³ re²¹ hí³. Jáun² Blasto hí³ ca³mí³ ñí¹con² re²¹ hi³ ma³tsan² cú²jueh³² hniéi², quí¹hliá² hi³ hnió³ tsá² juú² jáun² hi³ ja³lia³² má³² hi³ zia³² hué³² ñí¹ hu²¹ cuo² re²¹ hí³. **21** Jáun² Herodes hí³ ca³tón³ cáun² jmái¹ hi³ lí¹³ ja³táunh¹ tsá² hí³. Jmí¹ cá¹chó²¹ jmái¹ jáun² né³ cua³taunh²¹ tsá² hí³, jáun² ca³quih³ re²¹ hí³ hmih³² la³ cun³ hi³ qui³ quih³² jan² tsá² ho² ta²¹, jáun² ja³ hi³ ca³cuá³ ñí¹ hmá²si¹ quioh²¹ hi³ ca³hléh³. **22** Jmí¹ ca³nái³² tsú² jáun² jái¹³ hi³ cuá¹hle³² re²¹, ca³ti³ ca³hóh³² la³jín³² hi³ ca³juáh³:

—iHo³ dió³² bíh¹ ní³² ná¹nai³² jnoh¹, jun³juáh¹³ ho³ tsáu² yáh³!

23 La³ cun³ jmí¹jáun² né³ ca³lí³ tsáun¹ Herodes hí³ hi³ ca³jmú³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hi³ ca³zen³ Ti³² Juo¹³ dí², quí¹ hnga² re²¹ hí³ tiá² ca³ma³quien² Dió³². Hi³ jáun² ca³jau³ jáh¹ bíh¹ tsú² hi³ jun³.

24 Tá¹la³ jáun² né³, ti³ lí³mí¹ ñí¹ hliáun³ ca³ja³cuóun² bíh¹ ta²¹ quioh²¹ Dió³², quí¹ ti³ hlá² ti³ ní² bíh¹ ca³hléh³ tsú² jú¹ chú³².

25 Jmí¹ ca³lí³tín³ Bernabé má²ta²¹ quioh²¹ quionh³ Saulo já¹ juú² Jerusalén, ja³tanh²¹ siáh³ ti³ já¹ juú² Antioquía. Jmí¹jáun² ca³jan³ tsú² Juan² tsá² téh²³ tsú² hí³ siáh³ Marcos.

Bernabé quionh³ Saulo má²liáu³² hleh³² jái¹³ quioh²¹ Dió³²

13 1 Hi³ jáun² né³, ja¹ tsá² má²lín³ hí³ cuáh³² já¹ juú² Antioquía
jmí¹ ná¹tso¹ ma³ jan² ti³² jë¹ Dió³² ji³ ti³² tsá² má²ta² jái¹³
quioh²¹ Dió³² ní² siáh³. Tsá² hí³ jmí¹ jmái²: Bernabé, Sí¹mu²¹ tsá² jmí¹
téh²³ tsú² siáh³ Liáh², Lucio tsá² juú² Cirene, Saulo, ji³ la³ má²quionh³
Manaén, jan² tsá² cá²cuon³ cu³tsa³² quionh³ Herodes tsá² lín³ ta²¹
ñí¹con² tsá² hín¹³ ti³ Galilea. 2 Jáun² ca³chó³² cáun² jmái¹ tá¹la³ jmí¹
ná¹má²cú² má²hain³² tsú² Ti³² Juo¹³ dí² hi³ ná¹má²hien²¹, jmí¹jáun²
ca³hléh³ Jmí²chí³ Chun¹ hi³ ca³juáh³:

—Cánh³ chan²¹ Bernabé ní² quionh³ Saulo hi³ ca³tin¹ jná¹³, quí¹ zia³²
ta²¹ quion²¹ jná¹³ hi³ hniáuh³² jmu³ tsú².

3 Jáun² jmí¹ má²lí²liéinh³² tsú² Dió³² ji³ hi³ má²lí²ma³hien²¹ tsú² siáh³,
jmí¹jáun² ca³ra³tsi³² tsú² cuo² ñí¹ quioh²¹ tsá² gon³ hí³, jmí¹ lí²¹ jáun²
ca³hah² dí² jái¹³.

Ti³² tsá² quian³² jë¹ Dió³² hleh³² jú¹ chú³² hué³² Chipre

4 Jmí¹jáun² ca³zen³ Jmí²chí³ Chun¹ Bernabé ji³ Saulo ti³ ñí¹ uóunh³,
jáun² ja³taunh²¹ tsú² ti³ juú² Seleucia, ñí¹ jáun² ca³taunh³ tsú² cáun² mu²
pa²¹ hi³ ca³tinh³ tsú² hué³² Chipre nio² chu³ jmái². 5 La³ cun³ jmí¹
ca³cha³taunh¹ tsú² jáun² hué³² Chipre, jáun² juú² Salamina ca³ma³liáu³²
tsú² hleh³² jái¹³ quioh²¹ Dió³² hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos. Ja³bí¹ ñéi¹
Juan² quionh³ tsá² hí³ hi³ má²hon³ dí² tsá² hí³.

6 Jmí¹ ca³nga² tsú² tá¹ cáun² hué³² Chipre, jáun² ca³cha³taunh¹ juú²
Pafos. Ñí¹ jáun² ca³jenh² tsú² jan² tsá² judío tsá² hláinh¹ jmái² Barjesús.
Tsá² hí³ né³ jmí¹ má²can² tsáu² hi³ juáh³ hi³ lín³ ti³² jë¹ Dió³². 7 Tsá²
hláinh¹ hí³ jmí¹ má²hon³ tsá² ho² ta²¹ tsá² jmái² Sergio Paulo, jan² tsá²
jlánh¹ zian² tsí³. Tsá² ho² ta²¹ hí³ ca³teh³ Bernabé quionh³ Saulo,
quí¹hliá² ca³lí³hnió³ tsú² ne³ jái¹³ quioh²¹ Dió³². 8 Ti³la³ tsá² hláinh¹ hí³
né³ ca³qui³ ca³jna³ ñí¹con² jái¹³ quioh²¹ Dió³² hi³ hleh³² Bernabé quionh³
Saulo, quí¹hliá² tiá² jmí¹ hnió³ tsú² hi³ tsá² ho² ta²¹ hí³ tónh³² ta²¹ jái¹³
quioh²¹ Dió³². Tsá² hláinh¹ hí³ jmí¹ jmái² siáh³ Elimas cun³quionh³ jú¹
griego. 9 Hi³ jáun² Saulo, tsá² jmái² hí³ siáh³ Po¹, hí³ ca³jíe³ ca³la³
chí¹tiá³ ñí¹ ñí¹ tsá² hláinh¹ hí³, ca³la³ hi³ canh² lín³² Jmí²chí³ Chun¹ hñu³
tsí³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

10 —iHnú² dá² jan² tsá² tí¹ jáin² bíh¹, jan² tsa³jái¹³ jon² tsá² hláinh¹
bíh¹ hnú², hi³ hon² nú² la³ji³² hi³ chu²¹! ¿He³ láih³² jlánh¹ chí¹ñí¹ jmuh³²
nú² rá¹pí² rá¹tsáih²³ jui³² quioh²¹ Dió³²? 11 Ta³né³² né³, Ti³² Juo¹³ jnoh¹
ma³tsau¹³ hnú² hi³ lí¹³ ten³ nú², ué³ bíh¹ tiú²uú² jái¹³ hian³ hnú² hi³
jñeh²¹ joh¹ hiú².

La³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ ca³tái³ ñí¹ tsú² hi³ ta³zanh¹ já¹niéi². Jmí¹jáun²
ca³hnah² tsú² jan² tsá² zánh³ cuo² hi³ jáu³². 12 Jmí¹ ca³jíe³ tsá² ho² ta²¹

hi³ li³ la³ jáun² né³, ca³taunh³ ta²¹ jái¹³ quioh²¹ Dió³², quí¹hliá²
ca³ja³cáun² tsí³ tsú² hi³ jlánh¹ pin³ jái¹³ quioh²¹ Tí³² Juo¹³ dí².

Po¹ tsó³² juú² Antioquía nio² hué³² Pisidia quionh³ Bernabé

13 Jmí¹ li²¹ jáun² né³, ca³taunh³ siáh³ Po¹ quionh³ tsá² quionh³ cáun² mu² pa²¹ juú² Pafos jáun², hi³ ja³taunh²¹ tí³ ní¹ nio¹ juú² Perge hué³² Panfilia. Tí³la³ Juan² má¹ná¹, ca³jính³² bíh¹ ní¹ jáun² hi³ ngah³ tí³ já¹ juú² Jerusalén. **14** Jáun² gon³ bíh¹ jéi³² tsá² hí³ ca³huén² ní¹ jáun² hi³ já¹taunh²¹ siáh³ tí³ ní¹ nio¹ juú² Antioquía hué³² Pisidia. Jmái¹ hi³ ca³cha³taunh¹ tsú² jáun², cáun² jmái¹ nio² tie³ bíh¹, hi³ jáun² Po¹ jí³ Bernabé ca³ní¹taunh¹ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos; jáun² jmí¹ taunh²¹ tsú² néih³, ca³tiánh³ ní¹ hmá². **15** Jmí¹ má²lí²hí³² tsáu² jái¹³ tío³ ní¹ Sí² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés, jí³ jái¹³ hi³ tío³ ní¹ Sí² quioh²¹ tsá² ca³lín³ tí³² jé¹ Dió³² ní², jáun² tsá² chín¹ cuáh³² jáun² ca³záih³ Po¹ jí³ Bernabé la³ lá²:

—Hnoh² reh², ní¹juáh³ zia³² cáun² jái¹³ hi³ ma³hau³ hi³ niau²¹ tiá³ tsí³ dí² hi³ hnáuh² hnoh² juáh¹³ ní¹con² jnoh¹, ta³né³² má²lí¹³ juáh¹³ hnoh².

16 Jáun² Po¹ ca³jmú³ zenh², ca³háí³² cuo² hi³ ca³jmú³ lín¹ hi³ tiánh³² tsú² ta³máih³, jáun² ca³juáh³:

—Hnoh² tsá² ziaun² dí² hué³² Israel jí³ tsá² cá²jo²¹ tsá² má²ma³tih²¹ náh² ní¹con² Dió³² la³ cun³ hi³ ná¹ngí²³ jnoh¹ tsá² judíos, sá¹ní² nieí² náh². **17** Dió³² Juo¹³ tsá² Israel ca³quianh³ tsá²haun³² dí¹hio³ nú¹deh³ dí² jmí¹tin², hi³ ca³jmú³ Dió³² hi³ ca³juóun³ lín³² tsá² Israel tá¹la³ jmí¹ tionh¹ tsú² hué¹³ tsá² Egipto. Jmí¹ li²¹ jáun² ca³huen³ tsú² tsá² Israel hué³² jáun² cun³quionh³ pí³ hi³ cáu² hi³ jueh³² quioh²¹. **18** Hi³ jmí¹ ca³huen³ Dió³² tsá² hí³ hué³² jáun² né³, jmí¹jáun² ca³ma³juen² lín³² bíh¹ tsú² tsí³ hi³ ca³tín¹ tsá² hí³ tán¹ tun³ló³² mii² hi³ ca³ní¹taunh¹ tsú² jáun² cuá¹ quiéin². **19** Jmí¹ li²¹ jáun² né³, ca³ma³tsan² Dió³² tsá² quiau³ nió³ juo³ tsá² jma² hi³ qui³ jmí¹ tionh¹ hué³² Canaán. Hi³ jáun² hué³² jáun² né³ ca³cué³ Dió³² quioh²¹ dí¹hio³ nú¹deh³ dí². **20** Cun³ ní¹ jí³lí³² hi³ lí³ jáun² né³, ca³chó³² quiún³ nio² hña³láu³ tsi²¹ tu³la³quia³ mii².

”Jmí¹ li²¹ jáun² ca³jmú³ Dió³² héih³² ní¹con² tsá² Israel cun³quionh³ tsá² ca³lín³ jue²¹, ca³la³ ní¹ cá¹chó²¹ jmái¹ hi³ ca³lí³zian² Sá²mie²¹ hi³ lín³ siáh³ tí³² jé¹ Dió³². **21** Jmí¹jáun² tsá² Israel ca³mí³ jan² re²¹ ní¹con² Dió³², jáun² Dió³² ca³cuen³ Saúl jon² Cis hi³ lín¹³ re²¹, jan² tsá² ní¹ má²cuú¹ má²neh¹ quioh²¹ hla¹ Benjamín; jáun² tsá² hí³ ca³lín³ re²¹ tun³ló³² mii² ní¹con² tsú². **22** Jmí¹ li²¹ jáun² ca³che² Dió³² hi³ jmí¹ lín³ tsú² re²¹, jáun² Dá²vi²¹ ca³cuen³ siáh³ Dió³² hi³ lín¹³ re²¹ ní¹con² tsá² Israel. Qui¹ jmí¹jáun² ca³juáh³ Dió³² la³ lá²: “Né³² má²tsanh²¹ jná¹³ Dá²vi²¹ jon² Isái, jan² tsá² jlánh¹ tí³² tsin³² jná¹³, tsá² hí³ ma³tí³² la³jí³² jái¹³ hi³ juo¹³ jná¹³”. **23** Hi³ jáun² la³ cun³ lí³ jái¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² hi³ cuen³ jan² tsá² jón²zih¹ jón²cho¹ hla¹ Dá²vi²¹, tsá² líón³² tsá² Israel, hi³ jáun² bíh¹ má²ca³cuen³ Dió³² Jesús. **24** Jáun² né³, tá¹la³ tiá² má²hle³² Jesús jái¹³ quioh²¹ Dió³², hla¹ Juan² tsá² tí² zion² tsáu² jmái² bíh¹ ca³hléh³ tín²

la³ñí¹ ñí¹con² tsá² Israel tsá²co¹, hi³ ca³záih³ tsú² tsá² hí³ hi³ hniáuh³² tí³ jéinh³² tsú² jmí¹ tsí³ jí³ hi³ hniáuh³² zón³² tsú² siáh³ jmái². **25** Jmí¹ má²ñí¹táuh³ jáun² tá¹³ Juan² hí³ né³, ca³juáh³ la³ lá²: “¿Hin² tsánh² jná¹³ hi³ lín²³ hnoh²? Jun³juáh¹³ jná¹³ yáh³ lín³ Tsá² ná¹hen² honh² náh² hí³. Má²ñí¹chau²¹ bíh¹ jmái¹ hi³ já³² jan² Tsá² tí³ jlánh¹ bíh¹ quien² la³ cónh³ bí¹ jná¹³, quí¹ hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³ lín³ jná¹³ hi³ juáh¹³ hi³ jmí¹ lí³ zaih²¹ jná¹³ láu² tsi³² ta³ Tsá² hí³”.

26 “Hi³ jáun² né³, hnoh² reh², tsá² jón²zih¹ jón²cho¹ hla¹ Há²bran²¹, jí³ hnoh² tsá²cá²jo²¹ tsá² má²ná¹ma³tih²¹ náh² ñí¹con² Dió³², hi³ ca³ta¹ la³jái³² bíh¹ dí² jái¹³ hi³ lí¹³ liáun³ tsú² lá². **27** Tsá² juú² Jerusalén jí³ la³jín³² tsá² ná¹chín¹, tiá² ca³lí³tsin² yáh³ hi³ hin² tsánh² Jesús, hi³ jáun² ca³jngih³ bíh¹ tsú². Hi³ cun³quionh³ hi³ ca³jmú³ tsú² la³ jáun² né³, ca³ma³tí³² máh³ tsú² la³ cun³ jái¹³ hi³ ca³juáh³ jáun² tsá² ca³lin³ tí³² jē¹ Dió³² jmí¹tin², la³ cun³ jái¹³ hi³ ná¹hi³² tsú² jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² ma³ cun³ jña³ jmái¹, jmái¹ hi³ tionh² tsú² tie³. **28** Jáun² uá¹jinh¹ tiá² ca³choh¹³ tsú² he³ ca³tí²¹ ma³ngí³ tsú² Jesús, tí³la³ ñí¹con² Pilato bíh¹ ca³mí³ tsá² hí³ jái¹³ hi³ jngih³ tsú² Jesús. **29** Jmí¹ má²lí²jmú³ tsú² la³jí³² la³ cun³ rón³² rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² né³, ca³sión³² tsú² hla¹ Jesús tsoh² crei²¹ hi³ ca³ñí¹hón²¹ tsú² hñu³ tá²hláu². **30** Tí³la³ Dió³² má¹ná¹ ca³jmú³ hi³ ca³jenh¹³ tsú². **31** Tsá² ca³ñi³táunh¹ hí³ quionh³ Jesús jmí¹tin², ca³la³ cun³ jmí¹ cuá¹han³ tsú² hué¹³ Galilea hi³ ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹ tsú² já¹ juú² Jerusalén, ñí¹con² tsá² hí³ bíh¹ ca³ma³jnia³² Jesús hliáun³ jéin³² jmí¹ má²ca³jenh¹³, hi³ jáun² tsá² hí³ cue³² jú¹ tson² ta³né³² ñí¹con² la³jái³² dí² tsá² Israel hi³ la³ jáun² lí³.”

32 “Hi³ jáun² jnoh¹ siáh³ má²ná¹lieh¹ hnoh² jú¹ chú³² ca³tí²¹ jái¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² jmí¹tin² quionh³ dí¹hio³ nú¹deh³ dí². **33** Ñí¹con² jnoh¹ tsá² jón²zih¹ jón²cho¹ bíh¹ tsá² hí³ ca³ma³tí³² Dió³² jái¹³ jáun² jmí¹ ca³jenh¹³ jáun² Jesús. La³ ní² bíh¹ rá¹juáh³ ñí¹ Sí² Salmos ñí¹ hu²¹ Salmo ñí¹ má²tun³, hi³ juáh³ jáun² la³ lá²: “Hnú² bíh¹ Jón³² jná¹³, né³² má²lí²ma³jniau¹³ jná¹³ hnú² hi³ hnú² lín³ Jón³² jná¹³”. **34** Hi³ ca³híe³ siáh³ Dió³² jái¹³ hi³ jenh¹³ Jesús, hi³ jáun² cun³ tiá² lí¹³ sánh³², jáun² zia³² cáun² ñí¹ rá¹juáh³ la³ lá²: “Cu³tí³ má¹he¹ má¹mieh¹³ bíh¹ jná¹³ hnoh² rón³² la³ cun³ lí³ jú¹ hien¹ hi³ ca³jmú³² jná¹³ jáun² quiúnh¹ hla¹ Dá²vi²¹”. **35** Ja³bí¹ zia³² siáh³ cáun² ñí¹ rá¹juáh³ Sí² Salmos la³ lá²: “Jmí¹líh³ bíh¹ tiá² cuéh¹ hnú² jái¹³ hi³ sánh³² Tsá² chun¹ quian²¹ hnú²”. **36** Hi³ jáun² né³, jmí¹ lí²¹ ta²¹ hi³ ca³jmú³ jáun² hla¹ Dá²vi²¹ hí³ ñí¹con² tsá² jmí¹ zian² jmí¹jáun², ta²¹ hi³ ca³cué³ jáun² Dió³², jáun² ca³ñí¹hón²¹ dí² la³jmí¹ ca³hón³² dí² dí¹hio³ nú¹deh³ tsú². Hi³ jáun² uá¹jinh¹ hla¹ Dá²vi²¹ hí³ né³ ca³cánh² bíh¹ jmí¹ lí²¹ jáun², **37** tí³la³ Tsá² ca³jmú³ hí³ Dió³² hi³ jenh¹³ má¹ná¹, tiá² ca³cánh² yáh³. **38** Hi³ jáun² né³ reh², hnoh² hniáuh³² lí³ ñíh¹³ náh² hi³ cun³quionh³ Jesús hí³ bíh¹ zia³² uu³i³tso³, hi³ jáun² jnoh¹ ngái¹ jú¹ chú³² lá². **39** Quí¹ má²hia³jáun¹³ máh³ jmí¹ ná¹hen² honh² hnoh² hi³ lí³ chun¹ náh² ñí¹con² Dió³² cun³quionh³ liei²¹ hi³”

hiah³ jáun² hla¹ Moisés, ti³la³ liei²¹ jáun² né³, tiá² ca³li³ yáh³ jmu³ la³ jáun². Ti³la³ ta³né³² má¹ná¹, li³ua³ jan² tsá² tanh² ta²¹ Jesús má²tá¹zanh¹ tsú² ta³ ñí¹ Dió³² la³juah²¹ dúh¹ hi³ tiá² tso³ ren² bíh¹. **40** Jáun² hua³hín¹³ hnoh², quí¹ ní² lí¹ cá¹quiúnh²¹ náh² la³ cun³ lí³ jái¹³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ tsá² ca³lín³ hí³ ti³² jē¹ Dió³², hi³ juáh³ la³ lá²:

41 Hnoh² tsá² lí¹ cáuh²³ cú²nga¹ jú¹ tson²,

cuí¹ cha³cáun² honh² náh²,

hi³ má¹li³² jáun² né³ cuí¹ cha³hín³ náh² siáh³.

Qui¹ tá¹la³ zian² hnoh² ní² jmu¹ jná¹³ cáun² ta²¹ jueh³²,

ta²¹ jáun² cun³ tiá² ta²¹ táunh¹³ hnoh² hi³ tson²,

uá¹ jáun² la³ jáun² lí³ zian² tsá² ngái³² jái¹³ jáun² ñí¹con² hnoh².

42 Jmí¹ cá¹táuh³ hi³ hleh³² jáun² Po¹, jáun² jmí¹jáun² cua³han³ Po¹ cuáh³² quionh³ Bernabé. Jmí¹jáun² ma³ jan² tsá² tiáunh¹ cuáh³² jáun² ca³te³ tsú² hi³ ja³táunh¹ dí² siáh³ ñí¹ jña³ jmái¹ hi³ ja³hléh² siáh³ hná¹ jái¹³ jáun². **43** Jmí¹ ca³tsáun³ tsá² tiáunh¹ hí³ cuáh³² né³, juóun³² bíh¹ tsá² judíos ji³ tsá²cá²jo²¹ tsá² má²ca³hín¹³ jē¹ tsá² judíos ja³taunh²¹ cu³hna²¹ Po¹ quionh³ Bernabé. Jáun² Po¹ ji³ Bernabé ca³záih³ tsá² hí³ hi³ má²hniáuh³² ñí³táunh¹ tsú² cáun² he² ñí¹, hi³ tiá² hniáuh³² chá³² tsú² ti³ có³² míf³ hi³ ja³² tsí³ Dió³².

44 Jmí¹ la³ má²jña³ jmái¹ jáun² né³, jmái¹ hi³ tianh³² tsú² tie³, jmí¹jáun² ca³ngih³² míf¹ tiá² la³jín³² tsá² juú² jáun² hi³ ca³li³hnió³ ne³ jái¹³ hi³ ca³tín¹ Ti³² Juo¹³ dí². **45** Ti³la³ jmí¹ ca³jé³ tsá² judíos hi³ má²ná¹ngih³² tsáú² juóun³² lín³² né³, ca³li³ uóu³² tsí³, hi³ jáun² ca³qui³ ca³táinh³² dí² Po¹ jái¹³, hi³ ca³tu³ ca³hión³² dí² siáh³. **46** Jmí¹jáun² ti³ jlánh¹ tiá³ ca³níau²¹ bíh¹ tsí³ Po¹ quionh³ Bernabé, hi³ jáun² ca³záih³ dí² tsá² hí³ la³ lá²:

—Hnoh² bíh¹ jmí¹ ca³tín¹ náih¹³ tín² la³ñí¹ jái¹³ lá² quioh²¹ Dió³². Ti³la³ cun³ñí¹ hi³ chín¹dí¹ hnoh² bíh¹ tiá² hnáuh² náih¹³, ti³ có³² bíh¹ má²lí²cháh¹ hnoh² jái¹³ quioh²¹ Dió³², hi³ ná¹lín²³ hnoh² hi³ tiá² ca³ti²¹ hi³ zian² náh² la³ cun³ jmí¹hi³nio², jáun² cu³tsa³² ñí¹con² tsá²cá²jo²¹ bíh¹ cú²jueh³² má²tsá¹hléh¹³ jnoh¹ ta³né³². **47** Qui¹ la³ jáun² bíh¹ héih³² ca³jmú³ Ti³² Juo¹³ jnoh¹ ñí¹con² jnoh¹, hi³ ca³juáh³:

Hnú² bíh¹ ca³hiáu³² jná¹³ hi³ lín¹³ nú² la³jmí¹ lí³ joh¹ sí² ñí¹con² tsá²cá²jo²¹,

hnú² bíh¹ ca³hiáu³² jná¹³ hi³ ngái¹ nú² jái¹³ ñí¹con² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ he³ lánh³ lí¹³ liáun³ tsú².

48 Jmí¹ ca³nái³² jáun² tsá²cá²jo²¹ jái¹³ ní² né³, jlánh¹ ca³li³ tsah³ hi³ ca³juáh³:

—He³ ma³ chú³² jái¹³ quioh²¹ Dió³².

Jáun² la³jín³² tsá² má²ca³tín¹ hí³ hi³ lí¹³ zian² la³ cun³ jmí¹hi³nio² ca³taunh³ ta²¹. **49** Hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ ca³juóun³ tsá² ca³nái³² jái¹³ quioh²¹ Ti³² Juo¹³ dí² tá¹ cáun² hué³² jáun². **50** Ti³la³ tsá² judíos jlánh¹

ca³jmú³ hi³ ca³míh³ tsí³ tsá²mi³ tsá² ná¹quien², tsá² jlánh¹ re² má²tí³² cuáh³² quioh²¹, ji³ tsá²ñuh² tsá² ná¹chín¹ juú² jáun² ní², hi³ jáun² ca³jmú³ tsú² hian² tsí³ ñí¹con² Po¹ ji³ Bernabé, ca³la³ ñí¹ ca³huen³ dí² tsá² hí³ hué³² jáun². **51** Jmí¹ ca³huén² tsá² hí³ cheih³² hué³² jáun² né³, ca³juá³ láu² tloh³ ta³ hi³ ca³súh³ tsú² hliáu² hi³ jmí¹ quian²¹, hi³ ca³ma³li²¹ tsú² hi³ tiú²uú² ca³tin¹ jmu³ zian² hi³ ca³tin¹ tsá² zian² ñí¹ jáun². Jmí¹ jáun² ja³taunh²¹ tsú² ti³ juú² Iconio. **52** Ti³la³ tsá² má²tanh² ta²¹ Ti³² Juo¹³ dí² já¹ juú² Antioquía jáun² jlánh¹ jmí¹ má²canh² Jmí²chí³ Chun¹ hñu³ tsí³, ji³ hi³ jlánh¹ jmí¹ má²hiún² tsí³ tsú² siáh³.

Po¹ ji³ Bernabé ja³taunh²¹ juú² Iconio

14 **1** Jáun² né³, jmí¹ cá¹chó²¹ Po¹ quionh³ Bernabé la³ ti³ já¹ juú² Iconio jáun², jáun² taunh³ hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos zeh² ñí¹ jáun². Ñí¹ jáun² jlánh¹ re² ca³hléh³ tsú² siáh³ jái¹³ quioh²¹ Dió³², hi³ jáun² juóun³² lín³² bíh¹ tsáu² ca³taunh³ siáh³ ta²¹, tsá² judíos ji³ tsá²cá²jo²¹ ní². **2** Ti³la³ tsá² judíos tsá² tiá² ta²¹ ca³taunh³ né³, ca³ma³can² bíh¹ tsá²cá²jo²¹, hi³ jáun² hlaih³ tloh³ tsí³ tsú² ca³jien³² tsá² reh² dí². **3** Jáun² ué³ bíh¹ ca³hléh³ tá¹ gon³ tsá² hí³ jái¹³ ca³ti²¹ mií³ hi³ ja³² tsí³ Dió³² ñí¹ jáun², ca³la³ hí¹ cú¹pih²¹ tiá² cú² tiá² juénh² bíh¹ tsú². Hi³ jáun² Dió³² ca³ma³tson² jái¹³ jáun² quioh²¹ tsá² hí³ cun³quionh³ hi³ ca³cuéh³ tsú² tsá² hí³ pí³ hi³ jmu³ hua³jueh³² ji³ li²¹ ní² siáh³. **4** Jmí¹ jáun², ná¹tsoh³ bíh¹ tsá² juú² jáun² li³, cá² tsáun¹ tsú² ca³háin³² ti³ con² tsá² judíos, ti³la³ ñí¹ cá² tsáun¹ jáun² né³ ca³háin³² ti³ con² ti³² tsá² quian³² hí³ jē¹ Dió³². **5** Jmí¹ jáun² tsá²cá²jo²¹ ca³jmú³ cá²hon³ quionh³ tsá² judíos ji³ la³ má²quionh³ tsá² ná¹ñí¹ juú² ní² siáh³, hi³ jmí¹ hnió³ dí² jmúh³² tsá² hí³ hian² tsí³ hi³ qui³ jnah³ dí² quín¹. **6** Ti³la³ jmí¹ ca³li³ ñí³² Po¹ quionh³ Bernabé hi³ hnió³ tsá² hí³ jmu³ la³ jáun² né³, jáun² la³jui³² ca³huén² tsú² hi³ ja³taunh²¹ ti³ hué¹³ Licaonia ñí¹ nio¹ juú² Listra ji³ juú² Derbe, hi³ ca³ñí¹ñí³taunh¹ tsú² siáh³ ti³ hlá² ti³ ní² la³ cu³ la³ jéin³ jáun², **7** hi³ ñí¹hléh² siáh³ jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² ñí¹ jáun².

Tsá² juú² Listra jnah²³ quín¹ Po¹

8 Já¹ juú² Listra jáun² né³ jmí¹ cuá³ jan² tsá² hliánh²; tsá² hí³ cun³ tiá² jmí¹ lí²³ ngí³², quí¹ má²hliánh² la³ cun³ jmí¹ ca³li³zian² bíh¹ tsú². **9** Tsá² hí³ jmí¹ cuá¹nái³² jái¹³ hi³ hleh³² Po¹, jáun² Po¹ ca³jé³ chí¹tiá³ ñí¹ ñí¹ tsú², hi³ jáun² jmí¹ ca³li³tsin² Po¹ hi³ tsá² hí³ má²hu²¹ cáun² tsí³ hi³ jáun² lí¹³ lan¹³, **10** jáun² ca³hléh³ dí² tiá³ hi³ ca³záih³ tsá² hí³:

—iNáu²!

Jáun² tsá² hí³ la³jui³² ca³náu² ca³la³ hi³ rú² háin²³, hi³ ca³ma³liáu³² hi³ ngí³². **11** Jmí¹ ca³jé³ tsá² juú² hí³ hi³ ca³jmú³ Po¹ la³ jáun², jáun² ca³tí² ca³hóh³² tsú² hi³ ca³juáh³:

—iDió³² jniá³ la³jmí¹ jniá³ tsáu² dá² má²cuá²taunh¹ ja¹ ñí¹ tiauh¹ jnoh¹!

12 Jáun² Bernabé ca³teh³ tsú² Zeus dió³² tsá² chín¹, hi³ Po¹ né³ ca³teh³ tsú² Hermes, tsá² ñi³quian²¹ jē¹ dió³², quí¹ Po¹ bíh¹ tsá² ca³hléh³ jái¹³.

13 Cuáh³² quioh²¹ dió³² téh²³ tsú² Zeus jmí¹ zeh¹ ñí¹ má²tauh²¹ já¹ juú². Jáun² mí²tsáu² ca³tin¹ dió³² tsá² lán¹ hí³ ca³can³ lí¹³ hi³ lá¹ jí³ cuá¹juí² ní² siáh³ tí³ ñí¹ lí³ ho³hñú¹³ hiah³² hu²¹ juú², hi³ jmí¹ hnió³ tsú² jngih³ jáh³ hí³ hi³ ca³tin¹ tsá² gon³ hí³. **14** Tí³la³ jmí¹ ca³li³tsin² Po¹ quionh³ Bernabé hi³ né³bí¹ jngih³ tsú² jáh³ hi³ ca³tin¹ dí², jmí¹jáun² ca³zen³ tsú² ha¹, hi³ la³juí³² taunh³ ja¹ tsáu² hi³ ca³hóh³² tiá³ hi³ juáh³:

15 —iHnoh² tsá² juú²! ¿He³ láih³² sa³ la³ ní² jmuh³² hnoh²? Já² tsá²mi³cuóun² tsá² la³ hnoh² bíh¹ jnoh¹. Já² ta²¹ jáun² yáh³ jau³ jnoh¹ hi³ ja³hléh¹³ jnoh¹ jái¹³ hi³ hniáuh³² cháh¹³ hnoh² tí³ có³² hi³ tiá² ta²¹ lí³ jmu³ ní², hi³ tí¹ jéinh¹ náh² jmí¹ honh² hi³ tanh¹³ náh² ta²¹ jan² Dió³² Tsá² juú²tsáun², Dió³² Tsá² ca³jmú³ hí³ tá¹ cáun² la³ cu³ la³ juéh³ mi³cuú² jí³ la³jí³² hi³ zia³² ní² siáh³. **16** Uá¹jinh¹ la³ jáun², Dió³² cáun² ca³cué³ jái¹³ jmí¹tin² hi³ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá² cáun² lí¹ jmu³ cun³ tin² tsí³, **17** tí³la³ cun³ jáun² ca³ma³li²¹ bíh¹ Dió³² ha³ lánh³ lín³ cun³quionh³ la³jí³² hi³ chu²¹ hi³ jmu² la³ tí³ ta³né³². Quí¹ hí³ bíh¹ Tsá² zen² jmí³, hi³ jáun² lau³² re² hi³ cú² hi³ hính²³ tsáu², hi³ cue³² tsú² siáh³ la³jí³² hi³ lí²³ hi³ lí²hiún² tsí³ tsáu².

18 Tí³la³ uá¹jinh¹ ca³juáh³ Po¹ quionh³ Bernabé la³ ní² né³, cun³ jáun² tion³ cu³tí³ bíh¹ lí¹ lí²¹ hi³ tiá² ca³jngih³ tsá² hí³ jáh³ ñí¹con² tsú².

19 Jmí¹ lí¹ cáin² jáun² né³ ca³cha³taunh¹ ma³ jan² tsá² judíos ñí¹ jáun², tsá² zian² juú² Antioquía jí³ tsá² zian² juú² Iconio, hi³ ca³ñí¹ma³can² tsá² juú² Listra hí³; jmí¹jáun² ca³quí² ca³jnah³ tsú² Po¹ quín¹. Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³cuóunh³² dí² siáh³ hué³² tsá²jñu³ hi³ ca³ñí¹tion¹³ dí² jenh³ juú², quí¹ jmí¹ lín²³ tsú² hi³ má²jun² bíh¹ Po¹. **20** Tí³la³ tá¹la³ má²tionh² tsá² má²tanh² hí³ ta²¹ Dió³² cu³ jéin³ ñí¹ rón²¹ Po¹ né³, cu³diá²jan² bíh¹ jmí¹ ca³náu² Po¹, jáun² ngah³ siáh³ tí³ já¹ juú² jáun². Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² já¹taunh²¹ tsú² siáh³ quionh³ Bernabé tí³ juú² Derbe.

21 Jmí¹ cá¹tsan³ hi³ hleh³² tsú² jú¹ chú³² já¹ juú² Derbe, ñí¹ jlánh¹ ca³juóun³ jáun² tsá² má²hain²¹ tí³ con² Tí³² Juo¹³ dí², jáun² ja³tanh²¹ tsú² siáh³ tí³ já¹ juú² Listra, hi³ tionh² ñí¹ jáun² já¹tanh²¹ tí³ juú² Iconio, hi³ tionh² Iconio jáun² né³ ca³cha³tánh¹ siáh³ tí³ já¹ juú² Antioquía. **22** Hi³ ca³ñí¹chá² tsú² tiá³ tsí³ tsá² má²tanh² hí³ ta²¹ Dió³² ma³ quin³² ma³ caun³² juú² jáun², hi³ ca³záih³ tsú² tsá² hí³ hi³ hniáuh³² nio² cáun² tsí³ la³ má²nio² jáun². Hi³ ca³juáh³ tsú² siáh³ la³ lá²:

—Jnoh¹ tsá² tanh²³ dí² ta²¹ Dió³², cun³ ca³ta¹ bíh¹ dí² hi³ má¹tso¹ tsí³ ñeh² bíh¹ hi³ tsáuh¹³ dí² ñí¹ cuá¹quien² Dió³².

23 Ja³bí¹ ca³hión³² tsú² siáh³ tsá²daun³² tsá² tiánh³ ñí¹ quioh²¹ ma³ quin³² ma³ caun³² cuáh³² jáun². Hi³ jáun² jmí¹ ca³ma³hien²¹ tsú² hi³ ca³liéinh³² tsú² siáh³ Dió³², ca³chan³ tsú² tsá² hí³ jo³cuo² Dió³², Dió³² Tsá² má²tanh² tsú² hí³ ta²¹.

Ngh³ Po¹ quionh³ Bernabé ti³ juú² Antioquía nio² hué³² Siria

24 Jáun² né³, jmí¹ ca³nga² tsú² jáun² hué³² Pisidia ca³cha³táunh¹ siáh³ hué³² Panfilia. **25** Hi³ jáun² jmí¹ ca³hléh³ tsú² jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² já¹ juú² Perge, jmí¹ li²¹ jáun² né³ já¹taunh²¹ siáh³ juú² jmái² Atalia. **26** Hi³ jáun² ñí¹ jáun² taunh³ tsú² cáun² mu² pa²¹ hi³ já¹tanh²¹ ti³ juú² Antioquía, juú² ñí¹ ca³liéinh³² tsá² ná¹ñí¹ cuáh³² Dió³² jmí¹tin², hi³ ca³chan³ tsú² tsá² gon³ hí³ jo³cuo² Dió³², hi³ cuí¹ má¹hé¹ má¹mieh² tsú² Dió³² hi³ jáun² lí¹³ jmu³ tsú² tá¹³ Dió³². Ta²¹ jáun² né³ cun³ ja¹ má²ca³táunh³ tsú², jáun² yáh³ má²já²tanh²¹ tsú² ñí¹ jáun². **27** Jáun² jmí¹ má²ca³cha³tánh¹ tsú² jáun² né³, ca³ngih³² la³jín³² tsá² má²lín³ hí³ cuáh³² já¹ juú² Antioquía, jáun² Po¹ quionh³ Bernabé ca³chá³ la³jí³² hi³ ca³jmú³ Dió³² cun³quionh³ hmóu³² dí², hi³ ha³ lánh³ ca³cué³ Dió³² jái¹³ ñí¹con² tsá²cá²jo²¹ hi³ lí¹³ tanh¹³ tsú² ta²¹ Dió³². **28** Jmí¹ li²¹ jáun² né³, ué³ bíh¹ ca³ta³cua¹³ Po¹ quionh³ Bernabé já¹ juú² jáun² quionh³ tsá² má²hain²¹ hí³ ti³ con² ti³² Juo¹³ dí².

Cuú²ngih³² tsá² reh² já¹ juú² Jerusalén

15 1 Jáun² né³, jmí¹jáun² ca³cha³táunh¹ ma³ jan² tsá² hín¹³ ti³ Judea já¹ juú² Antioquía, hi³ ca³híeh³ tsú² tsá² reh² hí³, hi³ ca³juáh³:

—Tiá² lí¹³ liáun³ hnóh² ní¹juáh³ tiá² já²tú¹ chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian² hnóh² la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ hla¹ Moisés.

2 Jáun² Po¹ quionh³ Bernabé jlánh¹ ca³qui³ ca³táinh³ jái¹³ quionh³ tsá² hí³. Jmí¹jáun² ca³hión³² tsá² reh² dí² Po¹ quionh³ Bernabé la³ má²quionh³ gon³ gáun³ tsá² reh² ñí¹ hná¹ jáun² siáh³, hi³ tsa³táunh¹ ti³ já¹ juú² Jerusalén hi³ tsa³juonh³² cú²jueh³² jái¹³ jáun² quionh³ ti³² tsá² quian³² jē¹ Dió³² la³ má²quionh³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ cuáh³² ní² siáh³.

3 Tsá² má²lín³ hí³ cuáh³² juú² Antioquía jáun² ca³zen³ tsá² hí³ hi³ tsa³táunh¹ já¹ juú² Jerusalén. Jáun² hú¹ jui³² jáun² né³ ca³nga² tsú² hué¹³ tsá² hín¹³ ti³ Fenicia ji³ hué¹³ tsá² hín¹³ ti³ Samaria ní² siáh³. Jáun² ñí¹ jáun² ca³chá³ tsú² siáh³ ha³ lánh³ rón³² má²cá²jéinh³² jmí¹ tsí³ tsá²cá²jo²¹ ti³ ñí¹con² Dió³², jáun² tsá² reh² hí³ ca³lí³ hiún² lín³² tsí³ jmí¹ ca³nái³².

4 Jmí¹ ca³cha³táunh¹ tsá² hí³ já¹ juú² Jerusalén né³, ca³la³ hiún² lín³² tsí³ tsá² má²lín³ hí³ cuáh³² ca³hen³ tsá² hí³ ñí¹ jáun², quionh³ tsú² ti³² tsá² quian³² jē¹ Dió³² ji³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ cuáh³² ní² siáh³; jáun² tsá² gon³ hí³ ca³chá³ la³jí³² hi³ má²ca³jmú³ Dió³² cun³quionh³ hmóu³² dí².

5 Ti³la³ ma³ jan² tsá² fariseos, tsá² má²hain²¹ ti³ con² Ti³² Juo¹³ dí², ca³jmú³ zenh² hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hniáuh³² bíh¹ tiú³² tsú² chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian² tsá²cá²jo²¹, hi³ za¹³ dí² tsú² hi³ hniáuh³² ma³ti³² tsú² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés.

6 Jmí¹jáun² ca³cuú² ca³ngih³² ti³² tsá² quian³² jē¹ Dió³² quionh³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ cuáh³² hi³ ca³juónh³ jái¹³ jáun². **7** Jmí¹

má²lí²juónh³ tsú² jáun² hliáun³ jái¹³ né³, Pé¹ ca³jmú³ zenh² hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnoh² reh², má²ná¹ñí¹ náh² hi³ Dió³² ca³te³ jná¹³ jmí¹tin² hi³ ca³tin¹ jná¹³ hléh¹³ jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² ñí¹con² tsá²cá²jo²¹, hi³ jáun² ca³lí³ tónh³² tsú² ta²¹ jmí¹ ca³nái³². **8** Hi³ jáun² Dió³² Tsá² cuoh² he³ lánh³ lí³ tsí³ tsáu² ma³ quin³² ma³ jan³² ca³ma³li²¹ hi³ hnio³ tsá² hí³; quí¹ ca³cuen³ bíh¹ Dió³² Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹con² tsá² hí³ la³jmí¹ ca³cuen³ tsú² jáun² ñí¹con² jnoh¹ la³ jmí¹ ñí¹. **9** Hí¹ cú¹pih²¹ yáh³ tiá² ca³jmú³ Dió³² hi³ siánh³ tsáu² jnoh¹ la³ cun³ tsá² hí³; quí¹ cáun² ca³ma³ji² bíh¹ Dió³² tsí³ tsá² hí³ cun³quionh³ hi³ nio² cáun² tsí³ tsú². **10** Jáun² né³, ¿he³ lánh³² hnáuh² náh² má¹mih¹³ tsí³ Dió³², hi³ má²hnáuh² hnoh² cuéh¹ cáun² liá¹ héi² ñí¹con² tsá² reh² hí³? Quí¹ hí¹juáh³ jnoh¹ yáh³ tiá² ca³tiau¹³, hi³ sa³jun³ tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² siáh³ ca³tioh²¹. **11** Tí³la³ má²táunh²³ jnoh¹ ta²¹ cáun² jú¹ tson² lí³ la³ lá²: “Cun³ñí¹ hi³ lí¹ ja³² mii³ tsí³ bíh¹ Dió³² hi³ jáun² má²ca³liáun³ jnoh¹ la³ ji³ tsá²cá²jo²¹ hí³ uá²jai³²”.

12 Jmí¹jáun² ca³tiánh³ tie³ ca³la³ jín³² tsá² ná¹ngih³² hi³ hi³ ca³nái³² tsú² re² jái¹³ hi³ ca³chá³ Po¹ quionh³ Bernabé. Hi³ ca³chá³ tsú² la³ji³² lí²¹ ji³ hua³jueh³² hi³ ca³jmú³ Dió³² ñí¹con² tsá²cá²jo²¹ cun³quionh³ hmóu³² dí². **13** Jmí¹ cá¹tsan³ jái¹³ jáun² quioh²¹ Po¹ né³, jáun² Jacobo ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnoh² reh², sá¹ní² niéi² náh² jái¹³ hi³ juanh²¹ jná¹³ lá²:
14 Má²lí²juáh³ Sí¹mu²¹ Pé¹ ha³ lánh³ ca³ma³hnio³ Dió³² tsá²cá²jo²¹ jmí¹tin², hi³ hnga² Dió³² ca³quianh³ ja¹ tsá²cá²jo²¹ cun³ nió³ tsá² lín¹³ tsá² joh¹ dí² hnga². **15** La³ jáun² bíh¹ ca³juáh³ siáh³ tsá² ca³lín³ hí³ tí³² jē¹ Dió³² jmí¹tin², quí¹ ñí¹ Sí² quioh²¹ tsá² hí³ rá¹juáh³ hi³ ca³juáh³ Dió³² la³ lá²:

16 Ní¹ má¹jáun² jáunh¹³ jná¹³,
 hi³ já¹hión³² jná¹³ siáh³ tsá² lín¹³ ta²¹ hi³ la³jmí¹ ho² jáun² hla¹ re²¹
 Dá²vi²¹,

la³jmí¹ jmouh³² tí³² hiah³² hñú³ má²ca³tsúnh².

La³ji³² hi³ ca³quí² ca³tsúnh² jáun²,
 má²jmóuh¹ jná¹³ siáh³ cáun² hi³ hmai²¹.

17 Jáun² má¹jáun² má²hnah¹³ tsá²cá²jo²¹ Tí³² Juo¹³,
 la³ cun³ la³jín³² tsá² ca³te³ jná¹³ hí³ hi³ lín¹³ tsá² joh² jná¹³.

18 La³ jáun² juáh³ Juo¹³ dí²,
 Tsá² ca³híe³ jái¹³ ní² la³ cun³ jmí¹tin² lín³².

19 “Hi³ jáun² jná¹³ né³ len³ —ca³juáh³ Jacobo— hi³ tiá² hniáuh³² má¹tsan¹³ jnoh¹ tsí³ tsá²cá²jo²¹ hí³, tsá² má²tí² má²jeinh³² hí³ jmí¹ tsí³ ñí¹con² Dió³². **20** Tí³la³ tioh²¹ bíh¹ cáun² sí² zen¹³ jnoh¹ hi³ jmu² héih³² hi³ tiá² chú³² cuh³ tsú² má³ hi³ tiú²uú² jí² cun³ñí¹ hi³ má²ca³na³tsí³ tsáu² ñí¹ hó²¹ñí¹ dió³² tsá² lán¹, jí³ tsá²mi³ tsá²ñuh² ní² tiá² hniáuh³² jmu³ juón¹ quionh³ tsá²ján² tsá²ján². Hi³ tiá² chú³² cuh³ tsú² ngú³ quioh²¹ jáh³ cuounh³² tsú² láí¹, jí³ jmi² ní² siáh³ tiá² hniáuh³² cuh³ tsú². **21** Hniáuh³²

bíh¹ za¹³ jnoh¹ tsá² cá² jo²¹ hí³ la³ jáun², quí¹ ní² lí¹ ca³ hliáh² tsí³ tsá² judíos. Quí¹ la³ cun³ jmí¹ tin² lín³² máh³ hleh³² tsú² jái¹³ hí³ tloh³ jáun² ní¹ Sí² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés, hí³ hí³² tsú² ma³ quin³² ma³ cun³ jñá³ jmái¹ jmái¹ nio² tie³ hñu³ cuáh³² quioh²¹ hí³ táun³ ma³ quin³² ma³ caun³² juú².

22 Hí³ jáun² tí³² tsá² quian³² hí³ jē¹ Dió³² quionh³ tsá² daun³² tsá² ná¹ ní¹ cuáh³², jī³ la³ jín³² tsá² má² lín³ hí³ cuáh³² ní² siáh³ ca³ jmú³ cá² hon³ hí³ hió³² ma³ jan² tsá² ja¹ quioh²¹ má² tún² hmóu³² hí³ zen³ tsú² quionh³ Po¹ jī³ Bernabé tí³ já¹ juú² Antioquía. Jáun² ca³ hió³² tsú² Judas tsá² téh²³ tsú² siáh³ Barsabás, jī³ Silas ní² siáh³, quí¹ tsá² hí³ bíh¹ tsá² quien² ja¹ tsá² reh². **23** Jáun² tsá² hí³ ja³ taunh²¹ hí³ ja³ can³² sí². Sí² jáun² rá¹ juáh³ la³ lá²:

“Jnoh¹ tsá² ná¹ láí³ tí³² tsá² quian³² jē¹ Dió³², la³ má² quionh³ tsá² daun³² tsá² ná¹ ní¹ cuáh³² ní², la³ jái³² jnoh¹ juáh³ hia² náh² ní¹ con² hnoh² tsá² reh² tsá² cá² jo²¹ zian² juú² Antioquía, jī³ hnoh² tsá² zian² náh² hué³² Siria jī³ hué³² Cilicia ní² siáh³.

24 Má² ca³ lí³ né¹ jnoh¹ hí³ zian² ma³ jan² tsá² má² ca³ cha³ táunh¹ ní¹ ní², tsá² tiá² ca³ hion¹³ jnoh¹ hí³ hléh³² ní¹ con² hnoh². Tsá² hí³ né³ jlánh¹ má² ca³ ma³ quí² ma³ tsan² honh² hnoh², hí³ má² ca³ qui³ ca³ cóh³ tsú² jái¹³ hñu³ honh² hnoh², [hí³ juáh³ hí³ hniáuh³² tiúh¹ hnoh² chí² láu² hná¹³ ní¹ zian², jī³ hí³ hniáuh³² má¹ tih²¹ hnoh² siáh³ liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés.]

25 Hí³ jáun² jmí¹ ca³ ngah² jnoh¹ ca³ láí¹³ hí³ hion¹³ ma³ jan² tsá² má² tún² hmóu³² hí³ zen¹³ jnoh¹ tsá² hí³ hí³ tsa³ jie³ hnoh², quionh³ tsú² Bernabé jī³ Po¹, tsá² jlánh¹ hno³ dí², **26** tsá² má² ca³ ta³ tonh¹ hí³ ní¹ hmú²¹ cun³ ní¹ hí³ ca³ tin¹ Jesucristo Tí³² Juo¹³ dí². **27** Jáun² má² zen¹³ jnoh¹ Judas quionh³ Silas, hí³ jáun² tsá² ní² hie³² hnoh² jú¹ tson² hí³ ca³ tí²¹ jái¹³ tloh³ sí² lá².

28 Jnoh¹ ca³ láí¹³, quiúnh¹ Jmí² chí³ Chun¹, hí³ tiá² hniáuh³² cué¹³ jnoh¹ hnoh² cáun² liá¹ héi², hí³ jáun² hí¹ cáun² jái¹³ siáh³ tiá² hniáuh³² má¹ tih²¹ hnoh² ní¹ hná¹ lá²: **29** Tiá² chú³² cúh¹³ hnoh² ngú³ quioh²¹ jáh³ hí³ má² ca³ jngih³ tsú² ní¹ con² dió³² tsá² láin¹, tiá² chú³² cúh¹³ náh² jmi², sa³ jun³ ngú³ quioh²¹ jáh³ cuounh³² tsú² láí¹ ní² siáh³. Ja³ bí¹ la³ jáun² tsá² mi³ tsá² ñuh² siáh³ tiá² hniáuh³² jmu³ juón¹ quionh³ tsá² ján² tsá² ján². Re² lín³² bíh¹ ní¹ juáh³ má¹ tih²¹ hnoh² jái¹³ lá². Cun³ ní² bíh¹ tí³ jái¹³.”

30 Jáun² tsá² reh² tsá² Jerusalén ca³ hah² jái¹³ ní¹ con² tsá² tsa³ can³² hí³ sí² jáun², jáun² ca³ cha³ táunh¹ tsú² já¹ juú² Antioquía. Jmí¹ ca³ cha³ táunh¹ jáun² tsú² ca³ cuu³ ca³ ngih³ tsá² reh² zian² ní¹ jáun², jmí¹ lí²¹ jáun² ca³ jienh³ dí² sí² jáun². **31** Jmí¹ ca³ hí³ tsá² reh² hí³ sí² jáun² né³, ca³ lí³ hiún² lín³² tsí³, quí¹ hliá² jlánh¹ ca³ ma³ hau³ jái¹³ jáun². **32** Jáun² Judas quionh³ Silas, tsá² ná¹ lín³ tí³² jē¹ Dió³², ca³ hieh³ tsá² reh² hí³ hliáun³ jú¹ chú³², jái¹³ hí³ lí¹³ lí³ pin³ hñu³ tsí³ tsú². **33** Ué³ bíh¹ ca³ lá² ca³ tiánh³ tsá² hí³ ní¹ jáun²; jáun² tsá² reh² zian² juú² jáun² ca³ hah² jái¹³ ní¹ con² tsá² hí³ jmí¹ ca³ tí³ ní¹ tsa³ tánh¹ tsú², hí³ chá¹ tánh¹ cáun² hí³ re²

hi³ tin² ñí¹ con² tsá² ca³ ze³. **34** [Ti³ la³ Silas ca³ lín¹³ hi³ cuá³² bíh¹ cú² jueh³² ñí¹ jáun².] **35** Hi³ jáun² Po¹ quionh³ Bernabé ca³ ta³ tonh¹ bíh¹ já¹ juú² Antioquía jáun². Tá¹ gon³ tsá² hí³ la³ má² quionh³ juóun³² tsá² siánh³ siáh³ ca³ hléh³ jú¹ chú³², hi³ ca³ ma³ tin² tsú² tsáu² jái¹³ quioh²¹ Ti³² Juo¹³ dí².

Jmí¹ tí³ tenh³ juin² Po¹ hi³ ñí¹ ngái¹ jái¹³ quioh²¹ Dió³²

36 Jmí¹ lí¹ cáin² jáun² né³ ca³ záih³ Po¹ Bernabé:

—Tsáu¹³ siáh³ cónh³ hi³ tsá¹ neh²¹ tsá² reh² ma³ quin³² ma³ caun³² juú² ñí¹ má² ca³ hléh¹³ dí² jái¹³ quioh²¹ Ti³² Juo¹³ dí² jmí¹ tin², jáun² lí³ né¹ dí² he³ lánh³ rón³² tionh² tsú².

37 Jmí¹ jáun² jmí¹ hnió³ Bernabé hi³ jan³ siáh³ Juan² hi³ jmí¹ tsa³ táunh¹ cu³ lí²¹ quionh³. Juan² hí³ téh²³ tsú² siáh³ Marcos. **38** Ti³ la³ Po¹ tiá² ca³ he³ yáh³ hi³ jan³ siáh³ tsá² hí³, quí¹ hnga² tsá² hí³ sa³ ca³ jính³² yáh³ hué³² Panfilia jmí¹ tin², tiá² ngau³ yáh³ tsú² cu³ chin¹ quionh³ tsá² gon³ hí³ hi³ tsa³ jmú³ ta²¹ ca³ la³ ñí¹ ca³ táuh³. **39** Hi³ jáun² jmí¹ jáun² ca³ juónh³ Po¹ cú² zúnh² quionh³ Bernabé, jáun² ma³ quin³² bíh¹ ca³ háin³² tsú² lí³. Jáun² Bernabé ca³ jan³ Marcos hi³ já¹ taunh²¹ quionh³ tí³ hué³² Chipre nio² chu³ jmái². **40** Ti³ la³ Po¹ né³, ca³ quianh³ Silas hi³ tsó³² quionh³. Jáun² tsá² reh² ca³ liéinh³² Dió³² hi³ ca³ chan³ tsú² tsá² gon³ hí³ jo³ cuo² Ti³² Juo¹³ dí², hi³ jáun² hí³ lí¹³ ma³ hé² ma³ mieh². Jmí¹ lí²¹ jáun² já¹ taunh²¹, **41** hi³ jáun² ca³ ñí¹ nga¹ tsú² siáh³ tí³ hué³² Siria jí³ hué³² Cilicia ní² siáh³, hi³ ca³ ñí¹ cueh¹ tsú² pí³ tsá² má² lín³ hí³ cuáh³² hué³² jáun².

Timoteo ñí³ quionh¹³ Po¹ jí³ Silas

16 **1** Jmí¹ lí²¹ jáun² né³, ca³ chó³² Po¹ quionh³ Silas juú² Derbe jí³ juú² Listra. Já¹ juú² Listra jáun² ca³ jenh² tsú² jan² tsá² jmái² Timoteo, jan² tsá² má² hen² tí³ con² Ti³² Juo¹³ dí², jon² tsá² mí³ tsá² judío tsá² má² tanh² ta²¹ Ti³² Juo¹³ dí². Tsá² cá² jo²¹ tsá² hleh³² jú¹ griego bíh¹ jméi² Timoteo hí³. **2** Tsá² reh² dí² tsá² zian² juú² Listra jáun² quionh³ tsá² juú² Iconio, jlánh¹ re² jmí¹ hleh³² hi³ ca³ tin¹ ñú² hí³. **3** Hi³ jáun² Po¹ ca³ lí³ hnió³ jan³ Timoteo ñí¹ ngí³²; jmí¹ jáun² ca³ tiú³ tsú² chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian² Timoteo, quí¹ hi³ hnió³ tsú² hi³ tiá² hlaih³ jeinh²¹ tsá² judíos hín¹³ ñí¹ jáun², quí¹ la³ jín³² bíh¹ tsá² hí³ jmí¹ ná¹ ñí³² hi³ tsá² cá² jo²¹ bíh¹ jméi² Timoteo hí³. **4** Hi³ jáun² jmí¹ ca³ cha³ táunh¹ tsú² ma³ quin³² ma³ caun³² juú² né³, ca³ hléh³ tsú² jái¹³ hi³ rá¹ tloh³ ñí¹ sí², la³ cun³ jái¹³ hi³ ca³ lín¹³ tí³² tsá² quian³² jě¹ Dió³² zen³ quionh³ tsá² daun³² tsá² ná¹ ñí¹ cuáh³² tionh² já¹ juú² Jerusalén. **5** Hi³ jáun² tí³ jlánh¹ tiá³ ca³ niau³ bíh¹ tsí³ tsá² má² lín³ hí³ cuáh³², jáun² cun³ jmá² cun³ jnia³² bíh¹ ca³ juóun³ tsú².

Po¹ jnia² jéinh³² jan² tsá² zian² hué³² Macedonia

6 Jáun² né³, jmí¹ jáun² ca³ñí¹nga¹ tsú² la³ cáun² hué³² Frigia quionh³ hué³² Galacia, quí¹ tiá² ca³cué³ yáh³ Jmí²chí³ Chun¹ jái¹³ hi³ tsa³hléh² tsú² jái¹³ quioh²¹ Dió³² tí³ hué³² Asia. 7 Hi³ jáun² jmí¹ ca³cha³táunh¹ tsú² ñí¹ lí³ hiáun³ hué³² Misia jmí¹ lín²³ tsú² hi³ tónh³² hué³² Bitinia, tí³la³ siáh³ bíh¹ siáh³ tiá² jái¹³ ca³cué³ Jmí²chí³ joh¹ Jesús. 8 Jáun² cáun² ca³nga³ bíh¹ tsú² cú²jueh³² hué³² Misia, jáun² ca³cha³táunh¹ la³ tí³ juú² Troas nio² can³² jmí²miih²¹. 9 Hua² jáun² né³ ca³jnia³ jan² tsá² Macedonia jéinh³² Po¹ jui³² qui³ziú³, hi³ dí¹hiú² dí¹mi³² hi³ dí¹juáh²³ la³ lá²: “Jmu³ tiá³ hnú² hi³ chú³², han¹ jo²¹ tí³ lá² hi³ má¹hau¹ nú² jnoh¹”. 10 Jmí¹ cá¹jnia³ jáun² la³ jáun² jéinh³² Po¹ né³, la³jui³² ca³lái¹³ jnoh¹ hi³ tsáu¹³ hué³² Macedonia jáun²; quí¹ ca³lái¹³ jnoh¹ hi³ cu³tí³ hnió³ Dió³² hi³ tsá¹hléh¹³ jnoh¹ jú¹ chú³² quioh²¹ tí³ hué³² jáun².

Lánh³ ca³quiúnh³² Po¹ quionh³ Silas já¹ juú² Filipos

11 Jáun² ca³tauh²¹ jnoh¹ cáun² mu² pa²¹ hi³ ca³tieh¹ jnoh¹ hué³² Samotracia nio² chu³ jmái². Ñí¹ má²tun³ jmái¹ jáun² ca³cháu³² jnoh¹ juú² Neápolis. 12 Hi³ ca³hué² jáun² ñí¹ jáun² jnoh¹ ca³cháu³² siáh³ juú² Filipos, juú² hín¹³ ñí¹ cá² cuonh¹ la³ñí¹ quioh²¹ hué³² Macedonia, juú² hi³ ca³chá³ hliáu³ tsá² romanos. Ñí¹ jáun² ca³tauh¹³ jnoh¹ tun³ hni³² jmái¹. 13 Jmí¹ cá¹chó²¹ jmái¹ nio² tie³ né³, ca³hué² jnoh¹ já¹ juú² hi³ ngau³ jnoh¹ ñí¹ rón²¹ cua³, ñí¹ jmí¹ láí²³ jnoh¹ hi³ tsá²lien³ tsá² judíos Dió³². Jáun² ñí¹ jáun² ca³tauh¹³ jnoh¹ hi³ ca³lien¹ jnoh¹ jái¹³ quioh²¹ Dió³² tsá²mi³ tsá² jmí¹ ná¹ngih³² hí³ ñí¹ jáun². 14 Ja¹ jáun² jmí¹ cuá³ jan² tsá²mi³ tsá² jmái² Lidia, tsá² juú² Tiatira, tsá² hí³ hna² cá² ñí¹ hmih³² chu²¹ hmih³² hu²¹ hin³² zín¹³ pin³. Tsá²cá²jo²¹ bíh¹ tsá²mi³ hí³, hi³ jmí¹ má²ca³hín¹³ jè¹ tsá² judíos. Jmí¹ ca³nái³² tsá² hí³ re² jái¹³ hi³ ca³hléh³ Po¹, jáun² Tí³² Juo¹³ dí² ca³nia³ hñu³ tsí³ tsú², hi³ jáun² re² ca³héi³ tsú² jái¹³ hi³ ca³hléh³ jáun² Po¹. 15 Jmí¹ cáun³ jáun² tsá² hí³ jmái² la³ má²quionh³ tsá² hñú¹³, ca³hiu³ ca³mí³ tsú² ñí¹con² jnoh¹, hi³ ca³juáh³: —Ñí¹juáh³ cu³tí³ lín²³ hnóh² hi³ jná¹³ tanh³² ta²¹ Tí³² Juo¹³ dí², jáun² né³, ná²táunh¹ hnóh² hi³ ná¹tianh³ náh² tun³ hni³² jmái¹ ñí¹ cuon¹ jná¹³. Jáun² la³ jáun² bíh¹ ca³chá³ tsá² hí³ tiá² tsí³ jnoh¹ hi³ tsá¹tauh² jnoh¹ hñú¹³ tsú².

16 Tí³la³ ca³chó³² cáun² jmái¹ tá¹la³ hí¹tsáu²³ jnoh¹ siáh³ hú¹ jui³² jui³² ñí¹ tsá²lien³ tsú² jáun² Dió³², jáun² ca³jenh² jnoh¹ jan² tsá¹mái¹³; tsá¹mái¹³ hí³ jmí¹ hún¹ jan² jmí²chí³ hláinh¹ hñu³ tsí³, hi³ jmí¹ tìn² chí² jái¹³. Tsá²mi³ hí³ jmí¹ lín³ jan² tsá² má²dí¹hlánh¹, hi³ hnó³² hliáu³ lín³² quie³ quioh²¹ juo¹³ cun³quionh³ hi³ jmí¹ chí² jái¹³ quioh²¹ tsáu². 17 Jáun² tsá¹mái¹³ hí³ né³ ja³ cu³chin¹ cu³hna²¹ Po¹, tsá² hí¹tsáu²³ jnoh¹ cu³tsa³² quiúnh¹, hi³ hí¹hóh³² hi³ juáh³:

—iTsá²ñuh² lá² ná¹lín³ quian²¹ Dió³² Tsá² cú² juenh², Tsá² lá² ngai³² jái¹³ ha³ lánh³ lí¹³ liáun³ dí²!

18 Ué³ jmái¹ bíh¹ ca³jmú³ tsá¹mái¹³ hí³ la³ jáun². Jáun² cu³tsa³² jmí¹ ca³ja³tsan² tsí³ Po¹, jáun² ca³jinh³ hí³ ca³záih³ jmí²chí³ hláinh¹ jan² tsá¹mái¹³ hí³ la³ lá²:

—iCun³quionh³ héih³² quioh²¹ Jesús Tsá² lín³ Cristo jmu¹ jná¹³ héih³² hí³ cuá¹han² hnú² hñu³ tsí³ tsá²mí³ ní²!

Hí³ jáun² la³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ cua³han³ jmí²chí³ hláinh¹ hí³.

19 Tí³la³ jmí¹ ca³lí³ ñí³² juo¹³ tsá¹mái¹³ hí³ hí³ tiú²uú² lí¹³ láih¹³ quie³ cun³quionh³ hí³ dí², jáun² ca³zanh³ tsú² Po¹ quionh³ Silas hí³ ca³ñí¹jan² dí² tí³ ja¹ hmah²¹ chín¹ ñí¹ qui³ tionh² jáun² tsá²tan²¹; **20** hí³ ca³chan³ tsú² ñí¹ hó²¹ñí¹ tsá² ná¹lín³ jue²¹, hí³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tsá²ñuh² tsá² judíos lá² jlánh¹ ná¹jmu² hí³ tiú²uú² re² tiánh³² tsá² juú² lá², **21** hí³ hieh³² tsú² tsáu² jái¹³ siáh³, jái¹³ hí³ tiá² ca³ta¹ dí² má¹quien¹³, sa³jun³ hí³ táunh¹³ ta²¹, quí¹ tsá² romanos bíh¹ dí².

22 Hí³ jáun² la³jín³² tsá² jmí¹ ná¹ngih³² ñí¹ jáun² ca³jmú³ hian² tsí³ ñí¹con² Po¹ quionh³ Silas. Jmí¹jáun² tsá² ná¹lín³ hí³ jue²¹ ca³hma³ ca³cuonh³ ha¹ tá¹ gon³ tsá² hí³, hí³ ca³chu³ ca³huéh³ dí² uóunh³ nio², jáun² ca³jmú³ tsú² héih³² hí³ quiu³ pan³ tsú² tsá² hí³ quionh³ hmá²tié¹³.

23 Jmí¹ má²lí²quiú² lí²pan³ dí² jáun² lín³² né³, ca³ñí¹tionh¹³ dí² siáh³ hñu³mí¹ñí². Jáun² ca³záih³ tsú² tsá² cuá¹chín¹ jmu² hua³hí¹³ tsá² tson³ hí³ jmu³ tsú² re² lín³² hua³hí¹³ tsá² gon³ hí³. **24** Jmí¹ má²lí²nié¹³ jáun² tsá² hí³ jái¹³ jáun² né³, jáun² lí³mí¹ ñí¹ huáh² tsí³ ca³tónh³² bíh¹ tsú² tsá² gon³ hí³, hí³ ca³tóh³ dí² siáh³ hmá² ta³ tsú².

25 Jáun² la³ cun³ chu³ nie² tá¹la³ ná¹liéinh³² Po¹ Dió³² quionh³ Silas, hí³ ná¹hie³² tsú² siáh³ sun¹ quioh²¹ Dió³², la³jín³² tsá² tson³ ñí¹ hná¹ jáun² né³, ná¹nái³² hí³ ná¹hie³² tsá² hí³ sun¹ quioh²¹ Dió³², **26** jáun² cu³diá²jan² ja³ hí³ jieh²³ hué³² ca³la³ tiá³ cu³tí³. Jmí¹jáun² ca³ru³ ca³juá³ jmí¹ hiah³², jáun² cu³tsa³² jmí¹ cá¹quí¹ cá¹niá³ la³jí³² ho³hñú¹³ hñu³mí¹ñí² jáun², hí³ ca³quí² ca³tunh² siáh³ la³jí³² cá²den¹ná¹ hí³ jmí¹ ná¹hñei²¹ la³jín³² tsá² tson³ hí³. **27** Jmí¹jáun² ñí³ tsá² jmu² hí³ hua³hí¹³ tsá² tson³; hí³ jáun² jmí¹ ca³jíe³ tsú² hí³ má²ná¹na²¹ la³jí³² ho³hñú¹³ hñu³mí¹ñí² né³, ca³chí² mí¹tái³ hmu³ tá¹ tun³ jo²¹ quioh²¹ hí³ jmí¹ hnió³ jngíh³² hnga², quí¹hliá² ca³lín¹³ tsú² hí³ cun³ má²ca³cuóun³ bíh¹ la³jín³² tsá² tson³. **28** Tí³la³ Po¹ né³ ca³hléh³ tiá³, hí³ ca³juáh³:

—iHa³ lí² jmú² hnú² hian² honh² ñí¹con² huen², quí¹ lá² bíh¹ tiauh² jnoh¹ la³jái³²!

29 Hí³ jáun² tsá² jmu² hua³hí¹³ tsá² tson³ hí³ ca³mí³ ca³lá² sí², jáun² cú²hé² hí³ tí³ ñéih³ hñu³mí¹ñí², jáun² ca³la³ má²juán²³ lín³² bíh¹ ca³quiú² rá¹hin³ ñí¹ hó²¹ñí¹ Po¹ quionh³ Silas. **30** Jmí¹jáun² ca³huen³ tsú² tá¹ gon³ tsá² hí³ tí³ cheih³² hí³ ca³záih³ dí² la³ lá²:

—Hnoh² tí³², ¿he³ bíh¹ hniáuh³² jmu¹ jná¹³ hí³ jáun² lí¹³ liáu³ jmí²chí³ quion²¹?

31 Jáun² tsá² gon³ hí³ ca³juáh³:

—Hníauh³² tanh¹³ hnú² ta²¹ Jesucristo Tí³² Juo¹³ jnoh¹, hi³ jáun² bíh¹ lí¹³ láun³ hnú² jí³ la³ jí³ tsá² hñuh³² nú² ní² siáh³.

32 Jáun² tá¹ gon³ tsá² hí³ ca³ñí¹hléh² jái¹³ quioh²¹ Tí³² Juo¹³ dí² ñí¹con² tsá² hí³ la³ má²quionh³ tsá² hñú¹³ tsú². **33** Hi³ jáun² hua² jáun² bíh¹ ca³ráin³² tsá² hí³ ñí¹ cuíh² quioh²¹ Po¹ quionh³ Silas, jáun² jmí¹ lí²¹ jáun² né³ la³jui³² cáun³ tsá² hí³ jmái² tá¹ cáun² hñú³. **34** Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³jón³² tsú² Po¹ quionh³ Silas ñéih³ hñú¹³ hi³ ca³cuéh³ dí² má³²; hi³ jlánh¹ má²hiún² lín³² tsí³ tsú² quí¹hliá² má²lí²tianh² ta²¹ Dió³² la³ má²quionh³ tsá² hñú¹³.

35 Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² ca³jmú³ tsá² ná¹lín³ jue²¹ héih³² hi³ tsa³huen³ tsá² tú²jái¹³ tsá² hí³ hñu³mí¹ñí². **36** Jáun² tsá² jmu² hí³ hua³hí¹³ tsá² tson³ ca³záih³ Po¹ la³ lá²:

—Má²lí¹³ huen¹³ hnoh² ñí¹juah²¹ jue²¹. Jáun² huen³ hnoh², cuá²tánh¹ hnoh² cáun² hi³ re² hi³ tìn².

37 Tí³la³ Po¹ ca³záih³ tsá² tú²jái¹³ hí³ la³ lá²:

—Ca³la³ chú¹ja²¹ lín²¹ bíh¹ ca³quiú³ ca³po³ tsú² jnoh¹, hí¹juáh³ tiá² ca³ngái³ bíh¹ tsú² he³ tso³ ca³jmú¹³ jnoh¹, quí¹ ja³bí¹ tsá² romanos bíh¹ jnoh¹ ca³táuh³² tsú² hñu³mí¹ñí². ¿Hí¹ ta³ hñu³ niéi² má²hnió³ tsú² hue³ jnoh¹ ta³né³²? ¡Ján¹han²¹, tiá² jáun² yáh³! Hmóu³² tsá²tan²¹ cuí¹ ja³hue³ jnoh¹ ñí¹ lá².

38 Jáun² tsá² tú²jái¹³ hí³ ca³ñí¹zeh¹ tsá² ná¹lín³ jue²¹ la³ jáun², hi³ tsá² romanos bíh¹ la³ Po¹ quionh³ Silas. Jmí¹ ca³lí³ ñí³² jue²¹ jái¹³ ní² né³, ca³juénh² lín³² bíh¹ tiáunh¹. **39** Jáun² né³ hmóu³² bíh¹ cú²jueh³² tsá²tan²¹ hí³ ja³taunh²¹ hi³ ca³ñí¹mí² uu³i³tso³ ñí¹con² Po¹ quionh³ Silas; jmí¹jáun² ca³huen³ tsú² tsá² hí³, jáun² ca³hiu³ ca³mí³ dí² ñí¹con² tsú² hi³ huén³² tsú² já¹ juú² jáun². **40** Jmí¹ má²ca³huén² jáun² hñu³mí¹ñí² tsú², ja³taunh²¹ siáh³ hñú¹³ Lidia. Hi³ jáun² jmí¹ ca³jien³² tsú² jáun² la³jín³² tsá² reh², ca³cuéh³ dí² pí³ hi³ tsa³táunh¹ tí³ chí¹ján³; jmí¹ lí²¹ jáun² né³, ja³tanh²¹ dí².

Tsá² juú² Tesalónica jlánh¹ jmu² hian² tsí³

17 **1** Jmí¹jáun² cáun² ca³nga³ bíh¹ tsú² já¹ juú² Anfípolis jí³ juú² Apolonia, jáun² ca³cha³táunh¹ tsú² já¹ juú² Tesalónica ñí¹ zeh¹ cáun² cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos. **2** Jáun² ma³ cun³ jña³ jmái¹, jmái¹ nio² tie³, ñéi¹ Po¹ hñaih³² jéin³² cuáh³² jáun² quioh²¹ tsá² hí³, hi³ ca³ñí¹ma³tin² tsú² tsá² tiáunh¹ cuáh³² jáun² jái¹³ hi³ rá¹tioh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³². **3** Jáun² ca³héeh³ tsú² tsá² hí³ hi³ ñí¹ Sí² cun³ jmí¹ má²rá¹juáh³ bíh¹ hi³ ca³tín¹ bíh¹ Tsá² lín³ Cristo ma³tso² tsí³, hi³ ca³tín¹ siáh³ jenh¹³ ja¹ hla¹; hi³ ca³juáh³ tsú² siáh³:

—Cu³tí³ bíh¹ lín³ Cristo tsá² jmái² hí³ Jesús, Tsá² má²lí²hléh³ jná¹³ hí³ jái¹³ quioh²¹.

4 Hi³ jáun² ma³ jan² tsá² judíos hí³ ca³taunh³ ta²¹ jái¹³ jáun², hi³ ca³hain³² ti³ con² Po¹ ji³ Silas; la³ má²quionh³ juón³² lín³² tsá² hleh³² jú¹ griego, tsá² jmí¹ má²ca³hín¹³ jē¹ tsá² judíos, ji³ juón³² tsá²mi³ tsá² ná¹quien² ní² siáh³. 5 Ti³la³ tsá² judíos tsá² tiá² ta²¹ ca³taunh³ hí³ né³, ca³li³hon² bíh¹ Po¹ quionh³ Silas, hi³ jáun² ca³cuu³ ca³ngih³ tsú² tsá² hláih¹ lí¹ ñi³tú¹ ñi³lín¹³ ja¹ hñú³, hi³ ca³zió³ tsú² tsí³ tsá² hí³ hi³ jmu³ tiá³ siaun³², hi³ jáun² ca³la³ tiú² jan³² lín³² bíh¹ li³ já¹ juú². Jáun² ca³ñi¹jmú¹³ tsú² hian² tsí³ hñú¹³ Jasón hi³ hnah² Po¹ quionh³ Silas, hi³ jmí¹ hnió³ tsú² huen³ tsá² hí³ hi³ tsa³chan³ dí² ja¹ tsá² juú². 6 Ti³la³ cun³ñi¹ hi³ tiá² ca³tsanh²¹ tsú² tsá² gon³ hí³ hñú¹³ Jasón, jáun² Jasón bíh¹ ca³jan³ tsú² cú²jueh³² quionh³ ma³ jan² tsá² reh² siánh³ siáh³, hi³ ñi¹jan² dí² ta³ ñi¹ tsá² ná¹ho² ta²¹ juú² jáun². Jáun² ca³ti² ca³hóh³² dí² tiáunh¹ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tsá²ñuh² tsá² jlánh¹ cónh³² la³ chú¹ la³ jí³ tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ má²cuá²taunh¹ siáh³ ñi¹ lá²; 7 Jasón lá² má²ca³hen³ tsá² hí³ re² hñú¹³. La³jín³² bíh¹ tsá² la³ lá² quiú² ti³ có³² liei²¹ quioh²¹ tsá² cuá¹lín³ mi³chí¹ juo¹³ dí², tsá² lá³ dí² tsá² romanos, quí¹ tsá² la³ lá² jlánh¹ juáh³ hi³ zian² bíh¹ jan² tsá² ti³ jlánh¹ bíh¹ záu² tá¹³, tsá² hí³ néh¹ jmái² Jesús.

8 Jmí¹ ca³nái³² jáun² tsá²tan²¹ jái¹³ ní² la³ má²quionh³ tsá² má²ná¹ngih³² hí³ có³² jáun² né³, ca³hí³ lín³² bíh¹ tsí³. 9 Jáun² ca³máih³ tsú² Jasón quie³ tá¹la³ li³ re², jmí¹ li²¹ jáun² ca³lión³² dí² la³ má²quionh³ tsá² reh² ñi¹ hná¹ jáun².

Ngau³ Po¹ juú² Berea quionh³ Silas

10 Jáun² né³, la³ cun³ jmí¹ ca³zi³² jáun² bíh¹, la³jui³² ca³chin² tsá² reh² dí² Po¹ quionh³ Silas já¹ juú² jáun² hi³ ca³zen³ dí² ti³ juú² Berea. Jmí¹ ca³cha³taunh¹ tsú² já¹ juú² jáun² né³, la³jui³² ca³ñi¹taunh¹ hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos zeh² juú² jáun². 11 Tsá² judíos zian² juú² jáun² né³ ti³ jlánh¹ re² cán²³ bíh¹ jái¹³ hi³ ca³hléh³ jáun² tsá² gon³ hí³ la³ cónh³ bíh¹ tsá² Tesalónica. Quí¹ ca³la³ jonh³ jmí¹ tsí³ bíh¹ tsá² hí³ ca³héi³ jái¹³ jáun², hi³ jáun² cun³ jmá² cun³ jnia³² bíh¹ ca³jé³ tsú² ñi¹ Sí² quioh²¹ Dió³² ní¹juáh³ tson² la³jí³² jái¹³ hi³ hleh³² jáun² tsá² gon³ hí³.

12 Jmí¹ jáun² juón³² lín³² bíh¹ tsá² hí³ ca³tanh² ta²¹ Ti³² Juo¹³ dí², ji³ tsá²mi³ tsá² ná¹quien² hleh³² jú¹ griego, la³ má²quionh³ tsá²ñuh² ní² siáh³. 13 Ti³la³ jmí¹ ca³li³ ñi³² tsá² judíos zian² juú² Tesalónica hi³ Po¹ má²hleh³² jái¹³ quioh²¹ Dió³² já¹ juú² Berea, jáun² tsá² hí³ ja³taunh²¹ hi³ ca³ñi¹jmú¹³ tiá³ siaun³² já¹ juú² jáun². 14 Jáun² tsá² reh² zian² ñi¹ jáun² la³jui³² ca³zen³ Po¹ la³ ti³ ñi¹ rón²¹ jmí²miñ²¹, ti³la³ Silas quionh³ Timoteo má¹ná¹ ca³ta³tonh¹ bíh¹ já¹ juú² Berea. 15 Jáun² tsá² ca³ñi¹quionh¹³ hí³ Po¹ ca³ñi¹taunh¹ la³ ti³ juú² Atenas; jmí¹ jáun² já¹tanh²¹ tsá² hí³ hi³ cua³caun² jái¹³ ñi¹con² Silas quionh³ Timoteo hi³ hniáuh³² tsa³taunh¹ tsú² tia³jui³² tá¹ gon³ jáun² la³ ti³ ñi¹ cuá³ jáun² Po¹.

Po¹ hleh³² jú¹ chú³² já¹ juú² Atenas

16 Hi³ jáun² tá¹la³ cuá¹jan² jáun² Po¹ Silas quionh³ Timoteo já¹ juú² Atenas, jlánh¹ hlah³ ca³ta³no¹ tsí³ jmí¹ ca³jíe³ hi³ jlánh¹ juóun³² dió³² tsá² láin¹ táun³ já¹ juú² jáun². **17** Jmí¹jáun² ca³ma³qui³ ma³jéinh³ tsú² jái¹³ quionh³ tsá² tiáunh¹ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos, ji³ tsá² cá²jo²¹ ní² siáh³, tsá² má²ca³hín¹³ jē¹ tsá² judíos. Hi³ cun³ tsa³háu² siáh³ ca³liéinh³² tsú² tsá² ñi³táunh¹ ja¹ hmah²¹. **18** Jáun² ma³ jan² ti³² tsá² cu³ nió³ téh²³ tsú² epicúreos quionh³ ti³² tsá² cu³ nió³ téh²³ tsú² estoicos siáh³ ca³ma³cu³ ma³jéinh³ jái¹³ quionh³ Po¹. Ma³ jan² tsá² hí³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿He³ dá² hnió³ te³ ní² juáh³ cun³quionh³ jú¹ tiúnh¹ ní² quioh²¹?

Hi³ ma³ jan² siáh³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Já² la³ lí³ tsá² ná¹lín³ dió³² siánh³ bíh¹ hien² tsá² ní².

La³ jáun² ca³juáh³ tsá² hí³ quí¹hliá² ca³hléh³ Po¹ jú¹ chú³² quioh²¹ Jesús ji³ hi³ ca³híeh³ tsú² siáh³ tsáu² ca³ti²¹ hi³ jenh¹³ tsú². **19** Jmí¹jáun² ca³jan³ tsá² hí³ Po¹ tsi³ cuánh² jmái² Areópago ñí¹ qui³ tan² tsú² hi³ cuú² ngih³² ní¹juáh³ jmí¹ zia³² jái¹³ hi³ juónh³. Hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³záih³ tsú² Po¹ la³ lá²:

—Hnú² jnoh¹ lí³ né¹ jái¹³ hmai²¹ hi³ quiánh¹ hnú². **20** Quí¹ jú¹ siáh³ cu³ti³ bíh¹ hléh¹ hnú², hi³ jáun² ta³né³² hnáu² jnoh¹ lí³ né¹ he³ dá² hnió³ juáh³ jái¹³ quián¹³ hnú².

21 Quí¹ la³jín³² bíh¹ tsá² juú² Atenas jáun² quionh³ tsá² juú² siáh³ hi³ má²ná¹con² ñí¹ jáun², cá² ñí¹ juú² hlénh²³ ca³ti²¹ lí³ua³ cáun² jái¹³ hmai²¹ hi³ náí³² cun³ jmá² cun³ jnia³² bíh¹.

22 Jáun² Po¹ ca³jmú³ zenh² ja¹ tsá² ná¹ngih³² hí³ tsi³ cuánh² Areópago, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnoh² tsá² juú² Atenas lá², jná¹³ má²cá²jíe³² hi³ hnoh² jlánh¹ re² ma³tsú¹ ma³jónh²¹ náh² la³jánh³ dú¹ ñí¹ dió³². **23** Quí¹ tá¹la³ cuá¹ti² cuá¹ngí²³ jná¹³ já¹ juú² lá² má²cá²jíe³² ná¹ hliáun³ cuáh³² quioh²¹ ma³ quin³² ma³ jan³² la³jánh³ dú¹ ñí¹ dió³² hi³ ma³tsú¹ ma³jónh²¹ hnoh², hi³ ca³jíe³² jná¹³ siáh³ cáun² ñí¹hiú¹³ tón³² huéh³ hi³ juáh³ la³ lá²: “Ñí¹ lá² ca³tin¹ Dió³² tiá² hin² má²cuóun³²”. Hi³ jáun² né³, Dió³² hí³ bíh¹ ti³tsóh³ hien²¹ jná¹³ ñí¹con² hnoh², Dió³² Tsá² cáun² lí¹ ma³tsú¹ ma³jónh²¹ hnoh² ta³ tiá² cuóun³² náh².

24 “Dió³² bíh¹ Tsá² ca³jmú³ la³ cu³ la³juéh³ tá¹ cáun² hngá¹máh³ ji³ la³ji³² hi³ zia³² ní², Tsá² quioh²¹ hñu³mi³cuú² ji³ ñí¹ hué²¹ lá², ha³ tiá² cuá³ yáh³ hñu³ cuáh³² hi³ jmu² tsáu² quionh³ cuá² ta³. **25** Jun³juáh¹³ tsá² zia³² hi³ lí³hniauh²³ quioh²¹ yáh³ Dió³², tiá² hi³ zia³² yáh³ hi³ lí³ jmu³ tsáu² quioh²¹ Dió³², quí¹ hnga² bíh¹ Dió³² Tsá² cue³² jmái¹ hi³ lí¹³ zian² tsáu², chí³ hi³ cán²³ tsú², ji³ la³ji³² hi³ lí²hniauh³² ñí¹con² tsú² ní² siáh³.

26 “Cun³quionh³ jan² tán¹ tsáu² bíh¹ ca³jmú³ Dió³² la³jáh³ dú¹ ñí¹ juo³ tsá² jma² zian² ñí¹ hué²¹ lá². Ja³bí¹ ca³tón³ Dió³² jmái¹ la³ cun³ jmái¹ hi³ lí³ quien² ma³ quin³² ma³ cun³ nió³ tsáu², ji³ ñí¹ lí³ hiáun³ hué³² ñí¹

tiánh²¹ tsú² ní² siáh³. **27** Ca³jmú³ Dió³² la³ jáun², hi³ jáun² lí¹³ hnah¹³ tsáu² Dió³², neh²¹ hí¹ chauh¹ dí² tsú² cun³quionh³ hi³ lí¹ ziú² lí¹ hiá²³ tsú² la³ jan² tsá² ten³, uá¹ jáun² la³ jáun² tiá² ñí¹ uóunh³ zenh² Dió³² ñí¹ con² dí². **28** Qui¹ Dió³² bíh¹ jmu² hi³ hu²¹ tsí³ dí², hi³ chú² jienh³² dí², jì³ hi³ ziáun² dí² ní² siáh³. La³ jáun² bí¹ ca³juáh³ jan² tí³² poeta joh² hnoh², [la³ cun³ tsá² cunh²³ jú¹ quiáh¹,] jmí¹ ca³juáh³ tsú² jáun² la³ lá²: “Jón²zfh¹ jón²cho¹ Dió³² bíh¹ dí² la³jái³²”. **29** Jáun² ní¹juáh³ tson² bíh¹ jón²zfh¹ Dió³² dí² la³jái³², jáun² tiá² hniáuh³² yáh³ láí¹³ dí² hi³ Dió³² lín³ la³jmí¹ lín³ jan² tsá² lán¹ hi³ jmah²³ tsáu² cun³ tin² tsí³ hmóu³² cun³quionh³ cú¹mí¹niau²¹, mí¹ñí² cú¹tiáu² ho³ quín¹ siáh³. **30** Jmí¹tin² cáun² ca³jmú³ Dió³² la³juah²¹ dúh¹ tiá² jé²³ la³jí³² hi³ jmí¹ ná¹jmu² tsáu² jui³² cáun¹, tí³la³ ta³né³² má¹ná¹, má²jmu² Dió³² héih³² ñí¹con² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ hi³ tí³ jéinh³² tsú² jmí¹ tsí³. **31** Qui¹ Dió³² má²ca³tón³ cáun² jmái¹ hi³ ra³tsí³² héih³² hi³ ma³re² tso³ quioh²¹ tsá²mi³cuóun² la³ cun³ ca³tí²¹. Zian² jan² tsáu² hi³ má²ca³hión³² Dió³² hi³ jmu³ ta²¹ jáun², hi³ má²ca³ma³li²¹ bíh¹ Dió³² hin² tsánh² Tsá² hí³ jmí¹ ca³jmú³ Dió³² hi³ ca³jenh¹³ Tsá² hí³ ja¹ hla¹.

32 Hi³ jáun² jmí¹ ca³nái³² jáun² tsá² hí³ hi³ jenh¹³ siáh³ tsá² má²cá²tsan³, jáun² ma³ jan² tsá² hí³ lí¹ ca³ju³ ca³ngái³ bíh¹, tí³la³ ma³ jan² né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Ní¹ má¹jáun² nái¹³ jnoh¹ siáh³ cónh³ jái¹³ ní².

33 Jáun² cu³tsa³² ngah³ bíh¹ cú²jueh³² Po¹. **34** Tí³la³ ma³ jan² tsá² hí³ ca³taunh³ ta²¹ jái¹³ jáun², hi³ jáun² ca³hain³² tí³ con² Po¹, uá¹la³ cun³ Dionisio jan² tsá² quionh³ tsá² ná¹ho² jái¹³ hi³ ná¹chín¹ tsí³ cuánh² Areópago jáun², jì³ jan² tsá²mi³ jmái² Dámaris siáh³, la³ má²quionh³ tsá² siánh³ siáh³.

Tsau³² Po¹ já¹ juú² Corinto

18 **1** Jmí¹ lí²¹ jáun² né³, cua³han³ Po¹ já¹ juú² Atenas hi³ ngau³ la³ tí³ já¹ juú² Corinto. **2** Ñí¹ jáun² ca³jenh² tsú² jan² tsá²ñuh² tsá² judío, tsá² jmái² Aquila, tsá² zian² hué¹³ Ponto, quionh³ tsú² Priscila ñí²cuo²; tsá² hí³ tá² ca³cha³taunh¹ ñí¹ jáun² hi³ jmí¹ tionh¹ hué³² Italia. Tsá² hí³ ca³huén² hué³² Italia quí¹ hnga² Claudio tsá² cuá¹lín³ mi³chí¹ ca³jmú³ héih³² hi³ huén³² la³jín³² tsá² judíos já¹ juú² Roma juú² chín¹ quioh²¹ hué³² Italia jáun². Jáun² Po¹ ñéí¹ hi³ ñí¹jien¹³ tsá² hí³ hñú¹³. **3** Hi³ jáun² cun³ñí¹ hi³ cá²ren² ta²¹ jmí¹ jmu² Po¹ quionh³ tsá² hí³, jáun² cu³tsa³² ca³cuá³ tsú² hñú¹³ tsá² hí³ cú²jueh³² hi³ jmu² hñú³ hmih³² cu³li²¹ quionh³ tsá² hí³. **4** Jáun² ma³ cun³ jña³ jmái¹, jmái¹ nio² tie³ ñéí¹ Po¹ hñú³ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos, hi³ ca³ma³qui³ ma³jéinh³ jái¹³ quioh²¹ quionh³ tsá² judíos jì³ tsá²cá²jo²¹ ní² siáh³, hi³ hnió³ dí² hi³ tí¹ jéinh²¹ tsí³ tsá² hí³.

5 Jmí¹ cuá¹han³ Silas quionh³ Timoteo hué³² Macedonia, jáun² ca³cha³taunh¹ já¹ juú² Corinto. Jmí¹jáun² né³ cá² ñí¹ ca³hléh³ jái¹³

quioh²¹ Dió³² bíh¹ Po¹ cú²jueh³², hi³ ca³ma³tson² tsú² jái¹³ quioh²¹ ñí¹con² tsá² judíos hi³ Jesús bíh¹ lín³ Cristo. **6** Tí³la³ tsá² hí³ má¹ná¹, ca³qui³ ca³hná³ bíh¹ jái¹³ quioh²¹ Po¹, hi³ ca³tú² ca³hión³² dí² siáh³. Jmí¹jáun² ca³ma³li²¹ Po¹ hi³ tiú²uú² ca³tin¹ hi³ jmu³ zian² quioh²¹ tsá² hí³ cun³quionh³ hi³ ca³juá³ ha¹, hi³ jáun² ca³juáh³ la³ lá²:

—Tsáuh³ hmóu³² bíh¹ hnoh² hi³ sunh³ náh² ñí¹ hlah³. Tiú²uú² ca³tin¹ yáh³ jná¹³ hi³ jmu¹ ná¹ zian² hi³ ca³tin¹ hnoh², jáun² ta³né³² tí³ chí¹ján³ má²ñí¹hléh³ jná¹³ jái¹³ ñí¹con² tsá²cá²jo²¹ bíh¹ cú²jueh³².

7 Jmí¹ cuá¹han³ tsú² hñu³ cuáh³² jáun² né³, ngau³ hi³ ca³ñí¹cuá² hñú¹³ jan² tsá² jmái² Ticio Justo, jan² tsá² má²ca³hín¹³ jē¹ tsá² judíos. Hñú¹³ tsá² hí³ zeh² có³² cuáh³² jáun² quioh²¹ tsá² judíos. **8** Ja³bí¹ Crispo tsá² chín¹ cuáh³² jáun² ca³tanh² ta²¹ Tí³² Juo¹³ dí² la³ má²quionh³ tsá² hñú¹³. Ja³bí¹ juóun³² siáh³ tsá² juú² Corinto jáun² ca³taunh³ ta²¹ jmí¹ ca³nái³², jmí¹ lí²¹ jáun² cáun³ jmái². **9** Jáun² ca³chó³² cáun² jmái¹ cáun² já¹niéi² ca³jnia³ Tí³² Juo¹³ dí² jéinh³² Po¹, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Ha³ lí² juen³ Po¹. Cáun² hléh¹ la³ má²hléh¹ ní², cun³ lí² tunh²¹.

10 Quí¹ quiúnh¹ bíh¹ jná¹³ hnú², hi³ jáun² hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lí¹³ jmu³ hian² tsí³ ñí¹con² hnú²; quí¹ juóun³² bíh¹ tsá² juú² lá² zian² tsá² lí¹³ han³ tí³ con² jná¹³.

11 Hi³ jáun² Po¹ ca³cuá³ cú² mii² tón³² já¹ juú² Corinto jáun², hi³ ca³ma³tin² tsáu² jái¹³ quioh²¹ Dió³².

12 Tí³la³ jmí¹ cá¹chó²¹ jmái¹ hi³ lín³ Galión ta²¹ hué¹³ Acaya né³, jmí¹jáun² ca³ma³cú¹ ma³ren²¹ tsá² judíos jái¹³ hi³ jmu³ hian² tsí³ ñí¹con² Po¹, jáun² ca³zanh³ dí² hi³ ca³ñí¹jan² dí² ñí¹ta²¹ chín¹. **13** Jáun² ca³záih³ dí² tsá² ho² ta²¹ la³ lá²:

—Tsá² lá² jlánh¹ má²can² tsáu² hi³ ma³tsu³ ma³jónh³² Dió³² la³ siáh³, jun³juáh¹³ la³jmí¹ juáh³ liei²¹ quiú¹³ yáh³ dí².

14 Po¹ jmí¹ má²hnió³ hléh³², tí³la³ Galión la³jui³² ca³záih³ tsá² judíos la³ lá²:

—Sá¹jmí¹ cáun² tso³ huáh² tsí³ quiánh¹ hnoh², ho³ he³ cáun² hi³ hlah³ ca³jmú³ tsá² ní², jáun² bíh¹ jmí¹ hniáuh²¹ má¹juen¹³ jná¹³ tsin³² hi³ liúnh¹ hnoh² tsá² judíos; **15** tí³la³ jun³juáh¹³ la³ jáun² yáh³ né³, quí¹ hnoh² dá² cáun² ná¹juónh³² hniéi² hi³ ca³tí²¹ jái¹³ bíh¹, jī³ hi³ jmái² tsáu², jī³ liei²¹ quián¹³ hmóu³² náh² ní² siáh³. Jáun² né³, hmóu³² náh² cuá²ma³ré¹³, quí¹ tiá² hnó³² jná¹³ má¹ré¹³ hniéi² la³ ní².

16 Jmí¹jáun² ca³chu³ ca³huen³ tsú² tsá² hí³ ñí¹ta²¹ chín¹ jáun².

17 Jáun² tsá² jmí¹ tionh¹ hí³ ñí¹ jáun² ca³zanh³ tsá² jmái² Sóstenes tsá² chín¹ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos, hi³ ca³qui³ ca³quiunh³ dí² la³ tí³ cheih³² ñí¹ta²¹. Tí³la³ Galión né³, hí¹juáh³ tiá² ca³tí³ hó¹ñí¹ bíh¹ ñí¹ ca³quiunh³ tsú² tsá² hí³.

Jmí¹ cuanh²¹ Po¹ ñí¹ má²tun³ juín² Antioquía,
hi³ má²tsó³² siáh³ hi³ tí²¹ hnaih³² juín²

18 Ué³ bíh¹ ca³lá² ca³cuá³ Po¹ já¹ juú² Corinto jáun², jmí¹ lí²¹ jáun² ca³hah² jái¹³ quionh³ tsá² reh² hí³, jáun² ja³taunh²¹ tí³ juú² Cencrea quionh³ nú² Aquila jí³ Priscila ñí²cuo². Ñí¹ jáun² ca³ze³ Po¹ chí¹ mi³láu³ nio² hi³ jáun² lí³ lin¹ hi³ má²ca³ma³tí³² tsú² jái¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² quionh³ Dió³². Jmí¹ jáun² ca³taunh³ tsú² cáun² mu² pa²¹ hi³ ca³han³ jmái² hi³ ja³taunh²¹ la³ tí³ hué³² Siria. **19** Jmí¹ ca³cha³taunh¹ tsú² jáun² já¹ juú² Éfeso né³, jáun² ñí¹ jáun² ca³cuá³ nú² Aquila quionh³ Priscila. Hi³ Po¹ né³ tá²chi²¹ hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos bíh¹ ngau³ hi³ ca³ñí¹ma³cu³ ma³jéinh³ jái¹³ quionh³ tsá² ná¹ngih³² hí³ ñí¹ jáun². **20** Jáun² tsá² hí³ ca³hiu³ ca³mí³ hi³ cuá³² Po¹ cónh³¹ cu³tiá³, tí³la³ Po¹ né³ tiá² ca³he³ yáh³. **21** Tí³la³ jmí¹ ca³hah² tsú² jái¹³ quionh³ tsá² hí³ né³, ca³juáh³ la³ lá²:

—[Hniáuh³² ñih²¹ tiu³nio² bíh¹ jná¹³ já¹ juú² Jerusalén, quí¹ jmái¹ yáh³ dá² tí²¹ ñí¹ jáun², tí³la³ cun³ jáun²] já¹jie¹ bíh¹ jná¹³ hnoh² siáh³ ní¹juáh³ Dió³² hnió³.

Jáun² juú² Éfeso jáun² ca³hi³ tsú² siáh³ cáun² mu² pa²¹ hi³ ngau³ siáh³ jui³² hún¹. **22** Jmí¹ cá¹chó²¹ tsú² já¹ juú² Cesarea nio² can³² jmí²miih²¹ né³, ngah³ siáh³ já¹ juú² Jerusalén hi³ ca³ñí¹cueh¹ cuo² tsá² má²lín³ hí³ cuáh³² ñí¹ jáun². Jmí¹ lí²¹ jáun² ngau³ siáh³ tí³ já¹ juú² Antioquía. **23** Ué³ bíh¹ ca³lá² ca³cuá³ tsú² ñí¹ jáun², jmí¹ lí²¹ jáun² cua³han³ siáh³ hi³ ca³ñí¹nga¹ ma³ quin³² ma³ caun³² juú² ñí¹ má²ca³ngí³ jmí¹tin², la³ cun³ hué³² Galacia jí³ hué³² Frigia, hi³ ca³ñí¹cueh¹ tsú² pí³ tsá² má²hain²¹ hí³ tí³ con² Tí³² Juo¹³ dí².

Apolos hleh³² jái¹³ quioh²¹ Dió³² já¹ juú² Éfeso

24 Jmí¹ jáun² ca³chó³² jan² tsá² judío jmái² Apolos já¹ juú² Éfeso, tsá² hí³ ca³lí³zian² juú² Alejandría. Tsá² hí³ jlánh¹ re² hleh³² jái¹³ quioh²¹ Dió³², hi³ cuoh² siáh³ re² lín³² Sí² tloh³ jái¹³ quioh²¹ Dió³². **25** Tsá² hí³ jmí¹ má²ñí³² jái¹³ hi³ ca³tin¹ Tí³² Juo¹³ dí², jáun² ca³hléh³ ca³la³ jonh³ jmí¹ tsí³ hi³ ca³tin¹ Jesús, hi³ ca³híe³ tsú² tá²na²¹ lín²¹ jú¹ tson², uá¹ jáun² la³ jáun² jmí¹ cuoh² tsú² jmáh³la³ tá¹³ hla¹ Juan² bíh¹ jmí¹ ca³zion³ jáun² Juan² tsáu² jmái². **26** Jáun² Apolos hí³, hí¹ cú¹pih²¹ tiá² cú² tiá² juénh² bíh¹ ca³ma³liáu³² hleh³² jái¹³ hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos. Hi³ jáun² jmí¹ má²lí²niéi³² jáun² nú² Aquila quionh³ Priscila jái¹³ jáun² quioh²¹ tsú² né³, jmí¹ jáun² ca³jan³ dí² hñú¹³, hi³ ca³ñí¹hieh¹ dí² tsú² tán¹ hián² jái¹³ quioh²¹ Dió³² hi³ tiá² jmí¹ má²ñí³² tsú². **27** Hi³ jáun² jmí¹ ca³lí³hnió³ Apolos tsó³² la³ tí³ hué¹³ Acaya né³, tsá² reh² dí² zian² juú² Éfeso jáun² ca³chá³ tiá³ tsí³ tsú², hi³ ca³cué³ cáun² sí² ñí¹con² tsú² hi³ rá¹juáh³ hi³ hniáuh³² hen³ tsú² tsá² hí³ re² tin² ñí¹ jáun². Hi³ jáun² jmí¹ cá¹chó²¹ tsú² jáun² hué¹³ Acaya né³, ca³ma³hon³ lín³² tsú² tsá² má²hain²¹ hí³ tí³ con²

Ti³² Juo¹³ dí² cun³ñí¹ hi³ Dió³² má²ca³ja³ mií³ tsí³. **28** Quí¹ jmí¹ ca³ma³qui³ ma³jéinh³ tsú² jái¹³ quionh³ tsá² judíos ca³la³ chú¹ja²¹, jlánh¹ re² ca³cah¹³ tsú² jmái¹ hi³ ma³tson² jái¹³ cun³quionh³ Sí² tloh³ jái¹³ quioh²¹ Dió³², hi³ tson² bíh¹ cu³tí³ hi³ Jesús lín³ Cristo.

Ca³chó³² siáh³ Po¹ já¹ juú² Éfeso

19 1 Hi³ jáun² né³, tá¹la³ cuá³ jáun² Apolos já¹ juú² Corinto, jáun² Po¹ ca³nga² jui³² he² can³² máh³ hi³ ca³chó³² siáh³ já¹ juú² Éfeso. Ñí¹ jáun² ca³jenh² tsú² ma³ jan² tsá² má²hain²¹ ti³ con² Ti³² Juo¹³ dí². **2** Hi³ jáun² Po¹ ca³ngáih³ tsá² hí³:

—¿Hí¹ ca³hen³ hnoh² Jmí²chí³ Chun¹ jmí¹ ca³tionh² náh² ta²¹?

Jáun² tsá² hí³ ca³ngái³:

—Já¹han²¹, hí¹juáh³ tiá² má²ca³nái¹³ yáh³ jnoh¹ hi³ zian² Jmí²chí³ Chun¹.

3 Hi³ jáun² Po¹ ca³záih³ siáh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Jáun² ¿hin² bí¹ héih³² quioh²¹ cáun³ hnoh² jmái² né³?

Jáun² tsá² hí³ ca³ngái³ siáh³:

—Má²cáun³ jnoh¹ jmái¹ la³ cun³ lí³ jái¹³ hi³ ca³híe³ jáun² hla¹ Juan² tsá² tí² zion² tsáu² jmái² bíh¹.

4 Jáun² Po¹ ca³juáh³ siáh³:

—Ján³, tson² bíh¹ Juan² ca³zion³ jmái² tsá² ca³za³ jmí¹ tsí³ jmí¹jáun², ti³la³ Juan² hí³ ca³juáh³ hi³ hniáu³² bíh¹ tanh¹³ tsú² ta²¹ jan² Tsá² né³bí¹ já²¹, hi³ Tsá² hí³ né³, jmái² Jesús.

5 Jmí¹ má²lí²niéi³² tsú² la³ jáun² né³, cáun³ siáh³ jmái² hi³ lin¹ hi³ hain²¹ ti³ con² Jesús Ti³² Juo¹³ dí². **6** Hi³ jáun² jmí¹ ca³ra³tsi³² Po¹ cuo² ñí¹ quioh²¹ tsá² hí³ né³, cuan³ Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹con² tsá² hí³. Jmí¹ lí²¹ jáun² né³, ma³ quin³² ma³ jan³² tsú² ca³hléh³ jú¹jma² siáh³, ji³ hi³ ca³hléh³ tsú² siáh³ jái¹³ hi³ ca³cué³ Dió³² hñu³ tsí³. **7** Cun³ ñí¹ ji³lin² tsá² hí³ jmí¹ tín³ quian³tun³.

8 Hi³ jáun² né³, cun³ hni³² zíh² tí³ hi³ ca³ñí¹hléh² Po¹ hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos; ca³la³ hí¹ cú¹pih²¹ tiá² cú² tiá² juénh², hi³ ca³ma³qui³ ma³jéinh³ jái¹³ quionh³ tsá² hí³ hi³ hnió³ dí² hi³ he³ tsá² hí³ jái¹³ hi³ hie³² dí² jáun² ca³ti²¹ ha³ lánh³ lí¹³ tónh³² tsáu² jo³cuo² Dió³². **9** Ti³la³ ma³ jan² tsá² hí³ má¹ná¹, jlánh¹ ca³ma³huáh² chí¹, ha³ tiá² ta²¹ ca³taunh³ yáh³; ca³la³ chú¹ja²¹ bíh¹ ca³chu³ ca³jui³ tsú² ca³ti²¹ jui³² quioh²¹ Jesús hi³ hie³² jáun² Po¹. Jáun² cu³tsa³² cua³han³ bíh¹ Po¹ cú²jueh³² ja¹ quioh²¹ tsá² hí³, ti³ có³² bíh¹ ca³jan³ dí² la³jín³² tsá² má²hain²¹ hí³ ti³ con² Ti³² Juo¹³ dí². Jmí¹jáun² cun³ tsa³háu² ñéi¹ tsú² quionh³ tsá² hí³ hñu³máh³ quioh²¹ tsá² jmái² Tirano hi³ ñí¹ma³qui³ ma³jéinh³ siáh³ jái¹³ quionh³ la³jín³² tsá² tsá²táunh¹ ñí¹ jáun². **10** La³ jáun² bíh¹ ca³jmú³ tsú² cun³ tun³ mii², ca³la³ ñí¹ ca³nái³² la³jín³² tsá² judíos ji³ tsá²cá²jo²¹ zian² hué³² Asia jáun² jái¹³ quioh²¹ Jesús Ti³² Juo¹³ dí². **11** Jmái¹ jáun² né³, ca³jmú³ Dió³² cun³quionh³ cuá² ta³ Po¹ cáun² hua³jueh³² hi³ tiá² hin² jmí¹ má²ca³jíe³,

12 quí¹ jmí¹ ca³quí² ca³jñéi³² tsú² tsá² tsáun¹ pá¹ñu²¹ quioh²¹ Po¹ ho³lá²dá² hmih³² hi³ tí² háí³² tsú² ta³ ñí¹ jmái¹ hi³ jmu² ta²¹, jáun² lan³ bíh¹ tsá² tsáun¹ ji³ hi³ ca³huén² siáh³ jmí²chí³ hláinh¹ hñu³ tsí³ tsáu².

13 Jmí¹jáun² jmí¹ zian² ma³ jan² tsá² judíos jmí¹ ñi³táunh¹ hi³ huen² jmí²chí³ hláinh¹ hñu³ tsí³ tsáu². Jáun² tsá² hí³ jmí¹ hnió³ huen³ jmí²chí³ hláinh¹ hñu³ tsí³ tsáu² cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Jesús Tí³² Juo¹³ dí², hi³ ca³záih³ tsú² tsá² tsáun¹ la³ lá²:

—iCun³quionh³ héih³² quioh²¹ Jesús Tsá² hleh³² hí³ Po¹ jái¹³ quioh²¹ juanh³² jná¹³ hi³ huen¹³ hnoh² hñu³ tsí³ tsá² ní²!

14 La³ jáun² bíh¹ ca³jmú³ tá¹ quiaun³ jon² jan² mi³jmú³ tsá² judío, mi³jmú³ tsá² jmái² Esceva. **15** Jáun² jmí¹ ca³li³hnió³ tsú² hi³ chin¹³ jan² jmí²chí³ hláinh¹ hún¹ hñu³ tsí³ tsáu², jmí²chí³ hí³ né³ ca³juáh³:

—Tsá² cuóun³² bíh¹ jná¹³ Jesús, hi³ ño¹ jná¹³ siáh³ hi³ hin² tsánh² Po¹, tí³la³ ñhin² ma³ dá² tsánh² hnoh²?

16 Hi³ jáun² tsá² jan² hí³ jmí²chí³ hláinh¹ né³, cáun² ca³cua³za³ cua³tsó³ bíh¹ ja¹ tsá² hí³, hi³ ca³quí³ ca³quiunh³ dí² [gon³ tsá² hí³]. Jáun² má²cuính² lín³² bíh¹ tsá² hí³ jmí¹ ca³huén² ñéih³ jáun², ca³la³ láun³ tionh² bíh¹ tsú² ca³cuóun³. **17** Jmí¹ ca³li³ ñi³² la³jín³² tsá² judíos ji³ tsá²cá²jo²¹ zian² juú² Éfeso hi³ li³ la³ jáun² né³, ca³ta³hú¹ cóh²¹ lín²¹ bíh¹ tsí³, jáun² ca³ma³tson² bíh¹ tsú² hi³ Jesús Tí³² Juo¹³ dí² jan² tsá² la³ quien² lín³² bíh¹.

18 Ja³bí¹ juóun³² tsá² ca³taunh³ ta²¹ cua³chá² tsáu¹³ ca³tí²¹ hi³ hlah³ hi³ hó³² hi³ jmí¹ quí² jmí¹ jmu² jáun² jmí¹tin². **19** Ja³bí¹ juóun³² tsá² jmí¹ la³ má²ca³ma³tin³² sí² hlah³ cua³taunh²¹ hi³ ná¹quian³² sí² quioh²¹, sí² jáun² né³ ca³jín³ tsú² ja¹ ñí¹ ná¹juóun²¹ jáun². Jmí¹ ca³jé³ tsú² cun³ cónh³ jmí¹ la³ quien² sí² jáun², sí² jáun² jmí¹ la³ quien² cun³ tu³la³quia³ mei²¹ héih³² quie³ cú¹tiáu². **20** Hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ li³ hi³ tí³ li³mi¹ ca³li³ lin¹ hi³ pin³ lín³² jái¹³ quioh²¹ Tí³² Juo¹³ dí², hi³ li³mi¹ juóun³² tsáu² ca³taunh³ ta²¹.

21 Jmí¹ má²li³² jáun² la³ jáun² ca³lín¹³ Po¹ hi³ tsa³jien³ siáh³ tsá² reh² zian² tí³ hué³² Macedonia ji³ tsá² zian² Acaya, la³ má²hún¹ jáun² jui³² chanh²¹ la³ tí³ já¹ juú² Jerusalén; hi³ ní¹ má²li³² jáun² né³ tsó³² siáh³ la³ tí³ juú² Roma. **22** Jáun² jmí¹jáun² ca³zen³ tsú² gon³ tsá² quionh³ chí¹ján³ la³ tí³ hué³² Macedonia, Timoteo quionh³ Erasto, tá¹la³ ca³cuá³ jáun² hnga² cónh³í¹ cu³tiá³ hué³² Asia jáun².

Tsá² juú² Éfeso jmu² tiá³ siaun³² lín³² hi³ jmu³ hian² tsí³

23 Jmí¹jáun² jlánh¹ tiá³ siaun³² taunh³ tsá² juú² Éfeso cun³ñí¹ hi³ ca³li³hoh³ jui³² quioh²¹ Jesús. **24** Tsá²ñuh² jmái² Demetrio ca³li³liaun³ hi³ jmu² la³ jáun². Tsá² hí³ jmí¹ lín³ jan² tí³² mí¹ñí² cú¹tiáu². Tsá² hí³ tí² láih²³ hliáun³ lín³² quie³ quionh³ tsá² quionh³, quí¹hliá² tí² jmu² tsú² hliáun³ hi³ pih²¹ jniá³ la³jmí¹ jniá³ cuáh³² quioh²¹ dió³² Artemisa.

25 Tsá² hí³ ca³ngih³ tsá² jmu² ta²¹ quionh³ la³ má²quionh³ tí³² mí¹ñí² siánh³ siáh³, hí³ ca³záih³ dí² la³ lá²:

—Hnoh² má²ñíh¹ hí³ cun³quionh³ ta²¹ hí³ ná¹jmu³² dí² má²lái²³ dí² re² quie³ quiú¹³. **26** Tí³la³ né³² né³, hnoh² má²ca³jieh³ jí³ hí³ má²ca³niéih² la³ cun³ hí³ jmu² jan² tsá²ñuh² jmái² Po¹. Tsá² hí³ jlánh¹ juáh²³ la³ lá²: “Jun³juáh¹³ díó³² cu³tí³ yáh³ tsá² lán¹ hí³ jmu² tsáu² cun³quionh³ cuá² ta³ hmóu³²”. Jáun² Po¹ hí³ né³ má²ca³tioh²¹ hí³ ma³can² juóun³² tsá² juú² lá², la³ má²quionh³ míh¹ tiá² la³jín³² tsá² zian² hué³² Asia lá². **27** Jlánh¹ tiá² chú³² la³ jáun², jun³juáh¹³ jmáh³la³ hí³ tiú²uú² jeih²¹ tsáu² tá¹³ yáh³ dí², tí³la³ la³ñí¹ la³ján³ háinh¹³ hí³ tiú²uú² lí³ quien² cuáh³² quioh²¹ díó³² Artemisa juo¹³ bíh¹ dí², hí³ jáun² tiú²uú² hin² ma³quien² yáh³ díó³² Artemisa, uá¹ jáun² la³ jáun² má²tsú² má²jónh³² la³jín³² tsá² zian² tá¹ cáun² hué³² Asia lá² díó³² hí³ ta³né³², la³ má²quionh³ tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³.

28 Jmí¹ ca³nái³² tsá² ná¹ngih³² hí³ jái¹³ ní² né³, ca³míh³ lín³² bíh¹ tsí³, hí³ jáun² ca³tí³ ca³hóh³² hí³ ca³juáh³:

—iCuí¹ lí³quien² bíh¹ Artemisa juo¹³ dí² tsá² Éfeso!

29 Jmí¹ ca³nái³² tsá² juú² la³ jáun², jlánh¹ tiá³ siaun³² taunh³. Jáun² la³jui³² ca³hma³ ca³cuóunh³² tsú² tá¹ gon³ tsá² Macedonia tsá² ñí³táunh¹ hí³ quionh³ Po¹, tsá² jmái² Gayo quionh³ Aristarco, hí³ ca³jan³ tsú² ñí¹ ná¹chan¹ hí³ ngih³² tsáu² ní¹juáh³ jmí¹ zia³² hí³ jmu³. **30** Jáun² Po¹ jmí¹ hnió³ tsa³hi³² ja¹ jáun² hí³ tsa³lien³ tsá² má²ná¹ngih³² hí³, tí³la³ tsá² má²hain²¹ hí³ tí³ con² Jesús né³, tiá² jái¹³ ca³cué³ yáh³. **31** Hí³ ja³bí¹ ma³ jan² tsá² ná¹lín³ ta²¹ hué³² Asia jáun², tsá² há²mei²¹ quioh²¹ Po¹, ca³zen³ jái¹³ hí³ cun³ tiá² hniáuh³² bíh¹ tsa³hi³² tsú² ja¹ jáun². **32** Ca³la³ cú²tiú² cú²jan³² lín³² bíh¹ ca³niau³ ja¹ ñí¹ ná¹ngih³² jáun² tsá² hí³, jú¹ siáh³ bíh¹ ca³juu³ ca³hlénh³ tsá²ján² tsá²ján²; quí¹ tí³ juóun³² bíh¹ tsá² ná¹ngih³² hí³ hí¹juáh³ tiá² jmí¹ ñí³² bíh¹ hí³ he³ ca³tí²¹ ngih¹³ tsú². **33** Jmí¹ má²lí²zéih³² tsú² jan² tsá² jmái² Lí²ján¹ hí³ he³ ca³tí²¹ ná¹ngih³² tsáu², jmí¹jáun² ca³dí³quian³ tsá² judíos jmái¹ tsá² hí³ hí³ hléh³² cha¹³ dí² ja¹ ñí¹ ná¹ngih³² tsú² jáun². Jáun² Lí²ján¹ hí³ ca³hái³² cuo² hí³ ca³jmú³ lin¹ hí³ tiánh³² tsú² ta³máih³, quí¹ hí³ jmí¹ hnió³ tsú² hí³ jmí¹ liáun²¹ quionh³ tsá² judíos rainh²¹ ca³tí²¹ hí³ jlánh¹ tiá³ siaun³² ná¹lí²³ jáun². **34** Tí³la³ jmí¹ ca³lí³tsin² tsá² ná¹ngih³² hí³ hí³ tsá² judío bíh¹ la³ Lí²ján¹, jáun² la³jín³² tsú² ca³tí² ca³hóh³² cun³ tun³ o¹rá¹, hí³ ca³juáh³ la³ lá²:

—iCuí¹ lí³quien² bíh¹ Artemisa juo¹³ dí² tsá² Éfeso!

35 Jmí¹ má²lí²tunh³ tsá² lín³ tí³² sí² hí³ tiáunh¹ tsú² jáun² cú²tiú² cú²jan³², ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnoh² tsá² juú² Éfeso lá², ÷hin² dá² tsánh² tsá² zian² hngá¹máh³ hí³ tiá² má²ñí³² hí³ ca³tin¹ tsá² juú² lá² jmu³ hua³hi¹³ cuáh³² quioh²¹ díó³² Artemisa tsá² cú² juenh², jí³ henh¹³ hí³ ca³tánh³ hñu³mi³cuú² ní² siáh³ quioh²¹ tsú²? **36** Jáun² né³, hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lí¹³ juáh³ hí³ tiá² tson² la³ jáun², jáun² cu³tsa³² tie³ tianh³ náh² quián¹³, ha³ lí²uú² lí¹ jmú² náh²

tiá³ siaun³² cáun² hi³ tiá² re² má²ca³lín¹³ náh². **37** Quí¹ tá¹ gon³ tsá² má²lí²chan²¹ hnoh² lá² ja¹ ñí¹ ná¹ngah² dí² lá², jun³juáh¹³ tsá² han² hi³ tioh³ cuáh³² yáh³ la³², sa³jun³ má²ca³tu³ ca³hión³² tsú² dió³² juo¹³ dí². **38** Hi³ jáun² ní¹juáh³ Demetrio hnió³ chá³² tso³ quionh³ ti³² tsá² quionh³, zia³² bíh¹ ñí¹ta²¹ ñí¹ lí¹³ chá³² tsú² tso³, hi³ zian² bíh¹ siáh³ jue²¹; ñí¹ hó²¹ñí¹ tsá²tan²¹ bíh¹ lí³ ma³cu³ ma³jéinh³ tsú² jái¹³. **39** Ní¹juáh³ zia³² siáh³ cáun² hi³ hnáuh² hnoh² míf¹³, hi³ jáun² ca³ti²¹ ma³re² tsú² ní¹juáh³ jmí¹ ngih³² tsá² juú² cun³quionh³ héih³² quioh²¹ tsá²tan²¹ bíh¹. **40** Quí¹ háinh¹³ bíh¹ tiauh² dí² ta³né³² ní¹juáh³ zian² tsá² lí¹ já¹chá² tso³ ñí¹con² tsá² romanos, tsá² ho² ta²¹, hi³ tsa³juah²¹ tsú² hi³ hnoh² hnáuh² jmúh¹³ hniéi² quiúnh¹ tsá² ho² ta²¹ hí³; quí¹ tiá² zia³² yáh³ jái¹³ he³ ca³ti²¹ jlánh¹ tiá³ siaun³² ca³cuú² ca³ngih³² hnoh² né³², hi³ jáun² tiá² hi³ zia³² yáh³ hi³ lí¹³ za¹³ jnoh¹ tsú² ní¹juáh³ ca³lí³ hniáuh³². **41** Jmí¹ má²lí²juáh³ ti³² sí² la³ ní² né³, ca³jmú³ héih³² hi³ má²lí¹³ tsáun³ tsú².

Tsau³² Po¹ hué³² Macedonia quionh³ hué³² Grecia

20 **1** Jmí¹ má²ca³tauh³ hi³ tiáunh¹ tsú² jáun² tiá³ siaun³² né³, ca³teh³ Po¹ tsá² má²hain²¹ hí³ ti³ con² Ti³² Juo¹³ dí², hi³ ca³hli³ ca³liéinh³² tsú² tsá² hí³ jái¹³ hi³ lí³ niau²¹ tiá³ tsí³. Jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ca³hah² dí² jái¹³, jáun² ngau³ siáh³ ti³ hué³² Macedonia. **2** Tsá² reh² dí² tsá² zian² hué³² jáun² siáh³ ca³hli³ ca³liéinh³² tsú² hliáun³ jái¹³ hi³ lí³ niau²¹ tiá³ tsí³, jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ngau³ siáh³ ti³ hué³² Grecia. **3** Hué³² jáun² né³ ca³cuá³ tsú² cun³ hni³² zíh². Ní¹ jáun² jmí¹ hnió³ tsú² hí³ cáun² mu² pa²¹ hi³ jmí¹ tsó²¹ la³ ti³ hué³² Siria, ti³la³ jmí¹ ca³lí³ ñí³² tsú² hi³ tsá² judíos má²ca³ma³ren²¹ jái¹³ hi³ jmu³ hian² tsí³ ñí¹con² dí², jáun² ca³lín¹³ tsú² hi³ ja³tánh¹ cú²jueh³² ti³ hué³² Macedonia. **4** Jmí¹ jáun² jmí¹ quionh³ bíh¹ tsú² tsá² jmái² la³ lá²: Sópater jon² Pirro tsá² juú² Berea, ji³ Aristarco quionh³ tsá² jmái² Segundo, tsá² zian² juú² Tesalónica, Gayo tsá² zian² juú² Derbe, Timoteo, ji³ Tíquico quionh³ Trófimo ní² siáh³ tsá² zian² hué³² Asia. **5** Hi³ jáun² tsá² reh² hí³ né³, chí¹ján³ bíh¹ ja³taunh²¹ hi³ ca³cha³taunh¹ juú² Troas, ñí¹ jáun² bíh¹ ca³jaun³ tsú² jnoh¹. **6** Jmí¹ cuoh²¹ Jmí¹hien¹ ca³hué² jnoh¹ já¹ juú² Filipos hi³ ca³tauh²¹ jnoh¹ cáun² mu² pa²¹. Jmí¹ la³ má²hñá³ jmái¹ jáun² né³ ca³cháu³² jnoh¹ já¹ juú² Troas, ñí¹ jáun² ca³tauh¹³ jnoh¹ cónh³í¹ quiau³ jmái¹ quiúnh¹ tsá² ca³cha³taunh¹ hí³ chí¹ján³.

Tsau³² Po¹ já¹ juú² Troas

7 Jmí¹ ca³lí³liau³ sí²ma¹ná¹ quioh²¹ tsá² judíos ti³ ca³niéi² sa¹dó¹, jmí¹ jáun² ca³ngah² jnoh¹ hi³ jmú¹³ jnoh¹ má³². La³ñí¹ tín² ca³hléh³ Po¹ jái¹³ hi³ ca³ma³tín² tsá² hí³ ca³la³ ñí¹ ca³lí³ huan², quí¹hliá² má²tsó³² tsú² ñí¹ siáh³ má¹cá²jniá³² jáun². **8** Néih³ ñí¹ má²hni³² tsín¹ ñí¹ jmí¹ tiauh¹ jnoh¹ jáun² jmí¹ hai²¹ hliáun³ lín³² sí². **9** Jáun² ho³tá²quié² jmí¹ cuá¹tsi²¹

jan² tsá² tsá¹ñú¹ jmái² Eutico. Tsá² hí³ ca³lí³ ñí¹cuóun²¹ lín³², quí¹ ué³ bíh¹ ca³hléh³ Po¹ jái¹³, hi³ jáun² tsá² hí³ né³ ca³lí³ hmih²¹ ziú¹³. Jmí¹jáun² ca³tánh³ ñí¹ hni³² tsin¹, hi³ jáun² má²jún¹ bíh¹ tsá² hí³ jmí¹ ca³zion³ tsú². **10** Jmí¹jáun² ca³son² Po¹ hi³ ngau³ ñí¹ rón²¹ hla¹ hí³, hi³ jáun² ca³zanh³ dí² hi³ ca³ráin³² dí² ta³ rón³² hué³². Jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ca³záih³ dí² tsá² reh² la³ lá²:

—Ha³ lí² juenh³ náh², quí¹ tiá² rá²jún¹ yáh³ tsú².

11 Jmí¹ cá¹chánh²¹ siáh³ Po¹ chí³cuú² jáun², ca³tsóh³ hí³ cuú²miih²¹. Hi³ jáun² jmí¹ lí²¹ má³² né³, ca³ma³táuh³² tsú² jái¹³ quioh²¹, hi³ ca³hléh³ ca³la³ ñí¹ cá¹jniá²¹; jmí¹jáun² ngau³. **12** Jáun² ca³jón³² tsú² siáh³ tsá¹ñú¹ má²ca³jenh¹³ hí³, hi³ jáun² la³jín³² bíh¹ tsú² ta³tonh¹ hiún² lín³² tsí³.

Po¹ tsau³² tí³ juú² Mileto

13 Jmí¹jáun² né³, hnga² Po¹ ngau³ jui³² ta³ la³ tí³ juú² Asón. Tí³la³ jnoh¹ má¹ná¹, mu² pa²¹ bíh¹ ca³tauh²¹ hi³ ngau³ jnoh¹ la³ tí³ juú² Asón jáun² siáh³, ñí¹ ca³juoh²¹ jnoh¹ quiún¹ tsú² hi³ tsí¹jan¹³ jnoh¹ tsú².

14 Jmí¹ ca³jenh² jnoh¹ jáun² Po¹ juú² Asón, ñí¹ jáun² ca³tauh²¹ jnoh¹ cu³lí²¹ mu² pa²¹ hi³ ngau³ jnoh¹ tí³ juú² Mitilene. **15** Hi³ ca³hué² jáun² ñí¹ jáun² jnoh¹ ca³cháu³² ñí¹ má²tun³ jmái¹ có³² juú² Quío. Cáun² ca³nga¹ bíh¹ jnoh¹ juú² Quío jáun², hi³ jáun² ca³cháu³² jnoh¹ ñí¹ má²hni³² jmái¹ juú² Samos nio² can³² jmí²miih²¹. [Hi³ ca³hué² jnoh¹ jáun² juú² Samos né³ ngau³ jnoh¹ siáh³ juú² Trogilio, ñí¹ jáun² ca³jniauh² jnoh¹ cú² nie².] Ñí¹ má²quiún³ jmái¹ jáun² né³ ca³cháu³² jnoh¹ siáh³ juú² Mileto. **16** Jui³² jaun³² bíh¹ ca³lín¹³ Po¹ hi³ tsáu¹³ jnoh¹ cú²jueh³² hi³ jáun² tiá² ngá¹³ jnoh¹ juú² Éfeso, quí¹ ní² lí¹ ca³lé³ jnoh¹ hué³² Asia; quí¹ hi³ hnió³ tsú² chanh²¹ tia³jui³² já¹ juú² Jerusalén, hi³ hnió³ tsú² tin¹ jmái¹ Pentecostés ní¹juáh³ hi³ lí¹³.

Po¹ liéinh³² tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ cuáh³² zian² juú² Éfeso

17 Jmí¹ cá¹chó²¹ jáun² Po¹ já¹ juú² Mileto né³, ca³zen³ jái¹³ hi³ ja³táunh¹ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ cuáh³² zian² juú² Éfeso. **18** Jmí¹ ca³cha³táunh¹ tsú² jáun² né³, ca³zái³ Po¹ la³ lá²:

—Hnoh² reh², má²ná¹ñí¹ hnoh² ha³ lánh³ lín³ jná¹³ la³ cun³ jmí¹ cá¹chó²¹ jná¹³ la³ñí¹ hué³² Asia. **19** Tá¹la³ ca³ma³con²¹ jná¹³ jáun² Tí³² Juo¹³ dí² hué³² quián¹³ hnoh², tiá² cá²jmú³² yáh³ jná¹³ quien² huen², ca³háuh³² bíh¹ tsin³² jná¹³ hi³ ca³tin¹ hnoh², hi³ ca³ma³tso¹ lín²¹ jná¹³ tsin³² ja¹ la³jí³² hi³ ca³lín¹³ tsá² judíos jmu³ ñí¹con² jná¹³. **20** Tiá² ca³tunh²¹ yáh³ jná¹³ hi³ hléh²³ jú¹ chú³² hi³ ca³tí²¹ lí³ ñí¹³ náh², tí³la³ chú¹ja²¹ bíh¹ ca³híe³ jná¹³ hnoh² jì³ la³ tí³ hñuh³² náh² ní² siáh³.

21 Tá²na²¹ lín²¹ bíh¹ ca³hlí¹ ca³lien¹ jná¹³ tsá² judíos jì³ tsá²cá²jo²¹ hi³ tí³ jéinh³² tsú² jmí¹ tsí³ ñí¹con² Dió³², hi³ tanh¹³ tsú² ta²¹ Jesús Tí³² Juo¹³ dí². **22** Jáun² né³, ta³né³² má²ñe¹ jná¹³ tí³ já¹ juú² Jerusalén la³ cun³ rón³² lí³ héih³² quioh²¹ Jmí²chí³ Chun¹, tiá² ño¹ jná¹³ he³ quiunh²¹ ná¹

ñí¹ jáun². **23** Jí³²la³ ti³ ño¹ jná¹³ hi³ la³ ma³ quin³² ma³ caun³² juú² ñí¹ ñe¹ jná¹³ juáh²³ Jmí²chí³ Chun¹ hi³ ca³tin¹ jná¹³ má¹tso¹ tsin³², jì³ hi³ taunh¹³ tsú² siáh³ hñu³mí¹ñí². **24** Tí³la³ hí¹ cáun² tiá² hi³ len³ yáh³ jná¹³ hi³ juáh¹³ hi³ quien² jmí²chí³ quion²¹, quí¹ jí³²la³ ti³ hnó³² jná¹³ hi³ má¹táuh¹³ ná¹ ta²¹ hi³ má²ca³chá³ Tí³² Juo¹³ dí² jo³uón³² bíh¹, la³ cun³ lí³ jáun² ta²¹ hi³ ca³hiau³ jná¹³, hi³ hléh¹³ jná¹³ jú¹ chú³² ñí¹con² tsáu² ca³ti²¹ mii³ hi³ ja³² tsí³ Dió³².

25 "Jáun² né³, ta³né³² má²ño¹ jná¹³ hi³ hí¹cónh³ tiú²uú² lí¹³ jie²¹ hnoh² ñí³² jná¹³, hnoh² tsá² ca³juo³ jná¹³ he³ lánh³ rón³² lí¹³ tónh³² tsú² jo³cuo² Dió³². **26** Jáun² ta³né³² juanh³² jná¹³ hi³ tiá² tso³ ho² yáh³ jná¹³ ní¹juáh³ hi³ ja³hín³ jmí²chí³ quián¹³ lí³ua³ jan² hnoh², **27** quí¹ tiá² ca³tunh²¹ yáh³ jná¹³ jái¹³, ca³juo³ bíh¹ jná¹³ hnoh² ca³la³ tán¹ hián² la³jí³² hi³ má²ca³lín¹³ Dió³² jmu³. **28** Jáun² né³, hua³hín¹³ náh² hmóu³² jì³ tsá² ñí¹ hná¹ jáun² ní² siáh³, tsá² má²ca³chan³ hí³ Jmí²chí³ Chun¹ jo³cuonh² náh². Jáun² la³jmí¹ jmu² tsú² hua³hí¹³ já¹ziáh², jmu³ náh² hua³hí¹³ la³jín³² tsá² má²lín³ hi³ cuáh³² quioh²¹ Dió³², tsá² ca³lan³ hí³ Tí³² Juo¹³ dí² cun³quionh³ jmí²hán¹. **29** Quí¹ má²ño¹ jná¹³ hi³ ja³táunh¹ tsá² siánh³ ní¹ má¹ngah³² jná¹³, tsá² jmu³ hian² tsí³ ñí¹con² tsá² má²lín³ hi³ cuáh³² la³jmí¹ jmu² tsí²nái¹ ñí¹con² já¹ziáh². **30** Jí³ ja¹ quián¹³ hmóu³² bíh¹ hnoh² lí³ zian² tsá² hléh³² jú¹ má²ná¹jan², hi³ ma³can² tsú² tsá² má²hain²¹ ti³ con² Tí³² Juo¹³ dí², la³í¹ hi³ tónh³² tsá² hí³ ta²¹ jè¹ bíh¹ tsú². **31** Hí³ jáun² hua³hín¹³ lín³² náh², cháu¹ náh² honh² hi³ hí¹ cu³ jéin³² yáh³ tiá² ca³tunh²¹ jná¹³ hi³ ca³híe³ jná¹³ hnoh² ca³la³ hi³ háuh³² tsin³² ná¹ ñí¹con² hnoh² cun³ hni³² mii² la³ huá² la³ jma².

32 "Jáun² né³, ta³né³² chau²¹ jná¹³ hnoh² jo³cuo² Dió³² Juo¹³ dí², hi³ cuí¹ lí³quien² siáh³ ñí¹con² hnoh² jái¹³ ca³ti²¹ hi³ ja³² mii³ tsí³ tsú², quí¹ cun³quionh³ jái¹³ jáun² bíh¹ lí³ pin³ hñu³ honh² náh², hi³ jáun² lí¹³ hián¹³ náh² la³jí³² hi³ cué³² Dió³² ñí¹con² la³jín³² tsá² má²ná¹chan¹ ñí¹con².

33 Jáun² né³, tiá² ca³jmú³² yáh³ jná¹³ hi³ hniá¹ ná¹ hi³ zioh² tsáu², uá¹ hi³ quie³ uá¹ hi³ hmih³². **34** Tí³la³ hnoh² má²ná¹ñíh¹ re² hi³ cun³quionh³ ua³ tán² huen² bíh¹ jná¹³ ca³jnió³² hi³ hniáuh³² quion²¹ quiúnh¹ tsá² quiúnh¹. **35** Cun³quionh³ la³jí³² ta²¹ hi³ ca³jmú³² jná¹³ jáun², ca³híe³ jná¹³ hi³ hniáuh³² jmú¹³ dí² ta²¹ hi³ má¹hon¹ dí² tsá² lí³hniauh²³ ñí¹con², hi³ hniáuh³² cháu¹ dí² siáh³ tsí³ jái¹³ hi³ ca³juáh³ Jesús Tí³² Juo¹³ dí², jmí¹ ca³juáh³ jáun² la³ lá²: "Tí³ jlánh¹ bíh¹ jmí¹ ren² tsá² cue³² la³ cónh³ bíh¹ tsá² hiáuh²³".

36 Jmí¹ má²lí²juáh³ jáun² Po¹ la³ ní² né³, ca³dí³jñí³² cu³tso³² quionh³ la³jín³² tsá²daun³² hí³ hi³ ca³liéinh³² Dió³². **37** Jáun² la³jín³² tsá² hí³ ca³hó³ hi³ ca³ráin³² dí² Po¹, hi³ ca³cúh² dí² chunh³ ñí¹ tsú² **38** tá¹la³ má²nio² hlaih³ tsí³ dí², quí¹hliá² ca³juáh³ Po¹ hi³ tiú²uú² chau²¹ jmái¹ hi³ jenh¹³ dí². Jmí¹ lí²¹ jáun² ja³taunh²¹ dí² quionh³ la³ tí³ can³² jmái² ñí¹ rón²¹ mu² pa²¹ jáun².

Po¹ tsau³² ti³ já¹ juú² Jerusalén

21 1 Jmí¹ má²lí²háih¹ jnoh¹ jáun² jái¹³ quiúnh¹ tsá² reh² dí² hí³ né³, ca³tauh²¹ jnoh¹ mu² pa²¹ hi³ ngau³ tá²chi²¹ la³ ti³ hué³² Cos nio² chu³ jmái². Ní¹ má²tun³ jmái¹ jáun² ca³cháu³² jnoh¹ siáh³ hué³² Rodas nio² chu³ jmái², jmí¹ lí²¹ jáun² ca³cháu³² jnoh¹ siáh³ juú² Pátara. 2 Juú² Pátara jáun² né³ ca³lí³ zia³² cáun² mu² siáh³ siáh³ hi³ tsó³² ca³la³ ti³ hué³² Fenicia. Jáun² ca³tauh²¹ jnoh¹ mu² jáun² hi³ ngau³ jnoh¹. 3 Jmí¹ ca³tí³ cun³ cá² tsó¹³ jui³² ca³neh²¹ jnoh¹ hué³² Chipre nio² chu³ jmái² ti³ cuá² cáun¹; cáun² ca³nga¹ bíh¹ jnoh¹ ní¹ jáun², hi³ ngau³ jnoh¹ tá²chi²¹ la³ ti³ hué³² Siria. Jáun² ca³cháu³² jnoh¹ juú² Tiro nio² can³² jmí²miih²¹, juú² hín¹³ hué³² Siria. Ní¹ jáun² ca³quiú² tsú² cu³tiá³ mu² qui¹hliá² ní¹ jáun² hniáuh³² huéh³ tsú² lío²¹ hi³ tío³. 4 Ní¹ jáun² ca³jenh² jnoh¹ tsá² má²hain²¹ ti³ con² Ti³² Juo¹³ dí², jáun² ca³tauh¹³ jnoh¹ quiau³ jmái¹ ní¹ jáun² quiúnh¹ tsá² hí³. Jáun² tsá² hí³ ca³záih³ Po¹ jái¹³ hi³ cue³² Jmí²chí³ Chun¹ hñu³ tsí³, hi³ tiá² hniáuh³² tsó³² Po¹ ti³ Jerusalén. 5 Ti³la³ cun³ jáun² ca³hue¹³ bíh¹ jnoh¹ jmí¹ ca³tsin¹³ quiau³ jmái¹ jáun². Ca³la³ jín³² jáun² bíh¹ tsá² reh² dí² tsá²mi³ tsá²ñuh² ca³la³ má²quionh³ jón²zfh¹ hi³ ca³ñí¹jau² jnoh¹ ti³ jenh³ juú², jáun² can³² jmí²miih²¹ jáun² ca³dí¹jñi²¹ jnoh¹ hi³ ca³lien¹ jnoh¹ Dió³². 6 Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³háih¹ jnoh¹ jái¹³ quiúnh¹ tsú², jáun² ca³tauh²¹ jnoh¹ siáh³ mu² pa²¹ jáun²; cun³ jáun² bíh¹ ca³jín³² tsá² hí³ hi³ ja³tanh²¹ hñú¹³. 7 Hi³ ca³hué² jnoh¹ jáun² juú² Tiro ca³cháu³² jnoh¹ juú² Tolemaida. Juú² jáun² ca³cuen¹ jnoh¹ cuo² quiúnh¹ tsá² reh² dí², jáun² ní¹ jáun² ca³tauh¹³ jnoh¹ cú² jmái¹ quiúnh¹ tsú². 8 Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² ngau³ jnoh¹ siáh³ jui³² ta³ quiúnh¹ Po¹, jáun² ca³cháu³² jnoh¹ juú² Cesarea. Ní¹ jáun² ñéi¹ jnoh¹ hñú¹³ Pí²liéi¹, jan² ti³² ngai³² jái¹³ quioh²¹ Dió³², tsá² jmí¹ ná¹lí³ hí³ quiaun³ tsá² ca³lin³ hí³ tsá² jniá³ jmí¹ tsí³, tsá² ca³quianh³ hí³ tsá² reh² dí² jmí¹tin². Jáun² hñú¹³ tsá² hí³ ca³tauh¹³ jnoh¹. 9 Pí²liéi¹ hí³ jmí¹ tionh¹ quiun³ tsá¹mái¹³ jon², tsá² ná¹lín³ ti³² jè¹ Dió³². 10 Má²hia³jáun¹³ ca³lá² tiauh² jnoh¹ la³ cun³ jmí¹ cá¹chó²¹ jan² tsá² jmái² Ágabo ti³² jè¹ Dió³², tsá² ja³ ti³ Judea, hi³ ca³ñí¹jie¹³ tsú² jnoh¹. 11 Hi³ jáun² tsá² hí³ ca³can³ láu² hñéih¹ Po¹ hi³ ca³hñéih³ cuá² ta³ hnga². Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³juáh³ la³ lá²:

—Jmí²chí³ Chun¹ juáh³ hi³ jmu³ tsá² judíos la³ lá² já¹ juú² Jerusalén ní¹con² tsá² quioh²¹ láu² lá², hi³ jáun² jienh³ tsú² siáh³ ní¹con² tsá²cá²jo²¹.

12 Jmí¹ má²lí²nái¹³ jnoh¹ la³ ní² né³, ca³za¹³ jnoh¹ Po¹ quiúnh¹ tsá² juú² Cesarea hi³ tiú²uú² tsó³² tsú² cú²jueh³² ti³ Jerusalén. 13 Ti³la³ Po¹ né³ ca³juáh³:

—¿He³ láih³² sa³ uoh³² hnoh² hi³ hliah²¹ náh² tsin³² jná¹³? Ti³la³ cáun² tán¹ bíh¹ má²nio² tsin³² jná¹³, uá¹jinh¹ hi³ jún³ jná¹³ já¹ juú² Jerusalén

cun³ñí¹ hi³ ca³tin¹ Jesús Tí³² Juo¹³ dí², jun³juáh¹³ jmáh³la³ hi³ hñe³ yáh³ tsú² jná¹³.

14 Tí³la³ tiá² ca³tiau¹³ yáh³ jnoh¹ hi³ tí¹ jéinh¹ jnoh¹ jmí¹ tsí³ tsú², jáun² ca³tunh²¹ bíh¹ jnoh¹ cú²jueh³², jáun² ca³juoh²¹ jnoh¹ la³ lá²:

—Cáun² cuí¹ jmu¹ bíh¹ Dió³² la³ cun³ hi³ hnió³ jmu³.

15 Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³jmú¹³ jnoh¹ re² lío²¹ quiú¹³ hi³ ngau³ jnoh¹ jui³² má²tiáuh¹ tí³ Jerusalén. **16** Ma³ jan² tsá² reh² dí² tsá² zian² juú² Cesarea jáun² ca³ñí¹taunh¹ quiúnh¹ jnoh¹, jáun² tsá² hí³ ca³ñí¹jau² jnoh¹ hñú¹³ jan² tsá² jmái² Mnasón, tsá² hué³² Chipre. Tsá² hí³ jmí¹ la³ má²hen² tí³ con² Tí³² Juo¹³ dí² la³ cun³ jmí¹tin² máh³, jáun² hñú¹³ tsá² hí³ bíh¹ ca³tauh¹³ jnoh¹.

Po¹ tsa³jien³ Jacobo

17 Jmí¹ cá¹cháu²¹ jnoh¹ já¹ juú² Jerusalén né³, hiún² lín³² bíh¹ tsí³ tsá² reh² dí² ca³he³ jnoh¹. **18** Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² ca³ñí¹quiúnh¹ jnoh¹ Po¹ hi³ tsa³jien³ tsú² Jacobo hñú¹³. Hñú¹³ Jacobo hí³ ca³ngih³² siáh³ la³jín³² tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ cuáh³². **19** Jáun² Po¹ ca³cuéh³ cuo² hi³ jan² hi³ jan² tsá² hí³; jmí¹ lí²¹ jáun² né³, ca³chá³ dí² re² tso² la³jí³² hi³ má²ca³jmú³ Dió³² ñí¹con² tsá²cá²jo²¹ cun³quionh³ hnga² dí². **20** Jmí¹ má²lí²niéi³² jáun² tsá² hí³ jái¹³ ní² né³, jlánh¹ ca³ma³quien² tsú² Dió³². Jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ca³záih³ dí² Po¹ la³ lá²:

—Tí³la³ sá¹ní² jie³ reh², ca³la³ juóun³² mei²¹ bíh¹ tsá² judíos má²taunh³² ta²¹, hi³ la³jín³² tsá² hí³ né³, hniá¹ bíh¹ hi³ ma³tí³² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés. **21** Tsá² hí³ má²ca³nái³² hi³ hnú² néh¹ hieh³² tsá² judíos tsá² tiáunh¹ hué¹³ tsá²cá²jo²¹ hi³ tiú²uú² hniáuh³² ma³tí³² tsú² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés, hi³ tiú²uú² hniáuh³² tiú³² tsú² chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian² tsá¹míh¹ jon², hi³ tiú²uú² ma³tí³² tsú² la³ cun³ hi³ ná¹ngí²³ dí². **22** Jáun² né³, ¿ha³ lánh³ jmú¹³ dí²? Quí¹ má²ta²¹ má²lí³ ñí³² bíh¹ tsú² hi³ má²cuán² hnú² ñí¹ lá². **23** Tí³ chú³² jmu³ hnú² la³ cun³ hi³ juáh¹³ jnoh¹ lá²: Quí¹ ja¹ quiú¹³ dí² lá² zian² quiun³ tsá² má²ná¹lái²¹ jái¹³ quionh³ Dió³². **24** Jáun² né³, jan³² tsá² lá², ma³jí¹³ hnú² jmí¹ honh² quiúnh¹ tsá² lá² la³ cun³ hi³ ná¹ngí²³ dí² tsá² judíos; hi³ ma³hmah²¹ siáh³ la³ cun³ hi³ tsa³hín³ quioh²¹ tsú². Ní¹ má¹ca³ma³tí³² tsú² jái¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² quionh³ Dió³², má¹jáun² má²lí¹³ zéi³² tsú² chí¹ mi³láu³ nio². Jáun² la³jín³² tsáu² lí³ ñí³² hi³ tiá² la³ tson² yáh³ la³ cun³ jái¹³ hi³ má²ca³nái³² tsú² jáun², tí³la³ hnú² bíh¹ jan² tsá² má²tí³² liei²¹ jáun² quiú¹³. **25** Tí³la³ hi³ ca³tin¹ tsá²cá²jo²¹ tsá² má²ca³taunh³ ta²¹ má¹ná¹, má²ca³zen¹³ bíh¹ dí² cáun² sí² ñí¹con² tsú² hi³ rá¹juáh³ la³ cun³ hi³ má²ca³lái¹³ dí², uá¹la³ cun³ hi³ tiá² hniáuh³² cuh³ tsú² ngú³ quioh²¹ jáh³ má²ca³jngih³ tsú² ñí¹con² dió³² tsá² láin¹, tiá² chú³² cuh³ tsú² jmi², sa³jun³ ngú³ quioh²¹ jáh³ cuounh³² tsú² láí¹, jí³ tsá²mi³ tsá²ñuh² ní² siáh³ tiá² hniáuh³² jmu³ juón¹ quionh³ tsá²ján² tsá²ján².

Má²tson¹³ tsú² Po¹ hñu³ cuáh³² chín¹

26 Jáun² ca³jan³ Po¹ tá¹ quiun³ tsá²ñuh² hí³. Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² né³ ca³jmú³ tsú² hí³ lí³ jí² jmí¹ tsí³ quionh³ tsá² hí³ la³ cun³ hí³ ná¹ngi²³ tsá² judíos. Jmí¹jáun² ñéi¹ Po¹ hñu³ cuáh³² chín¹ hí³ ca³ñí¹zeh¹ dí² tsá² tiáunh¹ cuáh³² jáh³ jmái¹ jéi³²í¹ hniauh³ hí³ lí³ jí² jmí¹ tsí³ dí² tiáunh¹, hí³ jáun² jmái¹ jáun² jmí¹ cuen³ Po¹ jáh³ joh¹ ma³ quin³² ma³ jan³² tá¹ quiun³ tsá² hí³ hí³ jngih³ ñí¹con² Dió³².

27 Jmí¹ má²ñí¹hián² jáun² quiau³ jmái¹ quioh²¹ tsú², jmí¹jáun² ma³ jan² tsá² judíos zian² hué³² Asia ca³lí³ cuóun³² Po¹ hñu³ cuáh³² chín¹, jmí¹jáun² la³jui³² ca³zió³ tsú² tsí³ tsá² tionh² hí³ hí³ zanh³ tsú² Po¹, **28** hí³ ca³hóh³² hí³ ca³juáh³ la³ lá²:

—iHnoh² tsá² ziaun² dí² hué³² Israel lá², ma³hau¹ jnoh¹! Tsá²ñuh² lá² jlánh¹ hún¹ ngi³² tá¹ cáun² hngá¹máh³ hí³ má²can² tsáu² hí³ lí³hon² tsú² tsá²co¹ dí², jí³ liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés, la³ má²quionh³ jí³ cuáh³² lá² quiú¹³ dí². Hí³ hí¹ la³ tí³ tsá²cá²jo²¹ má²cuá²jan² tsú² hñu³ cuáh³² lá² quiú¹³ dí², hí³ má²cuá²hlih¹.

29 Ca³juáh³ tsú² la³ ní² quí¹hliá² ca³jfen³² tsú² Po¹ jmí¹tin² já¹ juú² hí³ quionh³ tsú² jan² tsá² jmái² Trófimo tsá² zian² juú² Éfeso, jáun² lí¹ ca³lín¹³ tsú² hí³ má²cuá²jan² Po¹ tsá² hí³ hñu³ cuáh³².

30 Jáun² la³jui³² tiá³ siaun³² taunh³ bíh¹ tsá² juú², hí³ ca³cuú² ca³ngih³² ca³la³ né³² cánh³. Jmí¹jáun² ca³ñí¹hmá¹ ñí¹cuonh¹³ dí² Po¹ hí³ ca³chin² dí² cheih³², jáun² la³jui³² ca³jna³ dí² siáh³ ho³hñú¹³ cuáh³².

31 Jmí¹ má²jngih³ cu³tí³ bíh¹ tsú² Po¹ la³ cun³ jmí¹ ca³lí³ ñí³² juo¹³ hliáu³ tsá² romanos hí³ tiá³ siaun³² lín³² bíh¹ má²tiáunh¹ la³jín³² tsá² juú² Jerusalén. **32** La³ cun³ jmí¹jáun² ca³teh³ juo¹³ hliáu³ hí³ hliáu³ tsá² ná¹chín¹ joh¹ la³ má²quionh³ hliáu³ ñí¹ hná¹ jáun², jáun² cú²hé² ja³taunh²¹ dí² ñí¹ ná¹ngih³² jáun² tsá² hí³. Jmí¹ ca³jfen³² tsú² tsá² lín³ hí³ juo¹³ hliáu³ né³ la³ má²quionh³ tsá² quionh³, tiú²uú² ca³quiunh³ yáh³ tsú² Po¹. **33** Jmí¹jáun² cuan³ tsá² lín³ juo¹³ hliáu³ ñí¹ zenh¹ Po¹ hí³ ca³zanh³ Po¹ hí³ ca³jmú³ tsú² héih³² hí³ hñe³ tsú² Po¹ quionh³ tun³ cá²den¹ná¹. Jáun² ca³ngái³ tsú² siáh³ hí³ hin² tsánh² Po¹, hí³ he³ lí²jmú³.

34 Tí³la³ tsá² jmí¹ ná¹ngih³² hí³ má¹ná¹, tiú² jan³² lín³² bíh¹ ca³taunh³, hí³ jáun² lí¹ tiá² ñí³² he³ jái¹³ ne³ bíh¹ juo¹³ hliáu³ lí³, quí¹ cú²tiú² cú²jan³² lín³² bíh¹ tiáunh¹ tsú². Jáun² juo¹³ hliáu³ hí³ ca³jmú³ héih³² hí³ cu³tsa³² jan³ cú²jueh³² hliáu³ Po¹ ñí¹ lí³ hñú¹³ hliáu³. **35** Jmí¹ ca³cha³taunh¹ hliáu³ jmíh¹ ta³² hí³ hí¹jan² Po¹, jáun² ja¹ uá¹ hen² bíh¹ Po¹ ca³jan³ tsú² chí³cuú² quí¹hliá² jlánh¹ chí¹ñí¹ já²taunh¹ tsá² hí³ hí³ hnió³ jmu³ hian² tsí³. **36** Tsá² hí³ né³ hí¹hóh³² la³jín³² hí³ hí¹juáh²³:

—iCu³tí³ cuí¹ jngih¹³ mí¹ tsá² lín¹ ní²!

Po¹ cue³² jú¹ tson² quioh²¹

37 Jmí¹ ca³ti³ ñí¹tanh¹³ tsú² Po¹ hñú¹³ hliáu³ jáun², jáun² Po¹ ca³mí³ jái¹³ ñí¹con² juo¹³ hliáu³ hí³ hi³ ca³juáh³:

—¿Tiá¹ lí¹³ juoh²¹ cu³tiá³ quiúnh¹ jná¹³?

Jáun² juo¹³ hliáu³ hí³ ca³juáh³:

—¿Hí¹ tin² máh³ hnú² hléh¹ jú¹ griego dúh¹? 38 ¿Há¹ jun³juáh¹³ hnú² tsá² hué³² Egipto dúh¹, tsá² ca³jmú³ hniéi² quionh³ tsá² ho² ta²¹, tsá² ca³lí³ zian² quiún³ mei²¹ tsá² jngih² tsáu² joh¹, hi³ ca³ñí¹táunh¹ quionh³ dí² la³ ti³ hué³² quiéin²?

39 Hi³ jáun² Po¹ ca³juáh³:

—Tsá² judío juú² Tarso bíh¹ jná¹³, cáun² juú² quien² ti³ Cilicia. Juenh² jmu³ honh², cué¹ tiá³ jái¹³ hi³ lienh¹ jná¹³ tsá² ní².

40 Jmí¹ má²lí²cué³² juo¹³ hliáu³ jái¹³ né³, ca³náu² Po¹ hná¹³ ta³², hi³ ca³háí³² cuo² hi³ ca³jmú³ lin¹ hi³ tiánh³² tsá² hi³ tie³. Jáun² jmí¹ má²tionh² tsá² hí³ tie³ né³, ca³hléh³ Po¹ jú¹ hebreo ñí¹con² tsá² hí³ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

22 1 —Hnoh² tsá²cáu³ ji³ tsá²daun³², re² niéi² náh² jái¹³ hi³ má¹tson¹³ jná¹³ lá² ñí¹con² hnoh² ta³né³².

2 Jmí¹ má²lí²niéi³² jáun² tsá² hí³ hi³ dí¹hle³² Po¹ jú¹jma² hebreo né³, ti³ lí³mí¹ tie³ ca³tiánh³ bíh¹ tsú². Jáun² Po¹ ca³záih³ siáh³ tsá² hí³:

3 —Tsá² judío tsá² juú² Tarso bíh¹ jná¹³, juú² hín¹³ ti³ Cilicia, ti³la³ jái¹³ juú² Jerusalén lá² bíh¹ ca³cuon³ jná¹³. Ja³bí¹ tsá² ca³ma³ta² ti³² Gamaliel yáh³ jná¹³ uá²jai³², tsá² hí³ ca³ma³ta² jná¹³ ca³la³ cun³ tán¹ cun³ hián² héih³² hi³ rá¹tioh³ ñí¹ liei²¹ hi³ hiauh³ tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí².

Huen² jná¹³ jlánh¹ ca³lí³ hniá¹ ná¹ hi³ má¹zián¹³ ná¹ la³ cun³ hi³ ti³² tsí³ Dió³², la³jmí¹ ná¹hniá¹ hnoh² ní² ta³né³². 4 Jmí¹tin² jlánh¹ jmí¹ jmu² jná¹³ hian² tsin³² ñí¹con² tsá² má²tiáunh¹ jui³² quioh²¹ Jesús, hí¹ la³ ti³ jmí¹ jngih³² jná¹³ tsú². Hi³ tsá²mi³ tsá²ñuh² bíh¹ tsú² ca³ma³tson¹³ jná¹³ jmí¹tin², hi³ ca³quí¹ ca³tonh¹ jná¹³ hñu³mí¹ñí². 5 Jáun² tsá² cuá¹lín³ mí²tsá² hien¹ quionh³ la³jín³² tsá²daun³² lí¹³ cué³² jú¹ tson² ca³ti²¹ hi³ ní². Ja³bí¹ tsá² hí³ siáh³ ca³cué³ jná¹³ sí² hi³ ca³tin¹ tsá² judíos reh² dí² zian² jái¹ juú² Damasco; hi³ jáun² ñéi¹ jná¹³ ñí¹ jáun² hi³ jmí¹ já¹zánh²¹ jná¹³ tsá² má²tiáunh¹ jui³² quioh²¹ Jesús, hi³ jmí¹ já¹jan³² jná¹³ tsú² ca³la³ hi³ ná¹hñei²¹ ti³ jái¹ juú² lá², hi³ jmí¹ jmuh¹ jnoh¹ tsú² ñí¹ lá².

Po¹ cha³² ha³ lánh³ rón³² ca³ti² cá²jéinh³² jmí¹ tsí³

(Hechos 9:1-19; 26:12-18)

6 ”Ti³la³ tá¹la³ cuá¹ñe² jná¹³ jáun² hú¹ jui³² né³, jmí¹ má²ñí¹chau²¹ jná¹³ jái¹ juú² Damasco, jáun² cu³diá²jan² jmí¹ táin³ jná¹³ cáun² joh¹ pin³ lín³² hi³ ja³ hñu³mi³cuú² cun³ chi³hiú²; 7 la³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ ca³tánh³ jná¹³ cu³hna²¹ jáh³. Jmí¹jáun² ca³nái³² jná¹³ cáun² ho³ tsáu² hi³ ñí¹juah²¹: “Hnú² Saulo, Saulo, ¿he³ láih³² jmuh³² hnú² hian² honh²

ñí¹con² jná¹³?” **8** Hi³ jáun² jná¹³ ca³ngái³²: “¿Hin² bí¹ tsánh² hnú² Tí³²?” Jáun² Tsá² hí³ ñí¹ca³juáh³: “Jná¹³ bíh¹ la³², Jesús Tsá² Nazaret Tsá² jmoh¹ hnú² hian² honh²”. **9** Ca³jíe³ bíh¹ tsá² jmí¹ quiúnh¹ jná¹³ joh¹ jáun², tí³la³ tiá² ca³ngí¹³ yáh³ tsú² hí³ ñí¹ca³hléh³ jáun² tsáu². **10** Jmí¹jáun² ca³juo³ jná¹³ tsú²: “¿He³ bí¹ hniáuh³² jmu¹ jná¹³ né³ Tí³²?” Jáun² jmí¹jáun² ca³zái³ jná¹³ Tí³² Juo¹³ dí²: “Náu², cua³² jui³² hún¹ nú² tí³ Damasco. Hi³ jáun² ñí¹ jáun² lí³ ñíh¹³ hnú² la³jí³² la³ cun³ hí³ ca³tin¹ hnú² jmúh¹³”. **11** Tí³la³ joh¹ zín³ lín³² hí³ ca³jíe³² jná¹³ jáun² né³ ca³jmú³ hí³ ca³táin³ jná¹³, jáun² tsá² jmí¹ quiúnh¹ hí³ bíh¹ jná¹³ ca³zanh³ uón³² hí³ ca³jau³ tí³ já¹ juú² Damasco.

12 “Hi³ jáun² ñí¹ jáun² jmí¹ zian² jan² tsá²ñuh² jmái² Ananías, jan² tsá² la³ má²tí³² re² lín³² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés. La³jín³² tsá² judíos zian² juú² jáun² jmí¹ tanh² ta²¹ tsá² hí³. **13** Jáun² Ananías hí³ ca³ñí¹jíe¹³ jná¹³. La³ cun³ jmí¹ cá¹chó²¹ jáun² tsú² ca³juáh³: “Hnú² reh² Saulo, ijíe¹ siáh³ cónh³ hí³ hmai²¹!” La³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ ca³tauh² siáh³ re² mí¹ñí³² jná¹³. **14** Jmí¹jáun² ca³zái³ tsú² jná¹³ la³ lá²: “Dió³² Juo¹³ tsá²haun³² dí¹hio³ nú¹deh³ dí² má²ca³quianh³ hnú², hí³ hnió³ tsú² hí³ lí³ ñíh¹³ hnú² la³ cun³ hí³ lín²³ tsú² jmu³, jí³ hí³ lí¹³ jien¹ hnú² siáh³ hnga² Tsá² Chun¹, hí³ náih¹³ hnú² siáh³ jē¹ Tsá² hí³. **15** Quí¹ hnú² bíh¹ ca³tin¹ cuá¹náuh² jái¹³ quioh²¹ tsú² ñí¹con² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ ca³tí²¹ la³jí³² hí³ ca³jíeh³ nú² jí³ hí³ ca³niéih² nú² ní² siáh³. **16** Jáun² né³, ha³ lí² ján², cuí¹ zaun²¹ nú² jmái² hí³ teh¹ nú² Tí³² Juo¹³ dí², hí³ jáun² hin³ tsú² tso³ quián¹³ hnú²”. La³ ní² ca³juáh³ Ananías hí³.

17 “Hi³ jáun² jmí¹ cuanh²¹ jná¹³ siáh³ já¹ juú² Jerusalén lá² né³, ca³ñí¹lien¹ jná¹³ Dió³² hñu³ cuáh³² chín¹. Jmí¹jáun² ca³jnia³ Tí³² Juo¹³ dí² jéin³² jná¹³ **18** hí³ ca³juáh³ la³ lá²: “Háun¹ nú², tia³jui³² cua³han² já¹ juú² lá², quí¹ tsá² juú² lá² cun³ tiá² héi³² bíh¹ jái¹³ hí³ hléh¹³ hnú² ca³tin¹ jná¹³”. **19** Jáun² jná¹³ né³ ca³juánh³²: “Hnú² Tí³² Juóu³² jná¹³, já² la³jín³² bíh¹ tsá² juú² lá² ná¹ñí³² hí³ jná¹³ jmí¹ ñe² la³jí³² cuáh³² quiú¹³ jnoh¹ tsá² judíos, hí³ jmí¹ ñí²jan³² jná¹³ tsú² hñu³mí¹ñí² tsá² má²taunh² hnú² ta²¹ jmí¹jáun², hí³ jmí¹ quiunh³² jná¹³ tsú² siáh³. **20** Ja³bí¹ la³ jáun² jmí¹ ca³táin² jáun² jmí² quioh²¹ hla¹ Tié³ tsá² ca³náu² hí³ jái¹³ hí³ ca³tin¹ hnú², ja³bí¹ ñí¹ jáun² jmí¹ zenh¹ jná¹³ hí³ hún¹ ná¹ cá²hon³ quiúnh¹ tsá² ca³jngih³ hí³ Tié³, hí³ ca³hmá³ jná¹³ siáh³ ha¹ tsá² ca³jngah³ tsú² hí³”. **21** Tí³la³ Tí³² Juo¹³ dí² ca³juáh³ ñí¹con² jná¹³: “Cua³², quí¹ hnú² bíh¹ zei²¹ jná¹³ ñí¹con² tsá²cá²jo²¹ tsá² zian² ñí¹ uóunh³”.

Cáun³² siáh³ Po¹ juo¹³ hliáu³

22 Ca³nái³² bíh¹ tsú² re² hí³ ca³juáh³ Po¹ la³ñí¹; tí³la³ jmí¹ má²lí²juáh³ Po¹ la³ ní² né³, ca³tí³ ca³hóh³² bíh¹ tsú² siáh³ hí³ ca³juáh³:

—iCuí¹ jún¹³ mí¹ tsá² lín¹ ja³ juón¹ ní²! iTiá² ca³tí²¹ yáh³ zian² tsá² la³ ní²!

23 La³ má² ná¹ tí² ná¹ hóh³² jáun² bíh¹ tsá² hí³, hi³ ná¹quí² ná¹zen² ha¹, hi³ ná¹quí² ná¹ziauh³² siáh³ hliáu² chí³cuú², **24** jáun² cu³tsa³² bíh¹ jmí¹ ca³jmú³ juo¹³ hliáu³ héih³² hi³ jan³ hliáu³ Po¹ tí³ ñéih³ hñú¹³. Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³jmú³ dí² héih³² hi³ pan³ tsú² Po¹ quionh³ hñú¹jméi¹³, hi³ jáun² chá³² Po¹ he³ ca³tí²¹ sa³ tí³ hóh³² lín³² tsá² hí³. **25** Jmí¹ má²lí²hñéi³² tsú² jáun² Po¹ tiá³ lín³² né³, hi³ jmí¹ má²pan³ dí² quionh³ hñú¹jméi¹³ jáun², jáun² Po¹ ca³záih³ hliáu³ tsá² chín¹ zenh² có³² jáun² la³ lá²:

—¿Hí¹ jmu² héih³² liei²¹ hi³ lí¹³ pan¹³ hnú² jan² tsá² romano ta³ tiá² má²lí²quiánh² nú² jú¹ tson² quioh²¹ tsú²?

26 Jmí¹ má²lí²niéi³² hliáu³ tsá² chín¹ jái¹³ ní² né³, ca³ñí¹zeh¹ juo¹³ la³ lá²:

—¿He³ dá² ñi³jmu³² hnú²? Já² la³ tsá² romano bíh¹ tsá² ó³².

27 Jmí¹ jáun² ja³ juo¹³ hliáu³ tsá² chín¹ ñí¹ zenh¹ jáun² Po¹, hi³ ca³ngáih³ dí² jái¹³ lá²:

—¿Hí¹ cu³tí³ bíh¹ tsá² romano hnú²?

Jáun² Po¹ ca³juáh³:

—Ján³.

28 Jáun² juo¹³ hliáu³ ca³záih³ siáh³ Po¹:

—Tí³la³ ca³tin¹ jná¹³ má¹ ná¹, hliáu³ lín³² bíh¹ quie³ ca³cáin³ hi³ ca³lín³ jná¹³ tsá² romano.

Jáun² Po¹ ca³juáh³ siáh³:

—Tí³la³ jná¹³ dá² má²lín³ la³ cun³ jmí¹ ca³lí³zian² bíh¹.

29 Jmí¹ jáun² la³jui³² ca³tiánh³ tí³ có³² tsá² jmí¹ má²cán³ hí³ jú¹ tson² quioh²¹ Po¹, hí¹ la³ tí³ hnga² yáh³ juo¹³ hliáu³ ca³juénh² jmí¹ ca³lí³tsin² tsú² hi³ tson² bíh¹ la³ tsá² romano bíh¹ Po¹, quí¹hliá² jmí¹ má²lí²hñéi³² dí² tsú².

Má²zenh² Po¹ ñí¹ta²¹ chín¹ quioh²¹ tsá² judíos

30 Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² jmí¹ hnió³ juo¹³ hliáu³ lí³ ñi³² he³ tso³ chá³² tsá² judíos quioh²¹ Po¹, jáun² ca³chin² dí² tsú², hi³ ca³zen³ dí² siáh³ jái¹³ hi³ ngih¹³ tsá² ná¹lín³ mi³jmú³ la³ má²quionh³ la³jín³² tsá² ná¹ñí¹ hué³². Jmí¹ jáun² ca³jan³ tsú² Po¹ hi³ ca³ñí¹zinh² dí² ja¹ ñí¹ ná¹ngih³² jáun² tsá² hí³.

23 1 Jmí¹ jáun² né³, Po¹ ca³jé³ chí¹tiá³ ñí¹ ñí¹ tionh¹ tsá² ná¹chín¹ hí³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnoh² reh², la³ tí³ ta³né³² tiá² lin¹ cha³² yáh³ tso³ jmí¹ tsin³² jná¹³ hi³ juáh¹³ hi³ tiá² má²ca³ma³tí²¹ jná¹³ ñí¹con² Dió³² la³ cun³ ca³tí²¹.

2 Jáun² Ananías tsá² cuá¹lín³ mí²tsá² hien¹ ca³jmú³ héih³² ñí¹con² tsá² tionh² cu³héin¹ Po¹, hi³ pá³ tsú² ho³ Po¹. **3** Jáun² Po¹ né³ ca³záih³ tsá² hí³ la³ lá²:

—iHnú² dá² cáun² hná¹ hiah³² tiáu² jmáh³la³ tí³ coh³ bíh¹, ja³bí¹ Dió³² po³ siáh³ hnú²! ¿Há¹ jun³juáh¹³ hi³ jáun² ñíh³ hnú² ñí¹ ní² hi³ rá¹tsih³²

nú² héih³² la³ cun³ juáh³ liei²¹? ¿He³ láih³² sa³ chín¹ dí¹ huen² bíh¹ hnú² ñi³ jmuh³² la³ siáh³ la³ cónh³ bíh¹ hi³ rá¹ juáh³ jáun² liei²¹?

4 Jáun² tsá² jmí¹ tionh¹ hí³ có³² jáun² ca³ záih³ Po¹:

—¿Hí¹ hnú² la³ ca³ tin¹ jin¹³ tsá² cuá¹ lín³ mí² tsá² híen¹ quian²¹ Dió³²?

5 Jáun² Po¹ ca³ ngái³ la³ lá²:

—Tiá² jmí¹ ño¹ jná¹³ reh² hi³ lín³ tsá² ní² mí² tsá² híen¹; quí¹ ñi¹ Sí² rá¹ juáh³ la³ lá²: “Tiá² hniáuh³² hléh¹ hnú² jú¹ hlah³ quioh²¹ tsá² ho² ta²¹”.

6 Jmí¹ ca³ lí³ tsin² jáun² Po¹ hi³ tsá² ná¹ ngih³² hí³ la³ ná¹ lí³ tun³ nió³, cun³ nió³ tsá² saduceos, hi³ cun³ nió³ siáh³ tsá² fariseos, jmí¹ jáun² ca³ hléh³ dí² tiá³ hi³ ca³ juáh³ la³ lá²:

—Hnoh² reh², jan² tsá² fariseo bíh¹ jná¹³, tsá² cá² mí¹ zionh² tsá² fariseos. Jáun² né³, iné³² má² cán³ tsú² jú¹ tson² ca³ ti²¹ hi³ jná¹³ taunh³² ta²¹ hi³ jenh¹³ siáh³ tsá² má² cá² tsan³!

7 Jmí¹ má² lí² juáh³ jáun² Po¹ la³ ní² né³, ca³ juónh³ tsá² saduceos cú² zúnh² quionh³ tsá² fariseos, jmí¹ jáun² lí³ tsú² tun³ tsoh³. 8 Hi³ jáun² la³ jáun² lí³ quí¹ hliá² tiá² ta²¹ taunh³² yáh³ tsá² saduceos hi³ jenh¹³ dí² já¹ hla¹, hi³ juáh²³ siáh³ hi³ tiá² tsá² cuú² tsá² ta³ Dió³² zian², hi³ sa³ jun³ tsá² cuú² tsá² chín³ ní² siáh³; ti³ la³ tsá² fariseos má¹ ná¹, taunh³² bíh¹ ta²¹ la³ jí³² hi³ jáun². 9 Hi³ jáun² la³ jín³² tsá² hí³ ca³ ti³ ca³ hóh³², jáun² ma³ jan² ti³² liei²¹ ja¹ quioh²¹ tsá² fariseos hí³ ca³ jmú³ zenh² hi³ ca³ juáh³ la³ lá²:

—Tiá² lin¹ hi³ hlah³ chauh¹ yáh³ jnoh¹ quioh²¹ tsá² ñuh² lá², quí¹ tiá² né¹ yáh³ dí² ho³ sa³ jan² tsá² cuú² tsá² chín³ má² ca³ hléh³ ñi¹ con² tsú², ho³ lá² dá² jan² tsá² cuú² tsá² ta³ Dió³².

10 Cun³ ñi¹ hi³ hliá² jmí¹ má² ná¹ jín²³ lín³² tsá² hí³, jáun² cu³ tsa³² jmí¹ ca³ jmú³ juo¹³ hliáu³ héih³² hi³ tsa³ chin² tsú² cú² jueh³² Po¹ ja¹ jáun² hi³ jón³² siáh³ hñú¹³, quí¹ hi³ juénh² tsú² ní² lí¹ jun² Po¹, quí¹ ní² lí¹ ca³ jmú³ tsú² hná¹ jénh² nio² Po¹.

11 Hi³ jáun² hua² jáun² né³ ca³ ma³ jnia³² Ti³² Juo¹³ dí² ñi¹ con² Po¹ hi³ ca³ juáh³ la³ lá²:

—Tiá³ chá¹ honh² Po¹, quí¹ la³ jmí¹ má² lí² hléh¹ hnú² hi³ ca³ tin¹ jná¹³ já¹ juú² Jerusalén lá², la³ jáun² uá² jai³² hniáuh³² cuá¹ hléh¹ nú² siáh³ já¹ juú² Roma.

Má² cú¹ má² ren²¹ tsáu² jái¹³ hi³ jngih³ Po¹

12 Hi³ jáun² jmí¹ cá¹ jniá²¹ jáun² né³, ma³ jan² tsá² judíos ca³ ma³ cú¹ ma³ ren²¹ jái¹³ hi³ jngih³ Po¹. Má² tún² hmóu³² jáun² tsá² hí³ ca³ tanh² hú¹ mu³ héih³² hi³ tiá² má³² jmu³ hí¹ cú¹ pih²¹, sa³ jun³ hính³ jmí² jma³ ca³ la³ ti³ ñi¹ cá¹ chó²¹ jmái¹ hi³ jngih³ dí² Po¹. 13 Lín³ tun³ lón³² tsá² ca³ jmú³ jái¹³ jáun². 14 Jáun² ca³ ñi¹ táunh¹ dí² ñi¹ con² tsá² ná¹ lín³ mi³ jmú³ quionh³ tsá² daun³² tsá² ná¹ ñi¹ juú², hi³ ca³ ñi¹ juah²¹ la³ lá²:

—Má²tún² hmóu³² lá² jnoh¹ má²lí²tanh¹³ hú¹mu³héih³² hi³ tiá² cú¹ tiá² hnáih¹³ jnoh¹ hí¹ cú¹pih²¹ ca³la³ ñí¹ ca³jngih¹³ jnoh¹ Po¹. **15** Jáun² né³, zen² hnoh² jái¹³ ñí¹con² juo¹³ hliáu³ quiúnh¹ náh² tsá² ná¹ñí¹ hi³ ja³jan² tsú² siáh³ Po¹ ta³ máh¹ hnoh². Juoh¹ hnoh² juo¹³ hliáu³ hi³ hnáu² hnoh² ngáih¹ re² lín³² jú¹ tson² quioh²¹ Po¹. Jáun² jnoh¹ tsá¹tan¹³ Po¹ hú¹ jui³² hi³ jngih¹³ jnoh¹ ñeh² bíh¹ hi³ cuán¹³ tsú² ñí¹con² hnoh².

16 Tí³la³ jmí¹ ca³lí³ ñí³² nú²míh¹ jon² hiá¹ rainh²¹ Po¹ jái¹³ jáun² né³, la³jui³² ngau³ hi³ ca³ñí¹zeh¹ Po¹ jái¹³ jáun². **17** Jáun² ca³teh³ Po¹ hliáu³ tsá² chín¹ hi³ ca³záih³ dí²:

—Cuá²jan³² tiá³ nú²míh¹ lá² ñí¹con² juóuh³² nú², quí¹ zia³² cáun² jái¹³ hi³ tsa³zeh¹ tsú² juóuh³² hnú².

18 Jmí¹jáun² ca³ñí¹jan² hliáu³ tsá² chín¹ hí³ nú²míh¹ ta³ ñí¹ juo¹³ hi³ ca³juáh³:

—Po¹ tsá² cuá¹tson³ lí²tié³ jná¹³ hi³ lí²juáh³ hi³ já¹jan³² jná¹³ nú²míh¹ lá² ñí¹con² hnú², quí¹ zia³² cáun² jái¹³ quian³² hi³ záí³² hnú².

19 Jmí¹jáun² ca³zanh³ juo¹³ hliáu³ cuo² nú²míh¹ hí³, hi³ ca³ñí¹ngah¹ dí² jái¹³ jáun² ñí¹ tí³ có³², hi³ ca³juáh³:

—¿He³ jái¹³ quiánh¹ nú²?

20 Jáun² nú²míh¹ hí³ ca³juáh³:

—Tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹ má²lí²ma³cú¹ ma³ren²¹ jái¹³, hi³ jáun² má²záí³² tsú² hnú² hi³ cuá¹jan³² hnú² Po¹ ñí¹ta²¹ chín¹ tsa³háu², hi³ lí¹ ja³ma³cau² tsú² hnú² hi³ juáh³ hi³ nga³ re² jú¹ tson² quioh²¹ Po¹.

21 Su³uú² lí¹ táunh³ hnú² ta²¹; quí¹ lín³ tun³lón³² tsá² tau³ Po¹ hú¹ jui³² tsa³háu². Má²tún² hmóu³² jáun² tsá² hí³ má²lí²tianh² hú¹mu³héih³² hi³ hí¹ cú¹pih²¹ má³² tiá² cuh³ hi³ sa³jun³ hính³ jmái² ca³la³ ñí¹ ca³jngih³ Po¹. Jáun² ta³né³² cáun² má²ná¹jan³² tsú² hi³ chanh²¹ hnú² jái¹³ bíh¹ ha³ líh³ cuá¹jan³² nú² Po¹.

22 Jáun² juo¹³ hliáu³ hí³ ca³záih³ nú²míh¹, hi³ tiá² hin² záih³² hí¹ jan² hi³ má²lí²chá³² la³ jáun², jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ca³chanh³ dí² nú²míh¹ hí³.

Zen³ tsú² Po¹ ñí¹con² Fé³ tsá² ho² ta²¹

23 Jmí¹jáun² ca³teh³ juo¹³ hliáu³ hí³ gon³ hliáu³ tsá² chín¹ hi³ ca³záih³ dí²:

—Jmu³ hua³jan²¹ tun³ nio² hña³láun³ hliáu³ tsá² tsa³táunh¹ jui³² ta³, hnaih³² nio² quiú³ tsi²¹ quian³ siáh³ tsá² ná¹tsin¹ jáh³, hi³ cónh³ tun³ nio² hña³láun³ siáh³ tsá² ná¹quian³² hmá² zunh²¹. Hniáu³² tónh³² tsú² hua³jan²¹ hi³ tsa³táunh¹ cun³ la³ nio¹ ñu³ tí³ ca³nié² la³ tí³ juú² Cesarea.

24 Hi³ jmu³ siáh³ hua³jan²¹ gon³ gáun³ tsa³cuá¹ hi³ ca³tín¹ Po¹, hi³ tsa³jan² tsú² re² tín² ñí¹con² Fé³ tsá² ho² ta²¹.

25 Jáun² juo¹³ hliáu³ hí³ ca³zen³ cáun² sí² hi³ rá¹juáh³ la³ lá²:

26 “Hia² nú² Fé³ tsá² lín³ hnú² ta²¹ hi³ chín¹, jná¹³ la³² tsá² jmái² Claudio Lisias zein³² jná¹³ sí² lá² ñí¹con² hnú².

27 Jmí¹ ca³ma³tson¹³ tsá² judíos tsá² lá² hi³ jmí¹ má²jngih³ tsú², ti³la³ jmí¹ ca³li³ ño¹ jná¹³ hi³ tsá² romano bíh¹ la³ tsá² lá², jmí¹jáun² ñéi¹ jná¹³ quiúnh¹ hliáu³ joh² hi³ ca³ñí¹lion¹ jná¹³ tsú². **28** Jná¹³ né³ jmí¹ hnó²¹ li³ ño¹ hi³ he³ tso³ cha³² tsú² quioh²¹ tsá² lá², hi³ jáun² ca³ñí¹jan³² jná¹³ tsú² ñí¹ta²¹ chín¹ quioh²¹ tsá² judíos. **29** Ti³la³ tsá² hí³ má¹ná¹, cáun² lí¹ ca³tu³ ca³hna³ tsá² lá² la³ cun³ lí³ liei²¹ quioh²¹ hmóu³² bíh¹, hí¹ cú¹pih²¹ yáh³ tiá² ca³ti²¹ hi³ jngih³ tsú² tsá² lá², sa³jun³ ca³ti²¹ hi³ tanh¹³ tsú² hñu³mí¹ñí².

30 Jáun² jmí¹ ca³li³ ño¹ jná¹³ hi³ má²ca³ma³cú¹ ma³ren²¹ tsú² jái¹³ hi³ jngih³ tsá² lá², jmí¹jáun² ca³lén¹³ jná¹³ hi³ zein²¹ tsú² cú²jueh³² ñí¹con² hnú², ja³bí¹ ca³juo³ jná¹³ siáh³ tsá² tú² tsá² hna² tsú² hi³ ñí¹con² hnú² má²hniáuh³² chá³² tsú² tso³. [Cun³ ní² bíh¹ tí³ jái¹³ hi³ juanh³² jná¹³ ñí¹con² hnú²].”

31 Jáun² la³ cun³ lí³ héih³² hi³ má²lí²héi³ jáun² hliáu³ hí³, ca³jan³ Po¹ ta³ huá² ta³ nieí² jáun², hi³ ca³ñí¹jan² dí² la³ tí³ juú² Antípatris. **32** Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² ca³jín³² la³jín³² hliáu³ tsá² ca³ñí¹taunh¹ jui³² ta³ cun³ juú² Antípatris jáun², jáun² cu³ jmáh³ tsá² ná¹tsin¹ hí³ jáh³ bíh¹ jéi³²í¹ já¹taunh²¹ quionh³ Po¹. **33** Jmí¹ ca³cha³taunh¹ jáun² hliáu³ hí³ juú² Cesarea, jáun² ca³cuéh³ tsú² tsá² ho² ta²¹ hí³ sí² jáun², hi³ ca³zinh³ tsú² siáh³ Po¹ ta³ ñí¹ tsú². **34** Jmí¹ má²lí²hí³² tsá² ho² ta²¹ hí³ sí² jáun² né³, ca³ngáih³ Po¹ hi³ hín² tíh³ hín¹³. Jmí¹ ca³juáh³ Po¹ hi³ hín¹³ tí³ Cilicia, jáun² tsá² ho² ta²¹ hí³ ca³juáh³:

35 —Ní¹ má¹cuá²taunh²¹ tsá² tú² hna² hnú² ñí¹ lá², má¹jáun² máh³ cán¹³ jná¹³ jú¹ tson² quián¹³ hnú².

Jáun² tsá² ho² ta²¹ hí³ ca³jmú³ héih³² hi³ jmu³ hliáu³ hua³hí¹³ Po¹ ñéih³ hñú¹³ hla¹ re²¹ Herodes.

Po¹ cue³² jú¹ tson² quioh²¹ ta³ ñí¹ Fé³

24 **1** Jmí¹ la³ má²hñá³ jmái¹ jáun² ca³chó³² Ananías já¹ juú² Cesarea, tsá² lín³ hí³ mí²tsá² hien¹, quionh³ tsú² ma³ jan² tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú², jì³ tsá² jmái² Tértulo ní² siáh³, jan² tí³² tsá² jmu² ta²¹ hi³ nau³² jái¹³. Jáun² tsá² hí³ ca³tiánh³ ta³ ñí¹ tsá² ho² ta²¹ hí³, hi³ ca³chá³ tsáu¹³ Po¹. **2** Jmí¹ má²cuí²ñí¹quian¹³ tsú² jáun² Po¹ né³, ca³chá³ Tértulo tso³, hi³ ca³záih³ dí² Fé³ la³ lá²:

—Hnú² tsá² ho² ta²¹, cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ re² cháunh²³ honh² hnú² hi³ jmuh³² héih³², hi³ jáun² tie³ bíh¹ nio² tá¹ cáun² hué³² lá², hi³ hliáun³ siáh³ héih³² chu²¹ héih³² hmai²¹ má²ca³li³zia³² quiú¹³ dí². **3** Hen³ ma³ chú³² jmuh³² hnú² re² héih³² jmái¹ ca³la³ jí³² la³ tán¹ hué³² quiú¹³ dí², jáun² jlánh¹ hiún² tsí³ jnoh¹ hi³ cue³² jnoh¹ tiá¹hmah¹ ñí¹con² hnú² Fé³ tsá² ho² ta²¹ juo¹³ jnoh¹. **4** Ti³la³ cun³ñí¹ hi³ tiá² hnó³² jná¹³ má¹tsan¹³ lín³² honh² hnú², jáun² mí²³ jná¹³ hi³ chú³² hi³ náih¹³ tiá³ hnú² jái¹³ hi³ juah²¹ jná¹³ lá². **5** Tsá² tsanh²¹ jnoh¹ lá² jlánh¹ má²miéi³², jì³ hi³ quí² tson² tsú² tsá² judíos tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³. Tsá² lá² jan² tsá²

ná¹chín¹ ñí¹con² tsá² cu³ nió³ hain²¹ hí³ tí³ con² hla¹ tsá² ja³ hí³ Nazaret.
6 Tsá² lá² jmí¹ hnió³ hliáh³² siáh³ cuáh³² chín¹ quiú¹³ jnoh¹; tí³la³ jnoh¹
 má¹ná¹, la³juí³² ca³zanh¹³ tsú² hí³ tson³. [Hí³ jmí¹ má²hnáu² jnoh¹
 má¹ré¹³ tsáu¹³ tsú² la³ cun³ juáh³ liei²¹ quiú¹³ jnoh¹ hmóu³², **7** tí³la³
 Lisias juo¹³ hliáu³ jlánh¹ chí¹hniéi² ca³ñí¹chin² Po¹ lá² ja¹ quiú¹³ jnoh¹,
8 hí³ ca³juáh³ siáh³, hí³ tsá² cha³² tsáu¹³ tsá² lá² ca³tin¹ ja³táunh¹ ñí¹con²
 hnú².] Jáun² né³, ní¹juáh³ hí³ cánh¹ hnú² huen² re² lín³² jú¹ tson² ñí¹con²
 tsú², jáun² má¹jáun² lí³ ñí¹³ hnú² hí³ tson² bíh¹ la³ cun³ tso³ hí³ cha³²
 jnoh¹ quioh²¹ tsú².

9 Jáun² la³jín³² tsá² judíos jmí¹ tionh¹ hí³ ñí¹ jáun² ca³ma³tson²
 uá²jai³² jái¹³ jáun². **10** Jmí¹jáun² ca³jmú³ tsá² ho² ta²¹ lin¹ hí³ má²lí¹³
 hléh³² Po¹, jáun² Po¹ ca³juáh³:

—Hiún² lín³² bíh¹ tsin³² jná¹³ hí³ cué¹³ jú¹ tson² quion²¹ ñí¹con² hnú²,
 qui¹ ño¹ jná¹³ hí³ má²hia³jáun¹³ lín³² máh³ lín³ hnú² jue²¹ hí³ ca³tin¹ tsá²
 zian² hué³² lá². **11** Huán¹ tsí³ bíh¹ lí¹³ lí³tsin² hnú² ní¹juáh³ tson² la³ cun³
 hí³ juah²¹ jná¹³, qui¹ né³bí¹ má²tí³ quia³tún³ jmái¹ bíh¹ la³ cun³ jmí¹
 cá¹chó²¹ jná¹³ já¹ juú² Jerusalén hí³ ca³ñí¹ma³tsú¹ ma³jonh²¹ jná¹³ Dió³².
12 Hí¹ jan² yáh³ tsáu² tiá² dí¹quí¹ dí¹tanh¹ jná¹³ jái¹³ la³ cun³ jmí¹
 ca³tsauh¹ jná¹³ tsá² lá², sa³jun³ má²lí²cuú¹ lí²ngih²¹ jná¹³ tsáu² hí³ juáh¹³
 hí³ má²lí²zió³² jná¹³ tsí³ tsú², uá¹ hí³ ñéih³ cuáh³² chín¹, ho³ lí³ua³ cáun²
 cuáh³² ñí¹ hná¹ ní² quiú¹³ jnoh¹ tsá² judíos, sa³jun³ já¹ juú² já¹ hnú³
 siáh³. **13** Hí³ sa³jun³ lí¹³ ma³tson² tsú² lí³ua³ cáun² tso³ ñí¹ hná¹ ní².
14 Tí³la³ jná¹³ ton¹ bíh¹ hí³ tson² bíh¹ ma³tsú¹ ma³jonh²¹ jná¹³ Dió³²
 Juo¹³ tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ jnoh¹ la³ cun³ hí³ ná¹ngi²³ jáun² jnoh¹
 tsá² má²tiáh¹ jnoh¹ jui³² quioh²¹ Jesús, jnoh¹ tsá² té²³ tsá² ní² “tsá² cu³
 nió³”. Taunh³² bíh¹ jná¹³ ta²¹ la³jí³² hí³ rá¹juáh³ ñí¹ liei²¹ quioh²¹ Moisés
 jí³ jái¹³ hí³ rá¹tioh³ jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ tsá² ca³lin³ hí³ tí³² jè¹ Dió³² ní²
 siáh³. **15** Ja³bí¹ jná¹³ hu²¹ tsin³² la³ cun³ hí³ qui³ ná¹hen² tsí³ tsá² lá², hí³
 jenh¹³ jáun² la³jín³² tsá² má²cá²hiá² cá²tsan³, uá¹ i³ tsá² chun¹ uá¹ i³ tsá²
 hláih¹. **16** Hí³ jáun² bíh¹ jlánh¹ tion³ jmu² jná¹³ hí³ lí³ jí² jmí¹ tsin³²
 jmái¹ ca³la³ jí³², hí³ jáun² tiá² zia³² tso³ hí³ lí¹³ lí³ chá³², uá¹ i³ ñí¹con²
 Dió³² uá¹ i³ ñí¹con² tsá²mi³cuóun² ní² siáh³.

17 ”Jmí¹ má²ca³ñí¹tí¹ ñí¹ngí¹³ jná¹³ ca³lá² ué³ juú²co¹ juú²hnú¹³ tsá²
 hué³² siáh³, ngah³ jná¹³ siáh³ juú² Jerusalén, hí³ ca³lén¹³ hí³ ñí¹ma³hon¹
 ca³lá² tsá² tia³mii², jí³ hí³ ñí¹jngíh²¹ ná¹ siáh³ jáh³ ñí¹con² Dió³² hí³ hiún²
 tsin³². **18** Jmí¹ má²ji² jáun² jmí¹ tsin³² jná¹³ la³ cun³ hí³ ná¹ngi²³ jnoh¹
 tsá² judíos, la³ cun³ jmí¹ ca³tsauh¹ jná¹³ tsá² judíos zian² hué³² Asia hñu³
 cuáh³² chín¹; tí³la³ jun³juáh¹³ hí³ má²lí²cuú¹ lí²ngih²¹ tsáu² yáh³ jná¹³
 jmí¹jáun², hí³ sa³jun³ má²zenh² jná¹³ siáh³ ja¹ quioh²¹ tsá² ná¹jmu² tiá³
 siaun³². **19** Tsá² tsauh¹ hí³ bíh¹ jná¹³ jmí¹ ca³tin¹ ja³táunh¹ ñí¹ lá²
 ní¹juáh³ he³ tso³ hnió³ tsú² chá³² hí³ ca³tin¹ jná¹³. **20** Ní¹juáh³ tiá²
 ja³táunh¹ tsá² hí³, hí³ jáun² tsá² tionh² lá² cuí¹ juáh¹³, neh²¹ ní¹juáh³ he³
 tso³ ca³tsoh³ tsú² quion²¹ jná¹³ jmí¹ ca³zeh³ tsú² jná¹³ ñí¹ta²¹ chín¹

quioh²¹ tsá² judíos. **21** Tiá² né¹ ho³sa³ hi³hliá² ca³hléh³ jná¹³ tiá³ hi³ ca³juánh³² la³ lá²: iNé³² má²ná¹canh³² hnoh² jú¹ tson² cun³ñí¹ hi³ jná¹³ taunh³² ta²¹ hi³ jenh¹³ siáh³ tsá² má²cá²tsan³!

22 Ti³la³ Fé³ hí³ má¹ná¹, jmí¹ má²ñí³² re² bíh¹ hi³ ha³ lánh³ ná¹ngí²³ tsá² má²tiáunh¹ hí³ jui³² quioh²¹ Jesús; hi³ jáun² jmí¹ má²lí²niéi³² tsú² jái¹³ jáun², ca³jmú³ héih³² hi³ cáun² cuí¹ lí³ tín² la³ ní², hi³ ca³juáh³:

—Ní¹ má¹cuán² Lisias tsá² lín³ juo¹³ hliáu³ má¹ré¹³ jná¹³ jái¹³ ní² quián¹³ hnoh².

23 Jmí¹jáun² ca³jmú³ Fé³ héih³² hi³ jmu³ hliáu³ tsá² chín¹ hua³hí¹³ Po¹ la³ má²jmu² jáun², ti³la³ ca³cué³ bíh¹ tsú² jái¹³ hi³ ma³hiún² ca³lá² Po¹ tsí³, jí³ hi³ lí¹³ tsa³jie³ siáh³ tsáu².

24 Jmí¹ lí¹cáin² jáun² máh³ ca³chánh³² siáh³ Fé³ já¹ juú² jáun² quionh³ Drusila tsá²mi³ tsá² judía ní²cuo². Jmí¹jáun² ca³teh³ tsú² siáh³ Po¹ hi³ ca³lí³hnió³ tsú² ne³ jái¹³ hi³ ca³ti²¹ hi³ tanh² tsú² ta²¹ Jesús Tsá² lín³ Cristo. **25** Ti³la³ jmí¹ ca³hléh³ Po¹ jái¹³ hi³ ca³ti²¹ hi³ ma³zian² tsú² la³ cun³ hi³ ti³² tsí³ Dió³² né³, hi³ hniáuh³² lí³ tín² tsú² ti³ jinh³ hnga², jí³ hi³ ca³ti²¹ hi³ ra³tsi³² Dió³² héih³² jmái¹ né³bí¹ ja³² ní² siáh³, jmí¹jáun² ca³juénh² bíh¹ Fé³, hi³ jáun² ca³juáh³:

—Cuánh² tín² cú²jueh³², má¹jáun² té¹³ jná¹³ siáh³ ní¹ má¹ca³lí³ jén¹ ná¹.

26 Jáun² Fé³ hí³ cáun² lí¹ jmí¹ má²hu²¹ tsí³ hi³ jéin³² Po¹ quie³, má¹jáun² jmí¹ líón²¹ dí²; jáun² ca³teh³ dí² hliáun³ jéin³² hi³ hnió³ dí² juónh³ quionh³. **27** Jmí¹ má²ca³tsin¹³ jáun² tun³ mii² hi³ cuá¹tson³ Po¹ ca³tsóh³² Fé³ ta²¹, jmí¹jáun² hi³ siáh³ Porcio Festo. Ti³la³ jmí¹ cuá¹han³ Fé³ ta²¹ má¹ná¹, cun³ jáun² ca³chan³ bíh¹ tsú² Po¹ cuá¹tson³, quí¹ hi³ ca³lí³hnió³ tsú² hi³ tá¹zanh¹ re² ní¹con² tsá² judíos.

Po¹ má²zenh² siáh³ ta³ ní¹ Festo

25 **1** Jáun² né³, jmí¹ la³ má²jau³ ca³héi³ Festo jái¹³ hi³ lín¹³ ta²¹ hué³² jáun², cua³han³ juú² Cesarea ní¹ zeh² ní¹ta²¹ quioh²¹, hi³ ngau³ ti³ já¹ juú² Jerusalén. **2** Hi³ jáun² tsá² ná¹lín³ mi³jmú³ la³ má²quionh³ tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹ ca³chá³ tsáu¹³ Po¹ ní¹con² Festo hí³. **3** Jáun² tsá² hí³ ca³hiu³ ca³mí³ ní¹con² Festo hi³ jmu³ tsú² hi³ chú³² hi³ chanh³ jái¹³ hi³ cuí¹ jáuh¹³ Po¹ ti³ já¹ juú² Jerusalén jáun²; quí¹ tsá² hí³ dá² jmí¹ má²ca³ma³cú¹ ma³ren²¹ jái¹³ hi³ tsa³jngih² Po¹ hú¹ jui³². **4** Ti³la³ Festo né³ ca³záih³ tsá² hí³, hi³ tsá² cuá¹tson³ bíh¹ hí³ já¹ juú² Cesarea, hi³ né³bí¹ tsánh²¹ yáh³ tsú² hnga² ní¹ jáun²; **5** hi³ ca³záih³ tsú² siáh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Ní¹juáh³ hin² hnoh² tsá² ná¹hauh³² náh² jái¹³, lí¹³ cuá¹táunh¹ náh² quiúnh¹ jná¹³ já¹ juú² Cesarea, hi³ jáun² ní¹ jáun² cuá¹juah²¹ náh² ní¹juáh³ he³ tso³ zia³² quioh²¹ tsá² hí³.

6 Jmí¹ la³ má²jña³ ho³ má²quia³ jmái¹ hi³ ca³chó³² Festo hí³ já¹ juú² Jerusalén, ngah³ siáh³ ti³ já¹ juú² Cesarea. Jáun² jmí¹ cá¹jniá²¹ hi³

ca³chánh³² jáun² tsú² ca³cuá³ ñí¹ta²¹ chín¹ quioh²¹, jmí¹jáun² ca³jmú³ héih³² hi³ tsa³quian³ tsú² Po¹. **7** Jmí¹ hi²¹ jáun² Po¹ ñí¹ta²¹, ca³la³ ja¹ uá¹ zenh² bíh¹ Po¹ ca³jmú³ tsá² judíos tsá² ja³taunh²¹ hí³ juú² Jerusalén, hi³ ca³chá³ tsú² hliáun³ jmáh³la³ tso³ huáh² tsí³, tí³la³ tiá² lí³ yáh³ ma³tson² tsú² tso³ jáun². **8** Jmí¹ lí²¹ jáun² né³, ca³cué³ Po¹ jú¹ tson² quioh²¹, hi³ ca³juáh³:

—Hí¹ cáun² yáh³ hi³ hlah³ tiá² má²cá²jmú³² jná¹³ ñí¹con² liei²¹ quiú¹³ jnoh¹ tsá² judíos, sa³jun³ hi³ ca³tín¹ cuáh³² chín¹ quiú¹³ jnoh¹, sa³jun³ hi³ ca³tín¹ tsá² cuá¹lín³ mĩ³chí¹ juo¹³ dí² tsá² romanos ní² siáh³.

9 Tĩ³la³ cun³ñí¹ hi³ ca³lĩ³hnió³ Festo tá¹zanh¹ re² ñí¹con² tsá² judíos, jáun² ca³záih³ dí² Po¹ la³ lá²:

—¿Hnáuh¹ hnú² cuóh¹³ já¹ juú² Jerusalén, hi³ jáun² ñí¹ jáun² ñí¹ma³ré¹³ jná¹³ tso³ quián¹³ hnú²?

10 Tĩ³la³ Po¹ ca³ngái³:

—Ta³ ñí¹ tsá² cuá¹lín³ mĩ³chí¹ juo¹³ tsá² romanos bíh¹ tsá¹juoh²¹ dí²; quí¹ ñí¹ jáun² bíh¹ ca³tĩ²¹ ma³re² tsú². Má²ñíh¹ bíh¹ hnú² re² hi³ hí¹ cú¹pih²¹ yáh³ hi³ hlah³ tiá² cá²jmú³² jná¹³ ñí¹con² tsá² judíos tsá²co¹ ná¹.

11 Sá¹jmí¹ hi³ tson² ca³jmú³² jná¹³ cáun² hi³ hlah³ dúh¹, jáun² cun³ ca³tĩ²¹ bíh¹ jún³ jná¹³; tí³la³ ní¹juáh³ hí¹ cáun² yáh³ tso³ hi³ cha³² tsú² ní² tiá² la³ tson², jáun² hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² ca³tín¹ jienh³ jná¹³ jo³cuo² tsá² ní². Hi³ jáun² bíh¹ mĩ²³ jná¹³ hi³ ma³re² hnga² tsá² cuá¹lín³ mĩ³chí¹.

12 Jmí¹ má²lĩ²juónh³ jáun² Festo quionh³ tsá² quia³lín³ jmí¹ tsí³ quionh³, jáun² ca³záih³ dí² siáh³ Po¹ la³ lá²:

—Má²lĩ²juah²¹ bíh¹ hnú² hi³ hnáuh² cuá¹ma³réh¹³ ta³ ñí¹ tsá² cuá¹lín³ mĩ³chí¹, jáun² né³, tí³ ñí¹ cuá³ tsá² hí³ bíh¹ má²hniáuh³² zei²¹ jná¹³.

Má²zenh² Po¹ ta³ ñí¹ re²¹ Agripa

13 Jáun² né³, jmí¹ lí¹ cáin² pih²¹ jáun² ca³chó³² re²¹ Agripa já¹ juú² Cesarea quionh³ Berenice ní²cuo², hi³ ca³ñí¹ma³jéinh³ Festo, hi³ ca³ñí¹cueh¹ dí² cuo². **14** Cun³ñí¹ hi³ ué³ bíh¹ ca³lá² ca³tiánh³ tsú², hi³ jáun² ca³chá³ Festo ñí¹con² tsú² jái¹³ hi³ ca³tín¹ Po¹, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Ñí¹ lá² zian² jan² tsá²ñuh² tsá² ca³chan³ Fé³, hi³ cuá¹tson³. **15** Jmí¹ ñéi¹ jná¹³ cu³tiá³ já¹ juú² Jerusalén, jáun² tsá² ná¹lín³ mĩ³jmú³ jĩ³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú² ca³qui³ ca³chá³ tsáu¹³ Po¹ ñí¹con² jná¹³, hi³ jmí¹ mĩ³² tsú² hi³ má¹ré¹³ jná¹³ tso³ hi³ jmí¹ má¹ngi¹³ jná¹³ Po¹. **16** Tĩ³la³ jná¹³ ca³juo³ tsú² hi³ tsá² ho² ta²¹ tsá² romanos, tiá² tan² jnoh¹ hi³ cáun² lí¹ má¹ngi¹³ tiá³ jan² tsáu² tá¹la³ tiá² má²zenh² tsú² cu³tsa³² quionh³ tsá² cha³² tso³, ta³ tiá² má²lĩ²cué³² tsú² siáh³ jú¹ tson² quioh²¹. **17** Hi³ jáun² jmí¹ cuá¹taunh²¹ jáun² tsá² hí³ ñí¹ lá², ha³ tiá² ca³ma³lé¹³ yáh³ jná¹³, hi³ jáun² jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² bíh¹ cānh³² ca³ñĩ³² jná¹³ ñí¹ta²¹ quion²¹, jáun² ca³jmú³² jná¹³ héih³² hi³ tsa³quian³ tsú² tsá² tson³ hí³. **18** Tĩ³la³ jmí¹ ca³chá³ tsá² hí³ tsáu¹³ tsá² tson³ né³, tiá² ca³chá³ yáh³ dí² tsáu¹³ tsú² la³ cun³ hi³ jmí¹ len³ jná¹³ jmu³ tsú². **19** Jĩ³²la³ tí³ ca³jmú³ tsú² quiú² táinh³²

tsá² tson³ jái¹³ ca³ti²¹ ha³ lánh³ ná¹ngi²³ hi³ má²tsú² má²jónh³² dió³² joh¹ bíh¹, jì³ jái¹³ hi³ ca³tin¹ jan² tsá² jmái² Jesús ní² siáh³; tsá² cuá²taunh²¹ hí³ né³ juáh³ hi³ má²jún¹ bíh¹ néh¹ tsú², tí³la³ Po¹ né³ juáh³ hi³ zian² bíh¹ tsá² hí³. **20** Tí³la³ jná¹³ má¹ná¹, tiá² jmí¹ ño¹ yáh³ ha³ lánh³ rón³² má¹ré¹³ hi³ jáun², jáun² hnga² Po¹ ca³nga³ jná¹³ ní¹juáh³ hi³ hnió³ tsó³² tí³ já¹ juú² Jerusalén, hi³ jáun² ñí¹ jáun² jmí¹ tsá¹ma³ré¹³ jnoh¹ jái¹³ jáun². **21** Tí³la³ jmí¹ ca³mí³ tsú² hi³ hnga² tsá² cuá¹lín³ mí³chí¹ bíh¹ ma³re², hi³ jáun² ca³jmú³² jná¹³ héih³² hi³ la³ má²cuá¹tson³ jáun² tsú² ca³la³ ñí¹ ca³quienh² jná¹³ zein²¹ tsú² ñí¹con² tsá² cuá¹lín³ mí³chí¹ hí³.

22 Hi³ jáun² Agripa hí³ ca³záih³ Festo:

—Ja³bí¹ jná¹³ jmí¹ zain³² ne¹ jái¹³ quioh²¹ tsá² hí³.

Jáun² Festo ca³juáh³:

—Lí¹³ bíh¹ náih¹³ hnú² tsa³háu².

23 Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² ca³chó³² siáh³ Agripa quionh³ Berenice ñí¹cuo² ñí¹ lí³ jáun² néih³ pa²¹. Ca³la³ hi³ jmu² jmái¹ bíh¹ tsú² jmí¹ taunh²¹ ñí¹ jáun² ca³la³ má²quionh³ tsá² ná¹lín³ juo¹³ hliáu³ jì³ tsá² ná¹chín¹ juú² jáun² ní² siáh³. Jmí¹ jáun² ca³jmú³ Festo héih³² hi³ tsa³quian³ tsú² Po¹.

24 Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³juáh³ Festo la³ lá²:

—Hnú² re²¹ Agripa jì³ tsá² ná¹ngih³² náh² ñí¹ lá² quiúnh¹ jnoh¹ ta³né³², sá¹ní² jien¹ náh² tsá²ñuh² lá². Jlánh¹ juóun³² tsá² judíos tsá² zian² juú² Jerusalén jì³ la³ má²quionh³ tsá² zian² juú² Cesarea lá² cha³² tsáu¹³ tsá²ñuh² lá², cá² ñí¹ ná¹hiú² ná¹mí³² tsú² hi³ jún³ bíh¹ tsá² lá², ca³la³ hi³ tiáunh¹ cú²tiú² cú²jan³² lín³². **25** Tí³la³ tiá² lin¹ tso³ tsoh¹ yáh³ jná¹³ hi³ juáh¹³ hi³ ca³tin¹ tsá² lá² jún³. Tí³la³ hnga² tsá² lá² ca³mí³ hi³ tsa³ma³re² tso³ quioh²¹ ta³ ñí¹ hnga² tsá² cuá¹lín³ mí³chí¹ juo¹³ dí², jáun² ca³lén¹³ jná¹³ hi³ cu³tsa³² zein²¹ tsú² cú²jueh³² ñí¹con² tsá² hí³. **26** Tí³la³ hí¹ cáun² yáh³ jái¹³ tiá² zia³² he³ cun³quionh³ zein²¹ jná¹³ tsá² lá² ñí¹con² tsá² cuá¹lín³ mí³chí¹ juo¹³ dí². Jáun² bíh¹ lí²te³ jná¹³ tsú² hi³ nó³² ta³ máh¹ hnóh², la³ñí¹ la³ján³ ta³ máh¹ hnú² na²¹ re²¹ Agripa, jáun² ní¹ má¹lí²cán¹³ dí² re² jú¹ tson², cháuh³² cáun² jái¹³ hi³ lí¹³ tón¹³ jná¹³ ñí¹ sí² hi³ zein²¹ jná¹³ ñí¹con² juo¹³ dí². **27** Quí¹ jná¹³ len³ hi³ tiá² re² jniá³ yáh³ hi³ cáun² lí¹ zein²¹ jná¹³ jan² tsá² tson³ ta³ lín²¹, ní¹juáh³ hí¹ cáun² tso³ tiá² la³ quionh³ yáh³.

Po¹ cue³² jú¹ tson² quioh²¹ ta³ ñí¹ re²¹ Agripa

26 1 Jáun² Agripa ca³záih³ Po¹:

—Má²lí¹³ cuéh¹ hnú² jú¹ tson² quián¹³ ta³né³².

Jáun² Po¹ ca³háí³² cuo² hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

2 —Hnú² re²¹ Agripa, hiún² lín³² bíh¹ tsín³² jná¹³ hi³ juah²¹ ñí¹con² hnú² la³jí³² la³ cun³ tso³ hi³ ná¹cha³² tsá² judíos quion²¹ jná¹³, **3** quí¹ ño¹ jná¹³ hi³ hnú² má²ñíh¹ re² la³jí³² hi³ ná¹ngi²³ dí², tsá² judíos, hi³ ñíh¹ hnú² siáh³ la³jí³² jái¹³ ñí¹ tiá² tiáuh¹ dí² cá²hon³. Hi³ jáun² mí²³ jná¹³

ñí¹con² hnú² hi³ má¹juenh¹³ hnú² honh² hi³ náih¹³ jái¹³ hi³ juah²¹ jná¹³ lá² ta³né³².

4 "La³jín³² bíh¹ tsá² judíos, tsá² juú²co¹ jná¹³, la³ má²quionh³ jì³ tsá² zian² Jerusalén ná¹ñi³² ha³ lánh³ ca³ngí³ jná¹³ ja¹ quioh²¹ tsú² jmí¹ tsá¹míh¹ ná¹ hi³ la³ tí³ ta³né³². 5 Ja³bí¹ ná¹ñi³² bíh¹ tsú² hmóu³², sá¹jmí¹ hi³ hnió³ tsú² juáh³, hi³ tson² bíh¹ jná¹³ jan² tsá² cu³ nió³ tsá² fariseo la³ cun³ jmí¹ míh² ná¹. Tsá² cu³ nió³ tsá² fariseos hí³ jlánh¹ re² má²tí³² cuáh³² quioh²¹ la³ cun³ ñí¹ la³jín³² tsá² ñí¹ hná¹ jáun². 6 Hi³ jáun² né³, ta³né³² má²zenh² jná¹³ ñí¹ lá² hi³ má²rá¹tsa² hnoh² héih³² cun³ñí¹ hi³ má²hu²¹ tsin³² jná¹³ hi³ Dió³² ma³tí³² la³ cun³ lí³ jái¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² jmí¹tin² quionh³ tsá²haun³² dí¹hio³ nú¹deh³ dí². 7 Tá¹ quia³tún³ tsoh³ jáun² dí² tsá² Israel má²ná¹tioh³ tsí³ hi³ ma³tí³² Dió³² jái¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² jmí¹tin², hi³ jáun² má²má²tsú² má²jónh³² tsú² Dió³² la³ huá² la³ jma². Cun³ñí¹ hi³hliá² má²hu²¹ tsin³² jná¹³ la³ jáun² bíh¹ hnú² re²¹ Agripa, hi³ jáun² bíh¹ tso³ má²cha³² tsá² judíos hí³ quion²¹ jná¹³ ta³né³². 8 ¿Hí¹ ná¹lín²³ hnoh² tsá² tionh² náh² ñí¹ lá² hi³ tiá² tin² Dió³² jmu³ hi³ jenh¹³ tsá² má²cá²tsan³?

9 "Chín¹dí¹ huen² bíh¹ jná¹³ jmí¹ len³ hi³ jmu¹ hian² tsin³² cun³quionh³ la³jáh³ dú¹ ñí¹ hi³ hlah³ ñí¹con² tsá² má²tanh² ta²¹ Jesús Tsá² Nazaret; 10 la³ jáun² bíh¹ ca³jmú³² jná¹³ já¹ juú² Jerusalén. Juóun³² tsá² má²tanh² hí³ ta²¹ Jesús ca³tonh¹ jná¹³ hñu³mí¹ñí² cun³quionh³ héih³² quioh²¹ tsá² ná¹lín³ mi³jmú³. Hi³ jmí¹ ca³ma³tsán² tsú² jáun² tsá² hí³ né³, ja³bí¹ jná¹³ uá²jai³² ca³juánh³² hi³ ca³tin¹ tsú² jún³. 11 Hliáun³ jéin³² lín³² bíh¹ ca³jmuh³² jná¹³ tsú² hian² tsin³², hi³ jmí¹ hnó²¹ jná¹³ hi³ tu³ hió³² tsú² Tsá² má²tanh² tsú² hí³ ta²¹. La³ jáun² bíh¹ ca³ñí¹jmú²¹ jná¹³ la³jí³² hñu³ cuáh³² quiú¹³ dí² tsá² judíos, hú¹tá¹ jmí¹ míh²³ lín³² tsin³² jná¹³ ñí¹con² tsú². Hí¹ la³ tí³ juú²co¹ juú²hñú¹³ tsá²cá²jo²¹ yáh³ ñéi¹ jná¹³ hi³ ñí¹jmú²¹ hian² tsin³² ñí¹con² tsá² judíos, tsá² má²tanh² hí³ ta²¹ Jesús ñí¹ jáun².

Po¹ cha³² siáh³ ha³ lánh³ rón³² ca³tí² cá²jéinh³² jmí¹ tsí³

(Hechos 9:1-19; 22:6-16)

12 "Jmí¹ ngau²¹ jná¹³ jáun² juú² Damasco hi³ jmí¹ hnó²¹ jná¹³ ñí¹jmú²¹ siáh³ la³ jáun², hi³ jmí¹ hí¹ñe² jná¹³ cun³quionh³ héih³² quioh²¹ tsá² ná¹lín³ mi³jmú³, hi³ jmí¹ má²quion¹ jná¹³ cáun² sí² hi³ ca³cué³ tsá² hí³ hi³ lin¹ hi³ jmí¹ ngau²¹ ná¹ cun³quionh³ héih³² quioh²¹ tsú². 13 Tí³la³ hú¹ jui³² jáun² ca³jé³² jná¹³ cáun² joh¹ cun³ chí³hiú², hi³ tí³ jlánh¹ bíh¹ pin³ la³ cónh³ bíh¹ joh¹ hiú². Hnú² re²¹, joh¹ jáun² táin³ jná¹³ jì³ la³ jì³ tsá² jmí¹ quiúnh¹ jná¹³ jmí¹jáun². 14 Jmí¹jáun² ca³sauh³ jnoh¹ cu³hna²¹ jáh³ la³jái³² jáun², jáun² ca³nái³² jná¹³ cáun² ho³ tsáu² hi³ ñí¹hle²¹ jú¹ hebreo, hi³ ñí¹juah²¹: "Hnú² Saulo, Saulo, ¿he³ láih³² jmu³² hnú² hian² honh² ñí¹con² jná¹³? Jmu³² hlah³ quián¹³ huen² bíh¹ hnú² la³jmí¹ jmu² jáh³ cuí²³ jah³² ní¹ má¹ca³hinh³ tsú² quionh³ mí¹ñí² zúnh²". 15 Jáun²

jnë¹³ né³ ca³juánh³²: “¿Hin² bíh¹ tsánh² hnú² Tí³²?” Jáun² Tí³² Juóu³² jné¹³ hí³ ca³juáh³: “Jné¹³ bíh¹ la³² Jesús Tsá² jmoh¹ hnú² hian² honh². 16 Náu², zenh² nú² jmu³, quí¹ né³² má²cá²jnia³ jné¹³ jen³ nú², quí¹hliá² má²hiau²¹ jné¹³ hnú² hí³ lín¹³ nú² quian²¹ jné¹³, jí³ hí³ zíh¹³ hnú² siáh³ jú¹ tson², hí³ juoh¹ hnú² tsáu² la³ cun³ hí³ má²lí²jieh³ hí³ ca³tín¹ jné¹³ jí³ hí³ né³bí¹ jieh²¹ nú² ní² siáh³. 17 Hnú² bíh¹ zei²¹ jné¹³ ní¹con² tsá² judíos jí³ ní¹con² tsá²cá²jo²¹ ní², hí³ jné¹³ bíh¹ liau¹ siáh³ ja¹ tsá² hí³. 18 Hnú² zei²¹ jné¹³ ní¹con² tsá² hí³ hí³ cuá¹niah²¹ hnú² ní¹ tsú², hí³ cuá¹tí¹ cuá¹jinh²¹ nú² tsá² ní³taunh¹ hí³ já¹niéi², jáun² tsa³taunh¹ tsú² jui³² ní¹ tie³ joh¹, hí³ jáun² tiú²uú² ma³zian² tsú² jo³cuo² tsá² hláinh¹, tí³la³ jo³cuo² Dió³² bíh¹ má²ma³zian² tsú². Má¹jáun² lí¹³ hiáuh³ tsú² uu³i³tso³ hí³ lí¹³ hiáuh³ tsú² siáh³ la³ cun³ hí³ qui³ cué²³ jné¹³ ní¹con² la³jín³² tsá² má²ná¹chan¹ ní¹con² jné¹³, cun³ní¹ hí³ ca³taunh² tsú² ta²¹ jné¹³”.

19 “Hí³ jáun² né³, hnú² re²¹ Agripa, tiá² tí³ có³² ca³chá³ yáh³ jné¹³ la³ cun³ hí³ ca³jnia³ jéin³², hí³ ja³ jáun² hñu³mi³cuú². 20 Tí³la³ jné¹³ dá² ca³ma³liau²¹ bíh¹ hí³ ca³hléh³ jái¹³ ní¹con² tsá² juú² Damasco tín², ní¹con² tsá² juú² Jerusalén, ní¹con² tsá² hín¹³ tí³ Judea, jí³ ní¹con² tsá²cá²jo²¹ ní² siáh³. Hí³ ca³ní¹juo¹³ jné¹³ tsú² hí³ tí³ jéinh³² tsú² jmí¹ tsí³ ní¹con² Dió³², hí³ hniáuh³² ma³li²¹ tsú² siáh³ hí³ tson² cu³tí³ má²cá²tí² cá²jéinh³² jmí¹ tsí³. 21 Cun³ní¹ hí³ juanh³² la³ ní² bíh¹ jné¹³ hí³ jáun² ca³ma³tsau¹³ tsá² judíos hñu³ cuáh³² chín¹ quioh²¹, hí³ jmí¹ hnió³ tsú² jngah³ siáh³. 22 Tí³la³ jlánh¹ má²hau³ jné¹³ Dió³² má¹ná¹, jáun² tiá³ nio² tsín³² jné¹³ hí³ lienh¹ jné¹³ tsáu² la³ má²lien¹ jáun² la³ tí³ ta³né³², cuí¹ tsá¹míh¹ cuí¹ tsá² má²lieih²¹. Hí¹ cónh³ tiá² hléh²³ jné¹³ jú¹ siáh³, tí³la³ jné¹³ hléh²³ la³ cun³ jái¹³ hí³ ca³cué³ tsá² ca³lín³ hí³ tí³² jē¹ Dió³² jmí¹tin² bíh¹ quionh³ hla¹ Moisés, jmí¹ ca³juáh³ tsú² jáun² he³ lí¹³ jmí¹tsú² jmí¹ja³². 23 Tsá² hí³ ca³juáh³ hí³ Tsá² lín¹³ Cristo ca³tín¹ ma³tso² tsí³; ní¹ má¹jun² tsú² jáun² né³, hnga² tsú² lín¹³ tsá² la³ní¹ hí³ lín³ tsá² hmai²¹ ní¹ má¹ca³jenh¹³ ja¹ hla¹, má¹jáun² ma³li²¹ tsú² hí³ lí¹³ liáu³ dí², tsá² judíos tsá²co¹ dí², jí³ tsá²cá²jo²¹ ní² siáh³.”

Po¹ hnió³ hí³ tí³ jéinh²¹ jmí¹ tsí³ Agripa

24 Tá¹la³ dí¹má²tson² jáun² bíh¹ Po¹ jái¹³ jáun², ca³hléh³ Festo tiá³, hí³ ca³juáh³:

—iMá²ca³ngáu² bíh¹ hniu³² Po¹! Cun³ní¹ hí³hliá² ja³²lí³ hliáun³ sí² má²ca³ma³tín¹³ bíh¹ hniu³², hí³ jáun² má²ca³ngáu² nú².

25 Tí³la³ Po¹ né³ ca³ngái³ siáh³:

—Hnú² Festo tsá² ho² ta²¹ juo¹³ jnoh¹, jun³juáh¹³ hí³ ngo² yáh³ jné¹³, tí³la³ jné¹³ dá² hléh²³ jú¹ tson² bíh¹, la³ cun³ jē¹ jan² tsá² hu²¹ jui³² re² jē¹. 26 Lá² cuá³ re²¹ Agripa tsá² ní³² re² jái¹³ lá², jáun² tiá³ nio² tsín³² jné¹³ hí³ hléh²³ ta³ ní¹ tsú²; quí¹ cu³tí³ ño¹ jné¹³ hí³ tiá² ná¹hmá¹ yáh³ jái¹³ lá² ní¹con² tsú², quí¹ tiá² ní¹ ná¹hmá¹ ná¹jní¹ lí³ yáh³ la³ jáun².

27 Hnú² re²¹ Agripa, chá¹ jun³juáh¹³ táunh²³ bíh¹ hnú² ta²¹ jái¹³ hí³

ca³juáh³ jáun² tsá² ca³lin³ hí³ tí³² jē¹ Dió³² jmí¹tin²? Cun³ ño¹ jná¹³ hí³ táunh²³ bíh¹ hnú² ta²¹.

28 Hi³ jáun² Agripa ca³juáh³:

—Há¹, cú¹pih²¹ bíh¹ jēi³²i¹ hniah³ hí³ tí¹ jenh¹ hnú² jná¹³ hí³ jáun² lín¹³ jná¹³ tsá² má²lán¹³ Cristo.

29 Hi³ jáun² Po¹ ca³juáh³ siáh³:

—Uá¹ i³ cú¹pih²¹ jēi³²i¹ hniah³ ho³ uá¹ i³ hliáun³, tí³la³ cáun² bíh¹ hí³ mí²³ jná¹³ ñí¹con² Dió³² hí³ hnó³² jná¹³ hí³ lín¹³ dí² cá²ren² quiúnh¹ jná¹³; jun³juáh¹³ jmáh³la³ huen² hnú² yáh³ má¹ná¹, quí¹ ja³bí¹ jí³lín² tsá² ná¹nái³² lá² bíh¹ uá²jaí³². Tí³la³ jun³juáh¹³ hnó³² jná¹³ hí³ lín¹³ dí² cá²ren² la³jmí¹ chin¹ jná¹³ lá² cá²den¹ná¹ yáh³ má¹ná¹.

30 Jmí¹ má²lí²juáh³ jáun² Po¹ la³ ní² né³, ca³nu³ ca³tiánh³ tsú² jí³lín²: tsá² lín³ re²¹, tsá² ho² ta²¹ jí³ Berenice, jí³ la³jín³² tsá² jmí¹ tionh¹ tsú² hí³ quionh³ ní² siáh³, **31** hí³ ca³ñí¹juú¹ ñí¹hlénh¹³ tí³ có³² jái¹³ jáun², hí³ ca³juónh³ la³ lá²:

—Hí¹ cáun² tiá² hí³ la³ ca³jmú³ yáh³ tsá² ní² hí³ juáh¹³ hí³ jmí¹ ca³tin¹ tsú² jún³, sa³jun³ ca³tí²¹ bíh¹ hí³ cuá¹hún¹ tsú² hñu³mí¹ñí².

32 Jáun² Agripa ca³záih³ Festo:

—Jmí¹ má²lí¹³ bíh¹ lion¹ tsú² sá¹jmí¹ hí³ tiá² má²ca³mí³ tsú² hnga² hí³ tsa³ma³re² jái¹³ ní² ñí¹con² hnga² tsá² cuá¹lín³ mí³chí¹.

Zen² tsú² Po¹ la³ tí³ juú² Roma

27 **1** Jáun² né³, jmí¹ ca³lín¹³ tsú² hí³ má²hniáuh³² tsáu¹³ jnoh¹ hué³² Italia, jáun² ca³jienh³ tsú² Po¹ jo³cuo² hliáu³ tsá² chín¹ jmái² Julio la³ má²quionh³ tsá² tson³ siánh³ siáh³. Julio hí³ jmí¹ ñí³quionh¹³ cun³ nió³ hliáu³ tsá² téh²³ tsú² “Hliáu³ Joh¹ Tsá² Cuá¹lín³ Mí³chí¹”. **2** Juú² Cesarea jáun² ca³tauh²¹ jnoh¹ cáun² mu² pa²¹, mu² jáun² ja³ tí³ juú² Adramitio, hí³ la³ tsó³² siáh³ hí³ cáun² hí³ cáun² juú² tloh³ can³² jmí²míh²¹ hué³² Asia. Ja³bí¹ jmí¹ quiúnh¹ jnoh¹ Aristarco jmí¹jáun², tsá² zian² juú² Tesalónica juú² hín¹³ tí³ hué³² Macedonia. **3** Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² ca³cháu³² jnoh¹ juú² Sidón nio² can³² jmí²míh²¹. Ní¹ jáun² ca³ja³ mí³ tsí³ Julio hí³ ñí¹con² Po¹, hí³ ca³cué³ jái¹³ hí³ tsa³jien³ Po¹ há²mei²¹ quioh²¹ ní¹juáh³ zia³² cáun² hí³ ma³hau³ tsá² hí³. **4** Jmí¹ ca³hué² jnoh¹ jáun² juú² Sidón jmí¹ ja³² chí³ tiá³ lín³² tí³ jui³² ñí¹ hí¹tsáu²³ jnoh¹, jáun² tí³ cuá² cáun¹ bíh¹ ca³há³² hué³² Chipre nio² jáun² chu³ jmái² jmí¹ ca³nga² jnoh¹ jo²¹ ñí¹ tiá² nga³ he³ tiá³ chí³. **5** Ja³bí¹ cáun² ca³nga¹ bíh¹ jnoh¹ có³² Cilicia jí³ hué³² Panfilia ní² siáh³, jáun² ca³cháu³² jnoh¹ juú² Mira, juú² hín¹³ tí³ hué³² Licia.

6 Ní¹ jáun² ca³jíe³ hliáu³ tsá² chín¹ cáun² mu² pa²¹ siáh³ siáh³, mu² ja³ tí³ juú² Alejandría hí³ la³ tsó³² tí³ hué³² Italia. Jáun² mu² jáun² ca³tauh²¹ jnoh¹ siáh³ hí³ ngau³ jnoh¹ jui³² tiáuh¹. **7** Tion³ cu³tí³ bíh¹ ca³cháu³² jnoh¹ ñí¹ má²janh² juú² Gnido, hliáu³ bíh¹ ca³lá² jmái¹ ca³lé³ jnoh¹ hú¹ jui³². Quí¹ la³ má²ja³² jáun² bíh¹ tiá³ chí³ tí³ jui³² ñí¹ hí¹tsáu²³ jnoh¹

jáun², jáun² cu³tsa³² ti³ jui³² can³² ñí¹ lí³ cáun² tiéi² hna¹³ hué³² Creta nio² chu³ jmái² bíh¹ ca³nga¹ jnoh¹ cú²jueh³², ñí¹ téh²³ tsú² jáun² Salmón, jui³² ñí¹ tiá² nga³ he² tiá³ chí³. **8** Tion³ bíh¹ ca³cháu³² jnoh¹ cun³ cá² tsó¹³ hué³² Creta jáun², ñí¹ nio² juú² Buenos Puertos nio² can³² jmí²miih²¹, juú² nio² má²janh² juú² Lasea.

9 Hliá² jlánh¹ hliáun³ jmái¹ ca³lé³ bíh¹ jnoh¹, jáun² ca³lí³ háinh¹³ jui³² ñí¹ jmí²miih²¹, quí¹hliá² jmí¹ má²ca³nga² bíh¹ jmái¹ hi³ jlánh¹ má²hien²¹ tsá² judíos, [jáun² má²má²janh² jmí¹ ñí¹cuóu³ bíh¹ jmí¹jáun²]. Hi³ jáun² Po¹ jmí¹ ca³hie³ cáun² jú¹ tson², hi³ ca³juáh³:

10 —Hnoh² tsá² quiúnh¹, jná¹³ jé³² hi³ jlánh¹ háinh¹³ jui³² ñí¹ tsáu¹³ dí² ní¹juáh³ hi³ cáun² lí¹ hue¹³. Já² tsa³hín³ bíh¹ mu² la³ má²quionh³ lio²¹ hi³ tloh³, hi³ hí¹ la³ ti³ hmóu³² yáh³ dí² tsa³héin³ lí¹³.

11 Ti³la³ tiá² ta²¹ ca³taunh³ yáh³ hliáu³ tsá² chín¹ hi³ ca³juáh³ jáun² Po¹, jē¹ tsá² cuá¹quian³² bíh¹ mu² ca³taunh³ tsú² ta²¹, jī³ jē¹ hnga² tsá² quioh²¹ bíh¹ mu². **12** Quí¹ tiá² jmí¹ chú²¹ yáh³ ñí¹ jmí¹ ca³quiú² tsú² mu² jáun², quí¹hliá² má² jmí¹ ñí¹cuóu³ bíh¹ siáh³, jáun² míh¹ tiá² la³jín³² tsú² ca³lín¹³ hi³ cu³tsa³² tsa³táunh¹ ti³ chí¹ján³, la³ ti³ juú² Fenice, juú² hín¹³ hué³² Creta jáun², jáun² ñí¹ jáun² quiú¹³ tsú² mu² ní¹juáh³ hi³ lí¹³ tá¹la³ ngá¹³ jáun² jmí¹ ñí¹cuóu³. Ní¹juáh³ hi³ tionh² tsú² Fenice jáun² né³, jniá³ jmí²miih²¹ ti³ cuá² chu²¹ jī³ ti³ cuá² cáun¹ ní¹juáh³ hi³ dí¹jé²³ tsú² ti³ ñí¹ tá²tsi²¹ hiú².

Ja³² jmí³chí³ tá¹la³ ná¹han³² tsú² jmí²miih²¹

13 Jmí¹ má²lí²jé³ tsú² jáun² hi³ huán¹ bíh¹ la³ ja³² chí³ ti³ la³ quián³, jáun² ca³lín¹³ tsú² hi³ má²lí¹³ bíh¹ tsa³táunh¹ siáh³ jui³² tiáunh¹. Jáun² ca³huén² tsú² siáh³ quionh³ mu² pa²¹ jáun² hi³ ja³taunh²¹ jui³² tiáunh¹ ti³ jui³² can³² hué³² Creta jáun². **14** Jmí¹ má²cu³lé³ jáun², cu³tsa³² bíh¹ jmí¹ ja²¹ jmí³chí³ tiá³ cu³tí³, hi³ ca³jmú³ hian² tsí³ ñí¹con² mu², jmí³chí³ jáun² téh²³ tsú² “nordeste”. **15** Ti³ có³² bíh¹ ca³hliá³ chí³ mu² jáun², jáun² cáun² ngau³ la³ cun³ ja³² chí³ jáun² bíh¹ cú²jueh³² mu² jáun². **16** Jmí¹ ca³nga² jnoh¹ jáun² ti³ jo²¹ ñí¹ tiá² nga³ póh²³ chí³ quioh²¹ hué³² pih²¹ jmái² Cauda nio² chu³ jmái², jmí¹jáun² tion³ cu³tí¹³ bíh¹ ca³tiau¹³ jnoh¹ hi³ ca³táunh¹ mu² pih²¹ ti³ la³ ñéih³ quioh²¹ mu² pa²¹, mu² pih²¹ hi³ liaun³² tsú² hi³ jmí¹ chí¹cuounh³² jáun² mu² pa²¹. **17** Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³tsáih³ tsú² hñe¹³ mu² pa²¹ jáun², quí¹ hi³ hnió³ tsú² lí³ pin³. Jmí¹jáun² ca³sió³ tsú² hmih³² pa²¹ can²³ chí³ hi³ jmí¹ he¹ chí³cuú², jáun² cáun² ngau³ ca³lá² la³ cun³ ja³² chí³ jáun² bíh¹ mu², quí¹hliá² jmí¹ juénh² tsú² hi³ ní² lí¹ ca³hiéih³ mu² ñí¹ ná¹jui²¹ záí¹ lí¹ nio¹ hi³ téh²³ tsú² Sirte. **18** Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² siáh³, la³ má²ja³² jáun² bíh¹ jmí³chí³ tiá³ lín³², jáun² cu³tsa³² ca³ma³liáu³² tsá² quionh³ tsá² cuá¹quian³² hi³ mu² hi³ cú²³ lio²¹; **19** hí¹ la³ ti³ hi³ quioh²¹ mu² hi³ ñi³quian²¹ hí¹tiá³ yáh³ ca³cú³ tsá² hí³ siáh³ ñí¹ má²hni³² jmái¹ jáun². **20** Hliáun³ jmái¹ bíh¹ tiú²uú² cá²jnia³ hiú², hi³ sa³jun³ chí¹jmai²¹ bíh¹ jniá³ siáh³ ta³ já¹niéi²,

hi³ jlánh¹ chí¹ñi¹ ja³² siáh³ jmí³chí³ jáun², jáun² tiú²uú² jmí¹ hai³² yáh³ jnoh¹ tsí³ hi³ liáu³.

21 Jmí¹ má²ngau³² hliáun³ jmái¹ hi³ tiú²uú² hin² ca³jmú³ má³², jáun² Po¹ ca³jmú³ zenh² ja¹ tsá² hí³ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnoh² tsá² quiúnh¹, jmí¹ hniáuh²¹ bíh¹ hi³ táunh¹³ hnoh² ta²¹ la³ cun³ jái¹³ hi³ ca³juo³ jná¹³ jáun² hnoh², hi³ tiá² jmí¹ hniáuh²¹ hue¹³ dí² hué³² Creta, hi³ jáun² tiá² jmí¹ quieinh²¹ dí² la³ lá², sa³jun³ jmí¹ tsa³hín³ siáh³ hi³ quiú¹³ dí². **22** Jáun² ta³né³² juanh³² jná¹³, ma³hiún¹³ náh² honh², quí¹ hí¹ jan² yáh³ hnoh² tiá² jún³ uá¹jinh¹ ca³ja³hín³ mu² lá².

23 Qui¹ jmí¹ hua² hmái³ ca³jnia³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² jéin³² jná¹³, tsá² lí²zen³ Dió³² Juóu³² jná¹³, Dió³² Tsá² ma³con²¹ jná¹³; **24** tsá² hí³ né³ lí²zéi³² jná¹³ la³ lá²: “Hnú² Po¹, ha³ lí² juenh³, quí¹ hniáuh³² bíh¹ cuá¹ma³jnia¹³ hnú² ta³ ní¹ tsá² cuá¹lín³ mī³chí¹ já¹ juú² Roma. Ja³bí¹ líón³² Dió³² la³jín³² tsá² quiúnh¹ hnú² ní² ní¹ hmú²¹, quí¹ cun³ñí¹ hi³ Dió³² já³² mī³ tsí³”. La³ ní² bíh¹ lí²zéi³² jná¹³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³².

25 Hi³ jáun² ma³hiún¹³ náh² honh², quí¹ cáun² bíh¹ nio² tsin³² jná¹³ hi³ tson² ma³tí³² Dió³² la³ cun³ hi³ má²lí²juáh³ ní² tsá²cuú² tsá²ta³. **26** Tí³la³ cu³ jáun² ca³tí²¹ quieinh²¹ bíh¹ jnoh¹ hi³ tsa³hín³ mu² lá², hi³ tá¹tauh¹ dí² cáun² hué³² nio² chu³ jmái².

27 Hua² hi³ ca³tsin¹³ jáun² quia³quiún³ jmái¹ tá¹la³ má²hí¹tsau³² jáun² mu² rá¹quí² rá¹ca³² hñu³ jmí²miih²¹ ní¹ má²téh²³ tsú² jáun² Adriático, la³ cun³ chu³ nie² jáun² ca³lí³lieih²¹ tsá² quionh³ tsá² cuá¹quian³² hí³ mu² hi³ má²hí¹hái³² má²janh² ní¹ má²lí³ hué³². **28** Jmí¹jáun² ca³chá³ tsú² héih³² quionh³ cáun² hñe¹³ má²lí³ re² ní¹juáh³ hín² cónh³ tí³ tí³ la³ ñe¹ jmái², jáun² jmí¹ tí³ quiú³ ñí³. Jmí¹ má²cu³lé³ jáun² ca³chá³ tsú² siáh³ héih³², jáun² quia³hñá³ ñí³ bíh¹ jéi³² tí³. **29** Jmí¹jáun² ca³juénh² tsú² quí¹ ní² lí¹ ca³hiéih³ mu² jáun² quín¹, jáun² ca³na³tsí³ tsú² hñe¹³ quiún³ mí¹ñí² cáh¹ lín²¹, hi³ ca³tóh³ tsú² tí³ ñeh² jmái² tí³ cu³hna²¹ mu². [Mí¹ñí² jáun² jniá³ la³jmí¹ jniá³ mí¹ñí² mī³juí¹³]. Jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ca³hiu³ ca³mí³ tsú² ní¹con² Dió³² hi³ jniá³² tia³jui³². **30** Hi³ jáun² tsá² quionh³ hí³ tsá² cuá¹quian³² mu² jmí¹ má²hnió³ huén³² mu² jáun², jáun² ca³sió³ tsú² mu² pih²¹ hi³ liaun³² tsú² hi³ jmí¹ má²hu²¹ jáun² hñu³ mu²; ca³jmú³ tsú² la³juah²¹ dúh¹ hi³ tóh³² tsú² siáh³ mí¹ñí² cáh¹ jáun² tí³ mī³chí¹ mu².

31 Tí³la³ Po¹ la³jui³² ca³záih³ hliáu³ tsá² chín¹ la³ má²quionh³ hliáu³ joh¹ la³ lá²:

—Ní¹juáh³ tiú²uú² tiáunh¹ tsá² ó³² mu² lá², jáun² tiú²uú² lí¹³ yáh³ liáun³ náh².

32 Jmí¹jáun² la³jui³² ca³quieh³ hliáu³ hñe¹³ hi³ jmí¹ tsi²¹ mu² pih²¹ jáun², jáun² ca³táh³ mu² pih²¹ hi³ ta³tsi²¹ ní¹ jmái².

33 Jmí¹ má²já²jnia² jáun² né³, ca³záih³ Po¹ la³jín³² tsá² hí³ hi³ chú³² cuh³ tsú² ca³lá² má³², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnoh² tsá² quiúnh¹, já² quia³quiún³ jmái¹ máh³ má²tí³ hi³ chih³² hnoh² ziú³ máh¹ jí³ hi³ tiá² má³² má²ca³quieih³ hnoh² siáh³. **34** Jáun²

jná¹³ juanh³² hi³ chú³² cúh¹³ hnoh² ca³lá² má³²; hniáuh³² bíh¹, quí¹ jáun² bíh¹ liáun³ hnoh². Quí¹ [hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³ quiunh²¹ tsá² ñí¹ tiauh¹ dí² lá²,] hí¹ cá² máih³² yáh³ jnú² chí¹ dí² tiá² lí¹ tsa³háí³.

35 Jmí¹ má²lí²juáh³ jáun² la³ ní² Po¹ ca³can³ cáun² hí³ siuh²¹, Dió³² tín² ca³cuéh³ tiá¹hmah¹ ta³ ñí¹ la³jín³² tsá² hí³, jáun² ca³háí³² hná¹ hi³ ca³cúh². **36** Jmí¹jáun² ca³joh¹³ siáh³ tsá² ná¹jé²³ hí³ pí³ hi³ ca³tia³ tsí³ cuh³. **37** La³ cun³ ñí¹ la³jái³² jnoh¹ jáun² jmí¹ tiéi³ jnoh¹ tun³ nio² hñá³láun³ tsi²¹ hnaih³² nio² quiún³ tsi²¹ quia³jñéi³ tsáu². **38** Jmí¹ má²lí²cuh³ tsú² jáun² la³ cun³ hi³ ñí¹cuh³ né³, ca³huéh³ tsú² la³jí³² cuú²miih²¹ hi³ jmí¹ tloh³ hñu³ mu² hi³ ca³súh³ tí³ hñu³ jmí²miih²¹, quí¹hliá² ca³lí³hnió³ tsú² hi³ son¹³ ca³lá² héi² mu² jáun².

Tsúnh² juoh¹ mí¹ siún¹ nio² bíh¹ mu² pa²¹

39 Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun², tiá² jmí¹ lí²cuoh² yáh³ tsá² ná¹quian³² hí³ mu² hué³² ñí¹ má²ca³cha³taunh¹ dí² jáun², tí³la³ jmí¹ ca³jé³ tsú² hi³ la³ zia³² cáun² ñí¹ rá¹hu²¹ ca³lá² jmí²miih²¹ hué³² jáun², ñí¹ zia³² ñí¹ rá¹jáun²³ zái¹ ñí¹ quiéin² can³² jmái², jáun² ca³lín¹³ tsú² hi³ jmu³ pí³, neh²¹ ní¹juáh³ tloh²¹ hi³ tsa³ting¹ quionh³ mu² pa²¹ jáun² la³ tí³ jáun². **40** Jáun² cu³tsa³² cáun² ca³quieh³ bíh¹ tsú² hñe¹³ hi³ jmí¹ ná¹tsi²¹ jáun² mí¹ñí² cáh¹ hi³ ca³tóh³ tsú² jáun² tí³ ñeh² jmí²miih²¹ jmí¹ hua² jáun². Ja³bí¹ la³ cun³ jmí¹jáun² ca³záih³ tsú² hñe¹³ hi³ jmí¹ hñe² jo²¹hmá² mih¹ hi³ hu²¹ chu³ jmái² hi³ cónh³² tsú² ní¹juáh³ hín² tih³ hnió³ tsú² tsó³² mu². Jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ca³háí³² tsú² siáh³ chí³cuú² hmih³² pa²¹ hi³ can²³ jáun² chí³ tí³ mĩ³chí¹ mu², jmí¹jáun² ngau³ mu² jáun² tí³ jui³² ñí¹ rá¹jáun²³ jáun² zái¹ quiéin². **41** Tí³la³ jmí¹ cá¹chó²¹ jáun² mu² ñí¹ cuú² máí²³ jmái² né³, tí³ có³² bíh¹ ngau³ mu² hi³ ca³hiéh³ chí¹ ñí¹ la³ má²ná¹jui²¹ zái¹. Ja¹ zái¹ jáun² bíh¹ ca³ta³chí¹quéh²³ chí¹ mu² jáun², hí¹ cú¹pih²¹ yáh³ tiú²uú² lí³ jééh³. Jmí¹jáun² ca³lí³liau³ hi³ tsúnh² tí³ cu³hna²¹ mu² quí¹hliá² jlánh¹ tiá³ ja³² ma³ quin³² ma³ cu³ tsín¹ jmí²miih²¹.

42 Jmí¹jáun² jmí¹ hnió³ hliáu³ jngih³ la³jín³² tsá² tson³, hi³ jáun² tiá² liáun³ tsú² hi³ ra³tsi³² jmái². **43** Tí³la³ hliáu³ tsá² chín¹ hí³ né³ ca³lí³hnió³ líón³² Po¹, jáun² tiá² jái¹³ ca³cué³ yáh³ tsú² hi³ jngih³ tsá² quionh³ tsú² tsá² tson³. Tí³ héih³² ca³jmú³ bíh¹ tsú² hi³ ní¹juáh³ tsá² tín² ca³ jmái², tsá² hí³ tín² tónh³² jmái² la³ñí¹ hi³ tñh³² tí³ ñí¹ quiéin²; **44** tí³la³ ñí¹ tsá² cá²tsáun¹ jáun² né³, quionh³ jo²¹hmá² bíh¹ já¹taunh²¹, ho³lá²dá² quionh³ juoh¹ hmá² hi³ jmí¹ lí³ mu². La³ jáun² bíh¹ lí³ hi³ ca³liáu³ jnoh¹ la³jái³² hi³ ca³cháu³² ñí¹ quiéin².

Zia³² hi³ quiunh³² Po¹ hué³² Malta nio² chu³ jmái²

28 **1** Jmí¹ má²ca³liáu³ jnoh¹ jáun² la³jái³², jmí¹jáun² ca³lí³ né¹ jnoh¹ hi³ Malta bíh¹ la³ jmái² hué³² pih²¹ nio² jáun² chu³ jmái². **2** Tsá² hué³² jáun² jlánh¹ ca³ma³hniau³ jnoh¹, hi³ jáun² ca³tó³ tsú² cáun² sí² pa²¹ quí¹hliá² jlánh¹ jmí³ hi³ jáun² cuóu³ lín³² bíh¹; jáun² ca³te³ tsú²

jnoh¹ la³jái³² ti³ ñí¹ nio¹ sí² hi³ choh²¹ jnoh¹. **3** Jáun² Po¹ ca³jieh³ cá² tsu²¹ cuo¹ hi³ ca³tóh³ sí²; tá¹la³ jmí¹ dí¹toh² tsú² sí² cuo¹ jáun² né³, cua³han³ jan² jáh³ hláinh¹ jmí¹ cá¹chéi²¹, hi³ jáun² ca³ca³ cuo² Po¹. **4** Jmí¹ ca³jíe³ tsá² hué³² jáun² hi³ chin¹ jáh³ hláinh¹ cuo² Po¹, jáun² ca³juu³ ca³hlénh³ ja¹ hmóu³² hi³ ca³juáh³:

—Cu³tí³ jan² tsá² la³ jngih² tsáu² bíh¹ ní³², hi³ jáun² ta³né³² má²ca³hinh³² tsú² tsáu¹³ hi³ má²lí²jmú³ dió³² [Dike] juo¹³ jnoh¹, tsá² rá²tsí³² héih³², uá¹jinh¹ jmí¹ má²ca³liáun³ tsú² ñí¹con² jmí²miih²¹.

5 Ti³la³ Po¹ má¹ná¹, cáun² ca³pí³ ñí¹ sí² bíh¹ cuo², jáun² ca³tánh³ jáh³ hi³ ja¹ sí², hí¹ cáun² tiá² hi³ ca³quiúnh³² yáh³ tsú². **6** Jáun² la³jín³² tsá² hí³ cáun² jmí¹ má²ná¹jan³² hi³ dáun¹³ Po¹, ho³ hi³ né³bí¹ quinh³ hi³ jún³. Jmí¹ má²cu³lé³ ná¹jan³² tsú² jáun² né³, ca³jíe³ hi³ hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³ ca³jéinh³² Po¹, jmí¹jáun² ca³jenh³ tsú² siáh³ jmí¹ tsí³ hi³ ca³juónh³ hi³ dió³² bí¹ néh¹ Po¹.

7 Má²janh² ñí¹ jáun² jmí¹ cuá³ jan² tsá² jmái² Publio, tsá² ho² ta²¹ hué³² pih²¹ jáun². Tsá² hí³ jlánh¹ re² tin² ca³he³ jnoh¹ hi³ ca³taunh² tsú² jnoh¹ ho¹ñí¹ tá¹la³ ca³tauh¹³ jnoh¹ jáun² hni³² jmái¹ hñú¹³ tsú². **8** Jmái¹ jáun² jmí¹ rá²tsáun¹ jméi² Publio hí³, hi³ jmí¹ lí²³ chéin³ cú²hiú² cú²cuóh³², ji³ hi³ táí³² siáh³ jmi². Jáun² Po¹ ca³ñí¹jien¹³ tsá² tsáun¹ hí³ ñí¹ rón²¹, jáun² ca³liéinh³² Dió³². Jmí¹jáun² ca³ra³tsí³² tsú² cuo² ñí¹ quioh²¹ tsá² tsáun¹ hí³ hi³ ca³jmah³ dí². **9** Jmí¹ lí²¹ jáun² la³ jáun² cua³taunh²¹ siáh³ la³jín³² tsá² ná¹tsáun¹ hué³² pih²¹ jáun²; ja³bí¹ lan³ bíh¹ siáh³ tsá² hí³. **10** Jmí¹jáun² jlánh¹ hliáun³ hi³ lí¹ ca³cué³ tsú² jnoh¹. Hi³ jmí¹ ti³ ñí¹ hue¹³ jnoh¹ hi³ má²tauh²¹ jnoh¹ siáh³ cáun² mu² pa²¹ né³, tsá² hí³ lí¹ ca³cué³ siáh³ la³jí³² la³ cun³ hi³ lí³ hniáuh³² quiú¹³ jnoh¹ hú¹ jui³².

Má²chau²¹ Po¹ já¹ juú² Roma

11 Jmí¹ ca³táih¹³ jáun² hni³² zíh² hi³ tiauh² jnoh¹ hué³² pih²¹ nio² jáun² chu³ jmái², jáun² ca³tauh²¹ jnoh¹ cáun² mu² pa²¹ hi³ la³ ca³quiú² tsú² hué³² pih²¹ jáun² tá¹la³ ca³nga² jáun² jmí¹ ñí¹cuóu³. Mu² jáun² ja³ ti³ juú² Alejandría; ti³ mi³chí¹ mu² jáun² né³ jmí¹ tá¹lái¹ gon³ dió³² juo¹³ tsá² hí³, dió³² hí³ jmái² Cástor ji³ Pólux. **12** Hi³ ca³hué² jnoh¹ hué³² pih²¹ jáun² né³ ca³cháu³² jnoh¹ juú² Siracusa nio² can³² jmí²miih²¹. Ñí¹ jáun² ca³tauh¹³ jnoh¹ hni³² jmái¹. **13** Jmí¹jáun² ca³hué² jnoh¹ siáh³ hi³ [ngau³ jnoh¹ jui³² có³² hué³² Silicia,] jáun² ca³cháu³² jnoh¹ juú² Regio [hín¹³ hué³² Italia]. Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² siáh³ ja³ chí³ ti³ la³ quián³, hi³ jáun² ca³hué² jnoh¹ juú² Regio jáun², jáun² jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² ca³cháu³² jnoh¹ juú² Puteoli [hín¹³ siáh³ hué³² Italia jáun²]. **14** Ñí¹ jáun² ca³jenh² jnoh¹ ma³ jan² tsá² reh² dí², jáun² tsá² hí³ ca³jau³ jnoh¹ hñú¹³ hi³ ca³chau³ tsú² jnoh¹ quiau³ jmái¹. Jmí¹ lí²¹ jáun² né³, jui³² ta³ bíh¹ jnoh¹ jéi³²í¹ ngau³ la³ ti³ juú² Roma. **15** Jmí¹ ca³lí³ ñí³² tsá² reh² zian² juú² Roma hi³ hí¹tsáu²³ jnoh¹, jáun² ca³ñí¹jaun¹³ tsú² jnoh¹ hú¹ jui³². Jmí¹jáun² ca³jenh² jnoh¹ tsú² ñí¹ lí³ hmah²¹ pa²¹ téh²³ tsú² “Hmah²¹ quioh²¹ hla¹ Apio”,

jáun² cá² tsáun¹ siáh³ ca³jenh² jnoh¹ juú² Tres Tabernas. Jmí¹ ca³jien³² jáun² Po¹ tsá² hí³ ca³cuéh³ tiá¹hmah¹ Dió³², hi³ ca³niau³ siáh³ tiá³ tsí³. **16** Jmí¹ cá¹cháu²¹ jnoh¹ jáun² já¹ juú² Roma né³, [jáun² hliáu³ tsá² chín¹ hí³ ca³jienh³ tsá² tson³ jmí¹ jan² hí³ ñí¹con² tsá² chín¹ jmu² hua³hí¹³ tsá² tson³, ti³la³] Po¹ ca³hiah³ jái¹³ hi³ cánh³ cuá³² bíh¹ la³ má²quionh³ jan² hliáu³ hi³ jmoh³ hua³hí¹³.

Po¹ hleh³² jái¹³ quioh²¹ Dió³² já¹ juú² Roma

17 Ñí¹ má²ti³² hni³² jmái¹ hi³ tiauh² jnoh¹ Roma ca³teh³ Po¹ tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹ tionh² já¹ juú² jáun², hi³ ja³taunh¹ tsú² ñí¹ cuá³ dí². Jmí¹ ca³ngih³² jáun² tsá² hí³ né³ ca³juáh³ Po¹ la³ lá²:

—Hnoh² tsá²cáu³, uá¹jinh¹ tiá² hi³ hlah³ ca³jmú³² jná¹³ ñí¹con² tsá² judíos tsá²co¹ dí², sa³jun³ ca³ti²¹ la³ cun³ hi³ ná¹ngi²³ dí², ta³ hi³ ca³quiú² jáun² tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí², ti³la³ cun³ jáun² ca³ma³tsau¹³ bíh¹ tsú² jná¹³ já¹ juú² Jerusalén hi³ ca³jienh³ tsú² jná¹³ ñí¹con² tsá² romanos.

18 Hi³ jáun² jmí¹ ca³can³ tsá² romanos jú¹ tson² quion²¹ jná¹³, jmí¹ hnió³ bíh¹ tsú² liáu³², quí¹ hí¹ cáun² yáh³ tso³ tiá² lin¹ tsoh³ tsú² quion²¹ jná¹³ hi³ juáh¹³ hi³ ca³tin¹ jná¹³ jún³. **19** Ti³la³ tsá² judíos né³ tiá² ca³li³ hiún² yáh³ tsí³ la³ jáun², hi³ jáun² ca³li³ hniáu³² mí¹³ jná¹³ huen² hi³ já¹ma³ré¹³ ta³ ñí¹ tsá² cuá¹lín³ mi³chí¹ hué³² lá²; ti³la³ jun³juáh¹³ hi³ já¹chá³ tsáu¹³ tsá²cáu³ yáh³ jná¹³ má¹ná¹. **20** Ca³ti²¹ jái¹³ ní² bí¹ lí²té³ jná¹³ hnoh² né³² hi³ ñá¹taunh¹ náh² ñí¹ lá² hi³ juoh²¹ dí². Hi³ jáun² né³, cun³ñí¹ hi³ ca³ti²¹ hi³ qui³ ná¹he² ná¹jan³² dí² jáun², jnoh¹ tsá² Israel, cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ cuá¹chin¹ jná¹³ cá²den¹ná¹ lá².

21 Jmí¹jáun² ca³juáh³ tsá² hí³:

—Hí¹ cáun² yáh³ sí² quioh²¹ tsá² hín¹³ ti³ Judea tiá² má²ca³héi¹³ jnoh¹ hi³ ca³tin¹ hnú², sa³jun³ tsá² judíos ja³taunh²¹ ñí¹ jáun² má²ca³hléh³ hlah³ hi³ ca³tin¹ hnú². **22** Hnáu² bíh¹ jnoh¹ náí¹³ la³ cun³ hi³ lín²³ hnú², quí¹ má²né¹ jnoh¹ hi³ jlánh¹ hlah³ hleh³² míh¹ tiá² la³jín³² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ hi³ ca³tin¹ tsá² cu³ nió³ hmai²¹ hí³.

23 Jáun² hmóu³² tsá² hí³ ca³tón³ jmái¹ lín³ ja³jien³ siáh³ Po¹. Jmí¹ ca³tsin¹³ jáun² jmái¹ hi³ ca³tón³ tsú² né³, ca³ngih³² juóun³² lín³² ñí¹ cuá³ jáun² Po¹. Jmí¹jáun² ca³hléh³ Po¹ ca³la³ hlu³ jmái¹ ca³la³ ñí¹ ca³hláu³, hi³ ca³hléh³ ca³ti²¹ ha³ lánh³ rón³² hniáu³² tónh³² tsú² jo³cuo² Dió³². Hi³ ca³ma³tson² tsú² jái¹³ hi³ ca³tin¹ Jesús ñí¹con² tsá² hí³ cun³quionh³ jái¹³ hi³ rá¹juáh³ liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés, ji³ jái¹³ hi³ rá¹tioh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ tsá² ca³lin³ ti³² jē¹ Dió³² ní² siáh³. **24** Jmí¹jáun² zian² tsá² ca³taunh³ ta²¹, ja³bí¹ la³ jáun² zian² siáh³ tsá² tiá² ta²¹ ca³taunh³. **25** Jáun² cun³ñí¹ hi³ tiá² ca³li³ cáun² yáh³ jái¹³, jáun² cu³tsa³² ca³huén² bíh¹ tsú² cú²jueh³² jmí¹ ca³nái³² siáh³ cáun² jái¹³ hi³ ca³juáh³ Po¹ la³ lá²:

—Jú¹ tson² cu³tí³ bíh¹ ca³cué³ Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹con² tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² cun³quionh³ hla¹ Isaías ti³² jē¹ Dió³², jmí¹ ca³juáh³ jáun² la³ lá²:

26 Cua³², cuá²zéih³ tsá² ó³² jái¹³ lá²:

Cu³tí³ náih¹³ bíh¹ hnoh² la³ má²naih³² jáun²,

tí³la³ tiá² ngi¹³ yáh³ náh²;

hi³ cu³tí³ hú¹tá¹ jie²¹ náh² siáh³ la³ má²jíeh³² jáun²,

tí³la³ tiá² lí³tsin² yáh³ náh² la³ cun³ hi³ jie²¹ jáun².

27 Cún¹ tio¹ bíh¹ má²cá²jéinh³² tsí³ tsá² zian² hué³² lá²,

quí¹ tiá² hnió³ yáh³ tsú² há¹ ngi¹³.

La³jmí¹ jmu² tsá² tiá² cuá¹ tsi²¹ bíh¹ jmu² tsú²,

quí¹ hi³ tiá² hnió³ tsú² né³.

Jni³² bíh¹ tsú² ñí¹,

quí¹ hi³ tiá² hnió³ tsú² jie³;

quí¹ la³ jáun² jmí¹ lí¹³ tí³ jéinh³² tsú² jmí¹ tsí³ ñí¹con² jná¹³,

hi³ jáun² jmí¹ lí¹³ lion¹ jná¹³.

28 Hi³ jáun² cuí¹ lí³ ñíh¹³ hnoh² hi³ jái¹³ ca³tí²¹ ha³ lánh³ rón³² jmu²

Dió³² hi³ liáun²³ tsáu² má²ca³zen³ Dió³² ñí¹con² tsá²cá²jo²¹ bíh¹

cú²jueh³², quí¹ tsá² hí³ bíh¹ tí³ re² ne³.

29 [Jmí¹ má²lí²juáh³ jáun² Po¹ la³ ní² né³, ja³tanh²¹ tsá² judíos hí³ hi³ hí¹juónh²³ cú²zún² tiáunh¹.]

30 Jáun² Po¹ né³ ca³cuá³ tun³ mii² tán¹ hñú³ ná¹hmáh¹ jáun² quioh²¹;

hi³ ñí¹ jáun² né³ jmí¹ hen² tsú² la³jín³² tsá² jmí¹ tsá²jie³. 31 Jáun²

ca³hléh³ tsú² jái¹³ ca³tí²¹ ha³ lánh³ rón³² lí¹³ tónh³² tsáu² jo³cuo² Dió³²,

ca³la³ hí¹ cú¹pih²¹ tiá² cú² tiá² juénh²; hi³ ca³ma³tin² tsú² siáh³ tsáu² hi³

ca³tín¹ Jesús Tí³² Juo¹³ dí², Tsá² lín³ Cristo. Hí¹ jan² tiá² hin² ca³qui³

ca³jna³ yáh³ hi³ jáun². [Cu³ ní² bíh¹ tí³ jái¹³.]